

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

**ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ
ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУЫ**

**ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ КАЗАХСТАНА**

2007-2011

АСТАНА 2012

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

«Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (ерекше бөлігі)» сәйкес бұл материал көбейтуге (көшіруге) жатпайды, статистикалық ақпараттарды өз жарияланымдарында (басылымдарында) пайдаланған жағдайда Қазақстан Республикасы Статистика агенттігіне сілтеме жасау міндетті.

В соответствии с «Гражданским кодексом Республики Казахстан (особенная часть)» данный материал не подлежит размножению (копированию), при использовании статистической информации в своих публикациях (изданиях) обязательна ссылка на Агентство Республики Казахстан по статистике.

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ОРНЫҚТЫ ДАМУЫ

ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ КАЗАХСТАНА

2007 - 2011

Статистикалық жинақ
Статистический сборник

Астана 2012

«Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы» /Статистикалық жинақ/қазақ және орыс тілдерінде/ 180 бет

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі
Бас редактор Ә.А. Смайылов

Жинақ Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің www.stat.gov.kz Интернет-ресурсында қол жетімді

Мекен-жай:
Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, Сол жағалау, Орынбор, 8
Министрліктер Үйі, 4 кіреберіс
Қазақстан Республикасы
Статистика агенттігі
тел. 8 (7172) 749547, 749295
факс 8 (7172) 749546
Электрондық мекен-жай: statistika@stat.kz
Интернет-ресурс:
<http://www.stat.gov.kz>

Шартты белгілер:

-- құбылыс жоқ

0,0 – болмашы шама

... – деректер жоқ

Жекелеген жағдайларда қорытынды мен қосылғыштар сомасы арасындағы шамалы айырмашылықтар деректерді деңгелектеумен түсіндіріледі.

Охрана окружающей среды и устойчивое развитие Казахстана» /Статистический сборник/на казахском и русском языках/ 180 стр.

Агентство Республики Казахстан по статистике
Главный редактор Смаилов А.А.

Сборник доступен на Интернет-ресурсе Агентства Республики Казахстан по статистике www.stat.gov.kz

Адрес: Республика Казахстан, 010000 г. Астана, Левый берег, Орынбор 8 Дом Министерств, 4 подъезд
Агентство Республики Казахстан по статистике
тел. 8 (7172) 749547, 749295
факс 8 (7172) 749546
Электронный адрес: statistika@stat.kz
Интернет-ресурс: <http://www.stat.gov.kz>

Условные обозначения:

-- явление отсутствует

0,0 – незначительная величина

... – данные отсутствуют

В отдельных случаях незначительные расхождения между итогом и суммой слагаемых объясняются округлением данных.

Алғы сөз

Қоғамның ғаламдық мақсаттарының бірі - елдердің және тұтастай адамзаттың орнықты дамуын қамтамасыз ету болып табылады. Бұл міндет 1992 жылы Рио-де-Жанейрода қоршаған орта және даму бойынша БҰҰ-ның Бүкіләлемдік Конференциясында әлем қоғамдастығының күн тәртібіне қойылған болатын, ал мемлекеттер мен халықаралық ұйымдардың бұл конференция шешімдерін іске асыру нәтижелері 10 жыл өткен соң Иоханнесбургте қарастырылған. Осы мәселенің шешілуі 2000 жылы Нью-Йоркте БҰҰ-ның Бас ассамблеясының сессиясында Мыңжылдық декларациясы мақсаттарының бірі ретінде тұжырымдалды.

Осыған байланысты, қоғамды Қазақстанның орнықты дамуы жолында жүзеге асырып жатқан қадамдары туралы ақпараттандыру үшін осы статистикалық жинақты шығару қажеттілігі туды. Қазақстанның халықаралық жүйелермен салыстырмалы түрде даму жүйесінің тұрақтылығын бағалау үшін БҰҰ-ның орнықты даму Комиссиясы ұсынған индикаторлар тізбесінен қоғамның экономикалық, экологиялық және әлеуметтік салаларын сипаттайтын 60 индикатор таңдап алынды.

2012 жылы жинақта БҰҰ ЕЭК жариялау үшін ұсынылған қоршаған ортаны қорғау және оның жағдайы туралы 32 экологиялық көрсеткіштер бойынша деректер келтірілген.

Статистикалық жинақ мемлекеттік статистика органдарымен кәсіпорындардан, ұйымдардан, іріктеп зерттеу және басқа да статистикалық байқау нәтижелері, сондай-ақ қызметі табиғатты пайдалану, экологиялық бақылау және қоршаған ортаны қорғаумен байланысты министрліктер мен ведомстволардан (Денсаулық сақтау министрлігі, Қоршаған ортаны қорғау министрлігі, Ауыл шаруашылығы министрлігінің Орман және аңшылық шаруашылығы комитеті, Су ресурстары комитеті, Жер ресурстарын басқару агенттігі, Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің «Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік кәсіпорны) алынған деректер негізінде Қазақстан Республикасы Статистика агенттігімен даярланған.

Жинақ пайдаланушылардың қалың қауымына: экономистерге, басқару органдарының қызметкерлеріне, ғылыми қызметкерлерге, бұқаралық ақпарат құралдарына және жұртшылыққа арналған.

Предисловие

Одной из глобальных целей общества является обеспечение устойчивого развития страны и человечества в целом. Эта задача была поставлена в повестку дня мирового сообщества на Всемирной Конференции ООН по окружающей среде и развитию в Рио-де-Жанейро в 1992 году, а результаты усилий государств и международных организаций по реализации решений этой конференции были рассмотрены спустя 10 лет в Иоханнесбурге. Решение этой проблемы сформулировано в качестве одной из целей Декларации тысячелетия на сессии Генеральной ассамблеи ООН в Нью-Йорке в 2000 г.

Данный статистический сборник выпущен для информирования общественности о шагах, предпринимаемых Казахстаном на пути устойчивого развития. Для оценки устойчивого развития Казахстана в сравнении с международными системами из перечня индикаторов, рекомендованных Комиссией устойчивого развития ООН, были отобраны 60 индикаторов, характеризующих экономические, экологические и социальные сферы общества.

В 2012 г. в сборнике представлены данные по 32 экологическим показателям рекомендуемым ЕЭК ООН для публикации о состоянии и охране окружающей среды.

Статистический сборник подготовлен Агентством Республики Казахстан по статистике на основе данных, получаемых органами государственной статистики от предприятий, организаций, результатов выборочного обследования и других форм статистического наблюдения, а также информации, предоставленной министерствами и ведомствами, деятельность которых связана с природопользованием, экологическим контролем и охраной окружающей среды (Министерство здравоохранения, Министерство охраны окружающей среды, Комитет лесного и охотничьего хозяйства, водных ресурсов Министерства сельского хозяйства, Агентство по управлению земельными ресурсами, Республиканское государственное предприятие «Казгидромет» Министерства охраны окружающей среды).

Сборник рассчитан на широкий круг пользователей: экономистов, работников органов управления, научных работников, средств массовой информации и общественности.

Мазмұны Содержание

Алғы сөз Предисловие	3
1. Қазақстан Республикасының географиялық сипаттамасы Географическая характеристика Республики Казахстан	5
2. Әлеуметтік факторлар Социальные факторы	6
3. Экономикалық факторлар Экономические фактор	47
4. Экологиялық факторлар Экологические факторы	57
5. Жер ресурстары Земельные ресурсы	61
6. Су ресурстары Водные ресурсы	73
7. Атмосфералық ауа Атмосферный воздух	100
8. Қалдықтары Отходы	134
9 Орман ресурстары Лесные ресурсы	139
10. Ерекше қорғалатын табиғат аумақтары Особо охраняемые природные территории	145
11. Жануарлар дүниесін қорғау Охрана животного мира	148
12. Халықаралық салыстырулар Международные сравнения.....	157
Әдіснамалық түсініктемелер Методологические пояснения	171

1. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ГЕОГРАФИЯЛЫҚ СИПАТТАМАСЫ ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Астанасы - Астана қаласы

Республиканың аумағы – 2724,9 мың шаршы км
Халықтың тығыздығы - 1 шаршы км-ге 6,1 адам
Халық саны 01.01.2012ж. -16675,4 мың адам
Халықтың табиғи өсімі – 1000 адамға шаққанда
13,8 промилле

Ең ірі тау сілемдері, метр

Хан Тәңірі шыңы (Сарыжаз жотасы) – 6995
БҒҚ 100 жылдығы шыңы (Меридианалды
жотасы) – 6276

Талғар шыңы (Іле Алатауы) – 4979

Ишанбулақ тауы (Күнгей Алатауы) – 4653

Бесбасқан тауы (Жетісу Алатауы) – 4622

Металлург тауы (Іле Алатауы) – 4600

Музтау шыңы (Алтай таулары, Қатын жотасы) –
4506

Манас шыңы (Талас жотасы) – 4482

Ашутөр тауы (Теріскей Алатауы) – 4427

Музтау тауы (Жетісу Алатауы) – 4370

Комсомол шыңы (Іле Алатауы) – 4330

Ең ірі көлдер, мың шаршы км

Каспий теңізі - 374

Арал теңізі (Орта Азия) – 41

Балқаш – 18,2

Республика шекарасының ұзындығы, км

Жалпы ұзындығы – 13394

оның ішінде:

Ресей Федерациясымен – 7591

Өзбекстан Республикасымен – 2354

Түрікменстанмен - 426

Қырғыз Республикасымен – 1241

Қытаймен – 1782

Каспий теңізі бойынша - 600

Республика аумағында 85022 өзендер мен
уақытша ағын

сулар ағады

Ең ұзын өзендер, км

Ертіс – 4248

республика шегіндегі ұзындығы – 1698

Есіл – 2450

республика шегіндегі ұзындығы – 1400

Жайық – 2428

республика шегіндегі ұзындығы – 1082

Сырдария – 2219

республика шегіндегі ұзындығы – 1400

**Аумағы бойынша ең ірі облыс - Қарағанды -
428 мың шаршы км**

**Халқы саны бойынша ең ірі қала - Алматы –
1450,3 мың адам**

Столица - город Астана

Территория республики – 2724,9 тыс. кв. км
Плотность населения – 6,1 человек на 1 кв. км

Численность населения на 01.01.2012г. –
16675,4 тыс. человек

Естественный прирост населения – 13,8
промилле

на 1000 человек

Самые крупные горные массивы, м

Пик Хан -Танири (хребет Сарыжаз) – 6995

Пик 100 лет ВГО (хребет Меридианальный) –
6276

Пик Талғар (Илейский Алатау) – 4979

Гора Ишанбулақ (Күнгей Алатау) – 4653

Гора Бесбасқан (Жетысуский Алатау) – 4622

Гора Metallург (Илейский Алатау) – 4600

Пик Музтау (горы Алтай, хребет Катын) – 4506

Пик Манас (хребет Талас) – 4482

Гора Ашутөр (Терискей Алатау) – 4427

Гора Музтау (Жетысуский Алатау) – 4370

Пик Комсомол (Илейский Алатау) – 4330

Самые крупные озера, тыс. кв. км

Каспийское море - 374

Аральское море (Средняя Азия) - 41

Балқаш – 18,2

Протяженность границ республики, км

Общая – 13394

в том числе:

с Российской Федерацией – 7591

с Республикой Узбекистан – 2354

с Туркменистаном – 426

с Кыргызской Республикой – 1241

с Китаем – 1782

по Каспийскому морю - 600

На территории республики протекает 85022

реки и

временных водотоков

Самые длинные реки, км

Ертіс – 4248

протяженность в пределах республики – 1698

Есіл – 2450

протяженность в пределах республики - 1400

Жайық – 2428

протяженность в пределах республики – 1082

Сырдария – 2219

протяженность в пределах республики – 1400

Самая крупная область по территории -

Қарағандинская - 428 тыс. кв. км

Самый крупный город по численности

населения -Алматы – 1450,3 тыс. человек

2. ӘЛЕУМЕТТІК ФАКТОРЛАР СОЦИАЛЬНЫЕ ФАКТОРЫ

2.1 Негізгі әлеуметтік-демографиялық көрсеткіштер Основные социально-демографические показатели

	2007	2008	2009	2010	2011	
Барлық жер (аумақ), мың шаршы км ¹⁾	2 724,9	2 724,9	2 724,9	2 724,9	2 724,9	Всего земель (территория), тыс. кв. км ¹⁾
Халық саны жыл соңына, мың адам	15 571,5 ²⁾	15 776,5 ²⁾	16 204,6 ³⁾	16 442,0 ³⁾	16 675,4	Численность населения на конец года, тысяч человек
Халық тығыздығы, 1 шаршы км-ге адам	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1	Плотность населения, человек на 1 кв. км
Қала халқының үлесі, %	53,1	53,2	53,7	54,5	54,7	Доля городского населения, %
Ауыл халқының үлесі, %	46,9	46,8	46,3	45,5	45,3	Доля сельского населения, %
Туған кезден күтілетін өмір ұзақтығы, жыл	66,3	67,1	68,3	68,4	69,0	Ожидаемая продолжительность жизни при рождении, лет
Сәбилер өлімінің коэффициенті, тірі туған 1000 балаға шаққанда	14,6	20,7	18,2	16,5	14,8	Коэффициент младенческой смертности, на 1000 родившихся живыми
Дәрігерлер саны, халықтың 10000 адамына шаққанда	38,4	37,4	37,8	38,8	37,6	Численность врачей на 10000 человек населения
Жұмыспен қамтылу деңгейі, %	92,7	93,4	93,4	94,2	94,6	Уровень занятости населения, %
Жұмыссыздық деңгейі, %	7,3	6,6	6,6	5,8	5,4	Уровень безработицы, %
Нақты есептелген жалақы, өткен жылға пайызбен	116,1	99,0	103,2	107,6	107,1	Реальная численная заработная плата, в процентах к предыдущему году

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
Табысы күнкөрістің ең төмен деңгейінен төмен халықтың үлесі, %	12,7	12,1	8,2	6,5	5,3	Доля населения с доходами ниже прожиточного минимума, %
Табысы азық-түлік қоржыны құнынан төмен халықтың үлесі, %	1,4	1,2	0,6	0,4	0,5	Доля населения с доходами ниже стоимости продовольственной корзины, %
Қылмыстылық деңгейі, 10000 адамға шаққанда	83	81	77	81	125	Уровень преступности, на 10000 человек населения

¹⁾ Қазақстан Республикасы Жер ресурстарын басқару агенттігінің деректері бойынша.

По данным Агентства по земельным ресурсам Республики Казахстан.

²⁾ Ағымдағы есеп бойынша.

По текущему расчету.

³⁾ 2009 жылғы Ұлттық халық санағы деректері бойынша.

По данным Национальной переписи населения 2009 г.

2.2 Халықтың табиғи қозғалысы Естественное движение населения

адам	человек								
	Туғандар Родившиеся			Өлгендер Умершие			Табиғи өсім Естественный прирост		
	барлығы все	соның ішінде: в том числе:		барлығы все	соның ішінде: в том числе:		барлығы все	соның ішінде: в том числе:	
әйелдер женщины		ерлер мужчины	әйелдер женщины		ерлер мужчины	әйелдер женщины		ерлер мужчины	
2007	321 963	156 420	165 543	158 297	67 881	90 416	163 666	88 539	75 124
2008	357 555	173 749	183 806	152 878	67 599	85 279	204 677	106 150	98 527
2009	357 552	172 942	184 610	142 780	64 131	78 649	214 772	108 811	105 961
2010	367 752	178 511	189 241	145 875	65 230	80 645	221 877	113 281	108 596
2011	372 544	180 666	191 878	144 213	64 742	79 471	228 331	115 924	112 407

2.3 1000 адамға шаққандағы халықтың табиғи қозғалысы Естественное движение населения в расчете на 1000 человек

	Туғандар Родившиеся			Өлгендер Умершие			Табиғи өсім Естественный прирост		
	барлығы все	соның ішінде: в том числе:		барлығы все	соның ішінде: в том числе:		барлығы все	соның ішінде: в том числе:	
		әйелдер женщины	ерлер мужчины		әйелдер женщины	ерлер мужчины		әйелдер женщины	ерлер мужчины
2007	20,79	19,47	22,22	10,22	8,45	12,14	10,57	11,02	10,08
2008	22,81	21,36	24,37	9,75	8,31	11,31	13,06	13,05	13,06
2009	22,22	20,74	23,81	8,87	7,69	10,14	13,35	13,05	13,67
2010	22,53	21,11	24,05	8,94	7,71	10,25	13,59	13,40	13,80
2011	22,50	21,07	24,03	8,71	7,55	9,95	13,79	13,52	14,08

2.4 Мемлекетаралық миграция Межгосударственная миграция

адам	2007			2008			человек
	келгені при- было	кеткені выбыло	көші-қон саль- досы сальдо мигра- ции	келгені при- было	кеткені выбыло	көші-қон саль- досы сальдо мигра- ции	
Барлығы	53 397	42 435	10 962	46 113	44 813	1 300	Всего
соның ішінде:							в том числе:
ТМД елдері	42 540	39 760	2 780	31 032	42 427	-11 395	Страны СНГ
Әзірбайжан	121	61	60	150	51	99	Азербайджан
Армения	67	9	58	83	3	80	Армения
Беларусь	136	805	-669	171	694	-523	Беларусь
Қырғызстан	1 760	126	1 634	1 381	107	1 274	Кыргызстан
Молдова	19	15	4	50	19	31	Молдова
Ресей	10 966	37 704	-26 738	9 478	40 685	-31 207	Россия
Тәжікстан	154	25	129	128	27	101	Таджикистан
Түрікменстан	4 090	25	4 065	2 555	40	2 515	Туркменистан
Өзбекстан	24 940	451	24 489	16 738	423	16 315	Узбекистан
Украина	287	539	-252	298	378	-80	Украина
Басқа елдер	10 857	2 675	8 182	15 081	2 386	12 695	Другие страны
Германия	562	1 848	-1 286	548	1 590	-1 042	Германия
Израиль	82	63	19	50	105	-55	Израиль
Канада	19	152	-133	28	153	-125	Канада
Моңғолия	3 706	25	3 681	7 438	29	7 409	Монголия
Түркия	304	3	301	164	5	159	Турция
АҚШ	40	155	-115	24	244	-220	США
Греция	17	6	11	13	6	7	Греция
Латвия	4	3	1	1	-	1	Латвия
Литва	2	2	-	5	3	2	Литва
Эстония	6	3	3	2	-	2	Эстония
Грузия	73	7	66	102	7	95	Грузия
Өзге елдер	6 037	408	5 629	6 636	243	6 393	Прочие страны
елді көрсет- пегендер	5	-	5	70	1	69	не указавшие страну

Жалғасы	2009			2010			2011			Продолжение
	келгені при- было	кеткені выбыло	көші- қон саль- досы сальдо мигра- ции	келгені при- было	кеткені выбыло	көші- қон саль- досы сальдо мигра- ции	келгені при- было	кеткені выбыло	көші- қон саль- досы сальдо мигра- ции	
Барлығы	41 485	33 983	7 502	41 996	26 531	15 465	38 004	32 902	5 102	Всего
соның ішінде:										в том числе:
ТМД елдері	32 075	31 725	350	33 857	24 947	8 910	30 991	31 285	-294	Страны СНГ
Әзірбайжан	215	68	147	699	47	652	494	44	450	Азербайджан
Армения	110	10	100	219	1	218	205	4	201	Армения
Беларусь	137	710	-573	131	705	-574	116	791	-675	Беларусь
Қырғызстан	1 333	131	1 202	1 498	83	1 415	1 778	89	1 689	Кыргызстан
Молдова	30	29	1	41	22	19	27	11	16	Молдова
Ресей	8 939	30 086	-21 147	8 232	23 490	-15 258	6 626	29 832	-23 206	Россия
Тәжікстан	163	17	146	295	5	290	331	3	328	Таджикистан

Жалғасы

Продолжение

	2009			2010			2011			
	келгені при- было	кеткені выб- ыло	көші- қон салы- досы сальдо миг- рации	келгені при- было	кеткені выб- ыло	көші- қон салы- досы сальдо миг- рации	келгені при- было	кеткені выб- ыло	көші- қон салы- досы сальдо миг- рации	
Түрікменстан	2 088	1	2 087	1 367	18	1 349	1 039	22	1 017	Түркия
Өзбекстан	18 790	350	18 440	21 117	318	20 799	20 142	192	19 950	Украина
Украина	270	323	-53	258	258	-	233	297	-64	Украина
Басқа елдер	9 410	2 258	7 152	8 139	1 584	6 555	7 013	1 617	5 396	Другие страны
Германия	386	1339	-953	366	973	-607	306	971	-665	Германия
Израиль	45	117	-72	43	90	-47	52	104	-52	Израиль
Канада	35	232	-197	21	145	-124	32	130	-98	Канада
Монғолия	3 501	31	3 470	2 606	4	2 602	1 938	13	1 925	Монголия
Түркия	217	7	210	285	6	279	376	12	364	Турция
АҚШ	48	247	-199	43	173	-130	73	196	-123	США
Греция	9	2	7	9	1	8	15	3	12	Греция
Латвия	7	2	5	11	2	9	5	1	4	Латвия
Литва	5	10	-5	17	-	17	12	8	4	Литва
Эстония	-	-	-	6	-	6	1	2	-1	Эстония
Грузия	97	11	86	333	7	326	337	11	326	Грузия
басқасы елді көрсет- пегендер	5 054	239	4 815	4 387	181	4 206	3 848	164	3 684	другие не указавшие страну

2.5 2011 жылы туғандардың күтілетін орташа өмір ұзақтығы Средняя ожидаемая продолжительность жизни при рождении в 2011 году

жас саны	число лет		
	Барлық халық Все население	Әйелдер Женщины	Ерлер Мужчины
Қазақстан Республикасы	69,01	73,79	64,23
Ақмола	66,69	72,30	61,69
Ақтөбе	70,16	74,84	65,37
Алматы	69,77	74,17	65,45
Атырау	69,93	74,63	64,37
Батыс Қазақстан	68,82	74,21	63,61
Жамбыл	69,20	73,98	64,68
Қарағанды	67,27	72,87	61,68
Қостанай	67,48	73,02	62,22
Қызылорда	68,98	73,44	64,79
Маңғыстау	70,46	74,31	67,01
Оңтүстік Қазақстан	69,86	73,95	65,84
Павлодар	68,23	73,45	62,96
Солтүстік Қазақстан	66,51	72,23	61,20
Шығыс Қазақстан	67,68	73,21	62,33
Астана қаласы	73,25	77,51	68,95
Алматы қаласы	71,61	75,91	66,67

2.6 2011 жылы себептердің жіктелімі бойынша өлім-жітім Смертность по классам причин в 2011 году

Өлім себептерінің жіктелімі	Өлгендер саны, адам Число умерших, человек			Өлім-жітім коэффициенті, 100 000 адамға шаққанда Коэффициент смертности, на 100 000 человек			Классы причин смерти
	барлығы всего	соның ішінде: в том числе:		барлығы всего	соның ішінде: в том числе:		
		әйелдер женщины	ерлер мужчины		әйелдер женщины	ерлер мужчины	
Барлығы одан:	144 213	64 742	79 471	870,92	755,07	995,33	Всего из них:
қан айналымы жүйесінің аурулары	51 267	23 101	28 166	309,61	269,42	352,76	болезни системы кровообращения
жазатайым оқиғалар, улану және жарақаттану	16 990	3 861	13 129	102,60	45,03	164,43	несчастные случаи, отравления и травмы
жаңа ескін тыныс органдарының аурулары	17 118	7 985	9 133	103,38	93,13	114,39	новообразования
ас қорыту органдарының аурулары	8 626	3 053	5 573	52,09	35,61	69,80	болезни органов дыхания
жұқпалы және паразиттік аурулар	9 216	3 587	5 629	55,66	41,83	70,50	болезни органов пищеварения
басқа аурулар	2 198	618	1 580	13,27	7,21	19,79	инфекционные и паразитарные болезни
	38 798	22 537	16 261	234,31	262,84	203,66	другие болезни

2.7 Аналардың өлімі* Материнская смертность*

	Жүкті, босанатын, босанған әйелдердің өлім саны, адам Число умерших беременных, рожениц, родильниц, человек	100 000 тірі туғандарға шаққанда На 100 000 родившихся живыми
2007	153	46,8
2008	113	31,2
2009	133	36,8
2010	84	22,7
2011	66	17,4

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

2.8 Нәресте өлімі Младенческая смертность

	Өлім коэффициенті Коэффициент смертности			число умерших детей до 1 года на 1 000 родившихся живыми
	барлығы всего	қыздар девочек	ұлдар мальчиков	
2007	14,57	12,29	16,73	16,73
2008	20,74	18,46	22,89	22,89
2009	18,23	16,19	20,14	20,14
2010	16,54	14,51	18,45	18,45
2011	14,84	12,91	16,65	16,65

2.9 5 жасқа дейінгі балалар өлімі Смертность детей в возрасте до 5 лет

	Өлім коэффициенті Коэффициент смертности			на 1 000 родившихся
	барлығы всего	қыздар девочек	ұлдар мальчиков	
2007	17,91	15,46	20,21	20,21
2008	23,49	20,86	25,98	25,98
2009	21,28	18,93	23,48	23,48
2010	19,46	17,13	21,67	21,67
2011	17,87	15,65	19,96	19,96

2.10 Халықтың ауру топтары бойынша сырқаттанушылығы Заболееваемость населения по группам болезней

	2007	2008	2009	2010	2011	
Диагнозы өмірінде бірінші рет қойылып, тіркелген аурулар саны – барлығы, мың оқиға одан:	9 070,4	9 140,1	9 572,5	9 480,1	9 305,3	Число зарегистрирован- ных заболеваний с впервые установленным диагнозом – всего, тыс. случаев из них:
жұқпалы және паразиттік аурулар жаңа өскін	327,5 76,9	296,7 75,7	293,6 77,8	283,3 75,0	287,0 77,0	инфекционные и паразитарные болезни новообразования эндокринные болезни, расстройства питания и обмена веществ
эндокриндік аурулар, тамақтану мен зат алмасудың бұзылуы	150,1	156,9	164,8	162,1	158,0	болезни крови, кроветворных органов и отдельные нарушения с вовлечением иммунного механизма
қан, қан жасау органдарының аурулары және иммунды механизмді шарпыған жекелеген ауытқулар	408,7	387,6	392,7	397,4	392,9	

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
психиканың бұзылуы және мінез-құлықтың бұзылуы	21,2	24,3	19,8	20,0	18,9	психические расстройства и расстройства поведения
психикаға әсер ететін күшті дәрі-дәрмектерді қолданудан болған психиканың және мінез-құлықтың бұзылуы	59,3	61,4	60,6	57,2	54,8	психические расстройства и расстройства поведения, связанные с употреблением психоактивных веществ
жүйке жүйесі аурулары	321,2	344,7	376,4	353,5	323,7	болезни нервной системы
көз бен оның қосалқы мүшелерінің аурулары	429,5	436,9	443,4	436,2	431,7	болезни глаза и его придаточного аппарата
құлақ пен емізік тәрізді өсіндінің аурулары	265,6	270,4	280,7	273,6	253,5	болезни уха и сосцевидного отростка
қан айналымы жүйесінің аурулары	295,2	340,2	361,9	340,6	377,1	болезни системы кровообращения
тыныс алу мүшелерінің аурулары	3 558,0	3 598,3	3 903,6	3 848,3	3 854,4	болезни органов дыхания
ас қорыту мүшелерінің аурулары	564,4	590,8	572,3	591,9	601,4	болезни органов пищеварения
несеп-жыныс жүйесінің аурулары	684,5	626,7	659,1	648,6	647,0	болезни мочеполовой системы
жүктіліктің, босану мен туғаннан кейінгі кезеңнің асқынуы	276,5	288,8	297,9	320,0	287,1	осложнения беременности, родов и послеродового периода
тері мен шел жасушасының аурулары	548,7	556,0	551,1	584,7	504,7	болезни кожи и подкожной клетчатки
сүйек-бұлшық ет жүйесі мен дәнекер тін аурулары	278,8	274,1	282,5	280,4	267,6	болезни костно-мышечной системы и соединительной ткани
іштен ауытқулармен туу (өсіп-жетілу кемістігі), деформациялар мен хромосомдық бұзылулар	28,6	29,4	33,5	34,0	36,7	врожденные аномалии (пороки развития), деформации и хромосомные нарушения
симптомдар, белгілер және нормадан ауытқулар	42,9	40,7	36,6	35,2	32,6	симптомы, признаки и отклонения от нормы
жарақаттар және уланулар	617,5	616,7	635,6	616,5	596,2	травмы и отравления

2.11 Халықтың жекелеген жұқпалы және паразиттік аурулармен сырқаттанушылығы
Заболееваемость населения отдельными инфекционными и паразитарными болезнями

мың оқиға	2007	2008	2009	2010	2011	тыс. случаев
Өткір ішек жұқпасы	22,7	23,7	20,7	21,6	18,7	Острые кишечные инфекции
Іш сүзегі және А, В, С қылауы	0,01	0,004	0,006	0,006	0,004	Брюшной тиф и паратифы А, В, С
Сальмонеллез жұқпалары	3,2	2,4	1,9	2,2	1,7	Салмонеллезные инфекции
Вирусты гепатит, барлығы	11,9	7,3	5,7	5,0	2,7	Вирусный гепатит, всего
Тұмау және өткір вирусты жұқпалар	1 397,2	1 252,3	1 475,1	1 081,3	1 187,3	Грипп и острые вирусные инфекции
Жәншау	2,2	2,3	1,8	1,8	1,8	Скарлатина
Күл ауруы	0,005	0,005	-	-	-	Дифтерия
Көкжөтел	0,1	0,045	0,039	0,035	0,066	Коклюш
Сіреспе	0,004	0,002	0,003	-	0,003	Столбняк
Өткір полиомиелит	-	-	-	0,001	-	Полиомиелит острый
Қызылша	0,01	0,02	-	0,004	0,1	Корь

2.12 Халықтың 100 000 адамына шаққандағы халықтың жекелеген жұқпалы және паразиттік аурулармен сырқаттанушылығы
Заболееваемость населения отдельными инфекционными и паразитарными болезнями в расчете на 100 000 населения

оқиға саны	2007	2008	2009	2010	2011	число случаев
Өткір ішек жұқпасы	146,7	151,0	129,7	132,4	113,1	Острые кишечные инфекции
Іш сүзегі және А, В, С қылауы	0,04	0,03	0,04	0,04	0,02	Брюшной тиф и паратифы А, В, С
Салмонеллез жұқпалары	20,8	15,3	11,9	13,4	10,5	Салмонеллезные инфекции
Вирусты гепатит, барлығы	76,9	46,4	36,1	30,7	16,3	Вирусный гепатит, всего
Тұмау және өткір вирусты жұқпалар	9 023,5	7 989,9	9 262,6	6 624,2	7 170,5	Грипп и острые вирусные инфекции
Жәншау	13,9	14,5	11,2	10,9	10,6	Скарлатина
Күл ауруы	0,03	0,03	-	-	-	Дифтерия
Көкжөтел	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4	Коклюш
Сіреспе	0,03	0,01	0,02	-	0,02	Столбняк
Қызылша	0,08	0,13	-	0,02	0,8	Корь

2.13 Туберкулезбен сырқаттанушылық Заболееаемость туберкулезом

	халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны			число заболевших на 100 000 населения	
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан	126,4	125,4	105,1	95,3	86,6
Республикасы					
Ақмола	155,1	173,5	158,3	121,5	102,3
Ақтөбе	145,4	124,0	96,0	79,3	76,4
Алматы	98,7	100,6	90,9	80,8	75,8
Атырау	181,9	156,9	123,2	115,7	107,5
Батыс Қазақстан	159,8	142,9	105,5	95,7	86,0
Жамбыл	120,6	114,9	88,8	83,0	78,4
Қарағанды	136,7	117,8	96,9	89,9	82,5
Қостанай	148,8	146,7	115,9	110,0	107,3
Қызылорда	167,0	154,3	111,9	107,5	97,9
Маңғыстау	157,9	152,7	118,4	98,1	84,9
Оңтүстік Қазақстан	86,2	88,9	78,1	74,3	67,1
Павлодар	147,5	141,0	112,4	98,0	91,1
Солтүстік Қазақстан	167,2	155,7	119,5	105,7	85,8
Шығыс Қазақстан	138,3	129,1	121,4	124,0	109,8
Астана қаласы	128,3	218,4	191,8	165,6	138,1
Алматы қаласы	72,2	83,1	75,4	70,1	68,5

2.14 Туберкулезден өлгендер Смертность от туберкулеза

	халықтың 100 000 адамына шаққандағы өлгендер саны			число умерших на 100 000 населения	
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан	18,1	16,9	12,8	10,6	8,4
Республикасы					
Ақмола	15,5	15,3	13,7	11,4	8,1
Ақтөбе	23,9	18,1	11,6	9,1	6,9
Алматы	8,6	7,1	4,8	4,7	3,5
Атырау	16,7	15,3	10,7	9,7	8,2
Батыс Қазақстан	20,7	20,4	14,6	10,9	8,0
Жамбыл	19,5	15,2	12,9	9,9	6,6
Қарағанды	26,1	22,1	20,5	15,8	12,6
Қостанай	21,3	20,2	15,4	11,0	10,7
Қызылорда	20,7	21,4	14,9	10,9	9,2
Маңғыстау	26,8	22,8	9,3	9,9	5,6
Оңтүстік Қазақстан	10,1	11,9	8,9	6,7	5,9
Павлодар	29,6	24,6	16,4	12,7	8,8
Солтүстік Қазақстан	27,5	27,8	20,8	18,6	11,8
Шығыс Қазақстан	22,6	25,1	21,3	18,1	16,2
Астана қаласы	15,8	12,4	10,0	9,9	8,3
Алматы қаласы	10,9	11,3	8,3	9,8	7,7

2.15 Тыныс алу мүшелерінің ауруымен сырқаттанушылық Заболеваемость болезнями органов дыхания

	халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны		число заболевших на 100 000 населения		
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан	22 978,4	22 957,4	24 512,7	23 575,3	23 277,3
Республикасы					
Ақмола	21 701,0	18 414,8	21 171,2	19 795,6	22 728,9
Ақтөбе	19 762,9	19 838,1	18 751,2	17 642,6	18 118,4
Алматы	28 216,8	29 645,9	31 676,5	30 271,1	28 633,3
Атырау	12 542,8	11 250,1	11 532,8	11 154,0	11 497,0
Батыс Қазақстан	19 373,3	20 679,4	21 365,4	18 909,1	18 654,5
Жамбыл	21 851,5	21 869,5	23 911,7	23 420,7	23 581,5
Қарағанды	24 104,7	25 143,6	26 429,4	24 531,0	25 394,8
Қостанай	19 279,8	19 354,7	22 287,9	20 581,4	21 925,5
Қызылорда	20 826,9	20 614,6	19 535,3	18 951,7	18 289,4
Маңғыстау	18 026,1	17 492,5	17 806,8	18 735,5	21 253,1
Оңтүстік Қазақстан	14 381,6	13 978,3	14 181,9	14 931,9	14 389,4
Павлодар	29 269,6	30 337,9	33 391,2	34 287,1	33 420,7
Солтүстік Қазақстан	16 373,0	17 672,7	20 400,0	21 010,0	21 900,4
Шығыс Қазақстан	28 614,7	27 390,2	29 184,1	29 729,6	29 519,3
Астана қаласы	22 708,9	24 148,1	26 692,2	27 803,7	26 819,1
Алматы қаласы	38 176,5	37 046,1	40 563,5	34 654,4	31 028,5

2.16 Тыныс алу мүшелері ауруынан өлгендер Смертность от болезней органов дыхания

	халықтың 100 000 адамына шаққандағы өлгендер саны		число заболевших на 100 000 населения		
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан	56,1	49,5	48,0	43,6	52,1
Республикасы					
Ақмола	77,5	73,7	59,4	53,9	77,0
Ақтөбе	32,6	31,9	28,3	26,7	34,3
Алматы	45,9	51,2	57,2	51,8	56,6
Атырау	20,6	14,7	12,4	10,1	20,3
Батыс Қазақстан	59,3	51,9	58,2	54,9	107,1
Жамбыл	25,7	29,6	37,9	30,3	31,2
Қарағанды	60,7	54,2	51,0	43,5	52,6
Қостанай	82,8	83,5	85,3	71,8	83,9
Қызылорда	47,7	41,5	40,1	36,8	40,6
Маңғыстау	111,0	54,0	30,0	21,4	18,5
Оңтүстік Қазақстан	60,6	50,5	42,5	36,7	34,2
Павлодар	48,8	42,1	44,1	45,1	65,8
Солтүстік Қазақстан	114,4	102,8	101,7	97,9	123,3
Шығыс Қазақстан	64,5	56,3	53,9	54,0	72,1
Астана қаласы	43,2	28,8	31,4	29,4	35,9
Алматы қаласы	32,5	24,8	30,8	32,6	29,7

2.17 Қатерлі жаңа өскін сырқаттанушылығы Заболееваемость злокачественными новообразованиями

	халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны		число заболевших на 100 000 населения		
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	184,7	180,7	182,6	181,2	183,0
Ақмола	229,3	220,4	211,6	220,0	213,7
Ақтөбе	159,0	163,7	158,6	165,3	169,1
Алматы	133,0	128,0	133,1	121,5	121,2
Атырау	131,4	134,1	127,7	130,5	133,2
Батыс Қазақстан	205,2	209,1	207,9	211,7	206,7
Жамбыл	120,9	122,4	116,5	124,6	130,8
Қарағанды	238,7	217,8	223,0	222,4	249,0
Қостанай	258,5	254,0	247,1	254,3	258,9
Қызылорда	157,3	145,9	135,3	138,9	143,3
Маңғыстау	109,5	117,9	119,7	83,7	106,0
Оңтүстік Қазақстан	93,2	90,9	96,8	94,1	98,7
Павлодар	266,9	264,8	271,4	270,4	264,5
Солтүстік Қазақстан	235,3	234,2	264,8	282,6	269,8
Шығыс Қазақстан	266,9	261,6	264,5	272,3	271,0
Астана қаласы	181,6	185,5	191,3	187,5	175,1
Алматы қаласы	228,3	229,0	234,3	241,0	235,1

2.18 Жас топтары бойынша анемиямен ауыру Заболееваемость анемией по возрастным группам

Жас топтары	халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны					Возрастные группы
	2007	2008	2009	2010	2011	
Барлығы	2 404,9	2 346,1	2 286,4	2 295,2	2 237,1	Всего
0-14 жастағы балалар	5 556,7	5 330,9	5 303,6	5 011,7	4 905,2	Дети 0-14 лет
15-17 жастағы жасөспірімдер	4 047,7	3 984,1	3 602,6	3 880,4	4 308,4	Подростки 15-17 лет
18 және одан жоғары жастағы ересектер	1 195,3	1 199,2	1 150,5	1 240,0	1 158,6	Взрослые 18 лет и старше

2.19 Диспансерлік есепте тұрған анемиямен ауыратындар саны Число больных анемией состоящих на диспансерном учете

адам	число человек					Возрастные группы
	2007	2008	2009	2010	2011	
Барлығы	336 484	336 641	326 179	351 321	349 907	Всего
0-14 жастағы балалар	187 633	191 026	185 192	199 818	197 340	Дети 0-14 лет
15-17 жастағы жасөспірімдер	26 984	26 800	23 861	26 942	26 049	Подростки 15-17 лет
18 және одан жоғары жастағы ересектер	121 867	118 815	117 126	124 561	126 518	Взрослые 18 лет и старше

2.20 Облыстар бойынша анемиямен сырқаттанушылық Заболееаемость анемией по областям

Қазақстан Республикасы	халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны			число заболевших на 100 000 населения	
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	2 404,9	2 346,1	2 286,4	2 295,2	2 237,1
Ақмола	1 237,8	1 032,9	1 050,9	929,8	983,7
Ақтөбе	3 239,3	3 289,5	3 102,6	3 108,8	3 114,2
Алматы	2 946,8	2 856,1	2 731,5	2 000,4	1 917,3
Атырау	2 489,2	2 131,1	2 432,2	2 395,8	2 361,1
Батыс Қазақстан	2 485,8	2 362,2	2 215,3	2 149,0	1 935,3
Жамбыл	3 042,6	2 998,8	3 164,6	3 228,6	3 762,9
Қарағанды	1 356,5	1 190,6	1 193,7	1 118,4	1 038,8
Қостанай	893,5	918,3	932,5	945,7	850,6
Кызылорда	6 828,1	7 416,9	6 563,7	5 928,0	5 108,3
Манғыстау	4 234,2	4 777,2	4 189,5	3 731,8	3 767,1
Оңтүстік Қазақстан	3 066,6	2 964,2	2 760,4	3 212,0	3 212,5
Павлодар	1 383,5	1 250,7	1 130,6	1 459,6	1 423,8
Солтүстік Қазақстан	1 597,3	1 456,7	1 309,9	1 271,2	1 220,9
Шығыс Қазақстан	1 562,8	1 436,8	1 483,9	1 674,1	1 448,3
Астана қаласы	1 365,2	1 641,7	1 723,7	1 630,1	1 463,7
Алматы қаласы	2 017,5	1 711,1	1 873,7	2 095,5	2 012,3

2.21 2011 жылы экологиясы қолайсыз облыстар мен Алматы қаласы халқының сырқаттанушылығы Заболееаемость населения в экологически неблагоприятных областях и г. Алматы в 2011 году

	халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны			число заболевших на 100 000 населения		
	Қазақстан Республикасы	Шығыс Қазақстан Восточно-Казахстанская	Қызылорда Кызылординская	Қарағанды Карагандинская	Алматы қ. г. Алматы	
Өршіген туберкулез	86,6	109,8	97,9	82,5	68,5	Активный туберкулез
Қатерлі жаңа өскіндер	183,0	271,0	143,3	249,0	235,1	Злокачественные новообразования
Сүт безінің қатерлі жаңа өскіндері, адам	3 525	373	88	425	482	Злокачественные новообразования молочной железы, чел.
Алкогольді тұтыну салдарынан психика мен мінез-құлықтың бұзылуы	287,3	487,6	264,7	236,4	1 280,2	Психические и поведенческие расстройства в результате употребления алкоголя
Психика мен мінез-құлықтың бұзылуы	114,4	141,2	149,3	172,2	134,0	Психические и поведенческие расстройства

2.22 Балалардың алдын ала егумен қамтылуы¹⁾ Охват детей профилактическими прививками¹⁾

пайызбен						в процентах
	2007	2008	2009	2010	2011	
БЦЖ ²⁾	107,3	106,7	101,5	102,0	101,8	БЦЖ ²⁾
ОПВ – 3 ³⁾	100,5	99,0	98,6	97,9	99,2	ОПВ-3 ³⁾
АҚДС -3 ⁴⁾	99,9	98,8	98,3	98,9	98,6	АҚДС-3 ⁴⁾
АДС – 3 ⁵⁾	99,1	99,0	98,4	99,0	98,7	АДС-3 ⁵⁾
Эпидемиялық паротит (2 жасқа дейінгілер)	99,1	100,0	99,3	99,5	100,5	Эпидемический паротит (в возрасте до 2 лет)
Қызылша (2 жасқа дейінгілер)	99,9	100,0	99,1	99,5	100,5	Корь (в возрасте до 2 лет)
БЦЖ бойынша екінші рет егу (7 жасқа дейін)	62,7	49,5	40,1	40,7	43,2	Ревакцинация по БЦЖ (в возрасте до 7 лет)
Қызылшаға қарсы екінші рет егу	99,2	98,7	99,1	99,6	100,7	Ревакцинация кори
ВГВ-3 ⁶⁾	99,3	99,0	98,8	99,2	99,0	ВГВ-3 ⁶⁾

¹⁾ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің деректері бойынша:

По данным Министерства здравоохранения Республики Казахстан процентов детей, иммунизированных против:

²⁾ БЦЖ - туберкулезге;

БЦЖ - туберкулеза;

³⁾ ОПВ-3 – полиомиелитке қарсы курстың толық вакцинациясы;

ОПВ-3 – законченная вакцинация курса против полиомиелита

⁴⁾ АҚДС-3 – құл ауру, көкжөтел және сіреспеге;

АҚДС-3 – дифтерии, коклюша, и столбняка;

⁵⁾ АДС-3 – құл ауру және сіреспеге;

АДС-3 – дифтерии и столбняка;

⁶⁾ ВГВ-3 – В вирусты гепатитіне қарсы егуден өткен балалар санының пайызы.

ВГВ-3 – против вирусного гепатита В

2.23 2011 жылы 0-14 жастағы балаларды алдын ала қарау нәтижесі* Результаты профилактических осмотров детей в возрасте 0-14 лет в 2011 году*

	1 000 баланы қарау кезінде анықталғаны На 1 000 осматриваемых детей выявлено			
	есту қабілетінің төмендеуі с понижением остроты слуха	көру қабілетінің төмендеуі с понижением остроты зрения	омыртқалардың қисаюы со сколиозом	мүсіннің бұзылуы с нарушением осанки
Қазақстан Республикасы	2,1	18,8	2,5	3,9
Ақмола	2,0	22,5	2,5	3,7
Ақтөбе	1,3	13,2	1,7	5,1
Алматы	2,5	11,4	1,6	3,4
Атырау	2,2	22,2	0,7	0,8
Батыс Қазақстан	1,5	23,0	3,7	0,8
Жамбыл	1,0	8,4	0,8	1,1
Қарағанды	4,4	45,5	3,6	6,5
Қостанай	1,9	24,0	3,5	7,2
Қызылорда	0,6	14,2	1,7	3,5
Маңғыстау	2,8	26,6	0,1	0,2
Оңтүстік Қазақстан	3,0	7,5	1,4	1,5
Павлодар	1,3	30,0	13,0	17,5

Жалғасы	Продолжение			
	1 000 баланы қарау кезінде анықталғаны На 1 000 осмотровых детей выявлено			
	есту қабілетінің төмендеуі с понижением остроты слуха	көру қабілетінің төмендеуі с понижением остроты зрения	омыртқалар- дың қисаюы со сколиозом	мүсіннің бұзылуы с нарушением осанки
Солтүстік Қазақстан	2,3	14,5	3,1	5,2
Шығыс Қазақстан	1,3	20,0	4,0	3,7
Астана қаласы	0,9	39,6	2,1	4,6
Алматы қаласы	1,6	24,7	2,9	6,2

Бұл жерде және бұдан әрі Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің деректері бойынша.

Здесь и далее по данным Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

2.24 2011 жылы 18 және одан жоғары жастағы ауыл тұрғындарын алдын ала қарау (қан айналым жүйесі ауруларын анықтау)

Профилактические осмотры сельских жителей в возрасте 18 лет и старше в 2011 году (на выявление болезней системы кровообращения)

	Қаралуға жататындар, мың адам Подлежало осмотру, тыс.чел.	Қаралды, пайызбен Осмотрено в процентах	Табылған аурулар, пайызбен Выявлено в процентах	Сауықтырылды, пайызбен Оздоровлено в процентах
Қазақстан				
Республикасы	1 133,7	96,4	7,7	37,6
Ақмола	52,5	97,1	4,8	6,8
Ақтөбе	31,4	100,0	7,6	9,0
Алматы	199,4	94,4	10,3	11,0
Атырау	40,0	100,0	2,5	100,0
Батыс Қазақстан	57,7	100,0	6,2	100,0
Жамбыл	103,4	106,3	10,8	72,0
Қарағанды	34,4	100,0	20,8	2,8
Қостанай	75,0	104,3	3,0	70,6
Қызылорда	32,2	99,7	8,4	12,0
Маңғыстау	41,3	35,1	0,5	2,0
Оңтүстік Қазақстан	271,5	98,5	10,5	11,2
Павлодар	25,5	100,0	3,9	23,0
Солтүстік Қазақстан	75,0	99,6	5,3	100,0
Шығыс Қазақстан	94,4	98,5	5,9	64,6

**2.25 2011 жылы 18 және одан жоғары жастағы
ауыл тұрғындарын алдын ала қарау
(ісік алдындағы күйлер және жатырдың қатерлі ісіктерін анықтау)
Профилактические осмотры сельских жителей в возрасте
18 лет и старше в 2011 году
(на выявление предопухолевых состояний и рака шейки матки)**

	Қаралуға жататындар, мың адам Подлежало осмотру, тыс. человек	Қаралды, пайызбен Осмотрено в процентах	Табылған аурулар пайызбен Выявлено в процентах	Сауықтырылды пайызбен Оздоровлено в процентах
Қазақстан Республикасы	243,0	94,2	3,9	41,7
Ақмола	11,9	98,3	3,4	72,0
Ақтөбе	6,4	100,0	1,6	10,5
Алматы	35,2	82,1	6,0	10,5
Атырау	8,7	100,0	1,1	2,0
Батыс Қазақстан	12,6	100,0	2,4	54,0
Жамбыл	17,5	114,9	7,4	71,0
Қарағанды	7,6	100,0	10,1	85,0
Қостанай	16,7	100,7	2,0	70,0
Қызылорда	8,4	96,4	6,0	13,5
Маңғыстау	11,7	31,6	0,9	2,0
Оңтүстік Қазақстан	62,0	96,6	5,4	45,0
Павлодар	6,7	100,0	1,5	45,0
Солтүстік Қазақстан	16,1	99,8	5,3	100,0
Шығыс Қазақстан	21,5	98,1	1,4	73,3

**2.26 2011 жылы 18 және одан жоғары жастағы
ауыл тұрғындарын алдын ала қарау
(ісік алдындағы күйлер және сүт безінің қатерлі ісіктерін анықтау)
Профилактические осмотры сельских жителей в возрасте
18 лет и старше в 2011 году
(на выявление предопухолевых состояний и рака молочной железы)**

	Қаралуға жататындар, мың адам Подлежало осмотру, тыс. человек	Қаралды, пайызбен Осмотрено в процентах	Табылған аурулар пайызбен Выявлено в процентах	Сауықтырылды пайызбен Оздоровлено в процентах
Қазақстан Республикасы	187,9	94,4	4,06	23,7
Ақмола	9,7	97,9	5,15	5,2
Ақтөбе	5,1	100,0	3,92	4,5
Алматы	24,0	95,8	3,75	5,5
Атырау	6,4	96,9	0,47	-
Батыс Қазақстан	10,0	100,0	5,0	76,0
Жамбыл	14,7	117,7	4,8	10,5
Қарағанды	9,1	100,0	2,0	0,9
Қостанай	14,5	100,5	3,3	71,5
Қызылорда	6,0	95,0	3,3	18,5
Маңғыстау	9,2	25,0	1,1	2,2
Оңтүстік Қазақстан	41,9	97,8	5,5	28,9
Павлодар	5,0	100,0	4,0	2,5
Солтүстік Қазақстан	14,9	98,3	7,7	100,0
Шығыс Қазақстан	17,4	97,1	6,9	42,8

2.27 Зиянды және қауіпті еңбек жағдайында жұмыс істейтін қызметкерлердің саны
Численность работников занятых во вредных и опасных условиях труда

адам	2007	2008	2009	2010	2011	человек
Қызметкерлер саны, барлығы	1 511 207	1 501 992	1 423 629	1 465 971	1 521 561	Численность работников, всего
одан:						из них:
санитарлық-гигиеналық талаптарға сай келмейтін жағдайларда жұмыс істейтіндер олардан:	314 198	329 409	324 921	323 154	346 554	занятые в условиях, не отвечающих санитарно-гигиеническим требованиям из них:
шу мен дірілдің жоғары деңгейінің жағдайында жұмыс істейтіндер ШРШ-дан асатын, жоғары жұмыс орнының шаңдатылған және газ жайлаған жағдайында жұмыс істейтіндер қолайсыз температуралық режимде ауыр физикалық еңбекпен шұғылданатындар қауіпсіздік талаптарына сай келмейтін жабдықтарда жұмыс істейтіндер	114 334	127 349	124 316	124 806	135 285	работающие под воздействием повышенного уровня шума и вибрации
	132 711	139 095	135 909	130 253	130 932	повышенной запыленности и загазованности рабочей зоны, превышающей ПДК неблагоприятного температурного режима
	50 995	52 948	51 122	53 210	55 346	занятые тяжелым физическим трудом
	41 112	46 800	50 634	59 607	62 350	работающие на оборудовании, не отвечающим требованиям безопасности
	351	105	928	908	575	

2.28 Қызметкерлердің жалпы санындағы үлес салмағы Удельный вес в общей численности работников

пайызбен						в процентах
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қызметкерлер саны, барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Численность работников, всего
одан:						из них:
санитарлық-гигиеналық талаптарға сай келмейтін жағдайларда жұмыс істейтіндер олардан:	20,8	21,9	22,8	22,0	22,8	занятые в условиях, не отвечающих санитарно-гигиеническим требованиям
шу мен дірілдің жоғары деңгейінің жағдайында жұмыс істейтіндер ШРШ-дан асатын, жоғары жұмыс орнының шаңдатылған және газ жайлаған жағдайында жұмыс істейтіндер	7,6	8,5	8,7	8,5	8,9	из них: работающие под воздействием повышенного уровня шума и вибрации
қолайсыз температуралық режимде ауыр дене еңбегімен шұғылданатындар қауіпсіздік талаптарына сай келмейтін жабдықтарда жұмыс істейтіндер	8,8	9,3	9,5	8,9	8,6	повышенной запыленности и загазованности рабочей зоны, превышающей ПДК неблагоприятного температурного режима
	3,4	3,5	3,6	3,6	3,6	затянутые тяжелым физическим трудом
	2,7	3,1	3,6	4,1	4,1	работающие на оборудовании, не отвечающим требованиям безопасности
	-	-	0,1	0,1	-	

2.30 Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің саны
Численность пострадавших от несчастных случаев связанных с трудовой деятельностью

	2007	2008	2009	2010	2011	
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің саны, барлығы, адам	2 829	2 702	2 589	2 844	2 817	Численность пострадавших от несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью, всего, человек
оның ішінде өлімге әкелгені	341	341	302	322	283	из них со смертельным исходом
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің саны, 1000 адамға шаққанда, адам	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6	Численность пострадавших при несчастных случаях, связанных с трудовой деятельностью на 1000 работающих, человек
олардан өлімге әкелгені	0,09	0,08	0,07	0,08	0,06	из них со смертельным исходом

2.31 Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің санын қызмет түріне қарай бөлу
Распределение числа пострадавших от несчастных случаев в соответствии с родом занятий

адам						человек
Топтардың атауы	2007	2008	2009	2010	2011	Наименование групп
Қорғаныс күштері	6	7	5	7	9	Вооруженные силы
Билік және басқару органдарының басшылары (өкілдері) және барлық деңгейдегі басқармалар, ұйымдардың басшыларын қосқанда	39	42	32	47	36	Руководители (представители) органов власти и управления всех уровней, включая руководителей организаций
Біліктілігі жоғары деңгейдегі мамандар	134	113	164	154	123	Специалисты высшего уровня квалификации
Біліктілігі орта деңгейдегі мамандар (қосалқы қызметкерлер)	221	187	255	237	234	Специалисты среднего уровня квалификации (вспомогательный персонал)

<i>Жалғасы</i>						<i>Продолжение</i>
Топтардың атауы	2007	2008	2009	2010	2011	Наименование групп
Ақпарат дайындау, құжаттарды ресімдеу, есеппен және қызмет көрсетумен шұғылданатын қызметкерлер	37	28	33	27	35	Служащие, занятые подготовкой информации, оформлением документации, учетом и обслуживанием
Қызмет көрсету саласының, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығының, сауда және соған ұқсас қызмет түрлерінің қызметкерлері	114	89	107	122	130	Работники сферы обслуживания, жилищно-коммунального хозяйства, торговли и родственных видов деятельности
Ауыл, орман, аң аулау шаруашылығының, балық өсіру және балық аулау шаруашылығының білікті қызметкерлері	43	49	44	28	41	Квалифицированные работники сельского, лесного, охотничьего хозяйств, рыбоводства и рыболовства
Ірі және шағын өнеркәсіп ұйымдарының, көркем кәсіпшіліктің, құрылыстың, келіктің, байланыстың, геологияның және жер қойнауын барлаудың білікті мамандары	1 489	1 489	1 401	1 521	1 419	Квалифицированные рабочие крупных и мелких промышленных организаций, художественных промыслов, строительства, транспорта, связи, геологии и разведки недр
Қондырғылар мен машиналардың операторлары, аппаратшылар, машинистер және слесарь-құрастырушылар	409	419	288	383	401	Операторы, аппаратчики, машинисты установок и машин и слесари - сборщики
Біліксіз жұмысшылар	337	279	260	318	389	Неквалифицированные рабочие

2.32 Жазатайым оқиғалар себебінен зардап шеккендердің саны Численность пострадавших от несчастных случаев по причинам несчастных случаев

адам						человек
Жазатайым оқиғалардың себептері	2007	2008	2009	2010	2011	Причины несчастных случаев
Конструктивтік кемшіліктер, машиналардың, механизмдердің, жабдықтардың, санитарлық-техникалық қондырғылардың жетілдірілмегендігі, жеткіліксіз беріктілігі	31	46	32	-	-	Конструктивные недостатки, несовершенство, недостаточная надежность машин, механизмов, оборудования, санитарно-технических установок
Машиналар, механизмдердің және жабдықтардың конструктивтік кемшіліктері	...	...	...	30	19	Конструктивные недостатки машин, механизмов и оборудования
Ақаулы машиналарды, механизмдерді, жабдықтарды, санитарлық-техникалық қондырғыларды пайдалану	23	25	25	-	-	Эксплуатация неисправных машин, механизмов, санитарно-технических установок
Ақаулы машиналарды, тетіктерді және жабдықтарды пайдалану	...	...	...	25	30	Эксплуатация неисправных машин, механизмов и оборудования
Технологиялық процестердің жетілдірілмеуі	20	14	10	-	-	Несовершенство технологических процессов
Технологиялық процестердің бұзылуы	100	65	95	41	31	Нарушение технологических процессов
Көлік құралдарын пайдалану кезінде қауіпсіздік талаптарының сақталмауы	104	80	67	48	66	Нарушение требований безопасности при эксплуатации транспортных средств
Жол қозғалысы ережесін бұзу	182	117	138	214	195	Нарушение правил дорожного движения
Өндіріс жұмыстарының қанағаттанарлықсыз ұйымдастырылуы	234	236	190	220	254	Неудовлетворительная организация производства работ
Ғимараттардың, құрылыстардың қанағаттанарлықсыз техникалық жай-күйі, аумақтардың ұсталуы, жұмыс орындарының ұйымдастырылуындағы кемшіліктер	130	99	90	76	62	Неудовлетворительное техническое состояние зданий, сооружений, содержание территорий и недостатки в организации рабочих мест
Еңбектің қауіпсіз тәсілдерін оқытудағы кемшіліктер	91	72	92	53	78	Недостатки в обучении безопасным приемам труда
Жеке қорғау құралдарын қолданбау	33	42	43	-	-	Неприменение средств индивидуальной защиты

Жалғасы						Продолжение
Жазатайым оқиғалардың себептері	2007	2008	2009	2010	2011	Причины несчастных случаев
Жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілмеуі немесе қолданбауы	...	...	...	64	46	Необеспеченность или неприменение средств индивидуальной защиты
Ұжымдық қорғау құралдарын қолданбау	24	24	23	-	-	Неприменение средств коллективной защиты
Ұжымдық қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілмеуі	...	...	...	6	7	Необеспеченность средствами коллективной защиты
Еңбек және өндірістік тәртіпті бұзу	102	72	75	50	56	Нарушение трудовой и производственной дисциплины
Жұмыс істеушіні мамандығынсыз пайдалану	14	22	7	-	-	Использование работающего не по специальности
Жұмыс аймағындағы ауаның шамадан тыс тозаңдануы мен газдануы	13	4	14	11	14	Повышенная запыленность и загазованность воздуха рабочей зоны
Шудың жоғары деңгейі	1	-	2	-	1	Повышенный уровень шума
Жалпы және локальді дірілдің жоғары деңгейі	2	2	-	-	-	Повышенный уровень общей и локальной вибрации
Дірілдің жоғары деңгейі	...	...	...	1	-	Повышенный уровень вибрации
Ультрадыбыстың инфрадыбыстық тербелуінің жоғары деңгейі	1	1	-	-	-	Повышенный уровень инфразвуковых колебаний ультразвука
Барометрлік қысымның жоғарылауы, төмендеуі	-	1	-	-	-	Повышенное, пониженное барометрическое давление
Ылғалдылықтың жоғарылауы, төмендеуі, ауаның қозғалысы	4	1	2	-	-	Повышенная, пониженная влажность, подвижность воздуха
Жұқпалы ауру көздерімен қарым-қатынас	1	-	-	-	-	Контакт с источниками инфекционных заболеваний
Адам ағзасына денеге түсетін ауыр салмақтың әсер етуі	7	5	4	8	5	Воздействие на организм человека физических перегрузок
Санитарлық-техникалық қондырғылардың жоқтығы	1	-	3	-	-	Отсутствие санитарно-технических установок
Белгіленген еңбек режимін бұзу	8	6	11	12	8	Нарушение установленного режима труда
Еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі ережелерін бұзу	...	...	...	348	338	Нарушение правил безопасности и охраны труда
Апат	52	97	55	70	81	Аварии
Зардап шегушінің дәрекі абайсыздығы	946	964	920	774	882	Грубая неосторожность пострадавшего
Өзге де	375	337	259	132	74	Прочие

2.33 Жазатайым оқиғалар себебінен өлгендер саны Численность погибших от несчастных случаев по причинам

адам						человек
Жазатайым оқиғалардың себептері	2007	2008	2009	2010	2011	Причины несчастных случаев
Конструктивтік кемшіліктер, машиналардың, механизмдердің, жабдықтардың, санитарлық- техникалық қондырғылардың жетілдірілмегендігі, жекіліксіз біріктілігі	7	6	5	-	-	Конструктивные недостатки, несовершенство, недостаточная надежность машин, механизмов, оборудования, санитарно-технических установок
Машиналар, механизмдердің және жабдықтардың конструктивтік кемшіліктері	...	...	...	1	5	Конструктивные недостатки машин, механизмов и оборудования
Ақаулы машиналарды, механизмдерді, жабдықтарды, санитарлық-техникалық қондырғыларды пайдалану	6	6	2	-	-	Эксплуатация неисправных машин, механизмов, оборудования, санитарно-технических установок
Ақаулы машиналарды, тетіктерді және жабдықтарды пайдалану	...	...	...	2	6	Эксплуатация неисправных машин, механизмов и оборудования
Технологиялық процестердің жетілдірілмеуі	1	1	1	-	-	Несовершенство технологических процессов
Технологиялық процестердің бұзылуы	16	10	15	4	1	Нарушение технологических процессов
Көлік құралдарын пайдалану кезінде қауіпсіздік талаптарының сақталмауы	20	17	19	11	13	Нарушение требований безопасности при эксплуатации транспортных средств
Жол қозғалысы ережесін бұзу	35	20	18	53	35	Нарушение правил дорожного движения
Өндіріс жұмыстарының қанағаттанарлықсыз ұйымдастырылуы	47	37	34	40	35	Неудовлетворительная организация работ
Ғимараттардың, құрылыстардың техникалық қанағаттанарлықсыз жай-күйі, аумақтардың ұсталуы, жұмыс орындарының ұйымдастырылуындағы кемшіліктер	21	7	11	11	5	Неудовлетворительное техническое состояние зданий, сооружений, содержание территорий и недостатки в организации рабочих мест
Еңбектің қауіпсіз тәсілдерін оқытудағы кемшіліктер	14	9	11	7	6	Недостатки в обучении безопасным приемам труда

Жалғасы

Продолжение

Жазатайым оқиғалардың себептері	2007	2008	2009	2010	2011	Причины несчастных случаев
Жеке қорғау құралдарын қолданбау	5	7	8	-	-	Неприменение средств индивидуальной защиты
Жеке қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілмеуі немесе қолданбауы	...	...	...	7	7	Необеспеченность или неприменение средств индивидуальной защиты
Ұжымдық қорғау құралдарын қолданбау	11	6	6	-	-	Неприменение средств коллективной защиты
Ұжымдық қорғаныш құралдарымен қамтамасыз етілмеуі	...	...	...	1	-	Необеспеченность средствами коллективной защиты
Еңбек және өндірістік тәртіпті бұзу	19	15	14	9	10	Нарушение трудовой и производственной дисциплины
Жұмыс істеушіні мамандығынсыз пайдалану	1	2	1	-	-	Использование работающего не по специальности
Жұмыс аймағындағы ауаның шамадан тыс тозаңдануы мен газдануы	4	3	6	4	-	Повышенная запыленность и загазованность воздуха рабочей зоны
Шудың жоғары деңгейі	-	-	2	-	-	Повышенный уровень шума
Жалпы және локальді дірілдің жоғары деңгейі	1	1	-	-	-	Повышенный уровень общей и локальной вибрации
Дірілдің жоғары деңгейі	...	...	...	1	-	Повышенный уровень вибрации
Ультрадыбыстың инфрадыбыстық тербелуінің жоғары деңгейі	1	1	-	-	-	Повышенный уровень инфразвуковых колебаний ультразвука
Адам ағзасына денеге түсетін ауыр салмақтың әсер етуі	1	-	-	2	1	Воздействие на организм человека физических перегрузок
Санитарлық-техникалық қондырғылардың жоқтығы	1	-	-	-	-	Отсутствие санитарно-технических установок
Белгіленген еңбек режимін бұзу	1	-	1	1	2	Нарушение установленного режима труда
Еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі ережелерін бұзу	...	...	...	45	50	Нарушение правил безопасности и охраны труда
Апат	8	43	12	22	18	Аварии
Зардап шегушінің дәрежі абайсыздығы	89	99	97	84	76	Грубая неосторожность пострадавшего
Өзге де	32	51	39	17	13	Прочие

2.34 Кәсіптік аурулардан зардап шеккендердің саны Численность пострадавших от профессиональных заболеваний

	2007	2008	2009	2010	2011	
Кәсіби аурулармен (улану) бірінші рет анықталғандар саны, барлығы адам	330	370	432	661	570	Численность лиц, с впервые установленным профессиональным заболеванием (отравлением) - всего, человек
одан ауру түрлері бойынша ауру оқиғаларының саны:						из них число случаев заболеваний по видам заболеваний:
алкогольдің улағыш әсері	-	-	-	-	-	токсическое действие алкоголя
басқа да органикалық емес заттардың улағыш әсері	18	15	12	26	28	токсическое действие других неорганических веществ
химиялық заттардың, газдардың, түтіндердің және булардың салдарынан болған бронхит, пневмонит	2	5	1	42	28	бронхит и пневмонит, вызванный химическими веществами, газами, дымами и парами химические
химиялық заттардың, газдардың, түтіндердің және булардың салдарынан болған химиялық респираторлық жағдай: эмфизема (диффузиялық), (созылмалы), облитерациялық бронхит (созылмалы, өткірлеу), өкпе фиброзы (созылмалы) улағыш энцефалопатия	-	-	-	-	-	респираторные состояния, вызванные химическими веществами, газами, дымами и парами: эмфизема (диффузная) (хроническая), облитерирующий бронхит (хронический) (подострый), легочный фиброз (хронический), вызванные вдыханием химических веществ, газов, дымов и паров токсическая энцефалопатия
химиялық заттардың, газдардың, түтіндердің және булардың салдарынан болған басқа да респираторлық жағдайлар	-	3	-	-	-	другие респираторные состояния, вызванные химическими веществами, газами, дымами и парами
тері аурулары: эпидермоз, жұқпалы дерматит, фотодерматит, онехиялар, паранехиялар, улағыш меланодермия, майлы фолликулит	3	4	-	-	1	болезни кожи: эпидермоз, контактный дерматит, фотодерматит, онехии, паранехии, токсическая меланодермия, масляные фолликулиты
алкогольдің улағыш әсері	-	-	-	-	-	токсическое действие алкоголя
металдардың улағыш әсері	-	-	-	-	1	токсическое действие металлов

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
басқа металдардың көмір өндіруші пневмокониозы	-	2	-	-	-	других металлов
асбестпен және басқа минералдық заттардың салдарынан болған пневмокониоз құрамында кремнийі бар шаңның салдарынан болған пневмокониоз	1	5	4	-	11	пневмокониоз угольщика пневмокониоз, вызванный асбестом и другими минеральными веществами
басқа да органикалық шаңның салдарынан болған пневмокониоз	-	-	-	-	-	пневмокониоз, вызванный пылью, содержащей кремний
туберкулезге қатысты пневмокониоз аңықталмаған пневмокониоз	5	26	26	21	97	пневмокониоз, вызванный другой неорганической пылью
кәсіби бронхит (шаңды, улы-шаңды), обструктивті және обструктивті емес бронхитті қоса	3	2	-	1	2	пневмокониоз, связанный с туберкулезом
басқа созылмалы синуситтер	-	-	-	1	-	пневмокониоз уточненный профессиональный бронхит (пылевой, токсико-пылевой), включая необструктивный и обструктивный
дірілді ауру	91	80	135	189	70	другие хронические синуситы
құлақтың екі жақты нейросенсорлық мүкістігі	20	23	35	74	69	вибрационная болезнь двухсторонняя нейросенсорная тугоухость
құлақтың аралас кондуктивті екі жақты нейросенсорлық мүкістігі	31	34	36	108	142	смешанная кондуктивная и нейросенсорная тугоухость двухсторонняя
қолдардың вегетативті –сенсорлық (ангионевроз) полиневропатиясы	1	2	-	3	-	вегетативно-сенсорная (ангионевроз) полиневропатия
шеткі беттердің мононевропатиясы	48	34	24	61	31	полиневропатия рук
басқа полиневропатиялар	-	-	-	4	-	мононевропатия верхних конечностей
басқа анықталған полиневропатиялар	-	-	-	-	1	другие полиневропатии
қабынба невропатия коксартроз (ұршық буынының артрозы) гонартроз (тізе буынының артрозы)	-	-	-	7	-	другие уточненные полиневропатии
басқа артроздар тізенің ішкі буынының зақымдануы	-	-	-	1	-	воспалительная полиневропатия коксартроз (артроз тазобедренного сустава) гонартроз (артроз коленного сустава)
буынның басқа да айрықша зақымдануы	-	1	1	9	5	другие артрозы внутрисуставные поражения колена другие специфические поражения суставов
	6	6	1	15	37	
	-	-	2	-	-	
	-	-	-	-	-	

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
басқа тарауда топтастырылған аурулардағы дәнекер тіннің жүйелік зақымдануы	-	1	-	-	-	системные поражения соединительной ткани при болезнях, классифицированных в других рубриках
басқа бөліктердің омыртқа аралық дискілерінің зақымдануы	107	131	178	145	203	поражения межпозвоночных дисков других отделов
бактериялық және гистологиялық дәлелденген тыныс алу органдарының туберкулезі	8	1	2	1	3	туберкулез органов дыхания, подтвержденный бактериологически и гистологически
тыныс мүшелерінің бактериологиялық немесе гистология расталмаған туберкулезі	-	-	-	2	4	туберкулез органов дыхания, не подтвержденный бактериологически или гистологически
вазомоторлық және аллергиялық ринит демікпе	-	2	1	-	5	вазомоторный и аллергический ринит астма
басқа да сүйек-буын жүйелерінің және дәнекер тіннің табылған деформациялары	21	25	31	49	35	другие приобретенные деформации костно-мышечной системы и соединительные ткани
бронх мен өкпенің қатерлі жаңа өскіні миелоидті лейкоз (миелолейкоз)	-	1	-	-	-	злокачественное новообразование бронхов и легкого миелоидный лейкоз (миелолейкоз)
аяқ веналарының күйіктен дерматофития остеонекроз	-	-	-	1	4	варикозное расширение вен нижних конечностей с язвой дерматофития остеонекроз
аяқ веналарының ойық жаралары варикоздық кеңеюі	-	-	-	-	1	варикозное расширение вен нижних конечностей с воспалением
басқа және тыныс мүшесі және көкірек ішіндегі органдардың дәл емес белгі қойылған оқшау бөліктерінің қатерлі жаңа түзілімі	-	-	-	-	1	злокачественное новообразование других и неточно обозначенных локализаций органов дыхания и внутригрудных органов
лимфоидтық лейкоз(лимфолейкоз)	-	-	-	-	1	лимфоидный лейкоз(лимфолейкоз)

2.35 Жол апатынан болған өлім көрсеткіштері Смертность от дорожно-транспортных происшествий

	Өлгендер саны, адам Число умерших, человек					100 000 адамға на 100 000 человек				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	4 934	3 700	3 275	3 379	3 201	31,86	23,61	20,35	20,70	19,33
Ақмола	267	238	170	146	113	35,70	31,96	23,07	19,89	15,43
Ақтөбе	154	109	130	112	110	22,01	15,40	17,10	14,54	14,07
Алматы	809	545	514	450	503	49,57	32,93	28,24	24,26	26,59
Атырау	53	5	15	18	111	10,92	1,01	2,91	3,42	20,65
Батыс Қазақстан	152	113	101	88	105	24,76	18,31	16,80	14,52	17,20
Жамбыл	385	366	310	332	317	37,97	35,71	30,16	31,91	30,15
Қарағанды	465	305	244	274	223	34,68	22,69	18,15	20,30	16,46
Қостанай	164	146	98	106	102	18,28	16,37	11,08	12,01	11,58
Қызылорда	188	112	118	141	129	29,91	16,64	17,27	20,29	18,25
Маңғыстау	132	90	82	112	88	33,09	21,61	16,63	21,80	16,45
Оңтүстік Қазақстан	941	744	737	823	700	40,79	31,57	29,63	32,41	26,98
Павлодар	254	160	136	122	126	34,06	21,40	18,30	16,37	16,88
Солтүстік Қазақстан	104	105	81	105	73	15,82	16,13	13,61	17,77	12,45
Шығыс Қазақстан	372	295	242	252	225	26,18	20,81	17,32	18,02	16,11
Астана қаласы	157	125	90	97	74	26,67	20,13	14,35	14,41	10,28
Алматы қаласы	337	242	207	201	202	25,80	17,99	15,04	14,33	14,10

2.36 Табыстың біркелкі бөлінбеуі Неравномерность распределения доходов

пайызбен	в процентах					
	Табысы төмен халық үлесі* Доля населения с доходами ниже*		Кедейліктің тереңдігі* (ең төменгі күнкөріс деңгейінің шамасы бойынша)	Кедейліктің өткірлігі* (ең төменгі күнкөріс деңгейінің шамасы бойынша)	Халықтың 20%-ы топтары бойынша	Халықтың 10%-ы ең жоғары және ең төмен табыстары барларының ара қатынасы
	ең төменгі күнкөріс деңгейін ен вел-ичины прожиточного минимума	азық-түлік қоржыны құнынан стоимості продовольственной корзины	Глубина бедности (по величине прожиточного минимума)*	Острота бедности (по величине прожиточного минимума)*	Джини коэффициенті Козффициент Джини по 20% группам населения	Соотношение доходов 10% наиболее и наименее обеспеченного населения, раз
2007	12,7	1,4	2,4	0,8	0,293	7,2
2008	12,1	1,2	2,3	0,7	0,274	6,2
2009	8,2	0,6	1,3	0,3	0,254	5,3
2010	6,5	0,4	1,1	0,3	0,265	5,7
2011	5,3	0,5	0,9	0,3	0,275	6,1

* Бұл жерде және одан әрі деректер табыс эквиваленттілігі шәкілін қолдану арқылы алынған. Здесь и далее данные получены с использованием шкалы эквивалентности доходов.

2.37 Ең төменгі күнкөріс деңгейінен де төмен тұтынуға жұмсалған табыстары бар халық үлесі
Доля населения, имеющего доходы, использованные на потребление, ниже величины прожиточного минимума

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	12,7	12,1	8,2	6,5	5,3
Ақмола	16,6	8,7	5,9	4,4	6,2
Ақтөбе	10,3	7,0	6,3	6,0	2,4
Алматы	18,1	20,1	15,5	6,6	1,7
Атырау	13,0	12,9	10,0	5,9	5,2
Батыс Қазақстан	10,3	10,2	8,2	6,7	4,8
Жамбыл	9,9	11,3	4,8	5,3	5,1
Қарағанды	8,5	4,9	3,9	3,8	3,5
Қостанай	10,4	9,0	6,8	6,4	4,6
Қызылорда	24,6	24,3	10,4	6,7	6,2
Маңғыстау	26,9	32,4	22,6	11,6	10,4
Оңтүстік Қазақстан	14,3	13,0	11,7	11,5	10,4
Павлодар	8,3	8,8	6,2	4,0	4,5
Солтүстік Қазақстан	16,0	11,0	7,3	5,4	9,6
Шығыс Қазақстан	9,8	9,9	6,6	8,4	6,1
Астана қаласы	3,2	3,8	3,9	3,4	1,7
Алматы қаласы	8,5	13,7	3,0	2,6	2,0

2.38 Ең төменгі күнкөріс деңгейінен де төмен тұтынуға жұмсалған табыстары бар қала халқы үлесі
Доля городского населения, имеющего доходы, использованные на потребление, ниже величины прожиточного минимума

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	6,9	8,1	4,1	3,7	2,4
Ақмола	15,9	6,2	5,6	2,9	3,5
Ақтөбе	3,7	2,5	2,3	3,2	0,6
Алматы	5,2	8,9	6,7	3,8	1,3
Атырау	6,3	6,4	4,0	1,2	0,8
Батыс Қазақстан	3,5	3,7	3,2	4,0	1,7
Жамбыл	4,5	4,5	2,4	2,5	5,0
Қарағанды	5,6	2,6	1,7	2,7	1,7
Қостанай	4,1	5,2	3,3	2,6	1,5
Қызылорда	17,4	25,0	8,1	4,9	4,3
Маңғыстау	7,0	12,6	12,4	5,8	3,4
Оңтүстік Қазақстан	9,3	14,7	9,2	8,5	3,9
Павлодар	3,7	4,1	2,3	1,5	2,9
Солтүстік Қазақстан	4,4	6,0	1,6	2,3	4,2
Шығыс Қазақстан	7,2	6,7	3,4	4,7	2,4
Астана қаласы	3,2	3,8	3,9	3,4	1,7
Алматы қаласы	8,5	13,7	3,0	2,6	2,0

2.39 Ең төменгі күнкөріс деңгейінен де төмен тұтынуға жұмсалған табыстары бар ауыл халқы үлесі
Доля сельского населения, имеющего доходы, использованные на потребление, ниже величины прожиточного минимума

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	18,1	15,9	12,1	10,1	8,8
Ақмола	17,0	10,1	6,1	5,9	8,5
Ақтөбе	17,8	12,0	11,0	11,1	5,3
Алматы	20,3	22,0	17,1	7,6	1,9
Атырау	17,6	17,5	14,2	11,6	9,2
Батыс Қазақстан	14,9	14,3	11,5	9,2	7,7
Жамбыл	12,6	14,4	6,0	7,5	5,1
Қарағанды	15,0	10,2	8,8	7,9	9,7
Қостанай	15,8	12,3	9,7	10,6	7,8
Қызылорда	31,6	23,6	12,7	7,8	7,4
Маңғыстау	56,3	63,5	42,9	21,2	17,8
Оңтүстік Қазақстан	17,3	11,9	13,2	13,3	14,6
Павлодар	16,3	17,0	12,8	9,9	8,2
Солтүстік Қазақстан	23,3	14,3	10,9	7,3	13,2
Шығыс Қазақстан	12,2	12,9	9,7	12,8	11,3

2.40 Азық-түлік қоржынының құнынан төмен тұтынуға жұмсаған табыстары бар халық үлесі
Доля населения, имеющего доходы, использованные на потребление, ниже стоимости продовольственной корзины

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	1,4	1,2	0,6	0,4	0,5
Ақмола	4,1	1,2	-	0,2	1,2
Ақтөбе	2,4	0,4	-	0,2	0,0
Алматы	3,1	4,0	1,6	0,1	0,2
Атырау	0,4	1,4	1,1	0,8	0,1
Батыс Қазақстан	1,8	0,0	1,0	-	0,1
Жамбыл	0,6	0,5	-	-	0,2
Қарағанды	0,9	1,1	0,5	0,4	0,3
Қостанай	0,2	0,8	0,4	0,5	0,7
Қызылорда	2,9	3,4	-	-	0,2
Маңғыстау	2,3	0,0	2,9	0,8	0,2
Оңтүстік Қазақстан	1,0	0,8	0,5	1,3	1,0
Павлодар	0,8	0,2	0,4	0,1	0,5
Солтүстік Қазақстан	1,2	2,0	0,2	0,5	1,0
Шығыс Қазақстан	1,2	0,5	0,6	0,5	1,1
Астана қаласы	0,0	0,0	-	0,4	0,2
Алматы қаласы	0,5	0,6	0,1	0,1	0,1

2.41 Азық-түлік қоржынының құнынан төмен тұтынуға жұмсаған табыстары бар қала халқы үлесі
Доля городского населения, имеющего доходы, использованные на потребление, ниже стоимости продовольственной корзины

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	0,7	0,6	0,2	0,3	0,1
Ақмола	3,0	1,3	-	-	0,1
Ақтөбе	0,9	-	-	-	-
Алматы	1,7	2,8	-	-	0,5
Атырау	1,0	1,6	0,9	0,5	-
Батыс Қазақстан	-	-	-	-	-
Жамбыл	-	0,9	-	-	0,2
Қарағанды	0,2	0,1	-	0,2	-
Қостанай	-	0,5	-	0,2	0,2
Қызылорда	2,5	3,3	-	-	0,2
Маңғыстау	-	-	0,9	0,4	-
Оңтүстік Қазақстан	1,5	0,8	1,3	1,6	0,3
Павлодар	-	0,2	0,3	-	-
Солтүстік Қазақстан	0,9	2,0	-	0,3	0,3
Шығыс Қазақстан	1,0	0,5	-	0,3	0,3
Астана қаласы	-	-	-	0,4	0,2
Алматы қаласы	0,5	0,6	0,1	0,1	0,1

2.42 Азық-түлік қоржынының құнынан төмен тұтынуға жұмсаған табыстары бар ауыл халқы үлесі
Доля сельского населения, имеющего доходы, использованные на потребление, ниже стоимости продовольственной корзины

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	2,1	1,7	0,9	0,6	0,9
Ақмола	4,8	1,2	-	0,4	2,1
Ақтөбе	4,0	0,8	-	0,4	0,1
Алматы	3,3	4,2	1,9	0,2	0,1
Атырау	-	1,2	1,2	1,1	0,2
Батыс Қазақстан	3,1	-	1,6	-	0,2
Жамбыл	0,9	0,3	-	-	0,2
Қарағанды	2,6	3,4	1,6	1,2	1,2
Қостанай	0,4	1,0	0,8	0,8	1,3
Қызылорда	3,4	3,5	-	-	0,2
Маңғыстау	5,7	-	6,8	1,5	0,4
Оңтүстік Қазақстан	0,7	0,7	-	1,2	1,4
Павлодар	2,2	0,6	0,5	0,5	1,5
Солтүстік Қазақстан	1,4	3,2	0,4	0,6	1,5
Шығыс Қазақстан	1,4	0,8	1,1	0,8	2,2

2.43 Қазақстандағы кедейліктің таралуы Распространение бедности в Казахстане

пайызбен

в процентах

	2007	2008	2009	2010	2011
Өңірлердегі халықтың жалпыреспубликалық халқы санындағы үлесі Доля населения регионов к общереспубликанскому числу населению					
Қазақстан Республикасы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ақмола	5,6	5,5	5,4	4,5	4,4
Ақтөбе	4,3	4,2	4,4	4,7	4,7
Алматы	10,1	10,5	10,9	11,4	11,5
Атырау	3,2	3,3	3,4	3,2	3,3
Батыс Қазақстан	4,0	4,1	4,1	3,7	3,7
Жамбыл	6,9	7,0	7,2	6,4	6,3
Қарағанды	10,3	10,3	10,1	8,3	8,2
Қостанай	7,1	6,9	6,5	5,4	5,3
Қызылорда	4,1	4,1	4,0	4,3	4,1
Маңғыстау	2,4	2,4	2,4	3,1	3,3
Оңтүстік Қазақстан	12,9	12,9	12,9	15,6	15,8
Павлодар	5,6	5,6	5,4	4,6	4,5
Солтүстік Қазақстан	4,6	4,4	4,4	3,6	3,5
Шығыс Қазақстан	10,0	10,0	9,6	8,6	8,4
Астана қаласы	1,8	1,8	1,8	4,1	4,5
Алматы қаласы	7,1	7,0	7,5	8,6	8,7

Өңірлердегі кедей халықтың жалпыреспубликалық кедейлердің санындағы үлесі
Доля бедного населения регионов к общереспубликанскому числу бедных

Қазақстан Республикасы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ақмола	7,4	4,0	3,9	2,9	5,1
Ақтөбе	3,5	2,4	3,3	4,0	2,2
Алматы	14,4	17,5	20,7	10,4	3,7
Атырау	3,3	3,5	4,1	2,6	3,2
Батыс Қазақстан	3,3	3,5	4,1	4,1	3,3
Жамбыл	5,4	6,5	4,2	5,2	6,0
Қарағанды	6,9	4,2	4,8	5,2	5,3
Қостанай	5,8	5,1	5,3	5,7	4,6
Қызылорда	8,0	8,3	5,1	4,2	4,7
Маңғыстау	5,2	6,5	6,7	4,8	6,4
Оңтүстік Қазақстан	14,3	13,7	18,3	27,1	30,9
Павлодар	3,7	4,1	4,1	3,1	3,8
Солтүстік Қазақстан	5,8	4,0	4,0	3,6	6,3
Шығыс Қазақстан	7,7	8,1	7,8	11,7	9,7
Астана қаласы	0,5	0,6	0,9	2,0	1,4
Алматы қаласы	4,8	8,0	2,7	3,4	3,2

2.44 Өңірлер бойынша кедейлік көрсеткіштері

Показатели бедности по регионам

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Кедейлердің үлесі Доля бедных					
Қазақстан Республикасы	12,7	12,1	8,2	6,5	5,3
Ақмола	16,6	8,7	5,9	4,4	6,2
Ақтөбе	10,3	7,0	6,3	6,0	2,4
Алматы	18,1	20,1	15,5	6,6	1,7
Атырау	13,0	12,9	10,0	5,9	5,2
Батыс Қазақстан	10,3	10,2	8,2	6,7	4,8
Жамбыл	9,9	11,3	4,8	5,3	5,1
Қарағанды	8,5	4,9	3,9	3,8	3,5
Қостанай	10,4	9,0	6,8	6,4	4,6
Қызылорда	24,6	24,3	10,4	6,7	6,2
Маңғыстау	26,9	32,4	22,6	11,6	10,4
Оңтүстік Қазақстан	14,3	13,0	11,7	11,5	10,4
Павлодар	8,3	8,8	6,2	4,0	4,5
Солтүстік Қазақстан	16,0	11,0	7,3	5,4	9,6
Шығыс Қазақстан	9,8	9,9	6,6	8,4	6,1
Астана қаласы	3,2	3,8	3,9	3,4	1,7
Алматы қаласы	8,5	13,7	3,0	2,6	2,0
Кедейліктің тереңділігі Глубина бедности					
Қазақстан Республикасы	2,4	2,3	1,3	1,1	0,9
Ақмола	4,5	2,1	0,9	0,8	1,3
Ақтөбе	2,4	1,1	0,9	1,1	0,5
Алматы	4,1	4,8	2,6	0,8	0,3
Атырау	1,9	3,4	1,9	1,0	0,5
Батыс Қазақстан	2,2	1,8	1,2	0,6	0,9
Жамбыл	1,6	1,8	0,3	0,6	0,6
Қарағанды	1,7	1,2	0,6	0,7	0,6
Қостанай	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9
Қызылорда	4,6	4,9	1,2	0,8	0,8
Маңғыстау	5,0	5,5	4,3	2,0	1,1
Оңтүстік Қазақстан	2,3	2,4	1,9	2,4	1,8
Павлодар	1,6	1,2	1,0	0,6	0,9
Солтүстік Қазақстан	3,0	2,3	1,1	0,8	1,8
Шығыс Қазақстан	1,9	1,8	1,2	1,3	1,5
Астана қаласы	0,3	0,3	0,8	0,6	0,4
Алматы қаласы	1,4	2,0	0,4	0,3	0,2
Кедейліктің өткірлігі Острота бедности					
Қазақстан Республикасы	0,8	0,7	0,3	0,3	0,3
Ақмола	1,7	0,7	0,2	0,2	0,5
Ақтөбе	0,9	0,3	0,2	0,3	0,1
Алматы	1,4	1,7	0,7	0,1	0,1
Атырау	0,5	1,1	0,5	0,3	0,1
Батыс Қазақстан	0,7	0,4	0,3	0,1	0,2
Жамбыл	0,4	0,4	0,0	0,1	0,1
Қарағанды	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2
Қостанай	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Қызылорда	1,4	1,7	0,2	0,2	0,2
Маңғыстау	1,3	1,4	1,3	0,6	0,2

Жалғасы	Продолжение				
	2007	2008	2009	2010	2011
Оңтүстік Қазақстан	0,6	0,6	0,5	0,8	0,5
Павлодар	0,5	0,3	0,3	0,2	0,3
Солтүстік Қазақстан	0,9	0,8	0,3	0,2	0,6
Шығыс Қазақстан	0,0	0,5	0,3	0,3	0,5
Астана қаласы	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1
Алматы қаласы	0,4	0,5	0,1	0,1	0,0

2.45 2011 жылғы үй шаруашылықтары көлеміне байланысты ең төмен табысы бар халық үлесі

Доля низкодоходного населения в зависимости от размера домохозяйства в 2011 году

	Үй шаруашылықтары, құрамы Домашние хозяйства, состоящие					
	1 адам из 1 лица	2 адам из 2 лиц	3 адам из 3 лиц	4 адам из 4 лиц	5 және одан көп адам из 5 и более лиц	
Халықтың жалпы саны, адам	436 903	1 834 161	3 223 733	4 055 036	7 087 386	Общая численность населения, человек
табысы төмен халық үлесі:						доля населения с доходами ниже:
ең төменгі күнкөріс деңгейінен пайызбен	0,05	0,66	1,32	3,02	9,96	величины прожиточного минимума, в процентах стоимости
азық-түлік қоржыны құнынан пайызбен	0,01	0,04	0,11	0,28	0,91	продовольственной корзины, в процентах

2.46 10 пайыздық (децильдік) халық топтары бойынша халықтың табыс үлесі*

Доля доходов населения по 10-процентным (децильным) группам населения*

пайызбен	Децильдік топтар бойынша халық табысының үлесі Доля дохода населения по децильным группам										в процентах
	1 (ең төменгі табыспен) 1 (с наименьшими доходами)	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
										(ең жоғарғы табыспен) 10 (с наибольшими доходами)	
2007	3,58	4,96	5,81	6,74	7,70	8,75	10,06	11,86	14,84	25,70	
2008	3,93	5,30	6,09	6,92	7,84	8,92	10,21	11,90	14,66	24,23	
2009	4,20	5,52	6,37	7,19	8,10	9,14	10,40	12,06	14,61	22,41	
2010	4,06	5,37	6,22	7,02	7,95	9,00	10,35	12,09	14,74	23,20	
2011	3,91	5,14	6,01	6,90	7,87	8,99	10,35	12,16	14,95	23,72	

* Бұдан және бұдан әрі қалыптасқан табыстар бойынша эквиваленттілік шәкіліңіз. Здесь и далее без шкалы эквивалентности, по сложившимся доходам.

**2.47 2007 жылғы 10 пайыздық (децильдік)
халық топтары бойынша халықтың табыс үлесі
Доля доходов населения по 10-процентным (децильным)
группам населения в 2007 году**

пайызбен											в процентах
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Барлығы Всего
Қазақстан Республикасы	3,58	4,96	5,81	6,74	7,70	8,75	10,06	11,86	14,84	25,70	100,0
Ақмола	2,92	4,54	5,41	6,25	7,44	8,80	10,08	11,97	15,06	27,53	100,0
Ақтөбе	3,39	4,74	5,28	6,26	7,27	8,28	9,57	11,44	14,66	29,11	100,0
Алматы	3,52	5,00	6,02	6,99	7,92	9,00	10,22	12,15	15,25	23,93	100,0
Атырау	4,60	6,02	7,27	7,92	8,36	8,97	9,82	11,19	13,45	22,40	100,0
Батыс Қазақстан	4,00	5,47	5,92	6,70	7,90	9,15	10,39	12,07	15,24	23,16	100,0
Жамбыл	4,23	5,69	6,75	7,62	8,45	9,30	10,26	11,74	14,58	21,38	100,0
Қарағанды	3,64	5,0	5,83	6,75	7,69	8,72	10,04	12,00	14,74	25,59	100,0
Қостанай	3,75	4,84	5,78	6,66	7,64	8,80	10,02	11,87	14,93	25,71	100,0
Қызылорда	4,29	5,62	6,40	7,09	7,98	8,84	9,89	11,27	13,88	24,74	100,0
Маңғыстау	4,30	5,27	6,09	7,58	8,70	9,87	10,80	11,98	14,10	21,31	100,0
Оңтүстік Қазақстан	4,58	5,97	6,98	7,61	8,36	9,23	10,24	11,64	14,07	21,32	100,0
Павлодар	3,46	4,92	6,38	7,35	8,32	9,25	10,18	11,99	14,87	23,28	100,0
Солтүстік Қазақстан	3,60	5,0	6,23	7,10	8,21	9,30	10,74	12,53	15,11	22,18	100,0
Шығыс Қазақстан	3,51	4,78	5,66	6,69	7,75	9,03	10,39	12,25	15,03	24,91	100,0
Астана қаласы	3,46	4,63	5,60	6,57	7,42	8,88	10,15	12,01	15,42	25,86	100,0
Алматы қаласы	3,91	5,15	5,86	6,73	7,53	8,50	9,67	11,70	14,22	26,73	100,0

**2.48 2008 жылғы 10 пайыздық (децильдік) халық топтары бойынша
халықтың табыс үлесі
Доля доходов населения по 10-процентным (децильным)
группам населения в 2008 году**

пайызбен											в процентах
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Барлығы Всего
Қазақстан Республикасы	3,93	5,30	6,09	6,92	7,84	8,92	10,21	11,90	14,66	24,23	100,0
Ақмола	3,76	5,48	6,37	7,21	8,13	9,05	10,32	12,17	14,69	22,82	100,0
Ақтөбе	4,01	4,92	5,93	6,74	7,62	8,69	9,88	11,97	15,06	25,18	100,0
Алматы	3,92	5,62	6,49	7,16	7,95	8,99	10,17	11,98	14,52	23,20	100,0
Атырау	4,28	6,69	7,54	7,91	8,46	9,22	10,27	11,41	13,15	21,07	100,0
Батыс Қазақстан	4,63	5,97	6,43	6,90	7,71	8,89	10,30	12,10	14,64	22,43	100,0
Жамбыл	4,82	6,04	6,69	7,56	8,65	9,50	10,43	11,88	14,29	20,14	100,0
Қарағанды	3,92	5,36	6,19	7,06	7,97	8,95	10,18	11,91	14,40	24,06	100,0
Қостанай	4,26	5,41	6,28	7,18	8,23	9,41	10,59	12,17	14,63	21,84	100,0
Қызылорда	4,48	6,33	7,15	7,88	8,52	9,40	10,51	11,78	13,86	20,09	100,0
Маңғыстау	4,55	5,56	6,29	7,29	8,56	9,42	10,62	11,83	14,12	21,76	100,0
Оңтүстік Қазақстан	4,72	6,28	7,18	7,84	8,49	9,11	10,06	11,57	13,86	20,89	100,0
Павлодар	3,76	5,23	6,68	7,66	8,55	9,56	10,63	12,19	14,05	21,69	100,0
Солтүстік Қазақстан	3,79	5,38	6,30	7,52	8,53	9,64	10,85	12,21	14,41	21,37	100,0
Шығыс Қазақстан	3,87	5,19	6,01	6,87	7,93	9,04	10,20	12,02	14,88	23,99	100,0
Астана қаласы	3,48	4,37	5,25	6,06	6,87	7,92	9,50	12,20	16,34	28,01	100,0
Алматы қаласы	4,09	5,24	6,08	6,93	7,99	8,97	10,18	12,03	14,73	23,76	100,0

**2.49 2009 жылғы 10 пайыздық (децильдік)
халық топтары бойынша халықтың табыс үлесі
Доля доходов населения по 10-процентным (децильным)
группам населения в 2009 году**

пайызбен											в процентах
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Барлығы Всего
Қазақстан											
Республикасы	4,20	5,52	6,37	7,19	8,10	9,14	10,40	12,06	14,61	22,41	100,0
Ақмола	4,14	5,79	6,74	7,47	8,26	9,30	10,49	12,08	14,58	21,15	100,0
Ақтөбе	4,12	5,41	6,41	7,25	8,15	9,22	10,50	12,04	15,04	21,86	100,0
Алматы	4,63	6,06	6,95	7,77	8,71	9,51	10,58	11,87	13,78	20,14	100,0
Атырау	4,91	6,80	7,59	8,19	8,77	9,42	10,41	11,38	13,29	19,24	100,0
Батыс Қазақстан	4,65	5,88	6,52	7,30	8,00	9,14	10,46	11,89	14,50	21,66	100,0
Жамбыл	5,60	6,77	7,46	8,05	8,61	9,28	10,31	11,54	13,43	18,95	100,0
Қарағанды	4,12	5,51	6,39	7,30	8,18	9,26	10,49	12,11	14,51	22,13	100,0
Қостанай	4,26	5,87	6,62	7,40	8,30	9,35	10,66	12,46	14,61	20,47	100,0
Қызылорда	4,70	5,91	6,96	7,81	8,65	9,51	10,73	11,99	13,90	19,84	100,0
Маңғыстау	5,51	7,43	8,34	8,77	9,24	9,74	10,29	11,42	12,97	16,29	100,0
Оңтүстік Қазақстан	4,97	6,40	7,18	7,71	8,34	9,18	10,15	11,49	13,79	20,79	100,0
Павлодар	3,95	5,49	6,68	7,78	8,72	9,68	10,83	12,11	14,22	20,54	100,0
Солтүстік Қазақстан	3,92	5,42	6,73	7,83	8,72	9,62	10,65	12,15	14,34	20,62	100,0
Шығыс Қазақстан	3,99	5,37	6,20	7,16	8,17	9,22	10,55	12,10	14,73	22,51	100,0
Астана қаласы	3,65	5,26	6,22	7,10	7,94	8,86	10,03	12,00	14,73	24,21	100,0
Алматы қаласы	4,62	6,03	6,78	7,66	8,53	9,37	10,42	11,90	13,86	20,83	100,0

**2.50 2010 жылғы 10 пайыздық (децильдік)
халық топтары бойынша халықтың табыс үлесі
Доля доходов населения по 10-процентным (децильным)
группам населения в 2010 году**

пайызбен											в процентах
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Барлығы Всего
Қазақстан											
Республикасы	4,06	5,37	6,22	7,02	7,95	9,00	10,35	12,09	14,74	23,20	100,0
Ақмола	4,04	5,55	6,41	7,26	8,19	9,20	10,44	12,09	14,39	22,43	100,0
Ақтөбе	4,09	5,40	6,29	7,13	8,06	9,17	10,56	12,17	14,61	22,52	100,0
Алматы	4,22	5,54	6,45	7,33	8,21	9,22	10,32	11,96	14,51	22,24	100,0
Атырау	4,77	6,51	7,28	8,02	8,67	9,32	10,29	11,63	13,51	20,00	100,0
Батыс Қазақстан	4,77	5,82	6,53	7,35	8,11	8,96	10,11	12,01	14,30	22,04	100,0
Жамбыл	5,31	6,38	7,01	7,70	8,35	9,10	10,18	11,56	13,72	20,69	100,0
Қарағанды	3,94	5,46	6,34	7,21	8,21	9,28	10,60	12,11	14,69	22,16	100,0
Қостанай	4,37	5,60	6,45	7,25	8,24	9,30	10,49	12,03	14,70	21,57	100,0
Қызылорда	4,90	6,20	7,10	7,70	8,44	9,27	10,22	11,62	13,93	20,62	100,0
Маңғыстау	5,62	7,16	7,66	8,29	8,88	9,51	10,27	11,32	12,87	18,42	100,0
Оңтүстік Қазақстан	4,67	6,58	7,46	8,19	8,80	9,42	10,29	11,41	13,48	19,70	100,0
Павлодар	4,26	5,59	6,59	7,53	8,47	9,47	10,59	12,05	14,30	21,15	100,0
Солтүстік Қазақстан	3,96	5,43	6,45	7,36	8,25	9,33	10,46	11,97	14,45	22,34	100,0
Шығыс Қазақстан	3,94	5,30	6,22	7,15	8,16	9,14	10,56	12,33	14,57	22,63	100,0
Астана қаласы	3,81	5,20	6,02	6,90	7,98	8,83	10,27	12,20	14,61	24,18	100,0
Алматы қаласы	4,51	5,78	6,72	7,66	8,51	9,37	10,55	12,08	14,23	20,59	100,0

**2.51 2011 жылғы 10 пайыздық (децильдік)
халық топтары бойынша халықтың табыс үлесі
Доля доходов населения по 10-процентным (децильным)
группам населения в 2011 году**

пайызбен											в процентах
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Барлығы Всего
Қазақстан											
Республикасы	3,91	5,14	6,01	6,90	7,87	8,99	10,35	12,16	14,95	23,72	100,0
Ақмола	3,78	5,38	6,23	7,07	8,03	9,03	10,35	12,17	14,62	23,34	100,0
Ақтөбе	3,98	5,30	6,34	7,19	8,07	9,04	10,30	12,06	14,79	22,93	100,0
Алматы	4,43	5,94	6,81	7,59	8,45	9,45	10,70	12,14	14,35	20,14	100,0
Атырау	4,86	5,97	6,69	7,63	8,55	9,60	10,73	11,98	13,65	20,34	100,0
Батыс											
Қазақстан	4,74	5,80	6,45	7,23	8,01	9,10	10,50	12,11	14,41	21,65	100,0
Жамбыл	4,89	6,08	6,71	7,31	8,03	8,87	9,99	11,68	14,35	22,09	100,0
Қарағанды	3,69	5,05	6,08	7,06	8,06	9,15	10,42	12,15	14,78	23,56	100,0
Қостанай	4,39	5,64	6,52	7,26	8,26	9,29	10,55	12,11	14,48	21,50	100,0
Қызылорда	4,18	5,63	6,60	7,57	8,40	9,30	10,48	12,03	14,50	21,31	100,0
Манғыстау	6,03	7,16	7,68	8,11	8,69	9,39	10,29	11,38	12,90	18,37	100,0
Оңтүстік											
Қазақстан	4,93	6,52	7,38	7,97	8,57	9,34	10,30	11,64	13,70	19,65	100,0
Павлодар	4,10	5,31	6,37	7,38	8,35	9,33	10,55	12,14	14,59	21,88	100,0
Солтүстік											
Қазақстан	3,52	4,95	5,97	7,02	8,05	9,17	10,51	12,18	15,07	23,56	100,0
Шығыс											
Қазақстан	3,97	5,21	6,15	7,09	8,02	9,04	10,26	11,98	14,61	23,67	100,0
Астана қаласы	4,43	5,44	6,08	7,04	8,05	9,07	10,28	12,09	14,82	22,70	100,0
Алматы қаласы	4,08	5,59	6,60	7,45	8,37	9,36	10,52	11,96	14,07	22,00	100,0

**2.52 Тұрғын үй қорын көркейту
Благоустройство жилищного фонда**

пайызбен						в процентах
	2007	2008	2009	2010	2011	
Жабдықталған барлық тұрғын үй қоры жалпы ауданының үлес салмағы, пайызбен:						Удельный вес общей площади всего жилищного фонда, (в процентах) оборудованной:
су құбырымен	56	59	59	59	65	водопроводом
кәрізбен	46	47	47	48	45	канализацией
орталық жылумен газбен (сұйытылғанды қоса)	39	40	40	43	40	центральным отоплением газом (включая сжиженный)
ыстық сумен жабдықталған ванналармен	34	35	35	38	35	горячим водоснабжением ваннами
едендік электр тақтайшалармен	8	8	9	9	10	напольными электроплитами
Жабдықталған қалалық тұрғын үй қоры жалпы ауданының үлес салмағы, пайызбен:						Удельный вес общей площади городского жилищного фонда, (в процентах) оборудованной:

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
су құбырымен	82	82	83	83	81	водопроводом
кәрізбен	73	73	73	74	70	канализацией
орталық жылумен	65	65	65	65	66	центральным
газбен						отоплением
(сұйытылғанды қоса)	84	82	82	86	80	газом (включая
ыстық сумен						сжиженный)
жабдықталған	57	58	58	59	58	горячим
ванналармен	67	68	68	69	66	водоснабжением
едендік электр						ваннами
тақтайшалармен	13	14	14	15	16	напольными
Жабдықталған						электроплитами
ауылдық тұрғын үй						Удельный вес общей
қоры жалпы						площади сельского
ауданының үлес						жилищного фонда,
салмағы пайызбен:						(в процентах)
су құбырымен	21	24	24	24	42	оборудованной:
кәрізбен	8	9	9	10	9	водопроводом
						канализацией
орталық жылумен	3	3	4	4	3	центральным
газбен						отоплением
(сұйытылғанды қоса)	94	95	95	94	100	газом (включая
ыстық сумен						сжиженный)
жабдықталған	2	2	2	3	2	горячим
ванналармен	4	4	4	5	4	водоснабжением
едендік электр						ваннами
тақтайшалармен	-	1	1	1	1	напольными
						электроплитами

2.53 Орталықтандырылмаған сумен жабдықтау объектілерінің ауыз су сапасы*

Качество питьевой воды объектов децентрализованного водоснабжения

нормаға сәйкес келмейтін, удельный вес проб воды,
сынама судың үлес салмағы, % не соответствующих нормативам, %

	2007	2008	2009	2010	2011
Санитарлық-химиялық көрсеткіштер бойынша По санитарно-химическим показателям					
Қазақстан					
Республикасы	6,2	6,9	6,1	5,9	5,4
Ақмола	7,5	8,3	7,5	7,8	3,8
Ақтөбе	5,0	4,1	5,0	4,6	5,9
Алматы	0,5	1,8	0,0	0,1	2,7
Атырау	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0
Батыс Қазақстан	5,4	7,6	5,4	5,5	8,4
Жамбыл	6,0	6,5	6,0	4,2	4,3
Қарағанды	4,5	2,6	4,5	4,4	7,6
Қостанай	1,6	1,7	1,6	13,3	7,6
Қызылорда	29,6	27,6	29,6	16,2	23,9
Маңғыстау	0,8	2,5	0,8	3,5	9,2
Оңтүстік Қазақстан	14,6	17,6	14,6	4,4	7,3
Павлодар	6,0	5,4	5,9	5,0	2,4
Солтүстік					
Қазақстан	5,8	5,9	5,8	3,1	1,7
Шығыс Қазақстан	3,6	4,1	3,6	4,1	4,1

Жалғасы	Продолжение				
	2007	2008	2009	2010	2011
Микробиологиялық көрсеткіштер бойынша По микробиологическим показателям					
Қазақстан Республикасы	3,8	4,1	3,8	2,9	3,5
Ақмола	7,8	7,2	7,8	3,3	3,2
Ақтөбе	4,0	2,1	4,0	2,5	4,8
Алматы	2,2	3,8	0,0	1,2	2,5
Атырау	2,8	2,8	2,8	0,0	0,0
Батыс Қазақстан	4,0	3,8	3,9	3,9	3,4
Жамбыл	1,7	5,0	1,6	1,7	0,8
Қарағанды	1,5	1,5	1,4	1,1	0,6
Қостанай	4,5	4,1	4,4	5,4	7,2
Қызылорда	6,5	6,8	6,2	3,5	0,0
Маңғыстау	0,0	0,6	0,2	0,9	0,0
Оңтүстік Қазақстан	8,2	6,7	8,0	4,2	6,3
Павлодар	5,0	2,9	4,9	1,5	1,3
Солтүстік Қазақстан	1,6	1,6	1,4	0,8	0,6
Шығыс Қазақстан	2,6	3,9	2,6	2,2	2,9

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

2.54 Орталықтандырылған сумен жабдықтау объектілерінің ауыз су сапасы*

Качество питьевой воды объектов централизованного водоснабжения*

нормаға сәйкес келмейтін, су құбырындағы сынама судың үлес салмағы, %

удельный вес проб водопроводной воды, не соответствующих нормативам, %

	2007	2008	2009	2010	2011
Санитарлық-химиялық көрсеткіштер бойынша По санитарно-химическим показателям					
Қазақстан Республикасы	1,8	1,7	1,7	2,4	1,7
Ақмола	6,5	6,5	7,1	9,4	5,5
Ақтөбе	2,8	2,0	2,0	1,8	1,8
Алматы	0,4	1,0	0,0	0,8	0,9
Атырау	2,3	2,7	3,1	3,1	1,8
Батыс Қазақстан	3,2	2,8	3,9	3,4	3,5
Жамбыл	0,5	0,3	0,1	0,5	1,2
Қарағанды	0,8	0,8	1,3	1,4	0,5
Қостанай	0,6	0,3	0,6	1,5	1,3
Қызылорда	5,1	6,4	10,9	6,8	7,8
Манғыстау	0,5	0,9	1,0	1,6	1,0
Оңтүстік Қазақстан	2,0	1,7	1,3	2,4	1,7
Павлодар	1,8	1,3	1,0	1,3	0,7
Солтүстік Қазақстан	1,1	0,8	0,4	0,4	0,4
Шығыс Қазақстан	0,8	0,9	1,5	0,8	1,0
Астана қаласы	2,0	0,7	0,7	0,9	1,3
Алматы қаласы	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Микробиологиялық көрсеткіштер бойынша По микробиологическим показателям					
Қазақстан Республикасы	1,8	1,7	1,4	1,7	1,3
Ақмола	3,8	3,9	3,7	2,5	2,3

Жалғасы	Продолжение				
	2007	2008	2009	2010	2011
Ақтөбе	1,4	1,4	1,7	1,7	1,5
Алматы	1,6	2,3	0,3	2,4	2,6
Атырау	2,3	2,2	3,7	2,7	1,6
Батыс Қазақстан	2,0	2,0	2,7	1,6	1,6
Жамбыл	0,6	0,3	0,3	0,2	0,2
Қарағанды	0,3	0,4	0,2	0,3	0,2
Қостанай	1,2	1,0	2,0	0,6	2,8
Қызылорда	5,3	5,2	6,0	3,8	3,9
Маңғыстау	0,3	0,3	0,1	0,30	0,2
Оңтүстік Қазақстан	3,0	2,1	2,5	2,3	1,5
Павлодар	1,2	1,1	1,1	0,9	0,6
Солтүстік Қазақстан	1,3	1,2	0,5	0,4	0,4
Шығыс Қазақстан	1,1	1,2	1,1	1,5	0,7
Астана қаласы	1,1	1,1	1,4	1,1	0,2
Алматы қаласы	0,8	1,2	0,3	1,0	0,4

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

2.55 Құбырдағы сумен қамтамасыз етілген халық үлесі* Доля населения обеспеченная водопроводной водой*

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	79,3	81,8	82,0	82,5	87,7
Ақмола	78,9	80,2	82,0	83,1	85,0
Ақтөбе	71,9	78,0	78,9	87,0	87,4
Алматы	80,0	84,7	86,0	85,3	91,7
Атырау	81,1	87,7	91,4	94,0	95,5
Батыс Қазақстан	76,9	79,9	80,5	80,8	84,5
Жамбыл	68,2	72,3	75,8	77,0	77,4
Қарағанды	92,9	95,0	96,1	96,6	96,8
Қостанай	72,2	76,4	77,7	79,1	79,3
Қызылорда	87,0	83,6	84,0	84,0	93,4
Маңғыстау	79,8	79,9	80,2	81,6	82,3
Оңтүстік Қазақстан	67,5	68,3	76,4	81,6	82,0
Павлодар	76,6	79,3	80,7	81,0	82,4
Солтүстік Қазақстан	72,0	74,4	78,5	79,6	81,7
Шығыс Қазақстан	75,3	75,7	79,7	81,3	82,1
Астана қаласы	100,0	99,4	99,4	99,4	99,8
Алматы қаласы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық қадағалау комитетінің деректері бойынша.
По данным Комитета государственного санитарно-эпидемиологического надзора Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

2.56 Орталықтандырылмаған сумен жабдықтау көздерінен ауыз сумен қамтамасыз етілген халық үлесі*
Доля населения обеспеченная питьевой водой из децентрализованных источников водоснабжения*

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	17,5	15,1	18,0	17,5	10,6
Ақмола	18,3	17,6	18,0	18,0	12,9
Ақтөбе	27,8	21,3	27,0	27,0	12,3
Алматы	18,6	14,0	18,2	18,2	7,7
Атырау	1,6	1,3	1,6	1,6	1,0
Батыс Қазақстан	21,7	18,3	20,9	20,9	13,9
Жамбыл	30,3	26,2	30,0	30,0	21,4
Қарағанды	7,0	4,9	6,0	6,0	3,1
Қостанай	21,8	17,8	20,8	20,8	15,5
Қызылорда	10,8	2,9	10,9	10,9	5,0
Маңғыстау	4,5	4,2	4,6	4,6	12,0
Оңтүстік Қазақстан	25,0	24,3	25,0	25,0	13,4
Павлодар	22,6	20,3	23,0	23,0	17,2
Солтүстік Қазақстан	26,2	24,8	25,4	25,4	17,9
Шығыс Қазақстан	23,5	23,2	23,0	23,0	17,3

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Мемлекеттік санитарлық эпидемиологиялық қадағалау комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета государственного санитарно-эпидемиологического надзора Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

3. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ФАКТОРЛАР ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ

3.1 Негізгі экономикалық көрсеткіштер* Основные экономические показатели*

	2007	2008	2009	2010	2011	
ЖІӨ нақты көлем индексі, алдындағы жылға пайызбен	108,9	103,3	101,2	107,3	107,5	Индекс физического объема ВВП, в процентах к предыдущему году
ЖІӨ нақты көлем индексі, 1990 жылға пайызбен	137,0	141,5	143,2	153,7	165,2	Индекс физического объема ВВП, в процентах к 1990 году
ЖІӨ, ағымдағы бағамен, млн. тенге	12 849 794,0	16 052 919,2	17 007 647,0	21 815 517,0	27 571 889,0	ВВП в текущих ценах, млн.тенге
ЖІӨ, ағымдағы бағамен, млн. АҚШ доллары	104 853,5	133 440,7	115 306,1	148 052,4	188 050,0	ВВП, в текущих ценах, млн. долларов США
Халықтың жан басына шаққандағы ЖІӨ, теңге	829 865,3	1 024 175,1	1 070 422,0	1 336 465,9	1 665 102,3	ВВП на душу населения, тенге
Халықтың жан басына шаққандағы ЖІӨ, АҚШ доллары	6 771,6	8 513,5	7 257,1	9 070,0	11 356,6	ВВП на душу населения, долларов США
Өнеркәсіп үлесі, Тұрғын үйлерді іске қосу, мың шаршы метр (жалпы көлем)	28,3	32,2	30,6	32,9	31,6	Доля промышленности, в процентах от ВВП
ТМД-дан тыс елдермен сыртқы сауда айналымы, млн. АҚШ доллары	6 679	6 848	6 403	6 409	6 531	Ввод в действие жилых домов, тыс. кв. метров (общей площади)
соның ішінде: экспорт	57 974,1	80 497,3	52 755,5	67 481,1	93 560,4	Внешнеторговый оборот со странами вне СНГ, млн. долларов США
импорт	39 790,0	60 105,2	36 414,6	51 303,3	75 389,3	в том числе:
ТМД елдерімен сыртқы сауда айналымы, млн. АҚШ доллары	18 157,1	20 392,2	16 340,9	16 177,8	18 171,1	экспорт
соның ішінде: экспорт	22 564,6	28 575,2	18 848,9	23 916,4	31 459,3	импорт
импорт	7 965,3	11 078,4	6 781,1	8 967,5	12 574,7	Внешнеторговый оборот со странами СНГ, млн. долларов США
	14 599,3	17 496,8	12 067,8	14 948,9	18 884,6	в том числе:
						экспорт
						импорт

3.2 Өндіріс әдісімен алынған ЖІӨ ВВП методом производства

	ЖІӨ-нің жалпы көлеміндегі экономика салаларының үлес салмағы, пайызбен Удельный вес отраслей экономики в общем объеме ВВП, в процентах			
	2007	2008	2009	
Қазақстандағы ЖІӨ	100,0	100,0	100,0	ВВП Казахстана
Ауыл шаруашылығы	5,7	5,3	6,2	Сельское хозяйство
Өнеркәсіп	28,3	32,2	30,6	Промышленность
Құрылыс	9,4	8,1	7,9	Строительство
Сауда	12,4	12,3	12,1	Торговля
Өзге де қызметтер [*]	44,2	42,1	43,2	Прочие услуги [*]

3.3 Өндіріс әдісімен алынған ЖІӨ¹⁾ ВВП методом производства¹⁾

	ЖІӨ-нің жалпы көлеміндегі экономика салаларының үлес салмағы, пайызбен Удельный вес отраслей экономики в общем объеме ВВП, в процентах		
	2010	2011 ²⁾	
Қазақстандағы ЖІӨ	100,0	100,0	ВВП Казахстана
Ауыл шаруашылығы	4,5	5,0	Сельское хозяйство
Өнеркәсіп	32,9	31,6	Промышленность
Құрылыс	7,7	6,6	Строительство
Сауда	13,0	13,8	Торговля
Көлік және қоймалау			Транспорт и складирование
	8,0	7,0	
Ақпарат және байланыс	3,1	2,6	Информация и связь
Өзге де қызметтер	30,8 ¹⁾	33,4 ¹⁾	Прочие услуги

¹⁾ Таза салықты және қаржы делдалдығының жанама өлшенетін қызметтерін қоса.

Включая чистые налоги и косвенно-измеряемые услуги финансового посредничества.

²⁾ Таза салықты қоса.

Включая чистые налоги

3.4 Өнеркәсіп өнімдерінің нақты көлемінің индекстері Индекс физического объема промышленной продукции

өткен жылға пайызбен	в процентах к предыдущему году				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	106,2	102,6	102,7	109,6	103,8
Ақмола	145,8	78,1	97,8	130,1	114,8
Ақтөбе	102,5	98,9	106,2	108,9	108,6
Алматы	103,7	95,2	97,9	110,4	110,1
Атырау	104,7	117,4	121,5	113,2	100,7
Батыс Қазақстан	112,7	101,7	103,7	97,4	105,2
Жамбыл	113,2	113,0	69,3	110,8	127,7
Қарағанды	98,9	98,1	95,4	104,3	102,8
Қостанай	112,0	113,9	101,6	112,6	100,9
Қызылорда	104,0	98,8	99,0	101,1	100,2
Маңғыстау	105,1	105,0	99,3	105,9	95,8
Оңтүстік Қазақстан	106,4	103,4	102,7	113,5	101,9
Павлодар	109,3	105,3	99,3	115,2	103,4
Солтүстік Қазақстан	96,4	110,4	102,6	100,2	107,1
Шығыс Қазақстан	107,0	103,6	93,6	107,3	110,4
Астана қаласы	125,1	87,9	95,2	124,7	123,1
Алматы қаласы	116,7	80,9	90,5	122,5	113,6

3.5 Экономикалық қызмет түрлері бойынша өнеркәсіп өндірісінің көлемі

Объем промышленного производства по видам экономической деятельности

млн. тенге	2007	2008	2009	2010	2011	млн. тенге
Өнеркәсіп – барлығы соның ішінде:	7 856 476	10 194 681	9 121 525	12 105 526	15 929 052	Промышленность – всего в том числе: горнодобывающая промышленность разработка карьеров добыча угля, лигнита добыча сырой нефти и природного газа добыча металлических руд прочие отрасли горнодобывающей промышленности технические услуги в области горнодобывающей промышленности обрабатывающая промышленность производство продуктов питания производство напитков производство табачных изделий производство текстильных изделий производство одежды производство кожаной и относящейся к ней продукции производство деревянных и пробковых изделий, кроме мебели; производство изделий из соломки и материалов для плетения
кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу	4 445 259	6 229 667	5 502 014	7 419 550	10 081 254	
көмір және лигнит өндіру	71 078	123 952	106 920	130 586	182 656	
шикі мұнай және табиғи газды өндіру	3 801 765	5 306 314	4 642 634	6 195 386	8 572 795	
металл кендерін өндіру	321 187	450 462	419 863	652 603	794 454	
кен өндіру өнеркәсібінің басқа да салалары	63 933	94 485	57 061	76 853	121 994	
кен өндіру өнеркәсібі саласындағы техникалық қызметтер	187 297	254 453	275 536	364 122	409 355	
өңдеу өнеркәсібі	2 944 171	3 359 551	2 945 966	3 844 659	4 801 407	
тамақ өнімдерін өндіру	490 767	623 488	629 756	695 245	828 005	
сусындарды өндіру	108 526	115 271	120 707	149 693	153 243	
темекі өнімдерін өндіру	63 414	67 746	70 310	68 020	81 124	
тоқыма бұйымдарын өндіру	20 519	14 429	13 508	18 416	18 080	
киім өндіру	9 346	10 044	11 672	12 450	17 590	
былғары және оған жататын өнімдерді өндіру	2 646	2 992	2 757	3 363	3 979	
жиһаздан басқа ағаштан және тоздан жасалған бұйымдарды өндіру;						
сабаннан және өруге арналған материалдардан жасалған бұйымдар өндіру	10 604	10 306	9 150	9 734	13 186	

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
қағаз және қағаздан жасалған өнімдерді өндіру	24 429	23 847	21 797	23 443	26 802	производство бумаги и бумажной продукции
кокс және мұнай өңдеу өнімдерін өндіру	173 003	222 518	213 638	332 189	415 003	производство кокса и продуктов нефтепереработки
химиялық өнеркәсіп өнімдерін өндіру	70 604	106 157	85 542	104 107	147 929	производство продуктов химической промышленности
резина және пластмасса бұйымдарын өндіру	57 634	62 926	59 728	80 083	117 483	производство резиновых и пластмассовых изделий
өзге металл емес минералдық өнімдерді өндіру	248 810	220 467	182 587	202 109	264 231	производство прочей неметаллической минеральной продукции
металлургия өнеркәсібі машиналар мен жабдықтардан басқа дайын металл бұйымдарын жасау	1 213 936	1 403 783	1 078 293	1 595 090	1 942 138	металлургическая промышленность
машина жасау	104 800	116 173	105 329	95 510	124 785	производство готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования
машина жасау өзге де дайын бұйымдарды жасау	284 243	301 386	281 310	376 184	536 876	машиностроение
электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау сумен жабдықтау; көріз жүйесі, қалдықтардың жиналуын және таратылуын байқау	4 887	3 600	5 250	8 703	11 211	производство прочих готовых изделий
суды жинау, өңдеу және бөлу	391 277	512 803	574 476	713 913	885 229	электроснабжение, подача газа, пара и воздушное кондиционирование
	75 769	92 660	99 069	127 404	161 162	водоснабжение; канализационная система, контроль над сбором и распределением отходов
	23 646	26 032	37 728	47 885	54 550	сбор, обработка и распределение воды

3.6 Негізгі капиталға салынған инвестициялар Инвестиции в основной капитал

млн. теңге	2009	2010	2011	млн. теңге
Негізгі капиталға жұмсалған инвестициялар - барлығы	4 585 298	4 653 528	5 010 231	Инвестиции в основной капитал - всего
соның ішінде:				в том числе:
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	77 002	92 370	98 628	Сельское, лесное и рыбное хозяйство
Өнеркәсіп	1 348 526	1 500 639	1 520 836	Промышленность
соның ішінде:				в том числе:
кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу	796 902	891 184	848 022	горнодобывающая промышленность и разработка карьеров
өңдеу өнеркәсібі	396 261	404 925	455 466	обрабатывающая промышленность
электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау	137 940	194 854	201 157	электроснабжение, подача газа, пара и воздушное кондиционирование водоснабжение; канализационная система, контроль над сбором и распределением отходов
сумен жабдықтау; кәріз жүйесі, қалдықтардың жиналуын және таратылуын бақылау	17 423	9 676	16 191	Строительство
Құрылыс	232 825	228 701	274 063	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей мотоциклов
Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдерді және мотоциклдерді жөндеу	80 939	108 649	94 750	Транспорт и складирование
Көлік және қоймалау	627 592	392 292	569 130	Услуги по проживанию и питанию
Тұру және тамақтану бойынша қызметтер	13 681	10 699	7 004	Информация и связь
Ақпарат және байланыс	70 393	73 024	89 615	Финансовая и страховая деятельность
Қаржы және сақтандыру қызметі	49 237	30 235	49 982	Операции с недвижимым имуществом
Жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар	233 006	214 681	291 134	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	997 508	955 490	945 065	Деятельность в области административного и вспомогательного обслуживания
Әкімшілік және қосалқы қызмет көрсету саласындағы қызмет	13 331	37 195	19 209	Государственное управление и оборона; обязательное социальное обеспечение
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	759 567	926 939	957 951	Образование
Білім беру	47 157	39 000	36 223	Здравоохранение и социальные услуги
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	20 809	26 974	28 046	Искусство, развлечения и отдых
Өнер, ойын-сауық және демалыс	7 270	8 011	8 194	Предоставление прочих видов услуг
Өзге де қызметтер түрлерін ұсыну	9 455	8 629	20 401	

3.7 Электр және жылу энергия өндірісі Производство электро и теплоэнергии

	2007	2008	2009	2010	2011
Электр энергиясы, млн. кВт. с.					
Электрэнергия, млн. кВт. ч					
Қазақстан Республикасы	76 621	80 348	78 729	82 646	86 585
Ақмола	662	460	551	706	656
Ақтөбе	1 848	1 921	2 205	2 632	2 869
Алматы	4 163	4 671	4 455	5 355	5 358
Атырау	2 689	2 970	3 201	3 404	3 460
Батыс Қазақстан	1 135	1 180	1 260	1 195	1 411
Жамбыл	3 145	4 389	1 524	632	1 058
Қарағанды	11 700	11 123	11 837	11 789	11 566
Қостанай	1 555	1 477	1 465	1 598	1 883
Қызылорда	799	767	837	824	781
Маңғыстау	3 729	4 148	4 052	4 326	4 534
Оңтүстік Қазақстан	1 146	1 153	1 424	1 493	1 348
Павлодар	31 850	33 905	33 797	36 494	38 953
Солтүстік Қазақстан	1 878	2 253	2 392	2 422	2 527
Шығыс Қазақстан	7 800	7 276	6 951	7 030	7 361
Астана қ.	2 042	2 209	2 349	2 304	2 375
Алматы қ.	480	446	429	442	445
Жылу энергиясы, мың. Гкал					
Теплоэнергия, тыс. Гкал					
Қазақстан Республикасы	93 218	94 057	93 373	96 118	98 021
Ақмола	4 430	4 143	4 431	4 671	4 245
Ақтөбе	5 334	5 295	5 858	6 214	7 179
Алматы	6 888	7 342	6 887	6 148	5 889
Атырау	3 898	4 243	3 619	3 599	3 629
Батыс Қазақстан	3 633	3 310	3 582	3 527	3 781
Жамбыл	1 798	1 986	1 936	2 054	2 272
Қарағанды	15 918	15 982	15 889	16 646	16 458
Қостанай	5 533	5 485	5 532	5 371	6 091
Қызылорда	1 068	1 121	1 211	1 226	1 153
Маңғыстау	4 059	4 154	3 443	3 512	3 905
Оңтүстік Қазақстан	2 168	1 965	2 267	2 471	2 406
Павлодар	14 964	15 222	15 152	16 121	15 590
Солтүстік Қазақстан	3 680	3 852	4 266	4 255	4 250
Шығыс Қазақстан	10 845	10 910	9 795	9 534	9 705
Астана қаласы	4 072	4 350	4 541	4 907	5 105
Алматы қаласы	4 930	4 697	4 964	5 864	6 363

3.8 Ауыл шаруашылығы дақылдарының егіс алқабы Посевная площадь сельскохозяйственных культур

	мың гектар					тыс. гектаров
	2007	2008	2009	2010	2011	
Жалпы егістік жерлер одан:	18 954,5	20 119,2	21 424,9	21 438,7	21 080,1	Вся посевная площадь
Дөңді (күршіт қосқанда) және бұршақты дақылдар	15 427,9	16 190,1	17 206,9	16 619,1	16 219,4	из них: зерновые (включая рис) и бобовые культуры
Қант қызылшасы	13,7	13,1	10,6	11,3	18,2	Сахарная свекла
Картоп	155,5	163,7	170,3	179,5	184,4	Картофель
Көкөніс	104,2	112,9	110,6	120,3	128,7	Овощи
Бақша дақылдары	38,8	55,9	52,4	63,3	67,7	Бахчи
Майлы дақылдар	672,8	913,7	1 186,1	1 748,1	1 816,2	Масличные культуры в том числе
соның ішінде күнбағыс	365,7	579,7	723,0	869,3	954,5	подсолнечник

3.9 Ауыл шаруашылығы дақылдарының жиналған алқабы Убранныя площадь сельскохозяйственных культур

мың гектар						тыс. гектаров
	2007	2008	2009	2010	2011	
Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдар	15 162,6	15 400,1	16 570,0	15 155,9	15 992,9	Зерновые (включая рис) и бобовые культуры
Күнбағыс	349,7	453,8	646,8	744,5	882,5	Подсолнечник
Қант қызылшасы	12,4	6,2	9,6	8,8	10,6	Сахарная свекла
Картоп	155,0	163,1	170,0	178,4	184,0	Картофель
Көкөністер	103,7	111,7	109,9	119,4	127,9	Овощи

3.10 Негізгі ауыл шаруашылығы дақылдарын жалпы жинау Валовой сбор основных сельскохозяйственных культур

шаруашылықтардың барлық санаттарында, мың тонна						во всех категориях хозяйств, тыс. тонн
	2007	2008	2009	2010	2011	
Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдар	20 137,8	15 578,2	20 830,5	12 185,2	26 960,5	Зерновые (включая рис) и бобовые культуры
Күнбағыс	205,8	185,8	367,9	328,9	409,1	Подсолнечник
Қант қызылшасы	309,4	130,2	181,3	152,0	200,4	Сахарная свекла
Картоп	2 414,8	2 354,4	2 755,6	2 554,5	3 076,1	Картофель
Көкөністер	2 196,4	2 280,0	2 457,3	2 576,9	2 877,7	Овощи

3.11 Негізгі ауыл шаруашылығы дақылдарының түсімі Урожайность основных сельскохозяйственных культур

шаруашылықтардың барлық санаттарында, бір гектардан центнерлер						во всех категориях хозяйств, центнеров с одного гектара
	2007	2008	2009	2010	2011	
Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдар	13,3	10,1	12,6	8,0	16,9	Зерновые (включая рис) и бобовые культуры
Күнбағыс	5,9	4,1	5,7	5,0	4,6	Подсолнечник
Қант қызылшасы	249,0	204,0	183,0	174,3	188,2	Сахарная свекла
Картоп	156,0	144,0	160,0	143,0	167,2	Картофель
Көкөністер	211,0	204,0	219,0	214,0	222,9	Овощи

3.12 Мал және құс басы Поголовье скота и птицы

шаруашылықтардың барлық санаттарында, жыл соңына, мың бас						во всех категориях хозяйств, на конец года, тысяч голов
	2007	2008	2009	2010	2011	
Ірі қара мал	5 840,9	5 991,6	6 095,2	6 175,4	5 702,4	Крупный рогатый скот
Шошқа	1 352,7	1 347,3	1 326,3	1 344,0	1 204,3	Свиньи
Қой мен ешкі	16 080,0	16 770,4	17 369,7	17 988,1	18 091,9	Овцы и козы
Жылқы	1 291,1	1 370,5	1 438,7	1 528,3	1 607,5	Лошади
Түйе	143,2	148,3	155,5	169,6	173,2	Верблюды
Құс	29 506,8	30 148,4	32 686,5	32 780,6	32 870,1	Птица

3.13 Мал шаруашылығы өнімінің негізгі түрлерін өндіру Производство основных видов продукции животноводства

	2007	2008	2009	2010	2011	
Ет (сойыс салмағында), млн. тонна	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	Мясо (в убойном весе), млн. тонн
Сүт, млн. тонна	5,1	5,2	5,3	5,4	5,2	Молоко, млн. тонн
Жұмыртқа, млрд. дана	2,7	3,0	3,3	3,7	3,7	Яйца, млрд. штук

3.14 Көлік құралдарының қолда бары* Наличие транспортных средств*

	Автомобильдер саны, мың бірлік	соның ішінде: в том числе:			Халықтың жеке меншік жеңіл автомобильдерінің қамтамасыз етілуі, халықтың 100 адамына Обеспеченность населения легковыми автомобилями в личной собственности, на 100 человек населения
		жүк көлігі грузовые	автобустар автобусы	жеңіл көлік легковые	
2007	2 625,7	359,2	83,4	2 183,1	13,2
2008	3 080,2	414,3	89,2	2 576,6	15,4
2009	3 162,4	410,8	94,8	2 656,8	15,6
2010	3 579,2	397,6	94,0	3 087,6	17,8
2011	4 066,2	414,0	98,4	3 553,8	20,3

* Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства внутренних дел Республики Казахстан.

3.15 Пайдаланатын жанармай түрлері бойынша тіркелген жеңіл автокөлік құралдарының саны* Количество зарегистрированных легковых автотранспортных средств по типу используемого топлива

	Барлығы всего	оның ішінде: в том числе:				
		бензин бензин	дизель отыны дизельное топлива	газбалонды газбаллонное	аралас смешан- ное	электрлі электри- ческое
Қазақстан Республикасы	3 553 814	3 513 098	24 559	2 127	13 876	154
Ақмола	168 088	166 535	1 310	34	209	-
Ақтөбе	149 330	148 600	233	454	43	-
Алматы	410 260	408 235	1 864	85	67	9
Атырау	106 439	102 697	3 510	229	3	-
Батыс Қазақстан	111 575	111 326	49	23	177	-
Жамбыл	181 641	176 149	3 472	143	1 873	4
Қарағанды	273 735	272 626	946	59	103	1
Қостанай	185 271	184 232	1 014	20	5	-
Қызылорда	91 120	90 931	169	10	9	1
Маңғыстау	116 066	115 829	232	1	4	-
Оңтүстік Қазақстан	398 501	397 360	934	98	108	1
Павлодар	157 585	157 426	128	14	17	-

Жалғасы

Продолжение

	Барлығы всего	оның ішінде: в том числе:				
		бензин бензин	дизель отыны дизельное топлива	газбалонды газбаллонное	аралас смешан- ное	электрлі электри- ческое
Солтүстік Қазақстан	161 778	150 641	477	261	10 399	-
Шығыс Қазақстан	309 820	309 107	667	22	24	-
Астана қаласы	206 876	205 779	876	135	82	4
Алматы қаласы	525 729	515 625	8 678	539	753	134

* Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің деректері бойынша.

По данным Министерства внутренних дел Республики Казахстан.

Ескерту: «электрлі» - электрлі аккумуляторды пайдаланумен; «аралас» - бензинді және электрлі отында.

Примечание: «электрическое» - с использованием электрического аккумулятора; «смешанное» - на бензине и на электрическом топливе.

3.16 Шығарылған жылы бойынша тіркелген жеңіл автокөлік құралдарының саны* Количество зарегистрированных легковых автотранспортных средств по году выпуска

2012 жылғы 1 қаңтарға, бірлік

на 1 января 2012 года, единиц

	Барлығы Всего	соның ішінде: в том числе:				
		3 жылдан аспайтын не более 3 лет	3 жылдан асатын, бір ақ 7 жылдан кем более 3 лет, но не более 7 лет	7 жылдан асатын, бірақ 10 жылдан кем более 7 лет, но не более 10 лет	10 жылдан асатын более 10 лет	өзге де прочие
Қазақстан Республикасы	3 553 814	114 891	367 325	252 345	2 806 937	12 316
Ақмола	168 088	3 124	10 022	9 295	144 557	1 090
Ақтөбе	149 330	8 088	20 729	14 314	105 854	345
Алматы	410 260	3 800	19 608	16 970	368 303	1 579
Атырау	106 439	9 016	24 282	12 809	60 124	118
Батыс Қазақстан	111 575	5 394	12 118	12 296	81 135	632
Жамбыл	181 641	6 839	15 094	9 114	150 191	403
Қарағанды	273 735	7 272	20 880	15 895	228 623	1 065
Қостанай	185 271	6 398	15 781	10 463	151 434	1 195
Қызылорда	91 120	2 243	7 786	5 861	74 974	256
Маңғыстау	116 066	6 595	21 526	13 513	74 191	241
Оңтүстік Қазақстан	398 501	6 691	25 765	24 563	340 497	985
Павлодар	157 585	3 305	11 209	8 987	133 640	444
Солтүстік Қазақстан	161 778	2 569	9 233	8 758	140 399	819
Шығыс Қазақстан	309 820	6 861	24 557	19 678	256 992	1 732
Астана қаласы	206 876	13 325	37 638	19 958	135 579	376
Алматы қаласы	525 729	23 371	91 097	49 871	360 354	1 036

* Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің деректері бойынша.

По данным Министерства внутренних дел Республики Казахстан.

Ескерту: «өзге де» - шығу жылы анықталмаған.

Примечание: «прочие» - не определен год выпуска.

3.17 Барлық көлік түрлерінің жолаушылар айналымы Пассажиροоборот всех видов транспорта

млн.жкм	2007	2008	2009	2010	2011	млн.пкм
Барлығы	124 365,6	127 454,6	130 833,9	149 065,2	188 939,2*	Всего
соның ішінде:						в том числе
теміржолда	14 587,2	14 719,0	14 701,6	16 055,5	16 574,6	железно- дорожного
автомобильде	103 878,8	106 877,6	110 474,6	126 212,6	164 200,8	автомобиль- ного
электрде	442,2	362,3	353,1	324,6	318,1	электри- ческого
өзенде	0,6	0,8	1,5	3,3	1,9	речного
әуеде	5 456,8	5 494,9	5 303,1	6 469,2	7 838,5	воздушного

* Жолаушыларды метрополитенмен тасымалдау есепке алынған.
С учетом перевозок пассажиров метрополитеном.

3.18 Барлық көлік түрлерінің жүк айналымы Грузооборот перевозимых отдельными видами транспорта

млрд.ткм	2007	2008	2009	2010	2011	млрд.ткм
Всего	350,5	369,7	337,0	385,3	448,8	Всего
соның ішінде:						в том числе
темір жолда	200,8	214,9	197,5	213,2	223,6	железно- дорожного
автомобильде	61,5	63,5	66,3	80,3	121,1	автомобильного
өзенде	0,05	0,06	0,06	0,08	0,08	речного
теңізде	0,3	0,8	1,4	3,1	3,2	морского
әуеде, млн.ткм	88,1	69,4	67,6	90,1	92,6	воздушного, млн. ткм
құбырда	87,8	90,3	71,7	88,6	100,7	трубопроводного

4. ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ФАКТОРЛАР ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ

4.1 2011 жылы табиғатты қорғау қызметінің түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар

Затраты на охрану окружающей среды по видам природоохранной деятельности в 2011 году

Мың теңге	соның ішінде:										Тыс. теңге
	в том числе:										
Барлығы Всего	атмосфералық ауаны қорғау және аударалық өлеулері мекелелері	ағынды суларды тазалау қисыста сточных вод	қалдықтармен жұмыс істеу, обращение с отходами	топырақ, жер үсті суларды қорғау және оңалту, зашита и реабилитация почв, водных и подземных вод	шү және вибрациялық ықпалды төмендету, снижение шумового и вибрационного воздействия	биоресурстарды қорғау және оңалту, сохранение биоразнообразия и среду обитания	радиациялық қауіпсіздік радиационная безопасность	ғылыми-зерттеу жұмыстары, науно-исследователские работы	табиғат қорғау қызметінің өзге де бөлімдері, прочие природоохранной деятельности		
185 567 782,3	53 464 063,5	41 832 402,8	48 053 740,2	33 133 041,9	79 793,2	1 332 319,6	471 873,8	4 265 486,0	2 935 061,3		
974 115,9	392 850,3	260 891,6	174 204,3	59 838,9	133,0	6 463,1	920,4	14 284,6	64 429,7		
14 571 511,8	1 580 159,1	2 803 743,7	8 756 920,4	1 240 179,2	2 734,7	31 569,6	15 869,7	72 598,2	68 737,2		
1 657 741,2	191 920,6	1 350 738,5	76 652,4	9 422,5	13 430,1	13 430,1	176,0	18 948,9	2 452,2		
42 540 637,2	8 784 045,6	10 835 741,1	8 026 099,4	9 964 069,8	59 768,8	880 077,6	4 511,6	2 777 378,8	1 307 945,6		
1 971 879,6	209 468,9	156 813,0	525 884,8	259 973,4	145,6	71 638,8	2 240,7	257 138,8	88 060,6		
2 240 453,0	950 863,3	390 074,9	734 666,9	95 343,3	1 030,2	2 692,7	21 825,4	30 543,3	13 372,6		
26 436 009,2	1 420 438,7	1 320 635,2	3 973 906,0	263 123,8	226,0	7 446,7	7 862,3	23 762,8	177 011,7		
16 051 369,3	1 377 592,4	1 190 100,1	1 993 566,6	11 139 652,4	-	49 816,0	743,6	24 292,1	142 224,7		
2 408 128,5	1 351 777,8	1 843 343,6	6 842 156,7	179 522,6	-	2 980,0	10 646,0	11 407,5	25 273,6		
18 573 845,8	880 560,5	1 781 064,5	286 870,0	7 180 723,6	1 329,2	237 952,7	319 211,6	570 468,8	226 881,8		
3 308 106,7	15 449 605,4	6 068 326,5	8 890 824,1	47 373,3	3 955,1	57,0	47 839,3	47 695,5	212 691,5		
33 235 197,4	316 492,1	168 873,3	603 467,4	2 473 097,1	4 813,9	20 101,8	19 468,8	206 788,9	102 170,9		
1 160 078,3	5 202 736,8	4 360 906,1	3 034 143,1	277 049,1	4 157,2	345,0	662,1	14 265,1	5 195,6		
13 567 058,7	77 249,5	280 099,9	99 780,5	2 152,0	1 194,5	7 748,5	19 896,3	195 912,7	487 471,6		
470 422,9											
6 371 526,8	712 954,7	2 674 610,8	2 983 981,3								

4.2 Инвестордың экономикалық қызмет түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалануға бағытталған инвестициялар
Инвестиции, направленные на охрану окружающей среды и рациональное использование природных ресурсов по видам экономической деятельности инвестора

мың теңге	2009	2010	2011	тыс. теңге
Барлығы	73 094 711	90 324 995	70 539 067	Всего
соның ішінде:				в том числе:
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	594 476	546 527	682	Сельское, лесное и рыбное хозяйство
Өнеркәсіп:	71 517 273	79 793 458	55 831 766	Промышленность:
соның ішінде:				в том числе:
Кен өндіру өнеркәсібі және крьерлерді қазу	56 477 207	49 286 689	23 953 191	Горнодобывающая промышленность и разработка карьеров
Өңдеу өнеркәсібі	10 187 534	21 589 236	22 770 055	Обрабатывающая промышленность
Электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау	4 551 059	8 273 394	8 303 688	Электроснабжение, подача газа, пара и воздушное кондиционирование
Сумен жабдықтау; көріз жүйесі, қалдықтардың жиналуын және таратылуын бақылау	301 473	644 139	804 832	Водоснабжение; канализационная система, контроль над сбором и распределением отходов
Құрылыс	315	-	35 830	Строительство
Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдерді және мотоциклдерді жөндеу	-	-	69	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Көлік және қоймалау	-	2 380	326 644	Транспорт и складирование
Ақпарат және байланыс	-	1 585	843	Информация и связь
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	344 202	7 977 055	9 471 727	Профессиональная, научная и техническая деятельность
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	638 445	2 003 990	4 739 100	Государственное управление и оборона; обязательное социальное обеспечение
Білім беру	-	-	849	Образование
Өнер, ойын-сауық және демалыс	-	-	374	Искусство, развлечения и отдых
Өзге де қызметтер түрлерін ұсыну	-	-	131 183	Предоставление прочих видов услуг

4.3 Өңірлер бөлінісінде қоршаған ортаны қорғауға бағытталған инвестициялар

Инвестиции на охрану окружающей среды в разрезе регионов

мың теңге	тыс. тенге				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	77 776 115	49 811 805	73 094 711	90 324 995	70 539 067
Ақмола	133 852	15 551	-	46 350	464 422
Ақтөбе	8 196 186	1 588 750	3 531 061	21 951 151	1 377 809
Алматы	152 925	280 305	-	219 275	3 427 889
Атырау	20 463 542	9 278 428	31 692 452	24 153 562	21 135 307
Батыс Қазақстан	3 368 528	4 258 299	5 705 110	6 220 331	2 663 102
Жамбыл	380 354	640 618	609 087	566 352	349 646
Қарағанды	2 357 383	3 182 063	170 526	5 256 795	2 768 115
Қостанай	1 796 990	686 562	1 694 356	663 192	176 283
Қызылорда	20 801 355	5 342 208	16 052 603	4 073 346	2 897 292
Маңғыстау	11 295 441	12 474 338	1 712 711	8 434 296	6 321 344
Оңтүстік Қазақстан	329 486	109 163	1 217 233	277 392	271 909
Павлодар	2 872 798	7 689 743	3 271 816	11 377 639	10 412 050
Солтүстік Қазақстан	89 737	105 458	1 328 020	1 592 832	839 982
Шығыс Қазақстан	3 380 632	3 838 896	6 070 930	2 481 410	15 260 705
Астана қаласы	1 417 400	321 423	38 806	744 088	654 604
Алматы қаласы	739 506	-	-	2 266 984	1 518 608

4.4 Табиғи ресурстарды қорғау қуаттарын іске қосу

Ввод в действие мощностей по охране природных ресурсов

	2007	2008	2009	2010	2011	
Ақаба суларды тазартуға арналған ғимараттар, тәулігіне мың текше метр су	93,3	3,8	1 015,9	1 059,24	59,1	Сооружений для очистки сточных вод, тыс. куб. м воды в сутки
Айналымдағы сумен жабдықтау жүйелері, тәулігіне мың текше метр су	0,9	306,6	30,0	360,2	24,0	Системы оборотного водоснабжения, тыс. куб. м воды в сутки
Газ қалдықтарынан зиянды заттарды ұстау және зиянсыздандыру үшін қондырғылар, сағатына мың текше метр газ	110,2	100,2	-	1 400,0	33,0	Установки для улавливания и обезвреживания вредных веществ из отходящих газов, тыс. куб. м газа в час

**4.5 Су ресурстарын ластаудан қорғау қуаттарын іске қосу (ақаба суларды тазартуға арналған қондырғылар)
Ввод в действие мощностей по охране водных ресурсов от загрязнения (сооружений для очистки сточных вод)**

тәулігіне мың текше метр су	тыс. куб. м воды в сутки				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	93,3	3,8	1 015,9	1 059,2	59,1
Ақмола	-	-	-	10,0	-
Ақтөбе	49,1	-	-	-	5,5
Алматы	-	-	-	15,0	3,0
Атырау	-	-	-	-	50,0
Жамбыл	-	-	0,3	-	-
Қарағанды	-	-	0,5	1 000,6	-
Қызылорда	42,6	-	-	-	-
Маңғыстау	0,1	1,5	5,1	-	0,6
Оңтүстік Қазақстан	-	-	-	30,0	-
Шығыс Қазақстан	1,5	2,3	-	3,6	-
Алматы қаласы	-	-	1 010,0	-	-

4.6 Атмосфералық ауаны ластаудан қорғау бойынша қуаттарды іске қосу (газ қалдықтарынан зиянды заттарды ұстау және залалсыздандыру үшін қондырғылар)

Ввод в действие мощностей по охране атмосферного воздуха от загрязнения (установок для улавливания и обезвреживания вредных веществ из отходящих газов)

сағатына мың текше м газ	тыс. куб. м газа в час				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	110,2	100,2	-	1 400,0	33,0
Ақтөбе	102,2	-	-	-	-
Батыс Қазақстан	8,0	-	-	-	5,8
Маңғыстау	-	100,0	-	-	-
Павлодар	-	0,2	-	1 400,0	-
Алматы қаласы					27,2

5. ЖЕР РЕСУРСТАРЫ ЗЕМЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ

5.1 Есептік санаттар бойынша жер қорының бөлінуі (1 қарашадағы жағдай бойынша)*

Распределение земельного фонда по учетным категориям (по состоянию на 1 ноября)*

мың гектар						тыс. гектаров
Жер санаттары	2007	2008	2009	2010	2011	Категории земель
Қазақстан Республикасының пайдалануындағы барлық жерлер	272 490,2	272 490,2	272 490,2	272 490,2	272 490,2	Всего земель в пользовании Республики Казахстан
одан:						из них:
ауыл шаруашылығына арналған жер үлес салмағы, пайызбен	86 824,1	88 959,0	91 704,5	93 387,6	93 727,4	земли сельскохозяйственного назначения удельный вес в процентах
елді мекендер жері үлес салмағы, пайызбен	21 938,7	22 842,0	22 959,8	23 217,0	23 684,1	населенных пунктов удельный вес в процентах
өнеркәсіп, көлік, байланыс, қорғаныс және басқа да ауыл шаруашылығына арналмаған жерлер үлес салмағы, пайызбен	13 853,1	13 907,9	13 931,8	13 981,1	14 005,3	земли промышленности, транспорта, связи, обороны и иного сельскохозяйственного назначения удельный вес в процентах
ерекше қорғалатын табиғат аумақтарының жері үлес салмағы, пайызбен	4 540,8	4 652,1	4 727,4	5 651,6	5 755,1	земли особо охраняемых природных территорий удельный вес в процентах
орман қорындағы жер үлес салмағы, пайызбен	23 245,5	23 279,3	23 285,5	23 048,4	23 029,0	земли лесного фонда удельный вес в процентах
су қорындағы жер үлес салмағы, пайызбен	4 020,9	4 023,8	4 091,2	4 096,1	4 108,5	земли водного фонда удельный вес в процентах
босалқы жерлер үлес салмағы, пайызбен	118 068,0	114 826,1	111 790,0	109 109,3	108 181,1	земли запаса удельный вес в процентах

Бұл жерде және одан әрі Қазақстан Республикасы Жер ресурстарын басқару агенттігінің деректері бойынша.

Здесь и далее по данным Агентства РК по управлению земельными ресурсами.

5.2 Ауыл шаруашылығына арналған жерлер Земли сельскохозяйственного назначения

мың гектар						тыс. гектаров
	2007	2008	2009	2010	2011	
Ауыл шаруашылығына арналған жер оның ішінде:						Земли сельскохозяйственного назначения
азаматтардың бау шаруашылығы мен саяжай құрылысын жүргізуге арналған жері	86 824,1	88 959,0	91 704,5	93 387,6	93 727,4	из них: земли граждан для ведения садоводства и дачного строительства
азаматтардың шаруа қожалығын жүргізуге арналған жері	64,8	64,6	64,7	65,0	67,3	земли граждан для ведения крестьянского хозяйства
басқа да мемлекеттік емес ауыл шаруашылығы заңды тұлғаларының жерлері	41 851,4	43 759,9	46 148,5	47 750,0	48 695,3	земли негосударственных сельскохозяйственных юридических лиц
мемлекеттік ауыл шаруашылығы заңды тұлғаларының жерлері	42 722,7	43 495,7	43 943,4	44 064,0	43 489,3	земли государственных сельскохозяйственных юридических лиц
	2 185,2	1 638,8	1 547,9	1 508,6	1 475,5	

5.3 Елді мекен (қалалар, кенттер және ауылдық елді мекендер) жерлері

Земли населенных пунктов (городов, поселков и сельских населенных пунктов)

мың гектар						тыс. гектаров
	2007	2008	2009	2010	2011	
Елді мекендер (қалалар, кенттер және ауылдық елді мекендер) жері	21 938,7	22 842,0	22 959,8	23 217,0	23 684,1	Земли населенных пунктов (городов, поселков, и сельских населенных пунктов)
соның ішінде:						в том числе:
қалалар мен кенттер	1 829,4	1 755,9	1 750,8	1 789,7	2 311,0	городов и поселков
ауылдық елді мекендер	20 109,3	21 086,1	21 209,0	21 427,3	21 373,1	сельских населенных пунктов

5.4 Өнеркәсіп, көлік, байланыс, қорғаныс және өзге ауылшаруашылық емес мақсаттағы жерлер Земли промышленности, транспорта, связи, обороны и иного не сельскохозяйственного назначения

Мың гектар	2007	2008	2009	2010	2011	тыс. гектаров
Өнеркәсіп, көлік, байланыс, қорғаныс және өзге ауылшаруашылық емес мақсаттағы жерлер	13 853,1	13 907,9	13 932,7	13 981,1	14 005,3	Земли промышленности, транспорта, связи, обороны и иного не сельскохозяйственного назначения
оның ішінде:						в том числе:
өнеркәсіп автомобиль көлігі	774,7	803,1	841,9	877,1	897,2	промышленности автомобильного транспорта
темір жол көлігі	191,7	188,9	191,3	188,5	188,2	железнодорожного транспорта
байланыс өзге ауылшаруашылық емес мақсаттағы кәсіпорындар	5,1	6,2	7,1	7,0	6,9	связи других не сельскохозяйственных предприятий
	298,8	301,0	298,5	301,6	301,4	транспортно-железнодорожного транспорта
	12 582,8	12 608,8	12 276,6	12 606,9	12 611,6	предприятий

5.5 Пайдалы жер құрамы бойынша жер қорының бөлінуі Распределение земельного фонда по составу угодий

1 қарашаға, мың гектар	на 1 ноября тыс. гектаров									
	Жалпы ауданы Общая площадь	соның ішінде: в том числе:								
егістік жерлер пашни		көпжылдық егіп ағаштар многолетние насаждения	тыңайған жерлер залежи	Шабындықтар сенокосы	жайылым пастбища	орман көлемі лесные площади	батпақ болота	су астында под водой	өзгелері прочие	
2007	272 490,2	23 145,3	114,4	5 495,9	5 022,7	188 642,8	12 998,2	1 104,7	7 712,4	28 253,8
2008	272 490,2	23 495,0	115,0	5 024,7	5 022,6	188 758,9	13 009,1	1 104,1	7 710,4	28 250,4
2009	272 490,2	24 073,0	117,4	4 545,1	5 036,7	188 590,0	13 020,0	1 105,2	7 704,0	28 298,8
2010	272 490,2	24 169,2	116,3	4 514,6	5 174,2	188 361,7	13 022,7	1 104,1	7 703,5	28 323,9
2011	272 490,2	24 632,9	117,2	4 547,7	5 189,9	187 690,7	13 170,2	1 102,6	7 704,3	28 334,7

5.6 Пайдалы жерлердің құрамы бойынша жер қорының бөлінуі
Распределение земельного фонда по составу угодий по состоянию

	соның ішінде: в том числе:								Территория республики*	
	Жалпы ауданы Общая площадь	Тыңайған жерлер залежи	шабын- дықтар сенокосы	жайылым пастбища	орман келімі лесные площади	балтақ болота	су астында под водой	егістік жерлер пашни		келжылд ық егіле ағаштар многолет ние насажде ния
Республика аумағы *	261 173,8	4 547,7	4 960,8	181 148,4	13 169,9	1 102,4	7 703,1	23 791,3	24 633,0	117,2
одан: ауыл шаруашылығына арналған жер	93 727,4	2 818,4	2 058,6	61 171,4	3,6	179,9	239,1	3 350,5	23 835,7	70,2
елді мекендер жері (қалалар мен кенттер, ауылдық елді мекендер) Өнеркәсіп, көлік, байланыс, қорғаныс және өзге	23 684,1	81,1	214,4	20 832,4	11,2	58,0	216,2	1 964,9	280,4	25,5
ауылшаруашылық емес мақсаттағы жерлер ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жері	2 688,0	4,1	1,1	1 200,7	5,5	3,9	162,6	1 292,8	16,3	1,0
орман қорындағы жер	5 755,7	0,6	102,9	2 541,1	1 561,2	148,8	399,8	992,7	3,1	5,5
су қорындағы жер	23 029,0	5,2	256,0	8 474,9	11 570,2	36,2	82,9	2 523,9	77,5	2,2
босалық жерлер	4 108,5	-	26,3	96,7	0,2	39,7	3 853,2	92,2	0,1	0,1
108 181,1	1 638,3	2 301,5	86 831,2	18,0	635,9	2 749,3	13 574,3	4 19,9	12,7	12,7

* Республика аумағын жолында, басқа мемлекеттермен пайдаланылатын жерлерсіз.
 По строке « Территория земель», без земель, используемых другими государствами.

5.7 Пайдалы жерлердің құрамы бойынша жер қорының бөлінуі Распределение земельного фонда по составу угодий

	Жалпы ауданы Общая площадь	на 1 ноября 2011г., тыс. гектаров									
		тынайған жерлер запекжи	шабындықтар сенокосы	жайылым пастбища	орман келемі лесные площади	батпақ болота	су астында под водой	өзгелері прочие	егістік жерлер пашни	көлжылдық өкпе ағаштар многолетние насаждения	
соның ішінде: в том числе:											
Қазақстан	93 727,4	2 818,4	2 058,6	61 171,4	3,6	179,9	239,1	3 350,5	23 835,7	70,2	
Республикасы	10 035,2	583,7	161,2	3 971,7	-	2,3	1,0	13,6	5 298,2	3,5	
Ақмола	7 855,6	314,8	192,9	6 377,5	-	5,5	14,5	96,4	853,0	1,0	
Ақтөбе	7 832,0	79,6	230,5	6 264,6	0,1	13,1	18,8	215,8	989,1	20,4	
Алматы	2 039,0	4,5	43,9	1 788,3	-	64,7	22,9	111,7	2,5	0,5	
Атырау	4 638,2	589,0	304,0	3 072,6	0,1	0,7	2,9	43,3	623,9	1,7	
Батыс Қазақстан	4 241,9	-	106,7	3 209,4	0,3	5,0	10,2	147,5	758,6	4,2	
Жамбыл	10 851,0	317,6	184,7	9 006,2	-	3,6	34,2	248,7	1 054,1	1,9	
Қарағанды	10 021,5	9,0	91,0	3 934,1	-	31,6	28,8	73,0	5 844,7	9,3	
Қостанай	2 340,2	30,4	49,8	1 641,2	-	2,3	4,8	463,4	147,7	0,6	
Қызылорда	8 570,8	0,1	0,1	7 120,6	-	-	-	1 449,4	0,5	0,1	
Маңғыстау	4 036,2	102,9	104,4	2 805,1	0,2	0,5	7,7	172,8	824,7	17,9	
Оңтүстік	4 078,1	514,1	123,7	2 080,3	-	5,2	12,4	39,6	1 301,0	1,8	
Қазақстан	7 219,0	77,1	15,7	2 032,8	0,2	43,5	69,2	129,0	4 848,9	2,6	
Павлодар	9 944,1	194,7	447,7	7 854,3	2,7	1,9	11,7	144,0	1 284,8	2,3	
Солтүстік	22,3	0,9	2,3	12,7	-	-	-	2,3	2,9	1,2	
Қазақстан	2,3	-	-	-	-	-	-	0	1,1	1,2	
Шығыс Қазақстан											
Астана											
Алматы											

5.8 Құнарлылығына ықпал ететін белгілері бойынша ауыл шаруашылығы пайдалы жерлерінің сипаттамасы
Характеристика сельскохозяйственных угодий по признакам, влияющим на их плодородие

2011 жылғы 1 қарашаға, мың гектар	одан: из них										на 1 ноября 2011г., тыс. гектаров									
	Жаппы келімі Общая площадь	жағымсыз белгілермен шилелендірілмеген неосложненная отрицательными признаками		ұсақталған және тасты зашелеңнен және каменістасты		тұз басқан засоленняя		сортталданған солончовая		шайылған сымтыга		азған дефлориванная		артық ылғалданған переувлаченная		Батпақтанған заболоченная		егелері прочая		
		барлығы всего	примечания	соның ішінде сөзсіз жарамдысы в т.ч. безусловно пригодная	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего		барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего	барлығы всего
Қазақстан Республикасы	222 407,5	42 080,3	22 667,3	42 259,7	34 268,1	58 743,8	4 988,5	25 493,1	3 059,0	941,9	10 383,4									
Ақмола	13 200,2	5 299,3	5 297,9	2 080,8	1 292,3	3 659,5	561,0	1,5	170,9	75,8	59,1									
Ақтөбе	26 974,9	7 841,2	1 446,2	1 809,8	1 488,7	11 473,1	473,0	2 101,1	268,7	25,9	1 485,1									
Алматы	16 410,4	2 969,3	778,6	3 567,3	2 902,6	565,5	802,4	4 988,3	207,3	186,1	221,6									
Атырау	9 807,0	579,3	11,9	137,3	1 757,9	3 387,6	-	3 083,3	45,7	4,3	811,6									
Батыс Қазақстан	13 916,5	1 427,0	1 047,8	282,8	1 324,2	6 704,1	257,1	1 915,6	321,4	64,3	1 440,0									
Жамбыл	10 489,3	822,1	459,0	3 098,3	1 141,1	879,2	352,6	2 849,0	128,4	78,9	1 139,9									
Қарағанды	37 422,2	3 870,4	1 184,9	12 963,9	5 566,7	11 436,2	140,9	854,6	485,4	64,9	5 039,2									
Қостанай	18 122,5	5 901,9	5 406,2	577,8	2 894,2	7 095,0	160,2	611,6	297,6	182,2	402,0									
Қызылорда	10 874,6	1 350,7	51,0	236,3	5 685,7	604,4	2,9	2 914,1	40,4	2,0	38,1									
Маңғыстау	12 667,3	1 606,3	0,5	934,2	6 885,5	1 633,1	802,8	657,8	-	-	147,6									
Оңтүстік	10 287,8	1 868,7	911,6	1 083,9	2 231,9	1 005,2	958,7	3 112,9	1,0	1,8	23,7									
Қазақстан Павлодар	11 172,9	1 336,0	959,0	2 898,7	701,8	3 783,4	1,0	1 546,4	281,3	38,5	575,8									
Солтүстік	8 395,6	3 627,2	3 627,2	492,9	527,5	2 929,5	49,9	-	555,9	94,8	117,9									
Қазақстан Шығыс Қазақстан	22 634,1	3 573,6	1 478,6	12 094,1	1 573,9	3 573,7	424,9	856,9	251,7	121,9	162,0									
Астана қаласы	27,4	4,3	1,1	4,8	14,4	-	-	-	3,2	0,5	-									
Алматы қаласы	4,8	3,0	0,5	-	-	1,0	1,0	-	0,3	-	-									

5.9 Желді және сулы эрозиясына ұшыраған жердің алқабы* Площадь земель подверженных ветровой и водной эрозии*

	2000	2005	2010	
Ауыл шаруашылығы жерлерінің жалпы алқабы, мың га	222 485,9	222 624,7	222 407,5	Общая площадь сельскохозяйственных угодий, тыс. га
Сулы эрозиясына ұшыраған жердің алқабы, мың га	935,5	1 044,3	1 030,0	Площадь земель подверженных водной эрозии, тыс. га
Сулы эрозияға ұшыраған топырақтың ауыл шаруашылығының жалпы алқабындағы үлесі, пайызбен	0,4	0,5	0,5	Доля почв подверженных водной эрозии в общей площади сельскохозяйственных угодий, в процентах
Желді эрозиясына ұшыраған жердің алқабы, мың га	559,6	594,6	594,6	Площадь земель подверженных ветровой эрозии, тыс. га
Желді эрозияға ұшыраған топырақтың ауыл шаруашылығының жалпы алқабындағы үлесі, пайызбен	0,3	0,3	0,3	Доля почв подверженных ветровой эрозии в общей площади сельскохозяйственных угодий, в процентах

* Қазақстан Республикасы Жер ресурстарын басқару агенттігінің деректері бойынша зерттеу 5 жылда 1 рет өткізіледі.

По данным Агентства Республики Казахстан по управлению земельными ресурсами обследование проводится 1 раз в 5 лет.

5.10 Бүлінген, жұмыс істелінген, қайта өңделген жерлер Нарушенные, отработанные и рекультивированные земли

	2007	2008	2009	2010	2011	
Бүлінген жерлер	170 969,0	171 123,0	180 200,4	183 149,0	184 693,0	Нарушено земель
Бүлінген жерлерде жұмыс істелді	48 482,0	48 298,6	51 179,6	51 539,6	51 912,5	Отработано нарушенных земель
Қайта өңделді оның ішінде: егістік жерлерге басқа ауыл шаруашылығына пайдалы жерлер	1 644,0	2 713,5	1 869,0	3 369,2	2 923,5	Рекультивировано из них под: - пашню другие сельхозугодья лесные, кустарниковые насаждения
орманды, екпе ағаштар су қоймалары және басқа мақсаттар	11,0	245,0	248,0	-	-	водоемы и другие цели
	996,0	-	-	1 106,0		

5.11 Бүлінген және жұмыс істелінген жерлер Нарушенные и отработанные земли

	2007 жылдың басына На начало 2007 года		2008 жылдың басына На начало 2008 года		2009 жылдың басына На начало 2009 года	
	бүлінген жерлер нарушенных земель	бүлініп, жұмыс істелінген жерлер отработано нарушенных земель	бүлінген жерлер нарушенных земель	бүлініп, жұмыс істелінген жерлер отработано нарушенных земель	бүлінген жерлер нарушенных земель	бүлініп, жұмыс істелінген жерлер отработано нарушенных земель
Қазақстан Республикасы	169 707	49 346	171 222	48 299	171 222	48 299
Ақмола	17 287	7 089	16 967	7 334	16 967	7 334
Ақтөбе	10 047	2 929	11 024	2 890	11 024	2 890
Алматы	3 250	842	3 250	842	3 250	842
Атырау	1 542	124	2 235	59	2 235	59
Батыс Қазақстан	1 109	631	1 587	631	1 587	631
Жамбыл	6 353	1 983	6 353	1 983	6 353	1 983
Қарағанды	42 102	10 949	40 952	9 670	40 952	9 670
Қостанай	30 723	8 347	31 255	8 407	31 255	8 407
Қызылорда	1 956	569	1 952	515	1 952	515
Маңғыстау	21 147	3 592	21 147	3 593	21 147	3 593
Павлодар	12 146	1 232	12 146	1 232	12 146	1 232
Оңтүстік Қазақстан	1 735	-	1 735	-	1 735	-
Солтүстік Қазақстан	6 865	4 719	6 852	4 706	6 852	4 706
Шығыс Қазақстан	12 878	6 252	13 200	6 349	13 200	6 349
Астана қаласы	468	88	468	88	468	88
Алматы қаласы	99	-	99	-	99	-

Жалғасы

Продолжение

	2010 жылдың басына На начало 2010 года		2011 жылдың басына На начало 2011 года	
	бүлінген жерлер нарушенных земель	бүлініп, жұмыс істелінген жерлер отработано нарушенных земель	бүлінген жерлер нарушенных земель	бүлініп, жұмыс істелінген жерлер отработано нарушенных земель
Қазақстан Республикасы	180 200	51 180	184 693	51 913
Ақмола	17 100	7 334	16 900	7 265
Ақтөбе	13 050	2 941	13 011	3 461
Алматы	4 230	800	4 582	800
Атырау	2 952	59	1 937	59
Батыс Қазақстан	950	631	3 930	561
Жамбыл	6 353	1 983	6 439	1 983
Қарағанды	41 908	9 493	42 151	9 270
Қостанай	35 164	11 116	36 421	11 522
Қызылорда	1 952	515	2 448	711
Маңғыстау	21 147	3 593	21 000	3 593
Павлодар	12 146	1 232	12 146	1 232
Оңтүстік Қазақстан	2 008	-	2 430	-
Солтүстік Қазақстан	6 834	4 688	6 812	4 666
Шығыс Қазақстан	13 938	6 707	14 018	6 702
Астана қаласы	468	88	468	88
Алматы қаласы	-	-	-	-

5.12 Пайдалы жерлер бойынша суармалы жерлердің қолда бары Наличие орошаемых земель по угодьям

1-ші қараша бойынша, мың гектар	на 1 ноября, в тыс. гектарах					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Суармалы жерлердің көлемі, барлығы	2 133,7	2 082,4	2 081,8	2 085,2	2 089,6	Площадь орошаемых земель, всего
оның ішінде:						из них:
ауыл шаруашылығына арналған жер елді мекендер жері (қалалар мен кенттер және ауылдық елді мекендер)	1 637,9	1 628,4	1 621,8	1 673,2	1 667,9	земли сельскохозяйственного назначения
өнеркәсіп, көлік, байланыс қорғаныс және басқа да ауыл шаруашылығына пайдаланылмайтын жерлер	152,0	146,9	147,8	148,3	149,7	земли населенных пунктов (городов и поселков и сельских населенных пунктов)
ерекше қорғалатын табиғи аумақтарының жері	4,5	4,1	4,0	4,1	4,2	земли промышленности, транспорта и связи, обороны и иного несельскохозяйственного назначения
орман қорындағы жер	1,2	1,2	1,4	1,5	1,4	земли особо охраняемых природных территорий
су қорындағы жер	8,6	8,5	8,5	8,5	8,4	земли лесного фонда
босалқы жерлер	0,3	0,5	0,3	0,3	0,3	земли водного фонда
	329,2	292,8	298,0	249,3	257,7	земли запаса

5.13 Облыстар бойынша суармалы жерлердің болуы Наличие орошаемых земель по областям

мың гектар	тыс. гектаров					
	2007		2008		2009	
	жалпы көлемі общая площадь	соның ішінде егістік жер в том числе пашня	жалпы көлемі общая площадь	соның ішінде егістік жер в том числе пашня	жалпы көлемі общая площадь	соның ішінде егістік жер в том числе пашня
Қазақстан Республикасы	2 133,7	1 423,5	2 082,4	1 420,1	2 081,8	1 394,6
Ақмола	42,2	18,9	38,5	15,9	38,5	15,7
Ақтөбе	28,1	10,0	28,1	10,2	28,1	10,0
Алматы	597,1	455,3	572,2	452,3	573,0	447,3
Атырау	12,4	2,0	12,6	2,2	12,8	2,1
Батыс Қазақстан	55,8	11,2	55,8	11,2	55,8	11,2
Жамбыл	226,5	205,6	226,5	205,6	226,8	205,9
Қарағанды	87,9	54,0	87,9	54,5	87,9	53,2
Қостанай	32,4	9,2	32,4	9,2	32,4	9,2
Қызылорда	217,5	146,5	218,0	145,1	217,9	143,1
Маңғыстау	2,0	0,5	2,0	0,5	2,0	0,5
Оңтүстік Қазақстан	522,1	419,1	522,1	423,5	522,1	395,0
Павлодар	59,5	19,3	59,5	17,7	59,5	23,7
Солтүстік Қазақстан	22,0	10,9	16,6	7,4	15,0	7,6
Шығыс Қазақстан	219,1	55,8	205,2	61,2	205,2	66,7
Астана қаласы	4,3	3,5	4,1	3,3	3,9	3,1
Алматы қаласы	4,8	1,7	0,9	0,3	0,9	0,3

Жалғасы

Продолжение

	2010		2011	
	жалпы көлемі общая площадь	соның ішінде егістік жер в том числе пашня	жалпы көлемі общая площадь	соның ішінде егістік жер в том числе пашня
Қазақстан				
Республикасы	2 085,2	1 440,9	2 089,6	1 485,9
Ақмола	38,5	15,8	38,5	15,8
Ақтөбе	28,1	9,7	28,1	9,7
Алматы	572,3	453,3	572,2	470,1
Атырау	13,1	2,1	13,6	2,7
Батыс Қазақстан	205,3	76,3	55,8	21,1
Жамбыл	226,8	205,9	227,1	206,2
Қарағанды	56,0	20,9	87,9	52,5
Қостанай	87,9	51,0	32,4	9,2
Қызылорда	218,8	149,0	225,9	152,1
Маңғыстау	32,4	9,2	2,0	0,5
Оңтүстік Қазақстан	2,0	0,5	525,0	424,3
Павлодар	59,5	24,1	59,5	25,7
Солтүстік Қазақстан	15,0	8,4	15,0	8,8
Шығыс Қазақстан	525,5	411,8	205,5	86,9
Астана қаласы	3,2	2,6	0,3	0,1
Алматы қаласы	0,8	0,3	0,8	0,2

5.14 Өнімділік айналымнан алынған жерлер Изъятие земель из продуктивного оборота

га

	2007	2008	2009	2010	2011	
Өнімділік айналымдағы жерлерді алып тастауы – жалпы ауданы соның ішінде:	763,5	958,1	159,0	305,6	491,9	Изъятие земель из продуктивного оборота – общая площадь из них под:
елді мекендердің жері	710,5	903,3	117,8	257,2	467,1	земли населенных пунктов
өнеркәсіп жері	37,3	28,3	38,9	35,2	20,1	земли промышленности
көлік инфрақұрылымға	3,0	-	-	0,3	-	транспортную инфраструктуру
басқа да ауылшаруашылық емес мақсаттарда	12,7	27,1	2,4	12,9	4,7	другие несельскохозяйственные цели

5.15 Органикалық тыңайтқыштарды шашу Внесение органических удобрений

Мың тонна

тыс. тонн

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	77,9	73,9	125,5	184,3	143,9
Ақмола	0,0	5,6	14,9	37,4	101,9
Ақтөбе	0,0	-	-	-	0,0
Алматы	10,1	3,5	14,6	3,9	7,6
Атырау	-	0,0	-	-	-
Батыс Қазақстан	-	-	0,0	-	-
Жамбыл	0,9	5,4	0,5	0,2	0,2
Қарағанды	1,4	1,7	4,8	2,2	0,6
Қостанай	32,6	24,4	0,1	92,0	0,0
Қызылорда	0,3	0,1	0,0	2,2	-
Маңғыстау	-	0,2	0,1	0,0	-

Жалғасы	Продолжение				
	2007	2008	2009	2010	2011
Оңтүстік Қазақстан	0,4	0,0	0,4	1,0	0,8
Павлодар	6,4	23,1	2,0	1,1	0,9
Солтүстік Қазақстан	5,2	8,0	77,2	37,1	27,2
Шығыс Қазақстан	20,4	1,7	10,9	7,2	4,7
Астана қаласы	-	-	-	-	-
Алматы қаласы	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

5.16 Минералдық тыңайтқыштарды шашу Внесение минеральных удобрений

мың тонна	тыс. тонн				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	59,0	30,9	56,4	37,7	41,5
Ақмола	6,2	2,9	11,0	7,3	5,2
Ақтөбе	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Алматы	6,3	1,1	4,5	1,1	2,1
Атырау	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Батыс Қазақстан	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Жамбыл	1,2	0,2	0,4	0,7	0,5
Қарағанды	0,5	0,3	1,5	1,2	1,2
Қостанай	17,1	13,0	17,0	4,7	9,5
Қызылорда	13,6	7,4	13,1	11,2	11,7
Маңғыстау	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Оңтүстік Қазақстан	2,7	1,8	2,0	4,7	3,6
Павлодар	0,3	0,5	0,8	0,5	1,1
Солтүстік Қазақстан	10,9	3,4	5,7	5,9	4,5
Шығыс Қазақстан	0,2	0,3	0,3	0,3	1,9
Астана қаласы	0,0	0,1	0,0	-	-
Алматы қаласы	0,0	0,0	0,0	-	-

5.17 Пестицидтерді шашу* Внесение пестицидов*

	2007	2008	2009	2010	2011	
Инсектицидтар, тонна	178,9	313,7	352,1	289,5	449,2	Инсектициды, тонн
Гербицид және десиканттар, тонна	4 776,9	6 116,2	7 881,7	5 702,9	9 314,8	Гербициды и десиканты, тонн
Фунгицид және бактерицидтар, тонна	576,5	519,4	414,1	233,2	853,4	Фунгициды и бактерициды, тонн
Өсімдіктердің өсу регуляторлары, тонна	21,1	28,4	24,5	31,9	13,9	Регуляторы роста растений, тонн
Родентицидтар, тонна	22,4	67,2	43,8	26,3	25,3	Родентициды, тонн
Басқа да, тонна	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	Другие, тонн
Шашылған жалпы көлемі (барлық пестицидтар), тонна	5 575,9	7 044,9	8 716,1	6 283,9	10 656,6	Общий объем внесения (все пестициды), тонн

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
Ауыл шаруашылық жерлердің жалпы ауданы, га	34 449,7	35 471,6	36 051,5	35 858,6	36 226,1	Общая площадь сельскохозяйственных земель, га
Аудан бірлігіне шашылған пестицидтер, кг/га	0,162	0,199	0,242	0,175	0,294	Внесение пестицидов на единицу площади, кг/га

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік инспекция комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета государственной инспекции в агропромышленном комплексе Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

5.18 Өңделген жер және көп жылдық өсімдіктердің бірлік алқабына шашылған минералды және органикалық тыңайтқыштардың саны Количество внесенных минеральных и органических удобрений на единицу площади обработанных земель и многолетних насаждений

тонна / га	2007	2008	2009	2010	2011	тонны / га
	Минералдық					
	Минеральные					
Қазақстан Республикасы	51,0	60,4	52,7	74,0	89,8	
Ақмола	27,6	28,8	37,3	71,9	44,6	
Ақтөбе	0,0	0,0	0,0	209,3	259,0	
Алматы	225,4	114,0	167,8	85,6	91,5	
Атырау	0,0	0,0	0,0	473,1	1 354,4	
Батыс Қазақстан	0,0	0,0	20,0	284,1	350,7	
Жамбыл	230,0	47,5	220,0	322,6	394,8	
Қарағанды	52,0	31,3	47,7	36,5	57,4	
Қостанай	39,7	56,3	41,4	38,3	29,3	
Қызылорда	233,6	154,8	246,6	207,9	212,6	
Маңғыстау	0,0	0,0	0,0	71,9	346,2	
Оңтүстік Қазақстан	82,1	69,2	67,3	71,3	88,3	
Павлодар	44,3	58,9	55,0	207,8	937,0	
Солтүстік Қазақстан	30,7	46,5	29,1	34,4	53,0	
Шығыс Қазақстан	31,7	70,0	31,0	100,7	95,6	
Астана қаласы	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Алматы қаласы	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	Органикалық					
	Органические					
Қазақстан Республикасы	486,9	351,9	738,2	917,6	1 080,9	
Ақмола	0,0	56,0	372,5	786,1	1 703,9	
Ақтөбе	0,0	0,0	0,0	317,5	14,4	
Алматы	505,0	350,0	1 460,0	760,5	946,3	
Атырау	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Батыс Қазақстан	0,0	0,0	0,0	1 910,2	2 007,5	
Жамбыл	0,0	0,0	0,0	1 307,4	1 317,2	
Қарағанды	0,0	0,0	480,0	2 832,7	2 828,9	
Қостанай	3260,0	305,0	3,3	1 190,2	1 249,5	
Қызылорда	0,0	0,0	0,0	1 034,4	2 541,8	
Маңғыстау	0,0	0,0	0,0	193,8	106,0	
Оңтүстік Қазақстан	0,0	0,0	0,0	370,1	244,8	
Павлодар	320,0	2310,0	200,0	1 361,2	2 678,6	
Солтүстік Қазақстан	104,0	800,0	1 286,7	329,6	602,3	
Шығыс Қазақстан	340,0	0,0	1 090,0	9 977,8	1 499,2	
Астана қаласы	0,0	0,0	0,0	1 943,8	1 873,7	
Алматы қаласы	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

6. СУ РЕСУРСТАРЫ ВОДНЫЕ РЕСУРСЫ

6.1 Өзен ағындысының ресурстары* Ресурсы речного стока*

	Су ресурстарының көлемі, млн. текше метр Объем водных ресурсов, млн. куб. метров		
	Барлығы Всего	оның ішінде: в том числе:	
		ҚР аймағында қалыптасатын формирующийся на территории РК	шектес мемлекеттерден келетін поступающий из сопредельных государств
2007	117,5	64,9	52,6
2008	89,7	50,3	39,4
2009	100,0	58,2	41,8
2010	143,6	77,2	66,4
2011	101,8	57,3	44,5

* Бұл жерде және одан әрі «Қазгидромет» РМК-ның деректері бойынша.
Здесь и далее по данным РГП «Казгидромет».

6.2 Ірі өзендердің негізгі сипаттамасы Основные характеристики крупных рек

Аса ірі өзендердің атауы	Ұзындығы, км Длина, в км		Бассейннің жалпы көлемі (су жиыны, мың шаршы км) Общая площадь бассейна (водосбора, тыс. кв. км)	Жылдық ағынның көлемі, текше км Объем годового стока, куб. км		Наименование наиболее крупных рек
	жалпы ұзындығы общая длина	ҚР аумағында ғы на террито- рии РК		2011 жылы в 2011 году	орташа көпжылдық средне- многолетний	
Ертіс	4 248	1 700	210	24,2	27,2	Ертіс (Иртыш)
Есіл	2 450	1 400	113	0,6	1,6	Есіл (Ишим)
Тобол	1591	800	130	0,1	0,3	Тобол
Нұра	978	978	55	0,3	0,7	Нұра
Жайық	2 428	1 082	73	7,1	10,2	Жайық (Урал)
Сырдария	3 019	1 732	219	13,4	14,6	Сырдария
Шу	1 186	800	63	2,2	1,76	Шу
Талас	661	227	53	0,9	0,9	Талас
Іле	1 001	815	68	18,0	14,4	Или

6.3 Аса ірі көлдердің негізгі сипаттамасы Основные характеристики крупнейших озер

Көлдің атауы	Су бетінің көлемі (су беті), шаршы км Площадь водной поверхности (зеркала), кв. км	Су көлемі, млн. текше м Объем воды, млн. куб. м	Тереңдік, м Глубина, м		Наименование озер
			орташа средняя	ең үлкен наибольшая	
Балқаш	19 059	113,2	5,8	26,5	Балқаш
Алакөл	2 650	58,6	22,0	54,0	Алаколь
Марқакөл	449	6,3	14,0	25,0	Маркаколь

6.4 Аса ірі су қоймаларындағы су көлемі Объем воды в крупнейших водохранилищах

Су қоймаларының атауы	Су беті көлемі, шаршы км Площадь зеркала при НПУ, кв.км	Су көлемі, млрд.текше м Объем воды, млрд.куб.м		Наименование водохранилищ
		толық полный	пайдалы полезный	
Бұқтарма	5 500	49,0	-	Бухтарминское
Сергеевск	117	0,7	0,6	Сергеевское
Вячеславск	61	0,4	0,4	Вячеславское
Қапшағай	1 847	18,5	10,3	Капчагайское
Шардара	400	5,2	4,2	Шардаринское

6.5 Негізгі өзендер суларының сапалық жағдайы Качественное состояние вод основных рек

	Судың ластану индексі Индекс загрязнения воды					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Ертіс	1,20	1,02	1,01	1,01	1,03	Ертіс (Иртыш)
Жайық (Орал)	0,98	1,07	1,08	0,92	0,95	Жайық (Урал)
Сырдария	2,20	2,50	3,36	2,48	2,28	Сырдария
Нұра	1,46	1,83	2,20	2,32	2,03	Нұра
Іле	2,54	2,25	1,72	2,33	1,73	Іли
Есіл	1,10	1,29	1,25	1,58	1,89	Есиль (Ишим)
Шу	2,34	2,01	1,83	2,65	1,83	Шу
Талас	1,38	1,32	1,42	1,65	1,37	Талас
Тобол	1,76	1,33	1,56	1,20	1,84	Тобол
Балқаш көлі	2,42	2,26	2,43	2,51	2,48	оз.Балқаш

6.6 2011 жылы гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша Қазақстандағы жер беті сулары сапасының жағдайы Состояние качества поверхностных вод Казахстана по гидрохимическим показателям в 2011 году

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып тусу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Ертіс ө. (Шығыс Қазақстан) р.Ертіс (Восточно-Казахстанская)	1,01	0,98	Жалпы темір Железо общее	0,22	2,2	2 класс, таза чистая
Ертіс ө. (Павлодар) р.Ертіс (Павлодарская)	0,77	0,68	Мыс Медь (2+)	0,0018	1,8	2 класс, таза чистая
Бұқтырма ө. (Шығыс Қазақстан) р.Буктырма (Восточно-Казахстанская)	0,91	1,29	Жалпы темір Железо общее	0,26	2,6	3 класс, орташа ластанған
			Мыс Медь (2+)	-	-	умеренно – загрязненная

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентра- ция, мг/л Средняя концентра- ция, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Брекса ө. (Шығыс Қазақстан) р.Брекса (Восточно- Казахстанская)	2,75	4,01	Мырыш	0,1173	11,7	5 класс, ластанған загрязненная
			Цинк			
			Мыс	0,0058	5,4	
			Медь (2+)			
			Жалпы темір	0,39	3,9	
Тынық ө. (Шығыс Қазақстан) р. Тихая (Восточно- Казахстанская)	4,77	4,73	Железо общее	0,0186	1,9	5 класс, ластанған загрязненная
			Марганец			
			Мырыш	0,1556	15,6	
			Цинк			
			Мыс	0,0058	5,8	
Ұлыбі ө. (Шығыс Қазақстан) р.Ульби (Восточно- Казахстанская)	3,61	3,57	Медь (2+)	0,34	3,4	4 класс, ластанған загрязненная
			Жалпы темір	0,0239	2,4	
			Железо общее			
			Марганец	0,1258	12,6	
			Мырыш	0,31	3,1	
Глубочанка ө. (Шығыс Қазақстан) р.Глубочанка (Восточно- Казахстанская)	4,20	4,00	Мыс	0,0031	3,1	4 класс, ластанған загрязненная
			Медь (2+)	0,0037	3,7	
			Тұзды аммоний солевой	1,25	2,5	
			Марганец	0,0123	1,2	
			Мырыш	0,1539	15,4	
Красноярка ө. (Шығыс Қазақстан) р. Красноярка (Восточно- Казахстанская)	12,0	13,63	Цинк	0,6331	63,3	7 класс, төтенше лас чрезвычайно грязная
			Мыс	0,0092	9,2	
			Медь (2+)	0,0586	5,9	
			Марганец	0,23	2,3	
			Жалпы темір	0,23	2,3	
Оба ө. (Шығыс Қазақстан) р.Оба (Восточно- Казахстанская)	1,38	1,50	Железо общее	0,37	3,7	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Жалпы темір			
			Железо общее	0,0029	2,9	
Марқакөл көлі (Шығыс Қазақстан) өз. Марқакөл (Восточно- Казахстанская)	1,70	0,77	Тұзды аммоний солевой	0,76	1,52	2 класс, таза чистая

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Емел ө. (Шығыс Қазақстан) р. Емель (Восточно- Казахстанская)	1,50	1,65	Сульфаттар	315,0	3,2	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Сульфаты			
			Тұзды аммоний	1,54	3,1	
			Аммоний солевой			
Аягөз ө. (Шығыс Қазақстан) р. Аякоз (Восточно- Казахстанская)	0,81	1,21	Натрий	136	1,1	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Магний	0,0011	1,1	
			Сульфаттар	203,0	2,0	
			Сульфаты			
Бұқтырма су қоймасы вдхр. Буктырма Өскемен су қоймасы вдхр. Усть- Каменогорск	0,83	0,65	Тұзды аммоний	1,14	2,3	2 класс, таза чистая
			Аммоний солевой			
			Медь (2+)	0,0016	1,6	
			Мыс			
Орал ө. (Батыс Қазақстан) р. Урал (Западно- Казахстанская)	0,92	1,08	Медь (2+)	0,0019	1,9	2 класс, таза чистая
			Мыс			
			Хром ⁽⁶⁺⁾	0,0310	1,6	
			Жалпы темір	0,15	1,5	
Шаған ө. (Батыс Қазақстан) р. Чаган (Западно- Казахстанская)	1,62	1,41	Железо общее	0,024	1,2	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Нитритті азот			
			Азот нитритный	0,0011	1,1	
			Фенолдар			
Деркул ө. (Батыс Қазақстан) р. Деркул (Западно- Казахстанская)	1,32	1,51	Фенолы	0,20	2,0	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Жалпы темір			
			Железо общее	0,213	2,1	
			Сульфаттар	214,6	2,2	
Деркул ө. (Батыс Қазақстан) р. Деркул (Западно- Казахстанская)	1,32	1,51	Сульфаты	0,0012	1,2	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Фенолдар			
			Фенолы	0,0014	1,4	
			Нитритті азот	0,036	1,8	
Деркул ө. (Батыс Қазақстан) р. Деркул (Западно- Казахстанская)	1,32	1,51	Азот нитритный	0,037	1,9	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная
			Жалпы темір			
			Железо общее	0,213	2,1	
			Сульфаттар	214,6	2,2	

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды	
	2010	2011					
Үлкен Өзен ө. (Батыс Қазақстан) р.Большой Узень (Западно- Казахстанская)	2,11	1,3	Сульфаттар	180,0	1,8	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная	
			Сульфаты				
			Хлоридтер	521,9	1,7		
			Хлориды				
			ОБТ ₅ БПК ₅	3,08	1,5		
Кішкене Өзен ө. (Батыс Қазақстан) р.Малый Узень (Западно- Казахстанская)	1,26	0,97	Фенолдар	0,0012	1,2	3 класс, орташа ластанған умеренно – загрязненная	
			Фенолы				
			ОБТ ₅ БПК ₅	3,8	1,9		
			Фенолдар	0,0012	1,2		
			Фенолы				
Шалқар көлі (Батыс Қазақстан) оз.Шалқар (Западно- Казахстанская)	2,58	3,04	Хлоридтер	3057,0	10,2	4 класс, ластанған загрязненная	
			Хлориды				
			ОБТ ₅ БПК ₅	5,16	2,6		
			Фенолдар	0,0013	1,3		
			Фенолы				
Қушім каналы (Батыс Қазақстан) канал Кушум (Западно- Казахстанская)	1,06	0,73	Сульфаттар	207,0	2,1	2 класс, таза чистая	
			Сульфаты				
			Хром ⁽⁶⁺⁾	0,03	1,5		
			Жалпы темір	0,13	1,3		
			Железо общее				
Утва ө. (Батыс Қазақстан) р.Утва (Западно- Казахстанская)	1,41	1,41	Жалпы темір	0,14	1,4	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязнённая	
			Железо общее				
			ОБТ ₅ БПК ₅	4,10	2,1		
			Фенолдар	0,0012	1,2		
			Фенолы				
Елек ө. (Батыс Қазақстан) р.Илек (Западно- Казахстанская)	1,20	1,05	Сульфаттар	144,0	1,4	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязнённая	
			Сульфаты				
			Хлоридтер	536,8	1,8		
			Хлориды	0,03	1,5		
			Хром (6+)	417,5	1,4		
Елек ө. (Ақтөбе) р. Илек (Актюбинская)	5,16	5,42	Хлоридтер	0,0011	1,1	5 класс, лас грязная	
			Хлориды				
			Фенолдар	0,261	15,4		
			Фенолы	0,008	8,2		
			Бор	0,05	2,3		
			Мыс	0,079	4,0		
			Медь (2+)				
			Хром (6+)				
			Нитритті азот				
			Азот нитритный				

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Ор ө. (Ақтөбе) р. Орь (Актюбинская)	2,30	2,16	ОБТ ₅	4,10	2,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			БПК ₅			
			Мыс	0,004	4,0	
			Медь (2+)			
			ОБТ ₅	5,6	2,8	
			БПК ₅			
			Нитритті азот	0,062	3,1	
			Азот нитритный			
			Сульфаттар	150,0	1,5	
			Сульфаты			
Мыс	0,01	10,0				
Медь (2+)						
ОБТ ₅	5,55	2,8				
БПК ₅						
Сульфаттар	225,6	2,3				
Сульфаты						
Фенолдар	0,002	2,0				
Фенолы						
Нитритті азот						
Азот	0,04	2,0				
нитритный						
Мыс	0,003	3,0				
Медь (2+)						
Сульфаттар	224,7	2,3				
Сульфаты						
Нитритті азот	0,033	1,7				
Азот						
нитритный						
Мыс	0,003	3,0				
Медь (2+)						
Сульфаттар	145,1	1,5				
Сульфаты						
Фторидтер	1,06	1,4				
Фториды						
Сульфаттар	225,4	2,3				
Сульфаты						
Мыс	0,002	2,0				
Медь (2+)						
БПК ₅	4,71	2,4				
ОБТ ₅						
Мыс	0,002	2,0				
Медь (2+)						
Сульфаттар	145,1	1,5				
Сульфаты						

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Обаған ө. (Қостанай) р.Убаган (Костанайская)	3,87	4,43	Сульфаттар	877,4	8,8	5 класс, лас грязная
			Сульфаты			
			Тұзды аммоний	0,002	2,0	
			Аммоний солевой	1596,1	5,3	
			Хлоридтер Хлориды	0,009	9,0	
Есіл ө. (Солтүстік Қазақстан) р. Есиль (СКО)	1,58	0,87	Мыс Медь (2+)	0,0138	1,4	2 класс, таза чистая
			Никель Никель	108,0	1,1	
			Сульфаттар Сульфаты	120,0	1,2	
Сергеевск су қоймасы (Солтүстік Қазақстан) вдхр Сергеевское (СКО)	1,55	0,97	Никель Никель	0,16	1,6	2 класс, таза чистая
			Жалпы темір Железо общее	0,005	4,8	
Есіл ө. (Ақмола) р. Есиль (Акмолинская)	1,40	1,74	Мыс Медь (2+)	266,0	2,7	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Сульфаттар Сульфаты	554,0	5,5	
Ақ-Бұлақ ө. (Астана.қ) р.Ақ-Булак (г.Астана)	2,25	2,73	Сульфаттар Сульфаты	3,65	4,9	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Фторидтер Фториды	0,0033	3,3	
			Мыс Медь (2+)	57,83	1,5	
			Магний Мыс	0,0038	3,8	
			Медь (2+) Сульфаттар Сульфаты	248,5	2,5	
Сары-Бұлақ ө. (Астана.қ) р. Сары- Булак(г.Астана)	1,89	1,95	Нитритті азот Азот нитритный	0,041	2,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Тұзды аммоний	0,710	1,4	
			Аммоний солевой			
Кеттыбұлақ ө. (Ақмола) р.Кеттыбулак (Акмолинская)	0,56	1,04	Мыс Медь (2+)	0,004	4,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Жабай ө. (Ақмола) р. Жабай (Акмолинская)	1,40	1,95	Мыс Медь (2+) Сульфаттар Сульфаты	0,008 150,0	8,0 1,5	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Вячеславск су қоймасы (Ақмола) вдхр.Вячеславск ое (Акмолинская)	0,68	1,13	Мыс Медь (2+)	0,004	4,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Қопа көлі (Ақмола) оз. Копа (Акмолинская)	1,72	2,01	Сульфаттар Сульфаты Мыс Медь (2+) Магний Хлориды Хлоридтер Сульфаттар Сульфаты Мыс Медь (2+)	361,0 0,004 67,4 389,0 921,0 0,004	3,6 4,0 1,7 1,3 9,2 3,9	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Сұлтанкелді көлі (Ақмола) оз.Сұлтанкельды (Акмолинская)	3,31	3,99	Хлоридтер Хлориды Магний Магний Еріген оттегі Растворен- ный кислород ОБТ ₅ БПК ₅ Мыс Медь (2+)	829,0 127,4 5,0 4,99 0,005	2,8 3,2 2,4 2,5 5,0	4 класс, ластанған загрязненная
Зеренді көлі (Ақмола) оз.Зеренда (Акмолинская)	-	2,17	Фторидтер Фториды Магний Магний Сульфаттар Сульфаты Мыс Медь (2+)	2,59 71,1 172,0 0,005	3,5 1,8 1,7 5,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Қарасу көлі (Ақмола) оз.Карасу (Акмолинская)	-	1,59	Фторидтер Фториды Мырыш Цинк Мыс Медь (2+)	1,43 0,012 0,005	1,9 1,2 5,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Сұлуколь көлі (Ақмола) оз.Сулуколь (Акмолинская)	-	2,12	Фторидтер Фториды Мырыш Цинк	3,51 0,013	4,7 1,3	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Нұра-Есіл каналы (Ақмола)			Сульфаттар	719,0	7,2	
Канал Нұра- Есиль (Акмолинская)	1,97	2,68	Сульфаты Мыс Медь (2+) Магний Магний	0,004 80,25	4,0 2,0	4 класс, ластанған загрязненная
Нұра ө. (Ақмола) р. Нұра (Акмолинская)	1,87	2,29	Сульфаттар Сульфаты Мыс Медь (2+) ОБТ ₅ БПК ₅ Магний Магний	390,3 0,005 3,25 48,2	3,9 4,7 1,6 1,2	3 класс, ластанған умеренно- загрязненная
Нұра ө. (Қарағанды) р. Нұра (Қарағандинская)	2,32	1,94	Нитритті азот Азот нитритный Мыс Медь (2+)	0,067 0,003	3,4 2,7	3 класс, орташа ластанған
Қара-Кеңгір ө. (Қарағанды) р. Кара-Кенгир (Қарағандинская)	8,24	5,03	Сульфаттар Сульфаты Фенолдар Фенолы Мыс Медь (2+) Мұнай өнімдері Нефтепродук ты Нитритті азот Азот нитритный Сульфаттар Сульфаты Нитритті азот Азот нитритный Тұзды аммоний Аммоний солевой Мыс Медь (2+)	218,0 0,002 0,009 0,3 0,121 652,0 0,806 8,33 0,003	2,2 2,0 8,9 6,0 6,1 6,5 40,3 16,7 2,9	умеренно- загрязненная 5 класс, лас грязная
Шерубайнұра ө. (Қарағанды) р. Шерубайнұра (Қарағандинская)	8,87	10,9	Сульфаттар Сульфаты ОБТ ₅ БПК ₅	242 4,75	2,4 2,4	7 класс, төтенше лас чрезвычайно- грязная

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Кеңгір су қоймасы (Қарағанды) вдхр. Кенгирское (Карагандинская)	4,44	2,62	Мыс	0,005	5,4	4 класс, ластанған загрязненная
			Медь (2+)			
			Мұнай өнімдері	0,20	4,0	
			Нефтепро- дукты			
Самарқанд су қоймасы (Қарағанды) вдхр Самаркандское (Карагандинская)	1,40	1,52	Сульфаттар	330,0	3,3	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Сульфаты			
			Нитритті азот	0,027	1,4	
Ертіс-Қарағанды каналы (Қарағанды) Канал Ертіс Караганда (Карагандинская)	1,42	0,95	Азот нитритный			2 класс, таза чистая
			Мыс	0,003	2,6	
Балқаш көлі (Қарағанды) оз. Балқаш (Карагандинская)	2,51	2,48	Медь (2+)	0,010	10,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Мұнай өнімдері	0,07	1,4	
			Нефтепро- дукты			
			Мырыш	0,013	1,3	
Іле ө. (Алматы) р.Иле (Алматинская)	2,33	1,87	Цинк	0,007	6,6	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Мыс			
Текес ө. (Алматы) р.Текес (Алматинская)	2,43	1,31	Медь (2+)	0,15	1,5	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Жалпы темір			
Түрген ө. (Алматы) р.Түрген (Алматинская)	1,53	1,39	Железо общее	0,004	4,4	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Мыс	0,005	4,8	
Шарын ө. (Алматы) р.Шарын (Алматинская)	2,20	1,81	Нитритті азот	0,023	1,2	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Азот нитритный			
			Мыс	0,007	7,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды	
	2010	2011					
Шілік ө. (Алматы) р.Шилик (Алматинская)	2,16	1,75	Мыс Медь (2+)	0,007	6,7	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
Қорғас ө. (Алматы) р.Корғас (Алматинская)	2,19	1,66	Мыс Медь (2+)	0,007	6,5	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
Баянкөл ө. (Алматы) р.Баянкол (Алматинская)	1,83	1,71	Мыс Медь (2+)	0,007	7,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
Қарқара ө. (Алматы) р.Карқара (Алматинская)	1,63	1,86	Мыс Медь (2+)	0,0071	7,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
Есік ө. (Алматы) р.Есик (Алматинская)	2,22	1,42	Мыс Медь (2+)	0,005	4,6	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
Қаскелен ө. (Алматы) р.Каскелен (Алматинская)	1,77	2,27	Мыс	0,007	7,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
			Медь (2+)				
			Фторидтер Фториды	1,23	1,6		
			Азот	0,047	2,4		
			нитритный Жалпы темір Железо общее	0,14	1,4		
Қапшағай су қоймасы (Алматы) вдхр Капшагай (Алматинская)	2,35	1,73	Мыс Медь (2+)	0,006	6,3	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная	
Куртинск су қоймасы (Алматы) вдхр. Куртинское (Алматинская)	3,10	2,93	Мыс	0,008	8,0	4 класс, ластанған загрязненная	
			Медь (2+)				
			Сульфаттар Сульфаты	187,0	1,9		
			Нитритті азот	0,104	5,2		
			Азот				
			нитритный Фторидтер Фториды	1,05	1,4		

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып түсу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Бартоғай су қоймасы (Алматы) вдхр. Бартоғай (Алматинская) Үлкен көлі Алматы қаласы өз. Үлкен Алматы	1,92	1,48	Мыс Медь (2+)	0,005	5,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Кіші ө. Алматы (Алматы қаласы) р.Киши Алматы (г.Алматы)	1,47	2,32	Мыс Медь (2+) Фторидтер Фториды Нитритті азот Азот нитритный	0,007 0,88 0,073	7,0 1,2 3,7	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Есентай ө. (Алматы қаласы) р.Есентай (г.Алматы)	1,56	1,82	Мыс Медь (2+) Нитритті азот Азот нитритный	0,006 0,042	5,8 2,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Үлкен ө. Алматы (Алматы қаласы) р.Үлкен Алматы (г.Алматы)	1,53	1,66	Мыс Медь (2+)	0,006	6,3	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Талас ө. (Жамбыл) р. Талас (Жамбылская)	1,65	1,48	Мыс Медь (2+) Жалпы темір Железо общее ОБТ ₅ БПК ₅ Жалпы темір Железо общее ОБТ ₅ БПК ₅	0,003 0,18 3,02 0,20 7,56	3,0 1,8 1,5 2,0 3,8	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
Шу ө. (Жамбыл) р. Шу (Жамбылская)	2,65	2,35	Мыс Медь (2+) Нитритті азот Азот нитритный Фенолдар Фенолы	0,004 0,044 0,002	3,5 2,2 2,0	4 класс, ластанған загрязненная
Асса ө. (Жамбыл) р. Асса (Жамбылская)	1,43	1,29	Мыс Медь (2+) Жалпы темір Железо общее Фенолдар Фенолы	0,003 0,22 0,001	2,5 2,2 1,4	4 класс, ластанған загрязненная

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып тусу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Ақсу ө. (Жамбыл) р. Ақсу (Жамбыльская)	3,05	2,78	Жалпы темір	0,39	3,9	4 класс, ластанған загрязненная
			Железо общее			
			Мыс	0,004	3,7	
			Медь (2+)			
			ОБТ ₅ БПК ₅	8,71	4,4	
Берқара ө. (Жамбыл) р. Берқара (Жамбыльская)	1,07	0,87	Сульфаттар	212,0	2,1	2 класс, таза чистая
			Сульфаты			
			Фенолдар	0,002	2,0	
			Фенолы			
			Мыс	0,002	1,9	
Қарабалта ө. (Жамбыл) р. Қарабалта (Жамбыльская)	3,77	3,03	Медь (2+)	0,004	3,6	4 класс, ластанған загрязненная
			ОБТ ₅ БПК ₅	6,05	3,0	
			Фенолдар	0,002	2,0	
			Фенолы			
			Сульфаттар	515,0	5,2	
Тоқташ ө. (Жамбыл) р. Тоқташ (Жамбыльская)	2,95	3,03	Сульфаты	264,0	2,6	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Мыс	0,004	3,8	
			Медь (2+)			
			Жалпы темір	0,27	2,7	
			Железо общее	0,002	2,0	
Білікөл көлі (Жамбыл) өз. Бийликоль (Жамбыльская)	7,21	6,94	Фенолдар	0,002	2,3	6 класс, тым лас очень грязная
			Фенолы	0,002	2,0	
			Фторидтер	1,31	1,8	
			Фториды			
			Мыс	0,002	2,3	
Тасеткел су қоймасы (Жамбыл) вдхр. Ташуткельское (Жамбыльская)	1,46	1,64	Медь (2+)	0,003	2,8	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			ОБТ ₅ БПК ₅	3,82	1,9	
			Нитритті азот	0,038	1,9	
			Азот			
			нитритный	0,17	1,7	
Жалпы темір						
Железо						
общее						

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

Жалғасы

Продолжение

Өзеннің атауы Наименование реки	Судың ластану индексі Индекс загрязненности воды		Ингредиенттер және су сапасының көрсеткіштері Ингредиенты и показатели качества воды	Орташа концентрация, мг/л Средняя концентрация, мг/л	ШРШ-ның асып тусу еселігі Кратность превышения ПДК	Су сапасының сипаттамасы Характеристика качества воды
	2010	2011				
Келес ө. (Оңтүстік Қазақстан) р. Келес (Южно- Казахстанская)	2,72	2,70	Фенолдар	0,004	4,0	4 класс, ластанған загрязненная
			Фенолы			
			Сульфаттар	650,0	6,5	
			Сульфаты			
			Мыс	0,003	3,0	
Бадам ө. (Оңтүстік Қазақстан) р. Бадам (Южно- Казахстанская)	2,03	2,37	Медь (2+)	0,17	1,7	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Магний	0,006	6,0	
			Фенолдар			
			Фенолы			
			Мыс	0,003	3,0	
Бүгін ө. (Оңтүстік Қазақстан) р. Бугунь (Южно- Казахстанская)	1,48	1,01	Медь (2+)	0,002	2,0	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Сульфаттар			
			Сульфаты	236,0	2,4	
			Нитритті азот			
			Азот	0,038	1,9	
Шардара су қоймасы (Оңтүстік Қазақстан) вдхр Шардаринское (Южно Казахстанская)	2,27	2,53	нитритный			4 класс, ластанған загрязненная
			Мыс	551,0	5,5	
			Медь (2+)	0,004	4,0	
			Сульфаттар	0,003	3,0	
			Сульфаты	65,2	1,6	
Сырдария ө. (Оңтүстік Қазақстан) р. Сырдарья (Южно- Казахстанская)	2,48	2,08	Сульфаттар	405,0	4,1	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Сульфаты			
			Фенолдар	0,004	4,0	
			Фенолы			
			Мыс	0,002	2,0	
Сырдария ө. (Қызылорда) р. Сырдарья (Қызылординская)	1,97	1,85	Нитритті азот	0,029	1,5	3 класс, орташа ластанған умеренно- загрязненная
			Азот			
			нитритный			
			Сульфаттар	355,0	3,6	
			Сульфаты			
			Мыс	0,003	3,0	
			Медь (2+)			
			Жалпы темір			
			Железо общее	0,21	2,1	
			Магний	60,0	1,5	

6.7 Оттегіні биохимикалық тұтыну (ОБТ) және өзен суындағы аммонийлік азоттың шоғырлануы
Биохимическое потребление кислорода (БПК) и концентрация аммонийного азота в речной воде

Өзендер	2007	2008	2009	2010	2011	Реки
ОБТ ₅ л/О ₂ мг БПК ₅ , мг О ₂ /л						
Ертіс ө.						р.Ертіс
Сынаманың 1 нүктесі						1.точка пробы -
-						с.Боран
Боран ауылы	1,17	1,83	2,23	2,41	0,73	2.точка пробы –
Сынаманың 2 нүктесі						г.Усть - Каменогорск
- Өскемен қаласы	2,65	2,84	1,98	2,24	0,54	3.точка пробы -
Сынаманың 3 нүктесі						с.Прииртышское
- Прииртыш ауылы	2,47	2,67	2,11	1,46	0,51	
Азот аммоний, мкг N/л Аммонийный азот, мкг N/л						
Ертіс ө.						р.Ертіс
Сынаманың 1 нүктесі						1.точка пробы -
-						с.Боран
Боран ауылы	0,39	0,018	0,007	0,043	0,17	2.точка пробы –
Сынаманың 2 нүктесі						г.Усть - Каменогорск
- Өскемен қаласы	0,74	0,36	1,078	0,86	0,54	3.точка пробы -
Сынаманың 3 нүктесі						с.Прииртышское
- Прииртыш ауылы	0,25	0,24	0,27	0,28	0,25	

6.8 Тұщы судағы биогендік заттар
Биогенные вещества в пресной воде

	2007	2008	2009	2010	2011	
Жалпы құрамдағы (P) фосфор, л/мкг Общее содержание фосфора (P), мкг/л						
Ертіс өзені						р.Ертіс
Сынаманың 1 нүктесі -						1.точка пробы -
Боран ауылы	-	-	0,005	0,018	0,020	с.Боран
Сынаманың 2 нүктесі - Өскемен қаласы	-	-	0,906	0,637	0,000	2.точка пробы – г.Усть - Каменогорск
Сынаманың 3 нүктесі - Прииртыш ауылы	-	-	0,048	0,064	-	3.точка пробы - с.Прииртышское
Балқаш көлі						оз.Балқаш
Сынаманың 1 нүктесі - Балқаш қаласы С жағасынан А175, 8 шақырым	0,013	0,013	0,010	0,010	0,000	1.точка пробы - г.Балқаш, 8 км А175 от С берега
Сынаманың 2 нүктесі - Балқаш қаласы С жағасынан А175, 20 шақырым	0,012	0,014	0,010	0,012	0,000	2.точка пробы - г.Балқаш, 20 км А175 от С берега

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
Сынаманың 3 нүктесі - Балқаш қаласы С жағасынан А175, 38,5 шақырым	0,011	0,018	0,010	0,014	0,010	3.точка пробы - г.Балхаш, 38,5 км А175 от С берега
			Нитраттар (NO3), мг/л Нитраты (NO3), мг/л			
Ертіс өзені						р.Ертіс
Сынаманың 1 нүктесі - Боран ауылы	0,330	0,333	0,466	0,467	0,00	1.точка пробы - с.Боран
Сынаманың 2 нүктесі - Өскемен қаласы	2,610	1,358	1,253	0,88	0,03	2.точка пробы – г.Усть - Каменогорск
Сынаманың 3 нүктесі - Прииртыш ауылы	0,528	0,528	0,458	0,374	0,04	3.точка пробы - с.Прииртышское
Балқаш көлі						оз.Балқаш
Сынаманың 1 нүктесі - Балқаш қаласы С жағасынан А175, 8 шақырым	0,00	0,00	0,003	0,01	0,01	1.точка пробы - г.Балхаш, 8 км А175 от С берега
Сынаманың 2 нүктесі - Балқаш қаласы С жағасынан А175, 20 шақырым	0,00	0,008	0,00	0,008	0,00	2.точка пробы - г.Балхаш, 20 км А175 от С берега
Сынаманың 3 нүктесі - Балқаш қаласы С жағасынан А175, 38,5 шақырым	0,00	0,010	0,00	0,017	0,00	3.точка пробы - г.Балхаш, 38,5 км А175 от С берега

6.9 Теңіз суының жағасындағы биоендік заттар Биогенные вещества в прибрежных морских водах

	2007	2008	2009	2010	2011	
	Жалпы құрамдағы (Р) фосфор, (Р) - жаз, мг/л Общее содержание фосфора (Р) – лето, мг/л					
Каспий теңізі						Каспийское море
Кеме жүзетін теңіз каналы, кеме жүзетін каналдың басынан 1 шақырым төмен, 1 станса	-	-	0,01	0,08	0,01	Морской судоходный канал, 1 км ниже начала судоходного канала, станция 1
Каспий (Тенгиз), 11 станса	-	-	0,01	0,26	0,01	Каспий (Тенгиз), 11 станция
Орал өз. Теңіз жағалау, 4 станса	-	-	0,02	0,38	0,01	Взморье р.Урал, станция 4
Шалыги-Кулалы, 1 станса	-	-	0,01	0,45	0,01	Шалыги-Кулалы, станция 1

	2007	2008	2009	2010	2011	
Жалпы құрамдағы (N) азот, (N) - жаз, мг/л						
Общее содержание азота (N) – лето, мг/л						
Каспий теңізі						Каспийское море
Кеме жүзетін						Морской судоходный
теңіз каналы,						канал,
кеме жүзетін						1 км ниже начала
каналдың						судоходного канала,
басынан 1						станция 1
шақырым төмен,						
1 станса	0,49	-	1,33	0,85	2,56	
Каспий (Тенгиз),						Каспий (Тенгиз), 11
11 станса	0,19	0,19	1,42	1,46	2,24	станция
Орал өз. Теңіз						
жағалау, 4						Взморье р.Урал,
станса	-	1,54	1,78	1,94	2,34	станция 4
Шалыги-Кулалы,						Шалыги-Кулалы,
1 станса	0,15	-	1,71	1,79	2,48	станция 1
Жалпы құрамдағы (P) фосфор, (P) - күз, мг/л						
Общее содержание фосфора (P) – осень, мг/л						
Каспий теңізі						Каспийское море
Кеме жүзетін						Морской судоходный
теңіз каналы,						канал,
кеме жүзетін						1 км ниже начала
каналдың						судоходного канала,
басынан 1						станция 1
шақырым төмен,						
1 станса	-	-	0,03	2,07	0,01	
Каспий (Тенгиз),						Каспий (Тенгиз), 11
11 станса	-	-	0,02	2,04	0,01	станция
Орал өз. Теңіз						
жағалау, 4						Взморье р.Урал,
станса	-	0,1	0,02	2,01	0,01	станция 4
Шалыги-Кулалы,						Шалыги-Кулалы,
1 станса	-	0,31	0,017	2,05	0,01	станция 1
Жалпы құрамдағы (N) азот, (N) - күз, мг/л						
Общее содержание азота (N) – осень, мг/л						
Каспий теңізі						Каспийское море
Кеме жүзетін						Морской судоходный
теңіз каналы,						канал,
кеме жүзетін						1 км ниже начала
каналдың						судоходного канала,
басынан 1						станция 1
шақырым төмен,						
1 станса	0,66	-	3,08	2,59	2,57	
Каспий (Тенгиз),						Каспий (Тенгиз), 11
11 станса	0,67	0,67	3,57	2,23	2,54	станция
Орал өз. Теңіз						
жағалау, 4						Взморье р.Урал,
станса	-	3,02	2,86	1,65	2,65	станция 4
Шалыги-Кулалы,						Шалыги-Кулалы,
1 станса	1,21	3,12	2,91	-	2,48	станция 1

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
Жалпы құрамдағы (P) фосфор, (P) - көктем, мг/л Общее содержание фосфора (P) – весна, мг/л						
Каспий теңізі						Каспийское море
Кеме жүзетін теңіз каналы, кеме жүзетін каналдың басынан 1 шақырым төмен, 1 станса	-	-	-	1,9	0,01	Морской судоходный канал, 1 км ниже начала судоходного канала, станция 1
Каспий (Тенгиз), 11 станса	-	-	-	2,5	0,01	Каспий (Тенгиз), 11 станция
Орал өз. Теңіз жағалау, 4 станса	-	-	-	3,1	0,01	Взморье р.Урал, станция 4
Шалыги-Кулалы, 1 станса	-	-	-	3,1	0,01	Шалыги-Кулалы, станция 1
Жалпы құрамдағы (N) азот, (N) - көктем, мг/л Общее содержание азота (N) – весна, мг/л						
Каспий теңізі						Каспийское море
Кеме жүзетін теңіз каналы, кеме жүзетін каналдың басынан 1 шақырым төмен, 1 станса	0,2	-	0,13	1,41	2,86	Морской судоходный канал, 1 км ниже начала судоходного канала, станция 1
Каспий (Тенгиз), 11 станса	0,03	0,03	0,24	1,93	2,36	Каспий (Тенгиз), 11 станция
Орал өз. Теңіз жағалау, 4 станса	-	-	0,22	2,81	2,43	Взморье р.Урал, станция 4
Шалыги-Кулалы, 1 станса	0,09	-	0,62	2,22	2,36	Шалыги-Кулалы, станция 1

6.10 Жаңғыртылмалы тұщы су ресурстары Возобновляемые ресурсы пресных вод

млн. текше метр	2007	2008	2009	2010	2011	млн. куб. метров
Жауын-шашын	11 345 850	9 724 227	12 351 513	12 130 755	12 247 948	Осадки
Ішкі ағып келу	64 900	50 300	58 200	77 200	57 300	Внутренний приток
Жер үсті және жерасты судың ағып келуі	52 600 ¹⁾	39 400 ¹⁾	41 800 ¹⁾	66 400 ¹⁾	44 500 ¹⁾	Приток поверхностных и грунтовых вод
Жаңғыртылмалы тұщы су ресурстары	117 500²⁾	89 700²⁾	100 000²⁾	143 600²⁾	101 800²⁾	Возобновляемые пресноводные ресурсы

¹⁾ Приведенные данные обозначают приток поверхностных вод без учета грунтовых вод. Көрсетілген деректер тіркелмеген жер асты суларсыз үстіңгі ағын суларды белгілейді.

²⁾ Приведенные данные обозначают общие водные ресурсы.

Көрсетілген деректер жалпы су ресурстар болып белгіленеді.

6.11 Су ресурстарын қорғау және пайдалануды сипаттайтын негізгі көрсеткіштер*

Основные показатели характеризующие охрану и использование водных ресурсов*

млн. текше м	2007	2008	2009	2010	2011	млн. куб. м
Табиғи су көздерінен суды алу – барлығы	22 814	20 474	21 538	23 812	21 948	Забор воды из природных водных источников – всего
одан:						из него:
жер асты қабаттарынан	1 217	1 290	1 229	1 186	1 137	из подземных горизонтов
Тасымалдау кезіндегі су шығыны	3 483	2 622	2 507	2 639	3 198	Потери воды при транспортировке
Суды тұтыну (суды пайдалану) - барлығы	19 906	18 034	19 259	20 856	19 232	Водопотребление (использование воды) - всего
одан:						из него:
өндірістік қажеттілікке	5 133	5 199	5 104	5 632	5 173	на производственные нужды
Суды айналымдық және біртіндеп пайдаланудың көлемі	7 394	8 132	7 899	8 028	7 657	Объем оборотного и последовательного использования воды
Пайдаланылған судың жалпы көлеміндегі қайталама пайдаланылған және айналымдық судың үлесі	34	34	39	38	40	Доля повторно использованной и оборотной воды в общем объеме использованной воды
Нормативті-тазартылған судың ағызылу көлемі	260	301	285	257	259	Объем сброса нормативно-очищенных вод
Ластанған ақаба суды ағызып жіберу көлемі						Объем сброса загрязненных сточных вод (без очистки и
(тазартылмаған және толық тазартылмаған) оның ішінде:	393	267	214	253	215	недостаточно очищенных)
тазартылмаған	310	221	166	205	171	в том числе: без очистки

* Бұл жерде және одан әрі Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Су ресурстары комитетінің деректері бойынша.

Здесь и далее по данным Комитета по водным ресурсам Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

6.12 Табиғи көздерден суды алу

Забор воды из природных источников

млн. текше м	млн.куб. м				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	22 814	20 474	21 538	23 812	21 948
Ақмола	102	84	86	94	75
Ақтөбе	585	307	254	255	259
Алматы	3 069	3 289	3 261	2 969	3 104
Атырау	282	257	246	271	267
Батыс Қазақстан	582	430	424	557	420
Жамбыл	2 789	2 262	2 247	2 241	2 053
Қарағанды	1 540	1 481	1 471	1 789	1 740
Қостанай	159	174	152	168	158
Қызылорда	5 453	4 199	5 131	5 583	5 086
Маңғыстау	1 034	1 123	1 023	1 154	1 104
Оңтүстік Қазақстан	3 378	3 144	3 355	4 567	3 537
Павлодар	2 818	2 698	2 906	3 158	3 154
Солтүстік Қазақстан	64	66	63	69	67
Шығыс Қазақстан	582	569	564	608	590
Астана қаласы	68	68	66	72	81
Алматы қаласы	309	323	289	257	253

6.13 Тұщы суды алу

Забор пресных вод

млн. текше м / жылына	млн. куб. м / год				
	2007	2008	2009	2010	2011
Бұрылған тұщы судың жалпы көлемі	22 814	20 474	21 538	23 811,7	21 948
бұрылғаны:					
сумен жабдықтау саласымен егін шаруашылығымен, орман шаруашылығымен және балық шаруашылығымен	901	964	939	915	946
сумен жабдықтаудан басқа өнеркәсіп салаларының өндірісі өзге де экономикалық қызмет түрлерінің мақсатында соның ішінде:	4 986	4 993	4 856	5 315	4 380
бұрылған жер үсті тұщы судың көлемі	21 597	19 184	20 309	22 625	20 811
бұрылғаны:					
сумен жабдықтау саласымен	454	461	466	475	496

Общий объем отведенной забранной пресной воды
отвод путем:
отраслью водоснабжения
земледелием, лесоводством и рыболовством
производство отраслями промышленности, кроме водоснабжения
в целях прочей экономической деятельности в том числе:
объем отведенной пресной воды
отвод путем:
отраслью водоснабжения

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
егін шаруашылығымен, орман шаруашылығымен және балық шаруашылығымен	14 514	12 187	13 048	11 325	14 532	земледелием, лесоводством и рыболовством
сумен жабдықтаудан басқа өнеркәсіп салаларының өндірісі өзге де экономикалық қызмет түрлерінің мақсатында	3 676	3 618	3 596	2 129	4 109	производство отраслями промышленности, кроме водоснабжения
бұрылған жер асты тұщы судың көлемі	1 139	913	1 250	1 431	1 674	объем отведенных грунтовых пресных вод
бұрылғаны: сумен жабдықтау саласымен егін, орман шаруашылығымен және балық шаруашылығымен	1 217	1 290	1 229	1 187	1 137	отвод путем: отраслю водоснабжения
сумен жабдықтаудан басқа өнеркәсіп салаларының өндірісі өзге де экономикалық қызмет түрлерінің мақсатында	454	461	462	440	450	земледелием, лесоводством и рыболовством
сумен жабдықтаудан басқа өнеркәсіп салаларының өндірісі өзге де экономикалық қызмет түрлерінің мақсатында	232	241	248	249	238	производство отраслями промышленности, кроме водоснабжения
сумен жабдықтаудан басқа өнеркәсіп салаларының өндірісі өзге де экономикалық қызмет түрлерінің мақсатында	277	252	239	277	271	отраслями промышленности, кроме водоснабжения
сумен жабдықтаудан басқа өнеркәсіп салаларының өндірісі өзге де экономикалық қызмет түрлерінің мақсатында	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	в целях прочей экономической деятельности

6.14 Суды табиғи ресурстардан алу, халықтың жан басына шаққанда Забор воды из природных источников на душу населения

халықтың жан басына шаққанда мың текше м	тыс. куб. м на душу населения				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	1,5	1,3	1,4	1,5	1,3
Ақмола	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ақтөбе	0,8	0,4	0,4	0,3	0,3
Алматы	1,9	1,9	1,9	1,6	1,6
Атырау	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Батыс Қазақстан	0,4	0,1	0,7	0,9	0,7
Жамбыл	2,8	2,2	2,2	2,2	2,0
Қарағанды	1,7	1,1	1,1	1,3	1,3
Қостанай	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Қызылорда	13,7	6,6	7,5	8,0	7,2
Маңғыстау	0,4	2,7	2,3	2,2	2,1
Оңтүстік Қазақстан	2,4	1,3	1,4	1,8	1,4
Павлодар	3,8	3,6	3,9	4,2	4,2
Солтүстік Қазақстан	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011
Шығыс Қазақстан	0,9	0,4	0,4	0,4	0,4
Астана қаласы	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Алматы қаласы	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

6.15 Тасымалдау кезіндегі су шығыны өңірлер бөлінісінде Потери воды при транспортировке в разрезе регионов

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	3 483	2 622	2 507	2 639	3 198
Ақмола	18	25	24	19	14
Ақтөбе	47	24	12	7	9
Алматы	790	817	763	660	682
Атырау	40	47	35	39	39
Батыс Қазақстан	192	50	28	66	23
Жамбыл	944	742	694	670	597
Қарағанды	22	23	18	16	18
Қостанай	12	16	13	10	11
Қызылорда	684	474	537	546	1 275
Маңғыстау	3	5	3	2	113
Оңтүстік Қазақстан	563	231	236	486	292
Павлодар	13	10	10	11	11
Солтүстік Қазақстан	7	6	5	6	5
Шығыс Қазақстан	49	69	60	56	66
Астана қаласы	10	7	6	7	10
Алматы қаласы	89	76	63	38	33

6.16 Суды пайдалану Использование воды

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	19 906	18 034	19 259	20 856	19 232
Ақмола	81	56	61	74	59
Ақтөбе	527	282	255	248	243
Алматы	2 193	2 410	2 478	2 302	2 418
Атырау	269	246	256	274	272
Батыс Қазақстан	383	371	396	450	314
Жамбыл	1 839	1 524	1 555	1 618	1 469
Қарағанды	1 634	1 569	1 566	1 876	1 823
Қостанай	75	76	77	73	72
Қызылорда	4 786	3 825	4 597	5 044	3 811
Маңғыстау	1 038	1 148	1 051	1 189	1 027
Оңтүстік Қазақстан	3 647	3 208	3 457	3 889	3 867
Павлодар	2 612	2 491	2 704	2 961	3 025
Солтүстік					
Қазақстан	51	54	52	56	56
Шығыс Қазақстан	498	473	479	528	503
Астана қаласы	59	61	60	65	63
Алматы қаласы	214	240	215	209	210

6.17 Тұщы суды қайталама және айналымдық пайдалану Повторное и обратное использование пресной воды

	2007	2008	2009	2010	2011	
Пайдаланылған тұщы судың жалпы көлемі, млн. текше. м	19 906	18 034	19 259	20 856	19 232	Общий объем использованной пресной воды, млн. куб. м
Тұщы суды қайталама және айналымдық пайдалану – жалпы көлемі, млн. текше. м	7 393	8 132	7 899	8 028	7 657	Повторное и обратное использование пресной воды – общий объем, млн. куб. м
Қайталама және айналымдық судың пайдаланылған тұщы судың жалпы көлеміндегі үлесі, пайызбен	37	45	41	38	40	Доля повторно использованной и оборотной воды в общем объеме использованной пресной воды, в процентах
Қайталама және айналымдық судың экономикалық қызмет түрлері бойынша көлемі, млн. текше. м						объем повторно использованной и оборотной воды по видам экономической деятельности, млн. куб. м
үй шаруашылықтарымен егін шаруашылығымен, орман шаруашылығымен және балық шаруашылығымен сумен жабдықтау және электр энергетикадан басқа өнеркәсіп салаларында электр энергетикасы	709	735	742	751	790	домашними хозяйствами
өзге де экономикалық қызмет мақсатында	11 672	10 338	12 019	11 978	12 024	земледелием, лесоводством и рыболовством в отраслях промышленности, кроме водоснабжения и электроэнергетики в целях прочей экономической деятельности
2 666,1	2 082,3	2 480,7	2 770,1	1 245		

6.18 Өндірістік қажеттіліктерге таза суды пайдалану Использование свежей воды на производственные нужды

млн. текше м	2007	2008	2009	2010	млн. куб. м 2011
Қазақстан Республикасы	5 133	5 199	5 104	5 632	5 173
Ақмола	16	18	20	18	19
Ақтөбе	23	20	21	25	14
Алматы	84	98	90	93	66
Атырау	101	78	77	93	105
Батыс Қазақстан	239	274	250	231	10

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011
Жамбыл	155	159	36	32	37
Қарағанды	1 464	1 403	1 379	1 682	1 635
Қостанай	23	27	28	27	26
Қызылорда	19	19	16	16	13
Маңғыстау	947	1 055	957	1 101	910
Оңтүстік Қазақстан	45	48	48	48	33
Павлодар	1 721	1 705	1 901	1 978	2 031
Солтүстік Қазақстан	15	19	17	21	22
Шығыс Қазақстан	216	216	214	211	204
Астана қаласы	22	21	20	19	16
Алматы қаласы	43	39	30	37	32

6.19 Таза суды шаруашылық-ауыз су қажеттіліктеріне пайдалану Использование свежей воды на хозяйственно-питьевые нужды

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	709	735	742	751	790
Ақмола	18	17	17	15	15
Ақтөбе	29	28	34	41	29
Алматы	34	37	38	38	39
Атырау	19	29	25	24	23
Батыс Қазақстан	15	17	21	22	14
Жамбыл	22	20	22	21	22
Қарағанды	104	91	103	108	109
Қостанай	42	38	37	35	35
Қызылорда	36	25	25	25	23
Маңғыстау	23	24	24	30	79
Оңтүстік Қазақстан	39	45	49	51	55
Павлодар	42	44	43	45	45
Солтүстік Қазақстан	18	17	16	16	17
Шығыс Қазақстан	67	67	67	66	64
Астана қаласы	33	37	38	43	45
Алматы қаласы	168	199	183	171	176

6.20 Халықтың жан басына шаққанда суды шаруашылық-ауыз су қажеттіліктеріне пайдалану Использование воды на хозяйственно-питьевые нужды в расчете на душу населения

халықтың жан басына шаққанда мың текше м

тыс. куб. м на душу населения

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Ақмола	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Ақтөбе	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04
Алматы	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Атырау	0,04	0,06	0,05	0,05	0,04
Батыс Қазақстан	0,02	0,03	0,03	0,04	0,02

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011
Жамбыл	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Қарағанды	0,08	0,07	0,08	0,08	0,08
Қостанай	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04
Қызылорда	0,06	0,04	0,04	0,04	0,03
Маңғыстау	0,06	0,06	0,05	0,06	0,15
Оңтүстік Қазақстан	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Павлодар	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Солтүстік Қазақстан	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Шығыс Қазақстан	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Астана қаласы	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Алматы қаласы	0,13	0,15	0,13	0,12	0,12

6.21 Суаруға қолданылған су (тұрақты және келтабанды) Использовано воды на орошение (регулярное и лиманное)

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	8 665	8 163	8 893	9 050	9 066
Ақмола	29	5	8	27	14
Ақтөбе	60	34	36	35	34
Алматы	2 045	2 237	2 307	2 128	2 241
Атырау	86	79	91	87	75
Батыс Қазақстан	13	14	18	20	15
Жамбыл	621	687	704	1 006	903
Қарағанды	50	57	65	65	59
Қостанай	9	9	9	9	9
Қызылорда	2 993	2 616	2 961	3 010	2 721
Оңтүстік Қазақстан	2 471	2 136	2 373	2 298	2 621
Павлодар	171	162	203	231	238
Солтүстік Қазақстан	3	16	3	3	2
Шығыс Қазақстан	109	106	111	126	131
Астана қаласы	3	2	2	3	1
Алматы қаласы	2	3	2	2	2

6.22 Таза суды суаруға, суландыруға және ауыл шаруашылығын сүмен қамтамасыз етуге пайдалану Использование свежей воды на орошение, обводнение и сельскохозяйственное водоснабжение

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	11 512	10 002	10 932	11 703	9 373
Ақмола	46	21	24	41	24
Ақтөбе	141	92	100	104	48
Алматы	2 075	2 275	2 351	2 171	2 289
Атырау	94	84	96	93	79
Батыс Қазақстан	13	22	31	20	15
Жамбыл	1 662	1 345	1 495	1 565	903
Қарағанды	52	58	65	66	61
Қостанай	11	10	11	10	10
Қызылорда	3 572	2 868	3 307	3 572	2 740
Маңғыстау	3	3	3	3	3
Оңтүстік Қазақстан	2 840	2 346	2 545	2 874	2 750
Павлодар	764	665	684	910	261

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011
Солтүстік Қазақстан	19	18	18	19	17
Шығыс Қазақстан	215	190	197	250	170
Астана қаласы	3	2	2	3	1
Алматы қаласы	2	3	3	2	2

6.23 Жайылымдарды суаруға қолданылған су Использовано воды на обводнение пастбищ

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	87	111	114	106	98
Ақтөбе	16	13	16	15	7
Алматы	3	3	3	3	3
Атырау	3	4	2	2	3
Батыс Қазақстан	0	4	5	-	-
Қызылорда	7	7	7	7	7
Маңғыстау	3	2	2	1	-
Оңтүстік Қазақстан	30	53	53	53	53
Павлодар	9	9	10	10	10
Шығыс Қазақстан	16	16	16	15	15

6.24 Айналымдық және қайталама - біртіндеп сумен жабдықтау көлемі Объем оборотного и последовательного водоснабжения

млн. текше м

млн. куб. м

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	7 394	8 132	7 899	8 028	7 657
Ақмола	200	157	126	141	186
Ақтөбе	86	95	27	-	-
Алматы	345	575	572	427	522
Атырау	50	130	148	139	183
Батыс Қазақстан	-	4	5	-	-
Жамбыл	322	395	169	89	170
Қарағанды	1 414	1 449	1 850	2 042	1 646
Қостанай	582	529	538	610	503
Қызылорда	-	5	-	-	-
Маңғыстау	-	1	1	1	-
Оңтүстік Қазақстан	123	142	155	153	196
Павлодар	3 431	3 772	3 394	3 530	3 686
Солтүстік Қазақстан	344	391	402	405	-
Шығыс Қазақстан	271	250	260	233	294
Астана қаласы	207	223	237	240	253
Алматы қаласы	19	14	15	18	18

6.25 Ластанған ақаба сулар Загрязненные сточные воды

	2007	2008	2009	2010	2011	
Ағынды судың жалпы көлемі, млн. текше м	5 739	5 195	5 398	6 017	5 572	Общий объем сточных вод, млн. куб. м общий объем сброшенных в водные объекты сточных вод, не прошедших очистку, млн. куб. м доля неочищенных сточных вод, сброшенных в водные объекты, в общем объеме стоков, в процентах
су объектілеріне тазартудан өтпеген ағынды судың ағызылған жалпы көлемі, млн. текше.м	310	267	213	253	171	
жалпы ағынның көлеміндегі су объектілеріне ағызылған тазартылмаған ағынды судың үлесі, пайызбен	5,4	5,1	4,0	4,2	3,1	

6.26 Жер беті су объектілеріне ластанған ақаба суларды төгу Сброс загрязненных сточных вод в поверхностные водные объекты

	млн. текше м					млн. куб. м
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қазақстан Республикасы	310	267	213	253	171	
Ақмола	-	-	-	-	1	
Ақтөбе	5	-	-	-	-	
Алматы	115	134	138	156	142	
Атырау	-	-	1	-	-	
Қарағанды	107	83	-	-	-	
Қостанай	-	-	24	28	21	
Манғыстау	-	-	-	-	-	
Шығыс Қазақстан	82	48	48	53	5	
Алматы қаласы.	1	2	2	2	2	

7. АТМОСФЕРАЛЫҚ АУА АТМОСФЕРНЫЙ ВОЗДУХ

7.1 Қалалардағы атмосфералық ауаның сапасы* Качество атмосферного воздуха в городских населенных пунктах*

	Атмосфераның ластану индексі (АЛИБ) Индекс загрязнения атмосферы (ИЗАБ)				
	2007	2008	2009	2010	2011
Ақтау	4,3	4,5	3,5	3,0	2,6
Ақтөбе	9,5	8,5	8,6	7,6	6,9
Алматы	12,6	13,3	12,9	11,7	9,1
Астана	4,5	8,1	4,7	5,5	3,1
Атырау	2,4	3,3	5,3	5,0	3,8
Балқаш	3,8	3,0	2,3	2,1	2,2
Глубокое кенті	3,0	3,4	5,4	4,9	3,6
Жезқазған	5,2	6,8	6,4	7,0	7,1
Қарағанды	7,5	7,6	7,7	7,2	7,8
Қостанай	3,1	3,2	3,5	3,1	2,6
Қызылорда	5,5	4,5	3,9	5,1	5,1
Павлодар	1,9	1,9	2,4	2,5	2,7
Петропавл	4,3	4,3	3,9	4,1	4,0
Риддер	7,4	7,5	6,6	6,3	6,9
Семей	4,6	4,2	4,4	4,5	4,4
Тараз	7,5	7,2	7,5	7,6	7,6
Теміртау	8,6	9,6	7,7	9,3	10,2
Өскемен	7,2	7,9	9,6	7,2	8,4
Шымкент	11,2	11,9	9,9	11,4	13,3
Екібастұз	1,2	1,2	1,0	1,2	1,3

* Мұнда және одан әрі «Қазгидромет» РМК-ның деректері бойынша.
Здесь и далее по данным РГП «Казгидромет».

7.2 Өнеркәсіп салаларының әсеріне байланысты қалалардағы атмосфералық ауаның сапасы Качество атмосферного воздуха городов в зависимости от влияния отраслей промышленности

Қала Ауаның ластануына әсер ететін өнеркәсіп салалары	атмосфераның ластану индексі (АЛИ)					Город Отрасли промышленности, оказывающие влияние на загрязнение воздуха
	2007	2008	2009	2010	2011	
химиялық	4,3	4,5	Ақтау	3,5	3,0	2,6 химическая
			Ақтөбе			
қара металлургия, химиялық	9,5	8,5	Алматы	8,6	7,6	6,9 химическая
			Астана			
энергетика, автокөлік	12,6	13,3	12,9	11,7	9,1	энергетика, автотранспорт
энергетика, автокөлік	4,5	8,1	4,7	5,5	3,1	энергетика, автотранспорт
мұнайды қайта өңдеу	2,4	3,3	5,3	5,0	3,8	нефтеперерабатывающая

Жалғасы

Продолжение

Қала Ауаның ластануына әсер ететін өнеркәсіп салалары	2007	2008	2009	2010	2011	Город Отрасли промышленности, оказывающие влияние на загрязнение воздуха
			Балқаш			
түсті металлургия, энергетика	3,8	3,0	2,3	2,1	2,2	цветная металлургия, энергетика
			Жезқазған			
түсті металлургия, энергетика	5,2	6,8	6,4	7,0	7,1	цветная металлургия, энергетика
			Қарағанды			
энергетика, көмір өндіруші автокөлік	7,5	7,6	7,7	7,2	7,8	энергетика, угледобывающая, автотранспорт
			Қостанай			
энергетика	3,1	3,2	3,5	3,1	2,6	энергетика
			Риддер			
түсті металлургия, энергетика	7,4	7,5	6,6	6,3	6,9	цветная металлургия, энергетика
			Павлодар			
мұнайды қайта өңдеу, энергетика	1,9	1,9	2,4	2,5	2,7	нефтеперерабатывающая, энергетика
			Петропавл			
энергетика, құрал жасау	4,3	4,3	3,9	4,1	4,0	энергетика, приборостроение
			Семей			
энергетика, құрылыс материалдары	4,6	4,2	4,4	4,5	4,4	энергетика, строительные материалы
			Тараз			
химиялық	7,5	7,2	7,5	7,6	7,6	химическая
			Теміртау			
қара металлургия, химиялық	8,6	9,6	7,7	9,3	10,2	черная металлургия, химическая
			Орал			
энергетика	0,7	2,4	-	-	-	энергетика
			Өскемен			
түсті металлургия, энергетика	7,2	7,9	9,6	7,2	8,4	цветная металлургия, энергетика
			Шымкент			
түсті металлургия, химиялық, мұнайды қайта өңдеу	11,2	11,9	9,9	11,4	13,3	цветная металлургия, химическая, нефтеперерабатывающая
			Екібастұз			
энергетика, көмір өндіру	1,2	1,2	1,0	1,2	1,3	энергетика, угледобывающая

**7.3 2011 жылы Қазақстан қалалары ауа бассейнінің ластануы
Загрязнение воздушного бассейна городов Казахстана в 2011 году**

	Атмосфераның ластану индексі (АПИБ) Индекс загрязнения атмосферы (ИЗАБ)	ЖБШ-дан асып түсетін қоспалардың атауы Название примесей, превышающих ПДК	Орташа шоғырлану Средняя концентрация		Ең жоғарғы шоғырлану Максимальная концентрация		ЖБШ-дан асып түсетін жоғары қоспалар шоғырлануының қайталануы, пайызбен Повторяемость концентрации примесей выше ПДК, в процентах
			мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселігі кратность превышения ПДК	мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселігі кратность превышения ПДК	
Ақтау Ақтау	2,6	Өлшенген Взвешенные	0,2	1,6	0,7	1,4	0,2
Ақтөбе Ақтөбе	6,9	Көмір сүтегі Угледород Формальдегид Азот диоксиді Диоксид азота Күкірт сүтегі Сероводород Көміртегі оксиды Оксид углерода	0,6 0,01 0,03 0,002	- 3,5 0,8 -	2,1 0,1 0,25 0,014	2,1 3,1 2,9 1,7	1,7 1,2 1,6 0,6
Алматы Алматы	9,1	Өлшенген Взвешенные Көміртегі оксиды Оксид углерода Азот диоксиді Диоксид азота Формальдегид	1,0 0,1 2,8 0,08 0,009	0,3 0,8 0,9 2,1 3,2	7,0 0,8 19,0 0,2 0,05	1,4 1,6 3,8 2,7 1,4	0,1 1,1 9,6 42,4 0,4
Астана Астана	3,1	Өлшенген Взвешенные Көміртегі оксиды Оксид углерода Азот диоксиді Диоксид азота	0,2 0,5 0,05	1,2 0,2 1,4	2,4 10,0 0,6	4,8 2,0 7,05	4,1 0,6 21,1

	Атмосфераның ластану индексі (АЛИБ) Индекс загрязнения атмосферы (ИЗАБ)	ЖБШ-дан асып түсетін қоспалардың атауы Название примесей, превышающих ПДК	Орташа шоғырлану Средняя концентрация		Ең жоғарғы шоғырлану Максимальная концентрация		ЖБШ-дан асып түсетін жоғары қоспалар шоғырлануының қайталануы, пайызбен Повторяемость концентрации примесей выше ПДК, в процентах
			мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселігі кратность превышения ПДК	мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселігі кратность превышения ПДК	
		Фтор сутегі					
		Фтористый водород	0,001	0,2	0,06	2,95	0,8
	3,8	Өлшенген					
		Взвешенные	0,08	0,6	0,7	1,4	0,7
		Азот диоксиді					
	2,2	Диоксид азота	0,07	2,0	0,13	1,5	30,5
		Өлшенген					
		Взвешенные	0,1	1,0	2,4	4,8	1,7
		Көміртегі оксиды					
		Диоксид серы	0,01	0,3	3,0	6,1	0,6
		Күкірт диоксиді					
		Оксид углерода	0,8	0,3	13,0	2,6	0,2
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	0,02	0,6	0,2	2,8	1,8
	3,6	Өлшенген					
		Взвешенные	0,04	0,3	0,6	1,2	0,1
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	0,07	1,7	0,3	3,2	28,4
		Фенол	0,002	0,8	0,02	1,9	1,8
	7,1	Өлшенген					
		Взвешенные	0,4	2,4	1,7	3,4	15,9
		Күкірт диоксиді					
		Диоксид серы	0,01	0,3	1,3	2,6	0,4
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	0,04	1,01	0,2	3,1	10,9
		Фенол	0,01	2,3	0,03	3,4	20,5
	7,8	Өлшенген					
		Взвешенные	0,05	0,3	1,0	2,0	0,3
		Күкірт диоксиді					
		Оксид углерода	0,01	0,14	0,8	1,5	0,0

	Атмосфераның ластану индексі (АЛИБ) Индекс загрязнения атмосферы (ИЗАБ)	ЖБШ-дан асып түсетін қоспалардың атауы Название примесей, превышающих ПДК	Орташа шағырлану Средняя концентрация		Ең жоғарғы шағырлану Максимальная концентрация		ЖБШ-дан асып түсетін жоғары қоспалар шағырлануының қайталануы, пайызбен Повторяемость концентрации примесей выше ПДК, в процентах
			мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселіп қратность превышения ПДК	мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселіп қратность превышения ПДК	
		Көміртегі оксиды					
		Оксид углеорода	2,0	0,6	17,0	3,4	3,7
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	0,04	1,0	0,3	3,2	7,4
		Фенол	0,006	2,2	0,03	3,3	5,8
		Формальдегид	0,006	2,2	0,03	0,8	-
Қостанай	2,6	Көміртегі оксиды					
Қостанай		Оксид углеорода	1,0	0,3	8,0	1,6	0,2
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	0,05	1,3	0,3	3,7	11,1
Қызылорда	5,1	Күкірт диоксиді					
Қызылорда		Оксид углеорода	0,11	2,3	0,7	1,42	0,1
		Азот диоксид					
		Диоксид азота	0,1	1,7	0,1	1,3	11,0
Павлодар	2,7	Өлшенген					
Павлодар		Взвешенные	0,2	1,4	1,3	2,6	2,74
		Көміртегі оксиды					
		Оксид углеорода	1,1	0,3	22,0	4,4	1,4
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	0,01	0,4	0,1	1,6	1,3
		Фенол	0,001	0,5	0,01	1,6	0,6
		Күкіртті сулек					
		Сероводород	0,01	-	0,01	1,1	0,1
		Хлор сутегі					
		Хлористый					
		водород	0,03	0,3	0,6	2,9	1,5
Петропавл	4,0	Азот диоксиді					
Петропавловск		Диоксид азота	0,04	1,2	0,1	1,4	1,3
		Көміртегі оксиды					
		Оксид углеорода	1,13	0,4	7,0	1,4	0,1
		Формальдегид	0,04	1,3	0,01	0,3	-

	Атмосфераның ластану индексі (АЛИБ) Индекс загрязнениия атмосферы (ИЗАБ)	ЖБШ-дан асыл түсетін қоспалардың атауы Название примесей, превышающих ПДК	Орташа шоғырлану Средняя концентрация		Ең жоғарғы шоғырлану Максимальная концентрация		ЖБШ-дан асыл түсетін жоғары қоспалар шоғырлануының қайталануы, пайызбен Повторяемость концентрации примесей выше ПДК, в процентах
			мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асыл түсу еселігі кратность превышения ПДК	мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асыл түсу еселігі кратность превышения ПДК	
Риддер Риддер		Көміртегі оксиды	0,07	1,4	0,3	0,7	-
		Диоксид серы					
Семей Семипалатинск	4,4	Көміртегі оксиды	1,8	0,6	8,0	1,6	0,3
		Оксид углерода					
		Азот диоксиді	0,06	1,5	0,2	2,0	14,9
		Диоксид азота	0,004	1,2	0,01	1,4	0,6
		Фенол	0,005	1,6	0,03	0,7	-
		Формальдегид					
		Өлшенген	0,1	0,8	1,1	2,2	1,1
		Взвешенные					
		Көміртегі оксиды	1,3	0,4	7,0	1,4	0,3
		Оксид углерода					
Тараз Тараз	7,6	Азот диоксиді	0,04	0,9	0,3	3,4	4,1
		Диоксид азота	0,004	1,3	0,04	4,1	5,6
		Фенол					
		Көміртегі оксиды	0,03	0,5	0,7	1,5	0,1
		Диоксид серы					
		Өлшенген	0,1	1,1	1,8	3,6	1,1
		Взвешенные					
		Көміртегі оксиды	2,0	0,6	17,0	3,4	2,5
		Оксид углерода					
		Азот диоксиді	0,06	1,5	0,3	2,9	16,8
Теміртау Теміртау	10,2	Диоксид азота					
		Фтор сутегі					
		Фтористый	0,005	0,9	0,04	2,1	2,8
		водород	0,007	2,3	0,05	1,4	0,1
		Формальдегид					
Теміртау Теміртау		Өлшенген	0,3	2,0	1,7	3,4	10,2
		Взвешенные					
		Көміртегі оксиды	1,7	0,5	17,0	3,4	3,1

	Атмосфераның ластану индексі (АЛИБ) Индекс загрязнение атмосферы (ИЗАБ)	ЖБШ-дан асып түсетін қоспалардың атауы Название примесей, превышающих ПДК	Орташа шоғырлану Средняя концентрация		Ең жоғары шоғырлану Максимальная концентрация		ЖБШ-дан асып түсетін жоғары қоспалар шоғырлануының қайталануы, пайызбен Повторяемость концентрации примесей выше ПДК, в процентах
			мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселігі кратность превышения ПДК	мг/м ³ мг/м ³	ЖБШ-дан асып түсу еселігі кратность превышения ПДК	
Өскемен Усть-Каменогорск	8,4	Азот диоксиді	0,02	0,5	0,2	2,8	1,1
		Диоксид азота					
		Күкірт сүтегі					
		Сероводород	0,001	-	0,03	3,2	1,7
		Фенол	0,01	4,0	0,06	6,3	49,4
		Аммиак	0,05	1,3	0,4	2,05	0,7
		Өлшенген					
		Взвешенные	0,1	1,0	1,4	2,8	4,2
		Күкірт диоксиді					
		Диоксид серы	0,08	1,7	1,8	3,6	0,3
		Көміртегі оксиды					
		Азот диоксиді	0,9	0,3	12,0	2,4	0,7
		Диоксид азота	0,08	2,2	0,6	7,4	42,0
Фенол	0,004	1,2	0,07	7,6	2,8		
Хлор	0,007	0,2	0,2	1,6	0,1		
Шымкент Шымкент	13,3	Хлор сүтегі					
		Хлористый					
		водород	0,05	0,6	0,38	1,9	0,1
		Формальдегид	0,004	1,3	0,02	0,6	-
		Өлшенген					
		Взвешенные	0,2	1,6	1,0	2,0	0,5
Екібастұз Екібастұз	1,3	Көміртегі оксиды	2,3	0,7	31,0	6,2	2,4
		Азот диоксиді					
		Диоксид азота	1,30	1,4	0,8	9,4	16,0
		Формальдегид	0,06	5,4	0,1	3,1	3,2
		Азот диоксиді	0,02	0,5	0,34	4,0	2,0

7.4 Атмосфералық жауын – шашын Атмосферные осадки

пайызбен	в процентах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ақмола	6,4	5,2	5,9	3,5	7,4
Ақтөбе	12,4	11,6	10,0	7,5	6,8
Алматы	9,4	8,5	10,2	13,8	12,6
Атырау	3,2	3,4	2,7	2,5	5,2
Батыс Қазақстан	6,8	6,5	4,9	4,6	7,1
Жамбыл	4,7	3,5	4,3	6,1	8,6
Қарағанды	9,8	12,2	10,3	14,1	4,1
Қостанай	8,3	9,0	8,5	6,8	6,7
Қызылорда	4,6	5,4	3,3	3,9	2,5
Маңғыстау	3,1	3,6	2,8	3,4	3,1
Оңтүстік Қазақстан	5,0	6,4	8,6	6,0	13,6
Павлодар	7,2	5,8	6,6	4,9	5,0
Солтүстік Қазақстан	8,6	7,8	6,4	7,0	10,5
Шығыс Қазақстан	10,5	11,0	15,4	15,9	6,9
Астана қаласы	0,05	0,04	0,03	0,03	7,1
Алматы қаласы	0,04	0,03	0,03	0,04	15,1

7.5 2011 жылы ай сайынғы жауын-шашын мөлшері Месячное количество осадков в 2011 году

миллиметр	в миллиметрах											
	Айлар Месяцы											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ақтау	26,7	34,9	6,7	23,9	17,1	0,8	0,1	2,0	9,0	27,6	40,8	14,9
Ақтөбе	18,3	26,2	22,5	24,1	13,1	23,0	31,0	18,4	16,7	33,3	31,8	17,3
Астана	3,7	21,8	13,4	4,6	16,5	59,5	108,5	28,2	2,7	30,7	17,5	11,7
Алматы	9,5	59,9	72,8	74,3	97,7	59,4	41,9	44,3	55,4	43,0	92,1	30,0
Атырау	12,8	27,4	10,8	20,1	55,5	41,0	5,0	0,0	10,5	15,8	25,2	10,2
Жамбыл	10,0	37,7	22,7	33,4	66,0	70,3	2,7	3,0	6,2	30,4	92,7	33,3
Қарағанды	8,6	34,9	18,9	36,7	18,9	75,7	43,7	28,4	6,8	42,2	27,0	16,7
Кокшетау	2,2	14,8	23,9	30,4	47,1	81,0	61,3	21,3	12,3	37,6	7,0	4,8
Қостанай	2,2	17,1	25,7	40,1	34,9	90,4	41,4	28,5	61,3	50,1	28,4	10,8
Қызылорда	2,4	29,5	5,3	25,9	2,6	9,2	4,3	0,8	2,6	2,5	2,1	18,9
Орал	17,0	26,9	51,9	48,8	33,5	63,3	1,1	61,4	56,4	30,9	30,9	8,9
Өскемен	7,5	33,6	28,1	21,3	23,8	70,0	28,7	56,8	12,0	29,0	63,5	16,7
Павлодар	12,5	11,1	12,4	16,1	6,8	29,3	50,0	49,7	6,4	18,7	11,4	23,7
Петропавл	4,4	18,8	23,1	48,7	95,9	85,2	50,4	46,7	12,6	26,0	51,9	8,6
Талдықорған	5,2	41,7	37,0	12,7	32,5	27,2	24,8	43,0	16,7	41,6	60,7	27,1
Шымкент	40,1	156,9	80,3	27,0	47,2	34,0	0,0	1,1	3,4	42,5	160,5	44,8

7.6 Атмосфералық жауын – шашын көлемі Количество атмосферных осадков

миллиметр	в миллиметрах				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	4 163	3 568	4 532	4 451	4 494
Ақмола	298	309	360	224	331
Ақтөбе	279	228	252	171	305
Алматы	435	382	546	686	565
Атырау	198	171	173	143	234
Батыс Қазақстан	281	254	244	207	319
Жамбыл	311	235	355	400	386
Қарағанды	191	169	182	226	186
Қостанай	237	242	263	218	301
Қызылорда	135	142	110	113	112
Маңғыстау	120	130	130	134	137
Оңтүстік Қазақстан	542	406	679	984	611
Павлодар	353	276	400	272	225
Солтүстік Қазақстан	416	375	396	377	472
Шығыс Қазақстан	367	249	442	430	311
Астана қаласы	304	363	347	251	319
Алматы қаласы	581	531	751	765	680

7.7 Орташа жылдық ауа температурасы Среднегодовая температура воздуха

градус (°C)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	7,5	7,4	6,9	7,1	6,0
Ақмола	4,5	4,5	3,3	3,2	2,9
Ақтөбе	6,8	7,5	7,0	8,4	5,5
Алматы	8,1	7,9	7,3	7,5	6,1
Атырау	11,2	10,2	10,2	11,9	9,4
Батыс Қазақстан	8,1	8,0	7,7	8,7	6,2
Жамбыл	11,2	10,5	10,4	10,0	9,4
Қарағанды	5,3	5,1	4,3	4,1	3,8
Қостанай	5,0	5,7	4,5	5,3	3,4
Қызылорда	9,8	9,5	12,2	9,9	8,3
Маңғыстау	13,1	12,0	12,4	13,4	11,8
Оңтүстік Қазақстан	10,7	10,4	10,3	11,4	9,7
Павлодар	3,4	3,3	1,3	0,7	2,0
Солтүстік Қазақстан	3,2	3,4	2,0	2,1	1,5
Шығыс Қазақстан	5,2	4,7	3,5	2,6	3,4
Астана қаласы	4,6	4,6	3,5	3,6	3,4
Алматы қаласы	11,2	11,2	10,5	10,7	10,1

7.8 Орташа жылдық ауа температурасының орташа көп жылдық көрсеткішінен өзгерісі және ауытқыуы
Изменение и отклонение среднегодовой температуры воздуха от среднего многолетнего значения

градус (°C)	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	1,3	1,2	0,7	0,9	-0,5
Ақмола	2,1	2,1	0,9	0,8	-0,4
Ақтөбе	1,6	2,3	1,8	3,2	-1,1
Алматы	1,3	1,1	0,5	0,7	-0,3
Атырау	2,5	1,5	1,5	3,2	0,0
Батыс Қазақстан	1,6	1,5	1,2	2,2	-1,1
Жамбыл	1,6	0,9	0,8	0,4	-0,4
Қарағанды	1,0	0,8	0,0	-0,2	-0,6
Қостанай	2,0	2,7	1,5	2,3	-1,3
Қызылорда	-0,1	-0,4	2,3	0,0	-0,8
Маңғыстау	2,0	0,9	1,3	2,3	-0,1
Оңтүстік Қазақстан	-0,8	-1,1	-1,2	-0,1	-0,3
Павлодар	0,8	0,7	-1,3	-1,9	-0,3
Солтүстік Қазақстан	1,2	1,4	0,0	0,1	-0,7
Шығыс Қазақстан	2,2	1,7	0,5	-0,4	-0,5
Астана қаласы	1,7	1,7	0,6	0,7	-0,1
Алматы қаласы	1,8	1,8	1,1	1,3	0,1

7.9 2011 жылы қалалар бойынша айлық орташа ауа температурасы
Средняя месячная температура воздуха по городам в 2011 году

градус (°C)	Айлар Месяцы											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ақтау	-1,4	-2,3	4,0	10,9	17,8	23,4	29,2	25,8	19,9	13,5	3,2	0,6
Ақтөбе	-16,2	-17,1	-7,5	7,5	15,9	20,0	25,6	20,7	15,1	6,2	-7,3	-12,4
Алматы	-8,8	-2,5	1,8	14,3	17,8	22,6	24,3	23,8	19,1	11,1	2,2	-4,8
Атырау	-8,1	-11,3	-0,4	10,2	19,8	24,7	30,6	25,8	18,5	10,6	-2,1	-6,0
Астана	-19,0	-15,0	-9,0	8,2	13,4	18,7	19,3	16,2	14,3	5,8	-10,4	-16,7
Жамбыл	-6,2	-2,6	3,2	14,3	18,6	23,0	25,3	24,4	18,7	11,4	1,8	-6,7
Қарағанды	-18,1	-13,4	-7,1	9,1	13,3	19,1	19,8	16,9	14,8	6,6	-8,7	-14,5
Кокшетау	-17,4	-15,3	-7,9	6,7	12,0	17,0	18,1	15,0	14,4	5,4	-8,8	-14,0
Қостанай	-19,5	-17,9	-8,1	7,0	14,4	18,3	21,2	16,7	15,5	6,1	-8,4	-15,6
Қызылорда	-10,1	-5,8	3,1	15,6	22,4	27,3	28,2	26,6	20,1	11,5	-1,7	-8,8
Орал	-10,2	-15,5	-4,0	9,1	18,5	22,8	30,0	24,2	16,7	8,5	-4,9	-8,6
Өскемен	-24,1	-13,1	-8,0	9,5	13,8	20,1	20,0	19,0	13,4	7,5	-4,6	-14,0
Павлодар	-24,6	-16,8	-9,5	9,6	13,0	21,6	19,4	17,0	12,9	6,3	-9,1	-15,5
Петропавл	-21,1	-16,9	-8,9	5,9	12,2	18,2	18,5	15,2	14,0	6,2	-9,4	-16,2
Талдықорған	-14,6	-4,8	-1,1	14,1	17,9	23,3	24,6	23,9	18,3	10,0	1,0	-8,4
Шымкент	-1,5	-0,5	6,5	16,1	21,0	24,9	27,5	26,9	21,3	13,7	3,1	-2,8

7.10 Парниктік газдардың шығарындылары* Выбросы парниковых газов*

млн.тонна, CO ₂ эквиваленті	2007	2008	2009	2010	млн. тонн CO ₂ эквивалента
Энергетикалық қызмет	220,5	195,4	215,0	216,1	Энергетическая деятельность
Өнеркәсіптік үдерістер	13,7	14,1	13,3	14,6	Промышленные процессы
Ауыл шаруашылығы	27,2	27,6	28,3	27,3	Сельское хозяйство
Орман шаруашылығы және жер пайдалану өзгерістері (таза игерілген)	-11,1	-9,6	-7,8	-6,0	Изменение землепользования и лесное хозяйство (ИЗЛХ), чистое поглощение
Қалдықтар	4,4	4,7	4,7	4,8	Отходы
ОШЖӨ есебіндегі жалпы көлемі	254,8	232,2	253,4	256,7	Общий объем с учетом ИЗЛХ
ОШЖӨ есептемегенде жалпы көлем	265,9	241,9	261,3	262,7	Общий объем без учета ИЗЛХ

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

7.11 Озон қабатын бұзатын заттарды тұтыну* Потребление озоноразрушающих веществ*

Заттар	2007		2008		2009		2010		тонн ОРС
	Өндіріс көлемі Объем производства	ОБЗ импорт ОРВ	Өндіріс көлемі Объем производства	ОБЗ импорт ОРВ	Өндіріс көлемі Объем производства	ОБЗ импорт ОРВ	Өндіріс көлемі Объем производства	ОБЗ импорт ОРВ	
ХФУ	-	-	-	-	-	-	-	-	ХФУ
Галондар	-	-	-	-	-	-	-	-	Галоны
Басқа толық галоидталған ХФУ	-	-	-	-	-	-	-	-	Другие полностью галоидированные ХФУ
Тетрахлорметан	-	-	-	-	-	-	-	-	Тетрахлорметан
Метилхлороформ	-	-	-	-	-	-	-	-	Метилхлороформ
ГХФУ	-	61	-	63	-	63	-	110	ГХФУ
ГБФУ	-	-	-	-	-	-	-	-	ГБФУ
Бромхлор метан	-	-	-	-	-	-	-	-	Бромхлор метан
Метилбромид	-	60	-	66	-	67	-	-	Метилбромид
Барлығы	-	121	-	129	-	130	-	110	Всего

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

7.12 Атмосфераны ластайтын заттардың тұрақты көздерден шығарылуы және ұсталуы

Выбросы и улавливание загрязняющих атмосферу веществ от стационарных источников

	Барлық тұрақты ластаушы көздерден шыққан ластағыш заттардың көлемі, мың тонна Количество загрязняющих веществ от всех стационарных источников загрязнения, тыс. тонн	Есепті кезеңдегі атмосфераға шығарылған ластағыш заттар, мың тонна Выброшено в атмосферу загрязняющих веществ за отчетный период, тыс. тонн	Ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттар	
			Уловлено и обезврежено загрязняющих веществ	тұрақты көздерден шығарылған ластағыш заттар қалдықтарының жалпы санынан, пайызбен в процентах от общего количества отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников
2007	26 717,3	2 915,0	23 802,3	89,1
2008	26 905,1	2 643,1	24 262,0	90,2
2009	26 768,6	2 320,0	24 448,6	91,3
2010	28 085,0	2 226,5	25 858,4	92,1
2011	30 382,4	2 346,2	28 036,2	92,3

7.13 Атмосфераны ластайтын заттардың тұрақты көздерден шығарылуы

Выбросы загрязняющих атмосферу веществ от стационарных источников

мың тонна

тыс. тонн

	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	2 915,0	2 643,1	2 320,0	2 226,5	2 346,2
Ақмола	78,2	75,3	71,5	72,9	77,8
Ақтөбе	204,6	208,9	218,4	125,3	119,7
Алматы	62,4	68,3	71,3	74,7	73,4
Атырау	107,7	106,4	100,2	97,8	107,3
Батыс Қазақстан	47,3	42,0	49,6	58,1	56,0
Жамбыл	21,2	28,9	16,7	19,3	25,0
Қарағанды	1 265,9	991,6	687,7	661,2	691,3
Қостанай	115,6	106,3	111,0	114,5	109,4
Қызылора	36,3	34,7	33,9	29,0	31,9
Манғыстау	64,9	61,7	64,3	68,6	75,8
Оңтүстік Қазақстан	39,9	40,4	39,9	40,7	47,1
Павлодар	575,4	596,6	560,8	572,5	632,2
Солтүстік Қазақстан	69,3	73,0	77,7	77,8	77,0
Шығыс Қазақстан	166,5	151,4	149,2	147,0	147,2
Астана қаласы	44,7	43,7	56,5	56,1	63,5
Алматы қаласы	15,1	13,9	11,3	11,0	11,6

**7.14 Тұрақты көздерден шығатын атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы, халықтың жан басына шаққанда
Выбросы загрязняющих атмосферу веществ отходящих от стационарных источников, в расчете на душу населения**

килограмм						килограмм
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қазақстан Республикасы	188	169	146	136	142	
Ақмола	105	101	97	99	106	
Ақтөбе	292	295	305	163	153	
Алматы	38	41	42	40	39	
Атырау	222	214	197	186	200	
Батыс Қазақстан	77	68	80	96	92	
Жамбыл	21	28	16	18	24	
Қарағанды	944	738	510	490	511	
Қостанай	129	119	125	130	124	
Қызылорда	58	54	49	42	45	
Маңғыстау	163	148	148	134	142	
Оңтүстік Қазақстан	17	17	17	16	18	
Павлодар	772	798	748	768	847	
Солтүстік Қазақстан	105	112	120	132	131	
Шығыс Қазақстан	117	107	105	105	105	
Астана қаласы	76	70	85	83	88	
Алматы қаласы	12	10	8	8	8	

**7.15 Тұрақты көздерден шығатын атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы, жеке қалалар бойынша
Выбросы загрязняющих атмосферу веществ отходящих от стационарных источников, по отдельным городам**

Мың тонна						тыс. тонн
	2007	2008	2009	2010	2011	
Көкшетау	10,1	8,8	15,8	15,9	12,1	
Ақтөбе	178,2	187,5	201,8	107,4	100,4	
Талдықорған	5,8	6,5	6,4	6,6	6,7	
Атырау	15,1	78,5	75,8	78,8	87,0	
Орал	2,9	3,4	4,4	4,2	5,2	
Тараз	13,3	17,9	8,2	8,8	12,2	
Қарағанды	47,4	46,3	43,0	47,7	49,1	
Балқаш	620,7	424,3	134,9	107,3	116,7	
Жезқазған	127,4	96,9	79,0	80,8	80,5	
Теміртау	328,1	294,5	309,2	296,0	309,1	
Қостанай	9,5	8,9	9,5	10,9	9,4	
Арқалық	4,1	3,0	2,2	2,0	1,8	
Рудный	72,6	64,0	59,9	62,6	60,5	
Қызылорда	21,1	30,4	30,1	18,3	20,9	
Ақтау	23,3	26,8	37,9	41,0	47,3	
Шымкент	34,0	26,4	25,1	26,1	29,1	
Павлодар	154,4	155,5	160,1	166,1	160,5	
Ақсу	149,6	151,0	160,9	167,4	187,0	
Екібастұз	162,6	287,8	227,7	165,6	200,6	
Петропавл	41,0	48,1	51,6	49,1	45,6	
Өскемен	70,3	65,2	65,5	62,0	61,3	
Зырянск	4,2	3,9	4,0	3,9	3,8	
Риддер	10,8	10,6	9,7	9,3	9,2	
Семей	33,4	31,6	32,2	29,8	29,5	
Глубокое кенті	1,7	1,7	1,4	1,4	1,1	

7.16 Тұрақты көздерден шығатын атмосфераны ластайтын ең көп таралған заттардың шығарылуы

Выбросы наиболее распространенных загрязняющих атмосферу веществ от стационарных источников

Мың тонна	2007	2008	2009	2010	2011	Тыс. тонн
Барлығы, мың тонна	2 915,0	2 643,1	2 320,0	2 226,5	2 346,2	Всего, тыс. тонн
соның ішінде:						в том числе:
қатты заттар	717,6	688,7	639,1	639,3	631,0	твердые вещества
газ тәрізді және сұйық заттар	2 197,4	1 954,4	1 680,9	1 587,2	1 715,2	газообразные и жидкие вещества
олардан:						из них:
күкіртті ангидрид	1 300,7	1 078,5	779,8	723,6	774,2	сернистый ангидрид
азот тотығы	205,8	212,2	206,6	215,6	232,7	окислы азота
көміртегі тотығы	444,8	412,2	432,8	401,1	445,1	окись углерода
көмірсутектер (ұшпа органикалық қоспаларсыз)	115,0	113,7	130,5	132,1	137,6	углеводороды (без летучих органических соединений)
ұшпа органикалық қоспалар	52,5	51,4	43,7	49,7	53,4	летучие органические соединения

7.17 Ластайтын заттардың түрлері бойынша атмосфераға шығарылуы

Выбросы загрязняющих веществ в атмосферный воздух по видам

Тонна	2007	2008	2009	2010	2011	Тонн
Барлығы	2 915 034,4	2 643 121,7	2 320 003,1	2 226 554,6	2 346 250,2	Всего
соның ішінде						в том числе:
күкіртті ангидрид	1 300 682,2	1 078 484,4	779 801,3	723 618,0	774 233,9	сернистый ангидрид
күкіртсутек	1 876,0	2 126,0	2 298,6	2 306,0	2 659,1	сероводород
көміртегі тотығы	444 819,9	412 208,8	432 824,1	401 072,4	445 055,4	окись углерода
азот тотығы (NO ₂ –ға қайта есептегенде)	205 786,1	212 243,5	206 605,1	215 572,7	232 751,8	окислы азота (в пересчете на NO ₂)
аммиак	1 749,4	1 759,2	1 743,0	2 096,8	2 240,1	аммиак
бестотықты ванадий	13,2	17,0	23,0	8,4	8,0	ванадия пентаокись
кадмий оксиді (кадмийге қайта есептегенде)	0,1	0,1	0,4	0,4	-	кадмия оксид (в пересчете на кадмий)
марганец және оның қоспалары (марганец қос тотығына қайта есептегенде)	338,2	319,0	140,6	218,5	313,2	марганец и его соединения (в пересчете на двуокись марганца)

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
мыс оксиді (мысқа қайта есептегенде)	621,7	325,3	243,9	473,7	310,4	Меди оксид (в пер- есчете на медь)
металдық никель	1,2	0,3	0,1	0,0	0,0	никель
сынап	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	ртуть
қорғасын және оның қосылыс тары (қор ғасынға қайта есеп- тегенде тетраэтилқор ғасыннан басқа)	2 667,8	1 351,1	766,6	717,3	644,9	свинец и его соединения (кроме тетраэтилсв инца в пересчете на свинец)
алты валентті хром (хром үш тотығына қайта есептегенде)	8,2	10,0	8,9	11,5	10,5	хром шестива- лентный (в пересчете на триокись хрома)
азот қышқылы HCl	11,6	24,7	68,6	15,5	40,0	азотная кислота
молекуласы бойынша хлорлы сутек (тұзды қышқыл) H ₂ SO ₄	127,5	141,9	101,0	108,6	150,2	водород хлористый (соляная кислота) по молекуле HCl
молекуласы бойынша күкірт қышқылы мышьяк (органикалық емес)	182,6	286,8	211,3	198,1	270,2	кислота серная по молекуле H ₂ SO ₄ мышьяк (неоргани- ческие соединения)
қосылыстар) күйе	1 548,0	552,1	188,4	172,8	160,8	
селен	10 773,5	9 928,2	9 618,8	9 489,6	9 580,6	селена
диоксиді күкірт	2,7	1,9	10,3	15,4	13,0	диоксид
көміртегі	88,1	99,3	72,2	62,8	129,7	сероуглерод фтористые соединения газообраз ные (фтор- истый вод- ород, четырёх- фтористый кремний)
газ тәрізді фторлық қосылыстар (фторлы сутек, төрт фторлы кремний)	106,0	137,4	81,8	190,1	200,7	
хлор	61,6	64,6	60,4	45,2	50,7	хлор
тұйықгексан	0,1	1,4	0,8	3,5	2,1	циклогексан

Жалғасы						Продолжение
	2007	2008	2009	2010	2011	
бензол	474,3	623,5	608,1	619,6	889,0	бензол
ксилол	694,4	914,7	852,0	1 023,9	1 546,1	ксилол
стирол	6,7	14,6	12,2	8,3	12,4	стирол
толуол	970,6	1 108,6	1 124,1	1 235,3	1 334,2	толуол
бенз(а)пирен	2,2	69,8	16,0	26,6	12,7	бенз(а)пирен
нафталин	69,4	141,0	75,1	75,1	68,7	нафталин
дихлорэтан	625,0	419,3	611,3	600,3	510,2	дихлорэтан
төрт хлорлы көміртек	6,6	9,1	4,4	25,8	4,3	углерод 4-х хлористый спирт
изопропилді спирт	26,1	22,5	18,2	18,7	32,4	изопропиловый спирт
метилді спирт	114,0	141,3	151,7	153,1	146,3	метиловый спирт
трикрезол	-	-	-	-	0,1	трикрезол
фенол	73,9	143,7	132,7	64,3	45,7	фенол
бутилацетат	112,2	209,6	216,9	148,7	224,1	бутилацетат
этилацетат	149,0	169,2	104,3	105,6	97,4	этилацетат
акролеин	21,7	24,1	24,5	18,5	9,8	акролеин
формальдегид	141,4	296,9	192,6	219,6	325,7	формальдегид
ацетон	258,0	212,3	208,8	161,0	156,3	ацетон
фталды ангидрид (булар,аэрозоль)	0,4	4,0	0,9	5,2	8,9	ангидрид фталевый (пары, аэрозоль)
капролактамы сіркесу қышқылы	23,8	4,8	4,6	0,1	0,1	капролактамы уксусная кислота
метилмеркаптан	50,7	70,7	62,0	65,6	77,8	метилмеркаптан
белокты витамин концентратының (БВК) тозаң бөлогы	2,5	2,3	1,8	0,0	0,0	белок пыли белковити минного коцентрата бензин
бензин (мұнайлы, көміртекке қайта есептегендегі аз күкіртті)	5 840,5	11 287,5	5 864,3	5 482,4	5 751,1	(нефтяной, малосернистый в пересчете на углерод) краска
эпоксидті ұнтақ бояу минералды мұнай майлары (жіп иіретін машиналарға арналған және басқалар)	3,5	0,3	0,2	0,8	0,2	эпоксидная порошоквая краска
	141,3	221,8	175,6	154,8	141,8	масло минеральное нефтяное (веретенное, машинное и др.)

Жалғасы	2007	2008	2009	2010	2011	Продолжение
қоңыр көмірдің жылдам өтетін пирилиздің жеңіл шайыр фракциялы фенолы	0,5	2,5	0,3	0,3	0,4	фенольная фракция легкой смолы высокоскоростного пиролиза бурого угля
салмақталған заттектер тақта тасты күл мазут күлі (ванадийге қайта есептегенде)	31 052,1	41 677,6	39 769,1	41 178,4	42 272,8	взвешенные вещества зола сланцевая мазутная зола (в пересчете на ванадий) пыль неорганическая, содержащая двуокись кремния в % > 70
қос тотықты кремнийі бар органикалық емес шаң, % > 70	72 007,8	88 697,0	49 931,7	76 280,6	25 373,1	пыль клея карбонид ного сухого
карбомидті құрғақ желімнің шаңы құрама жем шаңы	0,0	3,2	25,3	21,9	23,1	пыль комби кормовая
Фосфогипстен цемент қосылған тұтқырлы гипсті (органикалық емес) шаңы шыны пластика шаңы	422,4	1304,0	719,8	809,9	1 213,2	пыль (неорганическая) гипсового вяжущего из фосфогипса с цементом
253,8	713,7	673,5	1 232,0	2 438,5		пыль стекло пластика
2,6	4,8	6,5	7,0	5,3		пыль хлопковая
мақта шаңы	362,8	316,4	274,2	296,0	185,0	пыль цементного произ водства (содержание оксида кальция 60%) угольная зола с содержанием окиси кальция
цемент өндірісінің шаң (құрамында 60% кальций оксиді бар)	83,6	416,8	1294,6	648,7	571,7	35-40% кальций тотығы бар көмір күлі
73 491,5	23 267,2	25 817,3	47 051,9	47 741,7		35-40% пыль
сүрек шаңы	1 240,3	1 799,2	1 578,1	1 544,8	1 546,1	древесная

Жалғасы						Продолжение
	2007	2008	2009	2010	2011	
қос тотықты кремний бар органикалық емес шаң, 70-20 % өзгелері	...	101 355,6	...	203 488,1	259 561,7	пыль неорганическая 70-20% двуокиси кремния прочие
	751 760,6	647 071,4	753 774,9	485 487,7	483 798,8	

7.18 2011 жылы ластайтын заттардың шығарылуы және ластайтын заттарды шығаруға белгіленген нормативтер Выбросы загрязняющих веществ и установленные нормативы на выброс загрязняющих веществ в 2011 году

тонна				тонн
	Атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы Выброс в атмосферу загрязняющих веществ	Ластайтын заттардың шығарылуына белгіленген нормативтер Установленные нормативы на выброс загрязняющих веществ шекті рұқсатты шығарылым предельно-допустимый выброс	Рұқсат етілген шығарылыммен салыстырғанда ластайтын заттар шығарылымының азаюы (-), көбеюі (+) Уменьшение (-), увеличение (+) выбросов загрязняющих веществ, по сравнению с разрешенным выбросом	
Барлығы	2 346			Всего
соның ішінде күкіртті ангидрид	250,2	3 537 666,8	-1 191 416,6	в том числе: сернистый ангидрид
күкіртсутек көміртегі тотығы	774 233,9	1 078 701,6	-304 467,7	сероводород
азот тотығы (NO ₂ –ға қайта есептегенде)	2 659,1	3 438,8	-779,7	окись углерода
аммиак	445 055,4	725 117,5	-280 062,1	окислы азота (в пересчете на NO ₂)
бестотықты ваннадий	232 751,8	355 037,4	-122 285,6	аммиак
кадмий оксиді (кадмийге қайта есептегенде)	2 240,1	3 596,5	-1 356,4	ванадий
марганец және оның қоспалары (марганец қос тотығына қайта есептегенде)	8,0	17,3	-9,3	пятиокись кадмия
мыс оксиді (мысқа қайта есептегенде)	...	...	...	оксид (в пересчете на кадмий)
металдық никель	313,2	513,5	-200,3	Марганец и его соединения (в пересчете на двуокись марганца)
сынап	310,4	643,6	-333,2	меди оксид (в пересчете на медь)
	0,0	0,1	-0,1	никель
	0,3	0,4	-0,1	металлический
				ртуть

Жалғасы

Продолжение

	Атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы Выброс в атмосферу загрязняющих веществ	Ластайтын заттардың шығарылуына белгіленген нормативтер Установленные нормативы на выброс загрязняющих веществ шекті рұқсатты шығарылым предельно-допустимый выброс	Рұқсат етілген шығарылыммен салыстырғанда ластайтын заттар шығарылымының азаюы (-), көбеюі (+) Уменьшение (-), увеличение (+) выбросов загрязняющих веществ, по сравнению с разрешенным выбросом	
алты валентті хром (хром үш тотығына қайта есептегенде)	10,5	29,4	-18,9	хром шести-валентный (в пересчете на триокись хрома)
азот қышқылы HCl	40,0	50,3	-10,3	азотная кислота
молекуласы бойынша хлорлы сутек (тұзды қышқыл) H ₂ SO ₄	150,2	201,6	-51,4	водород хлористый (соляная кислота) по молекуле HCl
молекуласы бойынша күкірт қышқылы мышьяк (органикалық емес қосылыстар)	270,2	416,0	-145,8	кислота серная по молекуле H ₂ SO ₄ мышьяк (неорганические соединения)
күйе	160,8	193,0	-32,2	сажа
селен диоксиді	9 580,6	15 391,2	-5 810,6	селена диоксид
күкірт көміртегі	13,0	15,4	-2,4	сероуглерод
фтористые соединения	129,7	193,8	-64,1	фтористые соединения
газ тәрізді фторлық қосылыстар (фторлы сутек, төрт фторлы кремний)	200,7	349,4	-148,7	газообразные (фтористый водород, четырехфтористый кремний)
хлор	50,7	63,7	-13	хлор
тұйықгексан	2,1	8,6	-6,5	циклогексан
бензол	889,0	1 233,3	-344,3	бензол
ксилол	1 546,1	2 626,3	-1 080,2	ксилол
стирол	12,4	39,0	-26,6	стирол
толуол	1 334,2	2 192,1	-857,9	толуол
бенз(а)пирен	12,7	42,8	-30,1	бенз(а)пирен
нафталин	68,7	83,1	-14,4	нафталин
дихлорэтан	510,2	606,6	-96,4	дихлорэтан
төрт хлорлы көміртек	4,3	7,5	-3,2	углерод 4-х хлористый
изопропилді спирт	32,4	44,8	-12,4	спирт изопропиловый
метилді спирт	146,3	165,2	-18,9	метиловый

Жалғасы

Продолжение

	Атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы Выброс в атмосферу загрязняющих веществ	Ластайтын заттардың шығарылуына белгіленген нормативтер Установленные нормативы на выброс загрязняющих веществ	Рұқсат етілген шығарылыммен салыстырғанда ластайтын заттар шығарылымының азаюы (-), көбеюі (+) Уменьшение (-), увеличение (+) выбросов загрязняющих веществ, по сравнению с разрешенным выбросом	
трикрезол	0,1	0,1	0,0	трикрезол
фенол	45,7	91,4	-45,7	фенол
бутилацетат	224,1	531,1	-307,0	бутилацетат
этилацетат	97,4	255,8	-158,4	этилацетат
акролеин	9,8	25,0	-15,2	акролеин
формальдегид	325,7	1 136,7	-811,0	формальдегид
ацетон	156,3	345,0	-188,7	ацетон
фталды анги дрид (булар, аэрозоль)				ангидрид фта левый (пары, аэрозоль)
	8,9	9,9	-1,0	
капролактамы сіркесу қышқылы	0,1	0,1	0,0	капролактамы уксусная кислота
метилмеркаптан	77,8	158,4	-80,6	метилмеркаптан
белокты витамин концентратының (ББК) тозаң белогы	7,4	9,2	-1,8	белок пылин витаминного концентрата
бензин (мұнайлы, көміртекке қайта есептегендегі аз күкіртті)	0,0	0,1	-0,1	бензин (нефтяной, малосернистый в пересчете на углерод)
	5 751,1	6 905,4	-1 154,3	
эпоксидті ұнтақ бояу	0,2	0,3	-0,1	краска порошковая
минералды мұнай майлары (жіп иіретін машиналарға арналған және басқалар)				эпоксидная масло минеральное нефтяное (веретенное, машинное и другое)
	141,8	185,6	-43,8	
қоңыр көмірдің жылдам өтетін пиролиздің жеңіл шайыр фракциялы фенолы	0,4	1,0	-0,6	фенольная фракция легкой смолы
салмақталған заттектер	42 272,8	49 691,5	-7 418,7	высокоскоростного пиролиза бурого угля
тақта тасты күл мазут күлі (ванадийге қайта есептегенде)	1 223,2	5 138,3	-3 915,1	взвешенные вещества зола сланцевая
	67,3	283,6	-216,3	мазутная зола (в пересчете на ванадий)

Жалғасы		Продолжение		
	Атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы Выброс в атмосферу загрязняющих веществ	Ластайтын заттардың шығарылуына белгіленген нормативтер Установленные нормативы на выброс загрязняющих веществ	Рұқсат етілген шығарылыммен салыстырғанда ластайтын заттар шығарылымының азаюы (-), көбеюі (+) Уменьшение (-), увеличение (+) выбросов загрязняющих веществ, по сравнению с разрешенным выбросом	
		шекті рұқсатты шығарылым предельно-допустимый выброс		
қос тотықты кремнийі бар органикалық емес шаң, % > 70	25 373,1	80 492,2	-55 119,1	пыль неорганическая, содержащая двуокись кремния в % > 70
карбомидті құрғақ желімнің шаңы	23,1	25,8	-2,7	пыль клея карбомидного сухого
құрама жем шаңы	1 213,2	1 413,8	-200,6	пыль комби кормовая
фосфогипстен цемент қосылған тұтқырлы гипсті (органикалық емес) шаңы	2 438,5	16 854,8	-14 416,3	пыль (неорганическая) гипсового вяжущего из фосфогипса с цементом
шыны пластика шаңы	5,3	7,9	-2,6	пыль стекло пластика
мақта шаңы	185,0	399,2	-214,2	пыль хлопковая
цемент өндірісіндегі шаң (60% кальций оксиді бар)	571,7	1 288,8	-717,1	пыль цементного производства (содержание оксида кальция 60%)
35-40% кальций тотығы бар көмір күлі	47 741,7	52 831,0	-5 089,3	угольная зола с содержанием окиси кальция 35-40%
сүрек шаңы	1 546,1	2 980,4	-1 434,3	пыль древесная
қос тотықты кремнийі бар органикалық емес шаң, 70-20%	259 561,7	357 135,8	-97 574,1	пыль неорганическая 70-20%
өзгелері	483 798,8	767 628,0	-283 829,2	двуокиси кремния прочие

7.19 2011 жылы тұрақты көздерден шығатын ең көп таралған атмосфераны лаастайтын заттардың шығарылуы
Выборы наиболее распространенных загрязняющих атмосферу веществ отходящих от стационарных источников в 2011 году

Мың тонна		тыс. тонн							
	Барлығы Всего	соның ішінде: в том числе:							
		қатты твёрдых	газ тәрізді және сұйық- барлығы газообраз- ных и жидких - всего	олардан: из них:					ұшла орга- никалық қоспалар (ҰОҚ) летучие органичес- кие соеди- нения (ЛОС)
				күкіртті ангидрид сернистый ангидрид	азот тотығы окислы азота	көміртегі тотығы углерода	көмірсутек тер (ҰОҚ- сыз) углеводо- роды (без ЛОС)		
Қазақстан									
Республикасы	2 346,2	631,0	1 715,2	774,2	232,7	445,1	137,6	53,4	
Ақмола	77,8	36,0	41,8	15,8	4,1	10,8	1,1	0,3	
Ақтөбе	119,8	16,5	103,2	23,6	14,8	29,7	5,3	16,2	
Алматы	73,4	20,1	53,3	32,4	11,8	7,1	0,4	0,3	
Атырау	107,4	2,0	105,4	18,1	12,6	27,3	27,8	15,0	
Батыс									
Қазақстан	55,9	2,5	53,4	4,4	4,6	6,7	34,3	2,0	
Жамбыл	24,9	11,7	13,2	2,9	1,9	3,5	3,1	0,3	
Қарағанды	691,3	185,0	506,3	258,7	39,1	201,6	3,8	0,3	
Қостанай	109,4	50,9	58,5	32,5	4,5	15,6	0,9	0,3	
Қызылорда	31,9	6,4	25,4	1,4	4,0	14,0	2,6	2,6	
Маңғыстау	75,8	5,3	70,5	0,8	8,7	10,0	37,3	7,2	
Оңтүстік									
Қазақстан	47,1	11,0	36,1	5,1	3,6	9,0	13,3	4,0	
Павлодар	632,2	196,5	440,0	275,9	81,2	53,5	4,6	1,3	
Солтүстік									
Қазақстан	76,9	33,0	43,9	22,5	6,0	11,7	0,8	2,1	
Шығыс									
Қазақстан	147,2	38,6	108,6	50,1	14,8	39,5	1,5	0,5	
Астана қаласы	63,5	14,1	49,4	26,9	17,8	2,8	0,5	0,3	
Алматы қаласы	11,7	1,3	10,4	3,1	3,1	2,2	0,3	0,6	

7.20 2011 жылы тұрақты көздерден шығатын ең көп таралған атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы, жеке қалалар бойынша
Выбросы наиболее распространенных загрязняющих атмосферу веществ от стационарных источников по отдельным городам в 2011 году

Мың тонна	Соның ішінде:					опардан:				ушла органикалық қоспалар (ҰОҚ) летучие органические соединения (ЛОС)
	Барлығы	катты твёрдых	газ тәрізді және сұйық- барлығы газообразных и жидких - всего	азот тотығы окислы азота	көміртегі тотығы окись углерода	көмірсутектер (ҰОҚ-сыз) углеводороды (Без ЛОС)	көміртегі тотығы окись углерода	көмірсутектер (ҰОҚ-сыз) углеводороды (Без ЛОС)		
Көкшетау	12,1	2,1	10,0	3,4	0,3	1,2	0,3	0,3	0,1	
Ақтөбе	100,4	10,1	90,3	22,1	13,0	24,4	3,4	3,4	16,1	
Талдықорған	6,7	3,3	3,4	1,4	0,2	1,7	0,1	0,1	0,1	
Атырау	87,0	1,7	85,3	18,0	9,7	24,6	15,3	15,3	14,1	
Орал	5,2	1,4	3,8	0,1	0,7	1,6	0,3	0,3	0,2	
Тараз	12,2	6,5	5,7	2,1	1,3	0,8	0,2	0,2	0,1	
Қарағанды	49,1	28,3	20,8	8,7	6,7	3,3	1,8	1,8	0,1	
Балқаш	116,7	16,4	100,3	97,1	2,0	1,1	0,1	0,1	0,0	
Жезқазған	80,5	27,0	53,5	45,3	2,6	2,6	2,0	2,0	0,0	
Теміртау	309,1	43,4	265,7	68,8	14,5	181,4	0,0	0,0	0,2	
Қостанай	9,4	2,5	6,9	0,3	0,4	1,7	0,5	0,5	0,2	
Арқалық	1,8	0,9	0,9	0,5	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0	
Рудный	60,5	24,0	36,5	29,2	2,8	4,5	0,0	0,0	0,0	
Қызыл-орда	21,0	3,0	18,0	0,5	3,0	8,7	2,5	2,5	2,5	
Ақтау	47,3	1,4	45,9	0,5	6,8	7,1	28,6	1,8	1,8	
Шымкент	29,1	2,0	27,1	2,9	2,6	4,5	13,2	3,6	3,6	
Павлодар	160,5	42,4	118,1	66,0	21,0	15,0	4,4	4,4	1,0	
Ақсу	187,0	67,5	119,5	75,7	16,8	24,1	0,0	0,0	0,0	
Екібастұз	200,6	70,1	130,5	89,6	28,5	7,0	0,0	0,0	0,1	
Петропавл	45,6	13,3	32,3	19,1	5,0	5,0	0,5	0,5	2,0	
Өскемен	61,3	4,5	56,8	35,0	6,3	13,7	0,8	0,8	0,3	
Зырянновск	3,8	1,1	2,7	0,9	0,4	1,3	0,0	0,0	0,0	
Риддер	9,2	1,6	7,6	5,2	1,4	1,0	0,0	0,0	0,0	
Семей	29,5	11,3	18,2	4,5	3,8	9,6	0,2	0,2	0,1	
Глубокое кенті	1,1	0,5	0,6	0,1	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0	

Тыс. тонна

7.21 2011 жылы қызмет түрлері бойынша тұрақты кездерден шығатын ең көп таралған атмосфераны ластайтын заттардың шығарылуы
Выбросы наиболее распространенных загрязняющих атмосферу веществ от стационарных источников по видам деятельности в 2011 году

	соның ішінде: в том числе:										Сельское лесное и рыбное хозяйство Горнодобывающая и обрабатывающая промышленность и разработка карьеров добыча угля и lignита добыча сырой нефти и природного газа добыча металлических руд прочие отрасли горнодобывающей промышленности технические услуги в области горнодобывающей промышленности Обрабатывающая промышленность производство продуктов питания производство напитков производство табачных изделий									
	Барлығы Всего	катты твёрдых	газ тәрізді және сұйық, барлығы газобразных и жидких - всего	күкіртті ангидрид, сернистің ангидрид	азот тотығы окислы азота	көміртегі тотығы окислы углерода	көмірсу-тектер (ҰОҚ-сыз) углеводороды (без ЛОС)	ушпа органикалық қоспалар (ҰОҚ) ләулие органикалық соединения (ЛОС)	олардан: из них:			120,5								
									13 640,6	14 341,1			3 021,2	965,1	8 271,7	244,4	14 836,9	43,7	14 228,9	35,7
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	27 981,7	13 640,6	14 341,1	3 021,2	965,1	8 271,7	244,4	120,5												
Кен өндіру өнеркәсібі және қарьерлерді қазу кені және lignит өндіру	351 539,0	85 009,0	266 530,0	77 702,3	33 006,1	81 087,5	42 737,7	14 836,9												
Шикі мұнайды және табиғи газды өндіру метал кендерін өндіру	24 802,6 195 346,9 100 174,7	12 228,0 3 494,1 51 002,0	12 574,6 191 852 758,0 49 172,7	2 453,9 42 139,3 31 849,4	1 099,5 22 885,7 4 788,7	8 896,3 55 733,0 11 434,6	34,5 41 332,7 237,6	43,7 14 228,9 35,7												
Кен өндіру өнеркәсібінің басқа салалары кен өндіру өнеркәсібі саласындағы техникалық қызметтер	21 282,3 9 932,6	17 917,6 367,3	3 364,7 9 585,3	403,6 856,1	479,8 3 752,4	1983,8 3 039,7	135,9 997,0	55,4 473,2												
Өңдеу өнеркәсібі тамақ өнімдерін өндіру	763 638,4 10 801,7	138 001,7 4 123,1	625 636,7 6 678,6	286 973,2 1 627,8	42 302,0 751,8	254 707,0 3 435,7	19 142,9 20,6	7 596,6 375,4												
Суықтарды өндіру темек өнімдерін	2 079,5 77,8	189,3 5,2	1 890,3 72,6	505,1 16,9	229,9 12,2	876,2 40,8	60,0 0,4	99,4 1,5												

	сонның ішінде: в том числе:							изделий производство	
	Барлығы Всего	қатты твёрдых	газ тәрізді және сұйық, барлығы газобразных и жидких - всего	опардан: из них:					ушпа органикалы қ қоспалар (ҰОҚ) летучие органичес- кие соединения (ЛОС)
				күкіртті ангидрид сернис- тый ангидрид	азот толығы оқиспы азота	көміртегі толығы оқисы углерода	көмірсу- лер (ҰОҚ-сыз) углевод- роды (без ЛОС)		
өндіру тоқыма бұйымдарын өндіру	548,6	426,3	122,3	37,0	10,2	60,6	4,4	2,6	текстильных изделий производство
киім өндіру былғары және оған жататын өнімдерді өндіру	96,0	18,5	77,4	15,9	5,8	42,9	0,4	0,3	производство одежды производство кожанной и относящейся к ней продукции
жиһаздан басқа ағаштан және тоздан жасалған бұйымдарды өндіру; сабаннан және өруге арналған материалдардан жасалған бұйымдар өндіру	59,3	36,2	23,1	2,2	1,6	4,5	6,8	3,3	
кағаз және қағаздан жасалған өнімдер өндіру	624,0	239,1	384,9	76,3	31,2	226,3	4,3	17,6	производство деревянных и пробковых изделий, кроме мебели; производство изделий из слошки и материалов для плетения
кағаз және қағаздан жасалған өнімдер өндіру	327,4	16,8	310,6	32,7	51,3	121,3	0,3	99,2	производство бумаги и бумажной продукции
материалдарды басып шығару және жанғырту	93,4	24,1	69,3	3,9	3,1	14,5	2,3	9,8	печать и воспроизведение записанных материалов производство кокса и продуктов
кокс және мұнай өндеу өнімдерін өндіру	45 573,6	380,1	45 193,4	10 074,5	2 006,0	2 166,1	17 730,4	4 741,9	нефтепереработки производство продуктов химической промышленности
химиялық өнеркәсіп өнімдерін өндіру негізгі	15 490,8	8 380,9	7 109,9	2 088,6	404,5	2 845,2	66,6	74,9	производство основных фармацевтических продуктов
фармацевтикалық өнімдерді өндіру резеңке және	33,3 1 250,8	1,0 363,7	32,3 887,1	2,1 88,5	8,0 46,9	9,2 302,4	0,0 22,2	12,2 203,9	производство резиновых продуктов

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

	сонның ішінде: в том числе:						машин и оборудования		
	Барлығы Всего	газ тәрізді және суық, барлығы газобразных и жидких - всего	олардан: из них:					ушла органикалы қ қоспалар (ҰОҚ) летучие органичес- кие соединения (ЛОС)	
			күкіртті ангидрид сернис- тый ангидрид	азот толығы оқиспы азота	көміртегі толығы оқисы углерода	көмірсу- лер (ҰОҚ-сыз) углевод- роды (без ЛОС)			
жабдықтарды жөндеу және орнату Электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау Сумен жабдықтау; көріз жүйесі, қалдықтардың жиналуын және таратылуын бақылау	891 449,4 22 087,1 2 028	301 894,0 16 474,3	589 555,4 1 498 196,4 9 924,3	387 007,5 1 209,3	139 304,8 551,6	44 626,8 2 686,7	579,2 1 822,1	2 301,4 3 063,0	Электроснабжение, подача газа, пара и воздушное кондиционирование Водоснабжение; канализационная система, контроль над сором и распределением отходов
Өнеркәсіп Құрылыс Көтерме және бөлшек сауда; автомобиль берді және мотоциклдерді жөндеу	714,0 21 122,2	530 517,6 11 197,9	1 498 196,4 9 924,3	752 892,3 1 506,4	215 164,5 1 188,6	383 107,9 3 965,5	64 281,9 942,4	27 797,9 723,1	Промышленность Строительство
Көлік және қоймалау Тұру және тамақтану бойынша қызметтер Ақпарат және байланыс Қаржы және сақтандыру қызметі Жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар	12 500,8 117 172,7	2 686,4 7 138,4	9 814,4 110 034,2	726,3 1 573,1	504,3 6 034,5	2 078,5 8 142,2	3 789,4 65 420,6	1 671,6 21 941,4	Отговая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов Транспорт и складирование Услуги по проживанию и питанию
Қаржы және сақтандыру қызметі Жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар	570,3 858,6	85,9 364,4	484,4 494,2	44,3 82,8	61,9 53,5	288,0 318,7	39,0 5,5	18,1 6,8	Информация и связь Финансовая и страховая деятельность
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	146,2 4 089,5	36,1 1 306,8	110,2 2 762,7	15,6 643,5	16,5 251,2	65,8 1 599,2	3,3 59,6	2,2 20,8	Операция с недвижимым имуществом Профессиональная, научная и техническая деятельность
	17 042,0	2 701,8	14 340,2	1 421,9	3 508,6	5 962,4	1 850,5	855,9	

	сонның ішінде: в том числе:						Дейтельность в области административного и вспомогательного обслуживания Государственное Управление и оборона; образовательное социальное обеспечение Образование	
	опардан: из них:							
	Барлығы Всего	қатты твёрдых	газ тәрізді және сұйық, барлығы газобразных и жидких - всего	күкіртті ангидрид сернист- тый ангидрид	азот толығы окислы азота	көміртегі толығы окисль углерода		көмірсу- тектер (УОҚ-сыз) углеводороды (без ЛОС)
Әкімшілік және қосалқы қызмет көрсету								
Мемлекеттік қызмет және қорғаныс; міндетті әлеументтік қағамасыз ету	1 171,9	365,6	806,3	90,6	47,8	262,4	43,0	65,2
Білім беру	38 570,6	19 489,3	19 081,4	3 421,2	2 249,4	9 474,1	726,2	65,2
Денсаулық сақтау және әлеументтік қызметтер	54 560,2	30 398,9	24 161,4	5 949,4	1 876,4	15 317,5	44,0	18,7
Өнер, ойын-сауық және демалыс	17 425,5	8 921,2	8 504,3	2 409,8	656,5	4 931,7	20,0	47,2
Өзге де қызметтер	3 578,8	2 014,5	1 564,3	393,3	103,5	984,8	12,7	1,0
Түрлерін ұсыну	765,1	189,4	575,7	42,1	69,3	305,0	112,1	4,7

7.22 2011 жылы тұрақты көздерден шығатын атмосфераны ластайтын заттарды ұстау және кәдеге жарату
Улавливание и утилизация загрязняющих атмосферу веществ от стационарных источников
в 2011 году

	Ұсталған және залалсыздандырылған ластайтын заттар Уловлено и обезврежено загрязняющих веществ		Кәдеге жаратылған ластайтын заттар Утилизировано загрязняющих веществ	
	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	тұрақты көздерден шығатын ластайтын заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего объема отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	ұсталған және зиянсыздандырылған ластайтын заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего объема уловленных и обезвреженных загрязняющих веществ
Қазақстан				
Республикасы	28 036,2	92,3	6 922,5	24,7
Ақмола	440,3	85,0	317,0	72,0
Ақтөбе	64,3	34,9	33,9	52,7
Алматы	1 117,3	93,8	16,2	1,4
Атырау	0,2	0,2	0,2	100,0
Батыс Қазақстан	13,8	19,8	0,2	1,4
Жамбыл	733,0	96,7	705,0	96,2
Қарағанды	6 666,1	90,6	1 149,3	17,2
Қостанай	979,9	90,0	109,8	11,2
Қызылорда	0,5	1,6	0,4	80,0
Маңғыстау	5,7	7,0	0,5	8,8
Оңтүстік Қазақстан	82,0	63,5	80,8	98,5
Павлодар	14 261,2	95,8	3 381,9	23,7
Солтүстік Қазақстан	967,6	92,6	3,7	0,4
Шығыс Қазақстан	1 338,0	90,1	992,2	74,2
Астана қаласы	1 286,1	95,3	125,6	9,8
Алматы қаласы	80,4	87,3	6,0	7,5

**7.23 2011 жылы жеке қалаларда тұрақты көздерден шығатын атмосфераны ластайтын заттарды ұстау және кәдеге жарату
Улавливание и утилизация загрязняющих атмосферу веществ
от стационарных источников
в отдельных городах в 2011 году**

	Ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттектер Уловлено и обезврежено загрязняющих веществ		Кәдеге жаратылған ластағыш заттектер Утилизировано загрязняющих веществ	
	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	тұрақты көздерден шығатын ластағыш заттектердің жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего объема отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттектердің жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего объема уловленных и обезвреженных загрязняющих веществ
Көкшетау	115,2	90,5	3,7	3,2
Ақтөбе	62,1	38,2	33,2	53,5
Талдықорған	5,7	46,1	3,7	64,9
Атырау	0,2	0,2	0,2	100,0
Орал	11,7	69,2	0,1	0,8
Тараз	342,8	96,6	315,4	92,0
Қарағанды	1 110,1	95,8	1,6	0,1
Балқаш	1 314,5	91,8	880,4	67,0
Жезқазған	888,3	91,7	-	-
Теміртау	1 627,4	84,0	179,4	11,0
Қостанай	9,5	50,2	7,8	82,1
Арқалық	0,2	11,1	0,2	100,0
Рудный	775,7	92,8	98,0	12,6
Қызылорда	0,5	2,3	0,4	80,0
Ақтау	5,2	10,0	0,1	1,9
Шымкент	54,6	65,2	53,8	98,5
Павлодар	5 596,7	97,2	2 972,0	53,1
Ақсу	4 311,5	95,8	406,7	9,4
Екібастұз	2 913,5	93,6	2,3	0,1
Петропавл	957,7	95,5	3,5	0,4
Өскемен	548,7	90,0	326,4	59,5
Зыряновск	16,4	81,3	0,0	0,1
Риддер	310,8	97,1	271,8	87,4
Семей	166,1	84,9	119,3	71,8
Глубокое кенті	1,0	45,9	0,0	0,9

7.24 2011 жылы қызмет түрі бойынша тұрақты көздерден шығатын атмосфераны ластайтын заттарды ұстау және кәдеге жарату
Улавливание и утилизация загрязняющих атмосферу веществ отходящих от стационарных источников, по видам деятельности в 2011 году

	Ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттар Уловлено и обезврежено загрязняющих атмосферу веществ		Кәдеге жаратылған ластағыш заттар Утилизировано загрязняющих веществ		
	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	тұрақты көздерден шығатын ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества уловленных и обезвреженных загрязняющих веществ	
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	11,5	29,2	4,5	39,1	Сельское лесное и рыбное хозяйство
Өнеркәсіп	27 952,6	93,2	6 903,2	24,7	Промышленность
Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу	1 032,6	74,6	109,4	10,6	Горнодобывающая промышленность и разработка карьеров
көмір және лигнит өндіру	21,3	46,2	0,8	3,9	добыча угля и лигнита
шикі мұнайды және табиғи газды өндіру	-	-	-	-	добыча сырой нефти и природного газа
металл кендерін өндіру	801,5	88,9	100,0	12,5	добыча металлических руд
кен өндіру өнеркәсібінің басқа салалары	209,7	90,8	8,7	4,1	прочие отрасли горнодобывающей промышленности
кен өндіру өнеркәсібі саласындағы техникалық қызметтер	0,1	1,0	0,0	0,2	технические услуги в области горнодобывающей промышленности
Өңдеу өнеркәсібі	10 433,5	93,2	6 255,5	59,9	Обрабатывающая промышленность
тамақ өнімдерін өндіру	35,1	76,4	15,0	42,8	производство продуктов питания
сусындарды өндіру	2,3	52,3	1,5	67,8	производство напитков
темекі өнімдерін өндіру	0,2	69,7	0,1	30,2	производство табачных изделий
тоқыма бұйымдарын өндіру	1,3	70,6	1,3	96,3	производство текстильных изделий
киім өндіру	0,0	26,8	-	-	производство одежды
былғары және оған жататын өнімдерді өндіру	0,0	3,0	0,0	98,4	производство кожанной и относящейся к ней продукции

	Ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттар Уловлено и обезврежено загрязняющих атмосферу веществ		Көдеге жаратылған ластағыш заттар Утилизировано загрязняющих веществ		
	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	тұрақты көздерден шығатын ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества уловленных и обезвреженных загрязняющих веществ	
жиһаздан басқа ағаштан және тоздан жасалған бұйымдарды өндіру; сабаннан және әруге арналған материалдардан жасалған бұйымдар өндіру	1,0	62,0	0,5	53,9	производство деревянных и пробковых изделий, кроме мебели; производство изделий из соломки и материалов для плетения
қағаз және қағаздан жасалған өнімдер өндіру	0,0	2,1	0,0	72,8	производство бумаги и бумажной продукции
жазылған материалдарды басып шығару және жаңғырту	0,0	8,5	0,0	30,3	печать и воспроизведение записанных материалов
кокс және мұнай өңдеу өнімдерін өндіру	13,6	23,0	1,1	8,0	производство кокса и продуктов нефтепереработки
химиялық өнеркәсіп өнімдерін өндіру	381,7	96,1	343,0	89,8	производство продуктов химической промышленности
негізгі фармацевтикалық өнімдерді өндіру	0,0	57,1	0,0	99,9	производство основных фармацевтических продуктов
резеңке және пластмасса бұйымдарын өндіру	0,0	15,7	0,0	79,1	производство резиновых и пластмассовых изделий
өзге металл емес минералдық өнімдерді өндіру	953,7	95,4	929,5	97,4	производство прочей неметаллической минеральной продукции
металлургия өнеркәсібі	9 035,6	93,5	4 961,5	54,9	металлургическая промышленность
машиналар мен жабдықтардан басқа дайын металл бұйымдарын жасау	0,0	19,3	0,0	44,4	производство готовых металлических изделий, кроме машин и оборудования
компьютерлер, электрондық және оптикалық бұйымдарды жасау	0,0	23,2	0,0	98,2	производство компьютеров, электронной и оптической продукции
электр жабдықтарын жасау	0,0	21,4	0,0	47,9	производство электрического оборудования

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

	Ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттар Уловлено и обезврежено загрязняющих атмосферу веществ		Көдеге жаратылған ластағыш заттар Утилизировано загрязняющих веществ		
	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	тұрақты көздерден шығатын ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества уловленных и обезвреженных загрязняющих веществ	
басқа санаттарға кіргізілмеген машиналар мен жабдықтар жасау	3,1	52,4	0,2	7,3	производство машин и оборудования, не включенных в другие категории производства автотранспортных средств, трейлеров и полуприцепов
жартылай тіркемелер жасау	0,0	32,2	0,0	97,2	производство прочих транспортных средств производства мебели
өзге де көлік құралдарын жасау	0,7	80,1	0,0	3,2	производство мебели
жиһаз жасау	0,3	65,0	0,1	41,7	производство прочих готовых изделий
өзге дайын бұйымдарды жасау	0,0	1,4	0,0	12,8	ремонт и установка машин и оборудования
машиналар мен жабдықтарды жөндеу және орнату	3,8	31,3	1,2	30,4	Электроснабжение, подача газа, пара и воздушное кондиционирование
Электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау	16 479,4	94,9	533,1	3,2	Водоснабжение; канализационная система, контроль над сбором и распределением отходов
Сумен жабдықтау; көріз жүйесі, қалдықтардың жиналуын және таратылуын бақылау	7,0	24,2	5,1	72,2	Строительство
Құрылыс	48,3	69,6	9,6	19,8	Оптовая и розничная торговля; ремонт автомобилей и мотоциклов
Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдерді және мотоциклдерді жөндеу	2, 8	18,2	0,4	15,1	Транспорт и складирование
Көлік және қоймалау	8,4	6,7	2,4	29,0	Услуги по проживанию и питанию
Тұру және тамақтану бойынша қызметтер	0,0	2,5	0,0	94,1	Информация и связь
Ақпарат және байланыс	0,0	3,2	0,0	49,4	Финансовая и страховая деятельность
Қаржы және сақтандыру қызметі	0,0	6,7	0,0	94,4	Операция с недвижимым имуществом
Жылжымайтын мүлікпен жасалатын операциялар	2,4	37,4	0,5	19,0	

	Ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттар Уловлено и обезврежено загрязняющих атмосферу веществ		Көдеге жаратылған ластағыш заттар Утилизировано загрязняющих веществ		
	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	тұрақты көздерден шығатын ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества отходящих загрязняющих веществ от стационарных источников	нақты, мың тонна фактически, тыс. тонн	ұсталған және зиянсыздандырылған ластағыш заттардың жалпы көлемінен пайызбен в процентах от общего количества уловленных и обезвреженных загрязняющих веществ	
Кәсіби, ғылыми және техникалық қызмет	1,0	5,2	0,8	90,1	Профессиональная , научная и техническая Деятельность в области административного и вспомогательного обслуживания Государственное управление и оборона; обязательное социальное обеспечение Образование Здравоохранение и социальные услуги Искусство, развлечения и отдых Предоставление прочих видов услуг
Әкімшілік және қосалқы қызмет көрсету саласындағы қызмет	0,2	15,3	0,1	30,0	
Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету	3,6	8,5	0,5	12,6	
Білім беру	3,1	5,3	0,2	7,1	
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	2,4	12,0	0,4	15,2	
Өнер, ойын-сауық және демалыс	0,0	0,2	0,0	30,5	
Өзге де қызметтер түрлерін ұсыну	0,0	1,1	0,0	100,0	

8. ҚАЛДЫҚТАР ОТХОДЫ

8.1 Өндірістің қауіпті қалдықтарының пайда болуы, пайдаланылуы және залалсыздандырылуы*

Образование, использование и обезвреживание опасных отходов производства*

	жылына / млн. тонна		млн. тонн / год	
	Қауіпті қалдықтардың пайда болуы Образование опасных отходов	Кәсіпорындарда қауіпті қалдықтарды пайдалану Использование опасных отходов на предприятиях	Қауіпті қалдықтарды залалсыздандыру Обезвреживание опасных отходов	
2007	281,8		24,9	31,3
2008	453,4		48,4	0,6
2009	228,1		3,3	0,5
2010	303,1		19,6	0,6
2011	420,7		45,0	0,6

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.2 Кәсіпорындарда өндірістің қауіпті қалдықтарының бары*

Наличие опасных отходов производства на предприятиях*

	жыл аяғына, мың тонна			на конец года, тыс. тонн
	2009	2010	2011	
Қауіптіліктің барлық дережедегі қалдықтардың жалпы саны	7 270 306,4	7 864 375,8	10 101 416,3	Всего отходов всех уровней опасности
олардан қауіпті тізімі бойынша:				из них по спискам опасности:
«қызыл»	93,5	100,2	157,5	«красный»
«янтарлы»	502 653,2	536 388,6	572 970,3	«янтарный»
«жасыл»	6 586 024,5	7 179 258,4	9 527 612,3	«зеленый»

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.3 Өңірлер бөлінісінде кәсіпорындарда өндірістің қауіпті қалдықтарының бары

Наличие опасных отходов производства на предприятиях в разрезе регионов

	жыл аяғына, мың тонна					на конец года, тыс. тонн
	2007	2008	2009*	2010*	2011*	
Қазақстан Республикасы	6 280 783,7	6 000 413,2	7 270 306,4	7 864 375,8	10 101 416,3	
Ақмола	52 195,1	100 980,1	5 244,8	10 393,8	3 829,4	
Ақтөбе	231 184,0	34 619,5	3 045,5	6 028,7	4 435,1	
Алматы	362,5	15 892,8	277,4	5 626,4	62 366,5	
Атырау	644,3	459,3	39,2	5 724,5	104,3	
Батыс Қазақстан	162,4	194,1	221,1	5 861,1	237,3	
Жамбыл	1 453,3	1 648,8	10 106,2	15 755,4	9 409,4	

Жалғасы	Продолжение				
	2007	2008	2009*	2010*	2011*
Қарағанды	1 210 891,9	1 353 931,1	158 616,0	11 660,5	2 676,9
Қостанай	2 996 932,3	3 266 419,0	6 682 160,5	7 175 181,0	9 418 800,4
Қызылорда	21,2	3,3	43,5	5 628,6	15,6
Маңғыстау	1 190,2	2 264,5	600,6	10 823,7	2 944,6
Оңтүстік Қазақстан	5 688,4	7 778,5	7 402,4	10 662,1	5 022,3
Павлодар	316 971,7	330 785,7	351 928,8	505 452,6	498 213,6
Солтүстік Қазақстан	25 594,9	26 442,1	26 448,3	36 721,2	58 653,3
Шығыс Қазақстан	1 421 656,1	839 984,3	23 212,5	32 242,4	15 535,8
Астана қаласы	15 835,4	16 810,2	959,6	26 613,8	19 171,7
Алматы қаласы	0,0	2 199,9	-	-	0,1

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.4 Қауіпті қалдықтардың көлемі Объем опасных отходов

мың тонна	тыс. тонн					
	2007	2008	2009*	2010*	2011*	
Жыл бойы қалыптасқан қауіпті қалдықтар	281 768,7	453 373,1	227 555,0	303 116,6	420 668,3	Образовавшиеся опасные отходы в течение года
Келіп түскен қауіпті қалдықтар	-	1 591,5	1 528,8	1 412,3	1 691,7	Поступившие опасные отходы из них:
олардан:						импортированные опасные отходы
импортталған қауіпті қалдықтар	-	-	1,5	9,7	6,2	
Пайдаланылған (кәдеге жаратылған) қалдықтар	24 898,5	48 360,4	3 290,1	19 586,9	45 027,8	Использованные (утилизированные) отходы
Залалсыздандырылған қалдықтар	31 268,9	623,4	1 286,9	648,1	577,1	Обезвреженные отходы
Өнеркәсіптік қайта өңделуге берілгені	-	1 898,4	1 473,2	1 357,1	2 088,8	Переданные на промышленную переработку в том числе: экспортированные опасные отходы
соның ішінде:						направленные: в места организованного складирования и захоронения на санкционированные свалки и полигоны твердых бытовых отходов
Экспортталған қауіпті қалдықтар	93,6	-	0,3	0,3	0,6	
бағытталуы: қоймалаудың және көмудің ұйымдастырылған жерлеріне	186 114,6	370 045,1	200 124,8	263 317,0	53 549,3	
рұқсат етілген тұрмыстық қатты қалдықтар үйінділеріне және полигондарға	4 451,8	1 073,3	-	4 484,7	8 948,5	
Жыл соңына қауіпті қалдықтардың көлемі	6 280 783,7	6 000 413,2	7 088 771,2	7 864 375,8	10 101 416,3	Объем опасных отходов на конец года

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.5 Траншекаралық қауіпті қалдықтарды тасымалдау Трансграничная перевозка опасных отходов

Мың тонна	2007 ¹⁾	2008 ¹⁾	2009 ²⁾	2010 ²⁾	2011 ²⁾	тыс. тонн
Жыл бойы қалыптасқан қауіпті қалдықтар одан:						Образовавшиеся опасные отходы в течение года
импортталған қауіпті қалдықтар			1,5	9,7	6,2	из них: импортированные опасные отходы
экспортталған қауіпті қалдықтар	93,6	-	0,3	0,3	0,6	экспортированные опасные отходы
пайдаланылған (көдеге жаратылған) қалдықтар залалсыздандырылған қалдықтар	24 898,5	48 360,4	3 290,9	19 586,9	45 027,8	использованные (утилизированные) отходы
	31 268,9	623,4	1 286,9	648,1	577,1	обезвреженные отходы

¹⁾ Деректер «Қауіпті қалдықтардың қалыптасуы және жойылуы бойынша негізгі көрсеткіштер» есебінің негізінде 2009 жылдың құрылымы бойынша берілген. Данные представлены по структуре 2009 года на основе отчета «Основные показатели по образованию и удалению опасных отходов».

²⁾ Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша. По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.6 Экономикалық қызмет түрлері бойынша қалдықтардың қалыптасуы Образование отходов по видам экономической деятельности

жылына / мың тонна	2011	тыс. тонн / год
Қауіпті қалдықтардың көлемі экономикалық қызмет түрлері бойынша:	420 668,3	Объем опасных отходов по видам экономической деятельности:
Ауыл, орман және балық шаруашылығы	143,9	Сельское, лесное и рыбное хозяйство
Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу	30 334,1	Горнодобывающая промышленность и разработка карьеров
Өндеу өнеркәсібі	11,5	Обрабатывающая промышленность
Электр энергиясын, газ бен су өндіру және бөлу	2 567,0	Производство и распределение электроэнергии, газа и воды
Құрылыс	165,1	Строительство
Экономикалық қызметтің басқа да түрлері	387 446,7	Другие виды экономической деятельности

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша. По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.7 Қалдықтардың қалыптасуы Образование отходов

жылына / мың тонна	тыс. тонн / год					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қауіпті қалдықтардың көлемі	281 768,8	453 373,1	227 555,0*	303 116,6*	420 668,3*	Объем опасных отходов
Тұрмыстық қатты қалдықтар (ТҚҚ)	3 351,8	3 411,9	3 928,3	3 784,7	3 919,3	Твердые бытовые отходы (ТБО)
Қалыптасатын қалдықтардың жалпы көлемі	285 120,6	456 785,0	231 483,3	306 901,3	424 587,6	Общий объем образующихся отходов
ЖІӨ шаққандағы қалыптасатын қалдықтардың көлемі, кг/теңге	0,022	0,028	0,014	0,014	0,015	объем образующихся отходов в расчете на ВВП, кг/тенге

* Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің деректері бойынша.
По данным Министерства охраны окружающей среды Республики Казахстан.

8.8 Қалдықтарды қайта өңдеу және қайталама пайдалану Переработка и вторичное использование отходов

	2007	2008	2009	2010	2011	
Қалыптасқан қауіпті қалдықтардың жалпы саны, мың тонн олардан:	285 120,6	456 785,0	231 483,3	306 901,3	424 587,6	Общее количество образованных отходов в целом, тыс. тонн из них:
іріктелген және сақтауға жіберілген тұрмыстық қатты қалдықтардың саны, мың тонна	2 618,0	2 637,7	2 653,7	3 407,8	3 586,6	количество отсортированных и отправленных на депонирование твердых бытовых отходов, тыс. тонн
іріктелген және сақтауға жіберілген тұрмыстық қатты қалдықтардың үлесі, пайызбен	0,9	0,6	1,2	1,1	0,8	доля отсортированных и отправленных на депонирование твердых бытовых отходов, в процентах
қайта өңдеуге берілген қауіпті қалдықтардың саны, мың тонна	-	1 898,4	1 473,2	1 357,1	2 088,8	количество переданных на промышленную переработку опасных отходов, тыс. тонн
қайта өңдеуге берілген қауіпті қалдықтардың үлесі, пайызбен	-	0,4	0,6	0,4	0,5	доля переданных на промышленную переработку опасных отходов, в процентах

8.9 Қалдықтардың түпкілікті жойылуы Окончательное удаление отходов

Мың тонна	2007	2008	2009	2010	2011	Тыс. тонн
Пайдаланылған (көдеге жаратылған) қалдықтар көлемі	24 898,4	48 360,4	3 290,9	19 586,8	45 027,8	Объем использованных (утилизированных) опасных отходов
Залалсыздандырылған қауіпті қалдықтар	31 268,9	623 ,4	1 286 ,9	648 ,1	577,1	Обезвреженные опасные отходы
Полигондардың және қоқыс үйінділерінің құрылыстық іс шараларына кәдеге жарытылған тұрмыстық қалдықтардың көлемі	22,2	101 ,3	151,2	71,0	64,3	Объем коммунальных отходов утилизированных на строительные мероприятия полигона и свалки
Қалдықтардың түпкілікті жойылуы	56 189,5	49 085,1	4 729,0	20 305,9	45 669,2	Окончательное удаление отходов
Түпкілікті жойылған қалдықтардың жалпы үлесі, пайызбен	19,7	10,7	2,0	6,6	10,8	Доля окончательно удаленных отходов к общему объему образовавшихся отходов, в процентах

9. ОРМАН РЕСУРСТАРЫ ЛЕСНЫЕ РЕСУРСЫ

9.1 Орман қорының негізгі көрсеткіштері* Основные показатели лесного фонда*

жыл соңына						на конец года
	2007	2008	2009	2010	2011	
Орман қорының ауданы (уақытша пайдалануға берілген ормандарды қоса), млн.га	27,8	27,8	28,4	28,7	28,8	Площадь лесного фонда (включая леса, переданные во временное пользование), млн.га
Орманды алқап, млн.га	12,3	12,3	12,2	12,3	12,4	Земли покрытые лесом, млн.га
Тамырдағы сүректің жалпы босалқы қоры млн.текше метр	375,8	380,7	380,7	380,7	380,7	Общий запас древесины на корню, млн.куб. метров
Аумақтың орман-тоғайлылығы, пайызбен	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6	Лесистость территории, в процентах

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

9.2 Орман қоры* Лесной фонд*

2012 жылдың 1 қаңтарына					на 1 января 2012г.
	Орман қорының жалпы ауданы, млн. га Общая площадь лесного фонда, млн.га	Орманды алқап, млн.га Земли покрытые лесом, млн.га	Тамырдағы сүректің жалпы босалқы қоры млн.текше метр Общий запас древесины на корню, млн. куб. метров	Орман-тоғайлылығы, пайызбен Лесистость, в процентах	
Қазақстан Республикасы	28,8	12,4	380,7	4,6	
Ақмола	1,0	0,4	42,7	2,6	
Ақтөбе	0,9	0,0	1,0	0,2	
Алматы	5,2	1,9	38,7	8,3	
Атырау	0,2	0,0	0,5	0,1	
Батыс Қазақстан	0,2	0,1	8,0	0,4	
Жамбыл	4,5	2,2	3,4	15,4	
Қарағанды	0,6	0,2	4,6	0,4	
Қостанай	0,7	0,2	16,5	1,1	
Қызылорда	6,7	3,1	6,0	13,7	
Маңғыстау	0,5	0,1	0,1	0,7	
Оңтүстік Қазақстан	3,4	1,6	3,2	13,7	
Павлодар	0,5	0,2	26,5	2,0	
Солтүстік Қазақстан	0,7	0,5	54,4	5,4	
Шығыс Қазақстан	3,7	1,9	175,1	6,6	

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

9.3 2011 жылы мемлекеттік орман қорының орманды құрайтын негізгі тұқымдар алқаптарының бөлінуі*
Распределение площадей основных лесообразующих пород государственного лесного фонда в 2011 году*

Мың гектар	тыс. гектаров				
	Ауданы, мың га Площадь, тыс.га	соның ішінде негізгі басым тұқымдары бойынша в том числе по основным преобладающим породам			
		қылқан жапырақты хвойным	қатты жапырақты твердолиствен-ным	жұмсақ жапырақты мягколиственным	сексеуілдер саксаулов
Қазақстан					
Республикасы	9 170,9	1 605,8	98,9	1 378,3	6 087,9
Ақмола	344,8	177,6	4,8	162,4	-
Ақтөбе	31,8	0,5	22,0	4,8	4,5
Алматы	1 344,7	168,9	5,5	39,7	1 130,6
Атырау	5,5	-	0,2	5,3	-
Батыс Қазақстан	81,5	0,6	26,3	54,6	-
Жамбыл	1 125,4	4,9	6,9	0,7	1 112,9
Қарағанды	55,1	25,3	6,8	23,0	-
Қостанай	184,7	61,5	3,2	120,0	-
Қызылорда	2 691,8	-	0,7	0,4	2 690,7
Маңғыстау	15,7	-	-	-	15,7
Оңтүстік Қазақстан	1 144,0	8,0	1,4	1,1	1 133,5
Павлодар	225,8	139,2	12,2	74,4	-
Солтүстік Қазақстан	506,5	38,5	3,7	464,3	-
Шығыс Қазақстан	1 413,6	980,8	5,2	427,6	-

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

**9.4 Орманды қалпына келтіру
Лесовосстановление**

Мың гектар	Орманды қалпына келтіру Лесовосстановление		Орманды қалпына келтіру жұмыстары жүргізілген жалпы алқаптағы орманды егудің және отырғызудың үлесі, пайызбен Доля посева и посадки леса в общей площади, на которой проводились лесовосстановительные работы, в процентах
	барлығы всего	соның ішінде ағаш отырғызу және егу в том числе посадка и посев леса	
2007	18,4	10,6	57,6
2008	25,8	12,9	49,8
2009	17,6	8,5	48,0
2010	19,5	11,6	59,5
2011	24,5	13,8	56,3

9.5 Мемлекеттік маңызы бар ормандарды қалпына келтіру Лесовосстановление в лесах государственного значения

мың гектар	тыс. гектаров				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан					
Республикасы	18,4	25,8	17,6	19,5	24,5
Ақмола	1,9	2,2	1,4	1,6	1,5
Ақтөбе	-	0,0	0,1	0,0	-
Алматы	1,5	2,7	2,6	3,3	3,6
Атырау	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Батыс Қазақстан	0,2	0,2	0,1	-	-
Жамбыл	5,3	5,3	3,0	3,6	3,0
Қарағанды	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
Қостанай	1,5	1,9	1,7	1,7	1,8
Қызылорда	-	2,8	1,1	1,6	4,0
Оңтүстік Қазақстан	4,6	7,3	3,3	3,2	5,9
Павлодар	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3
Солтүстік Қазақстан	0,7	0,8	1,6	1,9	2,3
Шығыс Қазақстан	-	0,1	0,1	0,1	0,0

9.6 Орман және өзге де орманы бар жерлер* Леса и прочие покрытые земли*

	2007	2008	2009	2010	2011	
Орман ауданы және өзге де орманы бар жерлер, мың га одан қорғалатыны, пайызбен	27 777,4	27 810,2	28 419,4	28 662,0	28 786,7	Площадь лесов и прочих лесопокрытых земель, тыс.га из них охраняемые, в процентах
Орманның жалпы ауданы және өзге де орманы бар жерлердің жалпы жердің ауданына қатынасы, пайызбен	17,1	17,3	18,5	19,8	20,1	Отношение общей площади лесов и прочих лесопокрытых земель к общей земельной площади, в процентах
Орман қоры және құрамы: қылқан жапырақты, мың текше метр	10,2	10,2	10,4	10,5	10,6	Запасы и состав леса:
жапырақты, мың текше метр	228 590,0	235 350,0	235 350,0	235 350,0	235 350,0	хвойные, тыс. куб. м
тамырдағы орманның қоры, ең көп таралған тұқымның түрі: карағай, мың текше метр	132 070,0	130 460,0	130 460,0	130 460,0	130 460,0	лиственнные, тыс. куб. м
шырша, мың текше метр	97 450,0	104 710,0	104 710,0	104 710,0	104 710,0	сосна, тыс. куб. м
май қарағай, мың текше метр	33 470,0	33 430,0	33 430,0	33 430,0	33 430,0	ель, тыс. куб. м
балқарағай, мың текше метр	58 640,0	58 220,0	58 220,0	58 220,0	58 220,0	пихта, тыс. куб. м
	29 800,0	29 760,0	29 760,0	29 760,0	29 760,0	лиственница, тыс. куб. м

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
самырсын, мың текше метр	9 010,0	9 010,0	9 010,0	9 010,0	9 010,0	кедр, тыс. куб. м
қайың, мың текше метр	85 050,0	83 260,0	83 260,0	83 260,0	83 260,0	береза, тыс. куб. м
көктерек, мың текше метр	30 090,0	29 380,0	29 380,0	29 380,0	29 380,0	осина, тыс. куб. м
терек, мың текше метр	-	9 710,0	9 710,0	9 710,0	9 710,0	тополь, тыс. куб. м
тал, мың текше метр	-	4 650,0	4 650,0	4 650,0	4 650,0	ива, тыс. куб. м
сексеуіл, мың текше метр	15 140,0	14 930,0	14 930,0	14 930,0	14 930,0	саксаул, тыс. куб. м
басқасы, мың текше метр	-	3 240,0	3 240,0	3 240,0	3 240,0	остальные, тыс. куб. м
Жаңғыртылған орманның ауданы, мың га	41,1	41,5	48,1	51,1	57,0	Площадь лесовозобновления, тыс.га
Орман плантациялары	3,6	3,0	3,0	2,9	3,0	Лесные плантации, тыс.га

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.
По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

9.7 Орман өрттері* Лесные пожары*

	Орман өрттерінің саны, оқиғалар Число лесных пожаров, случаев	Өрт болған орман алаңы, гектар Лесная площадь пройденная пожарами, гектаров	Орман өртінен болған залал, ағымдағы бағаларда, млн. га Ущерб причиненный пожарами, в текущих ценах, млн.тенге	Бір өрттің орташа алаңы, гектар Средняя площадь одного пожара, гектаров
2007	505	67 398	501,9	133,5
2008	901	7 727	586,9	8,6
2009	529	4 368	90,8	8,2
2010	644	11 700	331,8	18,2
2011	456	3 154	177,8	6,9

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.
По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

9.8 Сайлы, жыралы, құмдауытты жерлерде және басқа қолайсыз жерлерде екпе ағаштарын жасау Создание насаждений на оврагах, балках, песках и других неудобных землях

мың гектар	2007	2008	2009	2010	тыс. гектаров 2011
Қазақстан Республикасы	0,4	0,6	9,7	11,5	13,1
Ақмола	0,0	-	-	-	-
Ақтөбе	-	0,2	0,2	0,2	-
Батыс Қазақстан	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2
Жамбыл	0,0	-	-	-	-
Қызылорда	-	-	9,2	11,1	12,9

**9.9 Жас екпе ағаштарды құнды (жоғары өнімді)
екпе ағаштар санатына қосу
Ввод молодых насаждений в категорию ценных
(высокопродуктивных) лесных насаждений**

мың гектар	тыс. гектаров				
	2007	2008	2009	2010	2011
Қазақстан Республикасы	4,9	5,8	8,6	8,8	11,1
Ақмола	1,1	2,1	0,7	1,5	1,2
Ақтөбе	-	-	0,3	-	-
Алматы	0,4	-	2,4	2,2	4,4
Атырау	-	-	-	-	-
Батыс Қазақстан	0,2	-	-	0,4	0,4
Қарағанды	0,0	-	-	-	0,8
Қостанай	2,9	1,4	0,3	0,6	-
Қызылорда	0,0	0,0	-	-	0,2
Оңтүстік Қазақстан	-	0,0	-	0,0	-
Павлодар	-	-	3,3	2,4	2,7
Солтүстік Қазақстан	0,3	2,3	1,6	1,7	1,4

**9.10 Орманды күтіп-баптау үшін кесу және іріктеп санитарлық кесу
Рубки ухода и выборочно-санитарные рубки леса**

	Кесу алқабы, барлығы, гектар Площадь рубки, всего, гектаров	Кесілген сүрек, мың тығыз текше метр Вырублено древесины, тыс. плотных кубических метров			
		барлығы всего	соның ішінде жоюға кесілгені в том числе ликвидной		соның ішінде кәдеге жарамдысы из нее деловой
2007	48 287	855,4	812,2	167,7	
2008	73 815	988,1	900,6	221,8	
2009	81 576	1 122,8	995,3	118,3	
2010	57 717	817,9	747,6	83,5	
2011	54 740	938,7	801,0	131,0	

**9.11 2011 жылы орманды күтіп-баптау үшін кесу және
іріктеп санитарлық кесу
Рубки ухода и выборочно-санитарные рубки леса в 2011 году**

	Кесу алаңы, барлығы, гектар Площадь рубки – всего, гектаров	Кесілген сүрек, мың тығыз текше метр Вырублено древесины, тыс. плотных кубических метров			
		барлығы всего	оның ішінде жоюға кесілгені в том числе ликвидной		оның ішінде кәдеге жарамдысы из нее: деловой
Қазақстан					
Республикасы	54 740	938,7	801,0	131,0	
Ақмола	11 448	159,6	142,1	34,1	
Ақтөбе	562	10,9	10,9	-	
Алматы	2 834	13,9	13,9	1,1	
Атырау	97	0,6	0,5	-	
Батыс Қазақстан	788	19,1	18,6	0,1	
Жамбыл	12 734	3,2	3,2	-	
Қарағанды	401	3,6	1,5	0,1	
Қостанай	3 142	177,8	177,5	24,4	
Қызылорда	6 426	31,6	10,3	-	
Оңтүстік Қазақстан	2 649	3,0	3,0	-	
Павлодар	2 518	173,3	79,5	47,2	

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

Жалғасы

Продолжение

	Кесу алаңы, барлығы, гектар Площадь рубки – всего, гектаров	Кесілген сүрек, мың тығыз текше метр Вырублено древесины, тыс. плотных кубических метров		
		барлығы всего	оның ішінде жоюға кесілгені в том числе ликвидной	оның ішінде кәдеге жарамдысы из нее: деловой
Солтүстік Қазақстан	5 753	309,3	307,2	3,3
Шығыс Қазақстан	5 388	32,8	32,8	20,7

10. ЕРЕКШЕ ҚОРҒАЛАТЫН ТАБИҒАТ АУМАҚТАРЫ ОСОБО ОХРАНЯЕМЫЕ ПРИРОДНЫЕ ТЕРРИТОРИИ

10.1 Ерекше қорғалатын табиғат аумақтары* Особо охраняемые природные территории*

	2007	2008	2009	2010	2011	
Ерекше қорғалатын аумақтардың жалпы ауданы, мың га	22 008,3	22 084,0	22 397,5	22 572,0	23 101,5	Общая площадь особо охраняемых природных территорий, тыс. га
одан үлесі, пайызбен:						из них доля, в процентах:
қатал табиғи резерваттар және жабайы табиғаттың аумақтары	5,7	5,9	7,0	7,0	7,0	строгих природных резерватов и территорий дикой природы (заповедников)
табиғи резерваттар	7,7	7,7	7,6	8,0	7,9	природных резерватов
ұлттық парктер	8,2	8,3	8,2	8,4	10,3	национальных парков
ботаникалық бақтар	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	ботанических садов
жергілікті парктер	0,037	0,037	0,037	0,036	0,003	региональных парков
табиғат ескерткіштері	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	памятников природы
түрлерді немесе мекендеу жерлерін басқару аумақтары (қорықтар)	78,4	78,1	77,2	76,6	74,9	территорий управления видами или местообитаниями (заказников, заповедных зон)

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

10.2 2011 жылы мемлекеттік табиғи қорықтардың негізгі сипаттамалары* Основные характеристики государственных природных заповедников в 2011 году*

Қорықтардың атауы (өңір) Название заповедников (регион)	Жалпы алқап, га Общая площадь, га	Қорғалатын түрлердің саны Число охраняемых видов			
		сүтқоректілер млекопитающих	құстар птиц	балықтар рыб	өсімдіктер растений
Қорғалжын (Ақмола)					
Коргалжынский (Акмолинская)	543 171	43	346	14	443
Алматы (Алматы)					
Алматинский (Алматинская)	71 700	39	177	-	1 440
Алакөл (Алматы)					
Алакольский (Алматинская)	65 218	33	269	17	271
Батыс-Алтай (Шығыс Қазақстан)					
Западно-Алтайский (Восточно-Казахстанская)	86 122	55	152	5	883
Марқакөл (Шығыс Қазақстан)					
Маркакольский (Восточно-Казахстанская)	102 979	58	261	6	720

Жалғасы Продолжение

Қорықтардың атауы (өңір) Название заповедников (регион)	Жалпы алқап, га Общая площадь, га	Қорғалатын түрлердің саны Число охраняемых видов			
		сүтқоректілер млекопитающих	құстар птиц	балықтар рыб	өсімдіктер растений
Наурызым (Қостанай) Наурумский (Костанайская)	191 381	45	292	10	687
Барсакемес (Қызылорда) Барсакельмесский (Қызылординская)	160 826	28	178	-	306
Үстірт (Маңғыстау) Устюртский (Мангистауская)	223 342	29	163	-	325
Ақсу-Жабағылы (Оңтүстік Қазақстан) Ақсу-Жабаглинский (Южно- Казахстанская)	131 934	52	267	5	1 737
Қаратау (Оңтүстік Қазақстан) Каратауский (Южно- Казахстанская)	34 300	20	118	2	769

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

10.3 2011 жылы мемлекеттік ұлттық саябақтардың және табиғи резерваттардың негізгі сипаттамасы*

Основные характеристики государственных национальных парков и природных резерватов в 2011 году*

	Жалпы алқап, га Общая площадь, га	Қорғалатын түрлердің саны Число охраняемых видов			
		сүтқоректілер млекопитающих	құстар птиц	балықтар рыб	өсімдіктер растений
Мемлекеттік ұлттық табиғи парктер					
Государственные национальные природные парки					
«Бурабай» (Ақмола) «Бурабай» (Акмолинская)	129 935	47	214	17	828
«Көкшетау» (Ақмола) «Кокшетау» (Акмолинская)	182 076	50	222	19	624
Іле-Алатауы (Алматы) Иле-Алатауский (Алматинская)	199 703	48	198	8	1 033
«Алтынемел» (Алматы) «Алтын Эмель» (Алматинская)	161 153	78	260	26	1 800
«Шарын » (Алматы) «Чарынский » (Алматинская)	127 050	32	130	10	985
Катон-Қарағай (Шығыс Қазақстан) Катон-Карагайский (Восточно-Казахстанская)	643 477	65	280	17	1 000
Қарқаралы (Қарағанды) Каркаралинский (Карагандинская)	112 120	45	174	15	777

	Жалпы алқап, га Общая площадь, га	Қорғалатын түрлердің саны Число охраняемых видов			
		сүтқоректілер млекопитающих	құстар птиц	балықтар рыб	өсімдіктер растений
Баянауыл (Павлодар) Баянаульский (Павлодарская)	68 453	45	162	13	551
Сайрам-Өгем (Оңтүстік Қазақстан) Сайрам-Угамский (Южно- Казахстанская)	149 053	16	-	-	37
«Көлсай көлдері» (Алматы) «Колсайские озера» (Алматинская)	161 045	29	197	3	704
«Жоңғар-Алатауы» (Алматы) «Жонгар-Алатауский» (Алматинская)	356 022	54	238	2	1 626
«Бұйратау» (Ақмола) «Буйратау» (Ақмолинская)	88 968	45	227	-	345
Мемлекеттік ормандық табиғи резерваттар Государственные лесные природные резерваты					
«Семей Орманы» (Шығыс Қазақстан) «Семей орманы» (Восточно-Казахстанская)	662 167	19	10	-	54
«Ертіс Орманы» (Павлодар) «Ертис орманы» (Павлодарская)	277 961	19	40	-	84
«Ырғыз – Торғай» (Ақтөбе) «Иргиз-Тургайский» (Актюбинская)	763 549	42	250	8	402
«Ақжайық» (Атырау) «Ақжайык» (Атырауская)	111 500	48	292	122	227

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

11. ЖАНУАРЛАР ДҮНИЕСІН ҚОРҒАУ ОХРАНА ЖИВОТНОГО МИРА

11.1 Жабайы жануарларды қорғау, есепке алу мен өсімін молайтуға, аңшылық - шаруашылық шараларына, аңшылық шаруашылықтарының аңшылық ісін ұйымдастыруға жұмсалған шығындар Затраты на охрану, учет и воспроизводство диких животных, охотохозяйственные мероприятия, охотоустройство охотничьих хозяйств

мың тенге	2007	2008	2009	2010	2011	тыс. тенге
Аңшылық шаруашылығын жүргізуге жалпы шығындар	1 287 608	1 479 618	1 444 151	1 687 857	2 019 499	Общие затраты на ведение охотничьего хозяйства
оның ішінде: қорықшылардың жалақысы және оларды ұстау өзге де аңшылық шаруашылық жұмысшыларының жалақысы және оларды ұстау жабайы жануарларды қорғау жабайы жануарларды есепке алу саны жабайы жануарларды сақтау және өсімін молайту бойынша биотехникалық шаралар	405 848	419 000	568 403	685 897	831 547	из них: зарплата и содержание егерской службы охраны
жабайы аңдарды орналастыру (орман алқаптарын зерттеу бойынша жұмыстарды қоса)	185 371	349 438	154 087	177 117	252 148	зарплата и содержание прочих работников охотничьего хозяйства
жануарларды қорғау жабайы жануарларды есепке алу саны жабайы жануарларды сақтау және өсімін молайту бойынша биотехникалық шаралар	319 419	301 444	148 633	132 560	238 450	охрана диких животных
жабайы аңдарды орналастыру (орман алқаптарын зерттеу бойынша жұмыстарды қоса)	51 186	68 386	34 844	46 138	69 458	учет численности диких животных
жануарларды қорғау жабайы жануарларды есепке алу саны жабайы жануарларды сақтау және өсімін молайту бойынша биотехникалық шаралар	221 545	325 245	466 795	70 688	25 704	биотехнические мероприятия по сохранению и воспроизводству диких животных
жабайы аңдарды орналастыру (орман алқаптарын зерттеу бойынша жұмыстарды қоса)	8 086	6 996	4 437	1 373	3 227	расселение диких зверей и птиц (включая работы по обследованию охотугодий)
жануарларды қорғау жабайы жануарларды есепке алу саны жабайы жануарларды сақтау және өсімін молайту бойынша биотехникалық шаралар	31 336	48 158	41 225	41 403	99 935	заготовка кормов для подкормки животных
жабайы аңдарды орналастыру (орман алқаптарын зерттеу бойынша жұмыстарды қоса)	15 716	43 099	29 227	20 985	37 919	устройство биотехнических сооружений
жануарларды қорғау жабайы жануарларды есепке алу саны жабайы жануарларды сақтау және өсімін молайту бойынша биотехникалық шаралар	9 150	17 397	6 003	9 593	19 935	затраты на доставку кормов диким животным в угожья

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
аңшылық шаруашылық шаралары	105 456	121 392	178 145	301 378	319 879	охотохозяйственные мероприятия
аңшылық ісін ұйымдастыру және аңшылық экономикалық зерттеулер	39 812	78 196	149 227	102 193	44 620	внутрихозяйственное устройство
	7 275	10 007	30 771	8 975	8 174	охотоустройство и охотоэкономическое обследование

11.2 Бекітілген аңшылық жерлердегі жабайы жануарлардың саны мен түсімі

Численность и добыча диких животных на закрепленных охотничьих угодьях

Бас

голов

	2007		2008		
	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	
Тұяқты аңдар, барлығы	161 306	4 365	168 299	4 504	Копытные животные, всего
соның ішінде:					из них:
бұлан	1 987	34	1 831	34	лось
ақбөкен	54 868	-	61 073	-	сайгак
елік	54 635	2 886	57 608	2 857	косуля
қарақұйрық	8 357	-	8 743	-	джейран
қабан	17 874	991	17 564	1 132	кабан
сібір тау текесі	10 618	262	10 431	301	сибирский горный козел
бұғылар	2 347	35	2 380	37	олени
маралдар	3 756	151	4 085	143	маралы
құлан	1 582	-	1 783	-	кулан
арқар	4 096	-	1 953	-	архары
Бағалы терілі аңдар, барлығы	5 045 030	238 841	4 851 622	197 155	Пушные звери, всего
соның ішінде:					из них:
аюлар	918	37	742	32	медведь бурый
тиін	22 992	160	28 844	100	белка
ақкіс	40 511	50	13 884	100	горностай
қоян	1 032 616	122 465	889 099	125 607	зайцы
түлкі	133 628	8 394	119 812	10 620	лисица
қарсақ	59 398	1 817	50 219	1 680	корсак
ондатр	388 714	69 609	411 622	27 928	ондатра
суыр	3 129 246	31 842	3 135 027	26 825	сурки
қасқыр	9 926	1 900	9 726	1 959	волк
құндыз	8 536	4	2 835	3	бобр
сарышұнақ	7 745	-	10 434	-	суслики
бұлғын	2 415	200	744	100	соболь
орман сусары	1 363	-	1 149	-	куница лесная
дала сасық					
күзені	108 521	499	73 263	225	степной хорек
борсық	50 691	1 474	46 398	1 388	барсук

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы

Жалғасы

Продолжение

	2007		2008		
	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	
шиебөрі	5 603	-	5 810	-	шакал
Ұшатын жабайы құстар, барлығы	3 734 229	1 092 124	34 487 652	1 071 878	Пернатая дичь, всево
соның ішінде:					из них:
меңіреу	1 934	18	1 435	32	глухарь
құр құр	176 774	20 873	225 219	25 196	тетерев
шіл	772 309	43 280	733 783	53 976	куропатки
қаздар	11 433 027	157 610	11 923 564	167 687	гуси
үйректер	19 421 613	591 153	16 088 450	637 588	utki
қырғауыл	183 571	28 368	199 856	27 521	фазан
қасқалдақ	2 318 923	119 493	2 754 092	109 270	лысуха
балшықты	533 571	11 690	875 643	15 530	кулики
дуадақ	6 045	40	4 707	65	дрофа
сұр құр	230	70	786	-	рябчик
безгелдек	1 585	-	813	-	стрепет

Жалғасы

Продолжение

	2009		2010		2011		
	жалпы саны общая числен- ность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстре- лено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстре- лено)	жалпы саны общая числен- ность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстре- лено)	
Тұяқты аңдар, барлығы	180 133	4 788	189 698	4 456	217 985	4 939	Копытные животные, всево
соның ішінде:							из них
суын	1 719	14	1 896	15	2 385	19	лось
ақбөкен	81 000	-	89 600	-	102 000	-	сайгак
елік құралай	48 205	2 906	48 305	2 800	49 189	3 039	косуля
қарақұйрық	8 903	-	8 370	-	8 629	-	джейран
доңыз	16 748	1 417	17 779	1 279	18 080	1 365	кабан
сібір тау							сибирский горный
текесі	11 481	239	11 756	189	13 624	285	козел
бұғылар	1 399	43	1 328	21	447	-	олени
маралдар	4 398	169	5 047	152	6 704	231	маралы
құлан	1 791	-	1 336	-	2 011	-	кулан
архар	3 090	-	2 939	-	13 597	-	архары
күдір	372	-	378	-	417	-	кабарга
Бағалы терілі аңдар, барлығы	3 070 716	193 021	3 190 030	161 202	3 108 174	144 072	Пушные звери, всево
соның ішінде:							из них:
қоныр аю	1 123	31	1 338	34	1 454	41	бурый медведь
тиін	31 033	200	29 657	120	28 416	6	белка
ақкіс	15 025	100	14 635	50	17 021	10	горностай
қоян	804 611	114 497	741 556	98 802	601 626	78 354	зайцы
түлкі	100 561	8 331	101 268	8 777	105 544	8 497	лисица
қарсақ	37 725	1 805	36 247	1 784	35 371	2 063	корсақ
ондатр	327 416	31 505	289 467	19 858	171 285	23 663	ондатра

Жалғасы

Продолжение

	2009		2010		2011		
	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	
суыр	1 539 624	32 328	1 462 339	28 305	1 574 109	27 382	сурки
қасқыр	8 234	138	6 984	9	8 011	490	волк
құндыз	2 619	25	3 570	-	3 578	6	бобр
сарышұнақ	23 711	197	307 463	-	378 341	-	суслики
бұлғын	1 863	100	1 762	121	2 893	266	соболь
орман							куница
сусары	693	-	601	-	602	-	лесная
дала сасық							степной
күзені	61 623	713	54 874	300	37 395	250	хорек
борсық	46 112	1 701	43 937	1 575	40 748	1 679	барсуқ
шиебөрі	6 056	3	8 847	-	8 146	-	шакал
Мензибр							сурок
суыры	-	-	64 763	1 095	57 912	954	Мензибра
жанат							енотовая
төріздес ит	-	-	927	94	1 197	111	собака
күзен	-	-	14 767	263	27 100	244	хорь
сарыкүзен	-	-	691	-	1 819	26	колонок
америкалық							американск
күзен	-	-	274	-	1 917	23	ая норка
сілеусін	-	-	275	-	344	7	рысь
							каменная
тау сусыны	-	-	601	-	559	-	куница
ақ қалақ	-	-	860	-	895	-	ласка
күну	-	-	96	-	132	-	росомаха
сарғыш							
күзен	-	-	710	-	988	-	солонгой
қара күзен	-	-	937	-	465	-	норка
							степной
қарлы барс	-	-	2	-	2	-	барс
							Тянь-
қоңыр тянь-							шанский
шан аюы (ақ							бурый
тырнақты)	-	-	66	-	86	-	медведь
өзге де							звери
бағалы							пушные
андар	-	-	472	-	87	-	прочие
Ұшатын							
жабайы							
құстар,							Пернатая
барлығы	34 038 533	1 051 033	17 795 380	923 324	18 389 513	776 559	дичь, всего
соның							
ішінде:							из них:
саңырау құр	1 936	22	2 335	27	2 601	23	глухарь
құр	154 661	20 946	129 803	14 764	135 779	8 623	тетерев
шілдер	701 979	60 452	499 089	41 128	455 607	25 733	куропатки
	9 650						
қаздар	152	172 966	4 962 040	151 330	5 727 921	100 745	гуси
жабайы	16 592						
үйректер	991	573 142	7 891 763	499 184	7 579 409	484 747	утки дикие
қырғауыл	184 525	33 271	198 105	29 065	242 839	43 087	фазан
	3 231						
қасқалдақ	511	115 130	1 981 966	116 203	2 006 170	79 736	лысуха
балшықшы	1 570 512	7 252	523 604	4 844	753 229	2 194	кулики

Жалғасы

Продолжение

	2009		2010		2011		
	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	жалпы саны общая численность	ауланғаны (атылғаны) добыто (отстрелено)	
дуадақ	5 936	82	6 836	71	8 593	92	дрофа
көкілік	-	-	-	14 188	349 569	13 338	келик
көгершін	-	-	-	24 665	467 503	12 523	голуби
барылдауық	-	-	-	21 535	131 183	-	кряква
қызыл мұрынды сүңгуір үйрек	-	-	-	672	101 622	-	красноносы й нырок
сұр құр ұлар	7 979	726	-	382	-	-	рябчик
даурықпа шүрегей	-	-	-	27	-	-	улар чирок-
безгелдек	967	3 092	170	1 000	1 629	-	трескунок стрепет

11.3 Жоғалып кету қаупі бар және қорғаудағы түрлер*

Виды находящиеся под угрозой исчезновения и охраняемые виды*

бас						голов
	2007	2008	2009	2010	2011	
Сүтқоректілер классы						Класс млекопитающие
Көптісті жертесер	230	230	240	250	263	Белозубка малютка
Жұпар тышқан	720	950	1 200	1 500	1 500	Выхухоль
Азия жалпаққұлақты жарқанаты	69	72	69	70	71	Азиатская широкоушка
Бобринский жарқанаты	620	600	550	620	630	Кожанок
Тянь-шань қоңыр аюы	532	537	526	548	544	Бобринского Тянь-шаньский бурый медведь
Тас сусары	1 292	1 255	1 371	1 296	1 605	Каменная куница
Орман сусары	95	107	105	104	110	Лесная куница
Европа күзені	313	311	283	290	410	Европейская норка
Шұбар күзені	546	538	544	594	461	Перевязка
Орта азиялық өзен камшаты	110	118	115	115	116	Среднеазиатская речная выдра
Шағыл мысығы	52	48	49	50	55	Барханный кот
Сабаншы	114	114	116	124	130	Манул
Қарақал	56	53	50	55	53	Каракал
Орта азиялық немесе түркістан сілеусіні	523	520	527	522	650	Центральноазиатская ая или туркестанская рысь
Барыс	98	96	101	102	117	Снежный барс
Түрікмен құланы	1874	2 086	2 440	1 724	2 441	Туркменский кулан
Тоғай кермаралы	707	720	740	718	725	Тугайный благородный олень
Қарақұйрық	9 601	12 446	13 378	11 300	13 200	Джейран
Үстірт арқары	1 500	1 600	1 800	2 000	2 100	Устюркский горный баран
Қазақстан арқары	9 601	11 420	11 462	11 483	12 507	Казахстанский горный баран
Тянь-шань арқары	703	915	1072	1 265	1 332	Тянь-шаньский горный баран

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
Қаратау арқары	120	175	256	289	375	Каратауский
Мензбир суыры	13 704	13 718	13 701	12 700	13 270	горный баран: Сурок Мензбира
Үнді жайсары	163	170	193	177	180	Индийский
Жалман	66	70	75	70	70	дикообраз Слевения
Бессаусақты ергежейлі қосаяқ	97	94	90	96	90	Пятипалый карликовый
Ергежейлі боз қосаяқ	2 306	2 118	2 212	2 210	2 300	тушканчик Бледный карликовый
Ергежейлі майқұйрық қосаяқ						тушканчик
Үлкен көртышқан	8 500	10 500	11 000	11 800	11 900	Жирнохвостый карликовый
Құстар классы						Класс птицы
Қызғылт бірқазан	7496	7 500	6 468	6 920	7 400	Розовый пеликан
Бұйры бірқазан	4425	4 117	4 598	4 440	4 500	Кудрявый пеликан
Кішкене аққұтан	70	65	60	80	70	Малая белая цапля
Жалбағай ,қалбағай	726	718	612	1 080	1 054	Колпица
Қарабай	436	314	334	377	370	Каравайка
Түркістан аяқ дегелегі		1	2	1	2	Туркестанский белый аист
Қара дегелек	92	80	93	94	98	Черный аист
Қоқиқаз	738	1 169	1 645	1 775	1 800	Фламинго
Шиқалдық қаз	407	360	300	300	350	Гусь пискулька
Қызылжемсаулы қарашақаз	165	135	120	120	135	Краснозобая казарка
Сақылдақ аққу	1338	1 254	1 103	1 318	1 340	Лебедь кликун
Мәрмәр шүрегейі	395	325	280	295	325	Мраморный чирок
Алакөз қаралаүйрек	648	655	675	640	650	Белоглазая чернеть
Ақбас үйрек	451	404	500	720	730	Савка
Балықшы тұйғын	65	72	71	88	107	Скопа
Жыланшы қыран,бүркіт	335	349	378	435	440	Змеяяд
Бақалтақ қыран	30	37	31	39	36	Орел-карлик
Дала қыраны	2492	2 379	2 431	2 765	2 800	Степной орел
Қарақұс	234	241	262	276	280	Могильник
Бүркіт	311	339	403	443	450	Беркут
Ақиық субүркіт	24	32	31	59	34	Орлан-долгохвост
Аққұйрықты субүркіт	144	168	166	178	180	Орлан-белохвост
Сақалтай,қозықамай	87	98	79	102	90	Бородач
Жұртшы	55	58	63	61	70	Стервятник
Кумай	105	115	118	110	112	Кумай
Ақсуасқар	29	21	28	31	38	Кречет
Ителгі	129	121	130	153	162	Балобан
Бидайық	49	57	47	53	30	Шахин
Лашын	66	57	52	54	91	Сапсан
Алтай ұлары	39	26	27	25	43	Алтайский улар
Ақтырна						Стерх
Тазтырна	1 402	1 430	1 436	1 417	1 437	Серый журавль
Ақбас тырна	787	912	924	961	983	Журавль красавка
Кәңмаңдай						Султанка

Жалғасы	Продолжение					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Дуалдық	540	510	583	522	590	Дрофа
Безгелдек	7 518	8 560	10 581	11 646	11 907	Стрепет
Жек дуадақ	1 363	1 871	1 388	1 579	1 500	Джек
Тарғақ	2 643	1 360	879	879	820	Кречатка
Орақтұмсық	43	49	55	50	48	Серпоклюв
Кіші шалшықшы құс	168	154	161	174	101	Кроншнеп-малютка
Сүйір тұмсықты шалшықшы құс	177	166	171	181	101	Тонкоклювый кроншнеп
Азиялық тарбаң шырғалақ	199	211	195	201	218	Азиатский бекасовидный веретенник
Қарабас егіз шағала	3 838	4 161	4 313	4 120	4 320	Черноголовой хохотун
Қарамойнақ шағала	49	49	49	49	58	Реликтовая чайка
Қарабауыр бұлдырық	10 707	10 290	10 717	10 911	11 000	Чернобрюхий рябок
Ақбауыр бұлдырық	884	782	743	789	890	Белобрюхий рябок
Убақ, қолантөс	10 982	11 699	12 118	12 170	12 180	Саджа
Қоңыр кептер	871	898	921	875	909	Бурый голубь
Үкі	776	900	828	733	834	Филин
Іле жорға торғайы	87	95	111	98	120	Илийская саксаульная сойка
Көкқұс	637	757	685	717	760	Синяя птица
Ұлкен құралайқұс	97	95	99	95	80	Большая чечевица

* Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета лесного и охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан.

11.4 Жан – жануарлардың жеке түрлері санының өзгеруі мен таралуының тенденциясы

Тенденция изменения численности и распространения отдельных видов животных

бас	голов					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Негізгі түрлері:						Ключевые виды: Сайгак
Ақбөкен(Saiga tatarika)	54 800	61 000	81 000	89 600	102 000	(Saiga tatarika)
Халықаралық маңызы бар түрлер : Тоғай бұғысы/ Cervus elaphus bactrianus, Архар / Ovis ammon	350	375	400	418	421	Виды, имеющие международную значимость: Тугайный олень / Cervus elaphus bactrianus, Архар / Ovis ammon
Ең басты түрлері: Қарақұйрық / Gazella subgutturosa	12 785	13 093	13 222	13 246	16 300	Важнейшие виды: Джейран / Gazella subgutturosa
Эндемикалық түрлері:	15 348	16 096	16 100	16 200	16 200	Эндемичные виды:
Басқа да түрлері: Құлан Equus hemionus	1 872	2 111	2 440	2 477	2 496	Другие виды: Кулан / Equus hemionus

11.5 Аңшылық шаруашылығы қызметінің нәтижелері және жануарлар дүниесін пайдаланғаны үшін бюджетке төленетін төлем

Результаты охотохозяйственной деятельности и плата в бюджет за пользование животным миром

мың теңге	2007	2008	2009	2010	2011	тыс. тенге
Аңшылық шаруашылығы қызметінен түскен табыс - барлығы, мың теңге	185 134	679 615	788 675	235 064	292 094	Доходы от охотохозяйственной деятельности – всего, тыс.тенге
оның ішінде: шетел аңшысынан түскен	38 726	277 783	580 806	-	-	в том числе от иностранного охотника
бекітілген аңшылық алқаптарда аңшылық жүргізуге азаматтарға жолдамалар өткізуден түскені	98 257	124 930	155 442	185 057	230 726	от реализации путевок гражданам на производство охоты в закрепленных охотничьих угодьях от услуг оказанных гражданам при производстве охоты от реализации пушнины, шкурок от реализации жира диких животных прочие доходы
аңшылықты өндіруде азаматтарға көрсетілген қызметтен бағалы аң терілері мен терілерді өткізуден жабайы жануарлардың майын өткізуден өзге де табыстар	17 003	9 862	19 053	32 242	49 857	Перечислено платежей в бюджет за пользование животным миром
Жануарлар дүниесін пайдаланғаны үшін бюджетке аударылған төлемдер	6 845	4 652	4 830	3 276	9 208	
	1 377	8 619	6 012	2 703	7 928	
	22 926	253 769	22 532	-	-	
	91 286	121 229	-	-	-	

11.6 Аңшылық жерлердің алаңы

Площадь охотничьих угодий

мың гектар	2007	2008	2009	2010	2011	тыс. гектаров
Аңшылық жердің жалпы көлемі	238 140	248 428	233 359	234 440	234 440	Общая площадь охотничьих угодий
Аңшылық шаруашылықтарға бекітілген аңшылық жердің көлемі	130 800	126 966	120 754	113 158	114 778	Площадь закрепленных охотничьих угодий за охотничьими хозяйствами
Аңшылық шаруашылықтарының аңшылық ісімен қамтылған аңшылық жерлерінің бекітілген алаңы	61 707	59 822	65 819	64 124	65 187	Площадь закрепленных охотничьих угодий, охваченных внутривладельческим охотустройством
Жабайы жануарлардың саны есептелген аңшылық жердің көлемі	89 478	125 518	79 827	78 823	68 967	Площадь охотничьих угодий, на которых проведен учет численности диких животных

**11.7 Экология мамандықтары бойынша
жоғарғы оқу орнын бітірген мамандар
Выпуск специалистов высшими учебными заведениями
по экологическим специальностям**

адам				человек
Мамандықтардың атауы	2007	2008	2009	Наименование специальностей
Экология және табиғатты пайдалану	480	330	86	Экология и природопользование
Өрт қауіпсіздігі	187	164	334	Пожарная безопасность
Еңбек және өмір сүру қауіпсіздігі	245	67	18	Безопасность труда и жизнедеятельности
Қолданбалы экология	421	233	60	Прикладная экология
Қоршаған ортаны инженерлік қорғау	168	174	39	Инженерная защита окружающей среды
Төтенше жағдайлардағы қорғау	22	34	15	Защита в чрезвычайных ситуациях
Гидротехникалық құрылыс	47	5	-	Гидротехническое строительство
Сумен жабдықтау, су тарту, су ресурстарын қорғау	126	111	27	Водоснабжение, водоотведение и охрана водных ресурсов
Аңшылықтану және аң шаруашылығы	58	60	58	Охотоведение и звероводство
Су ресурстары және суды пайдалану	34	3	241	Водные ресурсы и водопользование
Мелиорация, жерді қайта өңдеу және жерді қорғау	96	123	3	Мелиорация, рекультивация и охрана земель
Орман және саябақ шаруашылығы	103	30	1	Лесное и парковое хозяйство
Жер ресурстарын басқару және жерге орналастыру	100	118	5	Управление земельными ресурсами и землеустройство
Бакалавриат	354	1 442		Бакалавриат
Экология	354	1 442	1 710	Экология

**11.8 Экология мамандықтары бойынша
жоғарғы оқу орнын бітірген мамандар
Выпуск специалистов высшими учебными заведениями по
экологическим специальностям**

адам			человек
Мамандықтардың атауы	2010	2011	Наименование специальностей
Экология	1 479	1 216	Экология
Қоршаған ортаны қорғау және өмір тіршілігінің қауіпсіздігі	663	535	Безопасность жизнедеятельности и защита окружающей среды
Су ресурстары және суды пайдалану	253	223	Водные ресурсы и водопользование
Жерге орналастыру	298	365	Землеустройство
Орман ресурстары және орман шаруашылығы	105	99	Лесные ресурсы и лесоводство

12. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ САЛЫСТЫРУЛАР МЕЖДУНАРОДНЫЕ СОПОСТАВЛЕНИЯ

12.1 Қазақстан мен БҰҰ-ның мыңжылдық мақсаттары (қоршаған ортаның жағдайын сипаттайтын) Цели тысячелетия ООН и Казахстана (характеризующие состояние окружающей среды)

Мыңжылдық мақсаттары Цели тысячелетия	Міндеттері Задачи	Индикаторлар Индикаторы	Қазақстанның қазіргі жағдайы (2010ж.) Современное состояние в Казахстане (2010г.)
7 мақсат: Экологиялық тұрақтылықты қамтамасыз ету Цель 7: Обеспечение экологической устойчивости	9 міндет: Ұлттық стратегия мен бағдарламаларға орнықты даму принциптерін енгізу, табиғи ресурстардан айырылу процестерін кері қайтару Задача 9: Включить принципы устойчивого развития в национальные стратегии и программы, обратить вспять процесс утраты природных ресурсов	1. Орманды жер алқабының үлесі 1. Доля земельных площадей, покрытых лесом 2. Ерекше қорғалатын аумақтардың үлесі 2. Доля особо охраняемых территорий 3. Қос тотықты көміртегінің шығарылымы, жан басына шаққанда жан басына шаққанда 4. Жиналған қалдықтар 4. Накопленные отходы	1. Қазақстанның орман алқабының аумағы, 2011ж. - 4,6 % (2010ж. - 4,5 %) 1. Территория Казахстана, покрытая лесом, 2011г - 4,6 % (2010г. - 4,5%) 2. Ерекше қорғалатын аумақтардың үлесі - 2,1 % (2011 жылдың 1 қарашасына - 5,8 млн. га) 2. Доля особо охраняемых территорий - 2,1 % (5,8 млн. га, на 1 ноября 2011г.) 3. Халықтың жан басына шаққандағы СО ₂ -шығарылымдары - жылына 12,0 тонна (2010ж.) 3. Выбросы СО ₂ на душу населения - 12,0 тонн в год (2010г.) 4. 25,0 млрд. тоннадан астамы өндірістің және тұтынудың қалдықтары, оның ішінде 1,2 млн. астамы радиообелсенді қалдықтар 4. Более 25,0 млрд. тонн отходов производства и потребления, в т.ч. более 1,2 млн. тонн радиоактивных отходов 1. Сапалы ауыз сумен қамтамасыздандырылған халық үлесі - 2011ж. - 87,7 % (2010ж. - 82,5%) Доля населения, обеспеченная качественной водой 2011г. - 87,7 % (2010г. - 82,5%)
	10 міндет: 2015 жылға таза ауыз суы жоқ адамдардың үлесін екі есеге азайту Задача 10: Снизить вдвое к 2015г. долю людей, не имеющих доступа к чистой питьевой воде	1. Ауыз судың сенімді көзіне тұрақты қол жеткізе алмайтын қала және ауыл халқының үлесі 1. Доля населения, сельского и городского, не имеющая постоянного доступа к надежному источнику питьевой воды	

* Денсаулық сақтау министрлігінің мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау комитетінің деректері бойынша.

По данным Комитета государственного санитарно-эпидемиологического надзора Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

**12.2 2011 жылы ТМД елдерінің
әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштері
Основные социально-экономические показатели
Стран СНГ в 2011 году**

	Қазақстан Казakhstan	Өзiрбайжан* Aзербайджан	Армения* Армения	Беларусь* Беларусь	
Аумақ, мың шаршы км	2 724,9	86,6	29,8	207,6	Территория, тыс. кв. км
Халық тығыздығы, 1 шаршы километріне адам	6,1	107,0	110,0	46,0	Плотность населения, человек на 1 кв. км
01.01.2012 жылдың басына халық саны, млн. адам	16 675,4	9,2	3,3	9,5	Численность населения на начало 01.01.2012 года, млн. человек
Қала халқының үлесі, %	54,7	53,0	64,0	76,0	Доля городского населения, %
Ауыл халқының үлесі, %	45,3	47,0	36,0	24,0	Доля сельского населения, %
Туған кезден күтілетін өмір ұзақтығы, жыл	69,0	73,6	74,1	70,4	Ожидаемая продолжительность жизни при рождении, число лет
Сәбилер өлімінің коэффициенті, тірі туған 1000 балаға шаққанда	14,8	11,0	11,6	3,9	Коэффициент младенческой смертности, на 1 000 родившихся живыми
Жұмыссыздық деңгейі, %	5,4	5,4	18,4	...	Уровень безработицы, %
Дәрігерлер саны, халықтың 10 000 адамына шаққанда	37,6	36,0	41,0	51,0	Численность врачей на 10 000 населения
Қылмыстылық деңгейі, 100 000 адамға шаққанда	125,0	265,0	507,0	1 394,0	Уровень преступности, на 100 000 населения
Мемлекеттік бюджеттің білім беруге шығысы, ЖІӨ-гі үлесі, %-бен	3,5	2,5	2,8	5,0	Расходы государственного бюджета на образование, в % от ВВП
Мемлекеттік бюджеттің денсаулық сақтауға шығысы, ЖІӨ-гі үлесі, %-бен	2,3	1,0	1,7	3,8	Расходы государственного бюджета на здравоохранение, в % к ВВП
ЖІӨ-нің нақты көлемінің индексі, 2011ж. 2006 жылға %-бен	131,4	159,1	111,7	136,0	Индекс физического объема ВВП, 2011 г. в % к 2006 г.
ЖІӨ-нің нақты көлемінің индексі, ЖІӨ 2011ж. 1991 жылға %-бен	185,9	238,7	172,9	192,5	Индекс физического объема ВВП, 2011 г. в % к 1991 году

Жалғасы

Продолжение

	Қырғызстан Кыргызстан*	Молдова Молдова*	Ресей Россия*	Тәжікстан Таджикистан*	Түрікменстан Туркменистан*	Өзбекстан Узбекистан*	Украина Украина*	
Аумақ, мың шаршы км	199,9	33,8	17 098,2	143,1	491,2	448,9	603,5	Территория, тыс. кв. км
Халық ты- ғыздығы, адам саны 1 шаршы километрге шаққанда	28,0	117,0	8,0	55,0	14,0 ¹⁾	66,0	75,0	Плотность населения, человек на 1 кв. км
2012 жылдың басына халық саны, млн. адам	5,6	3,6 ²⁾	143,0	7,8	6,7 ¹⁾	29,6	45,5	Численность населения на начало 2012 года, млн. человек
Қала халқының үлесі, %	34,0	42,0	74,0	27,0	51,0 ³⁾	51,0	68,0	Доля город- ского насе- ления, %
Ауыл халқының үлесі, %	66,0	58,0	26,0	73,0	49,0 ³⁾	49,0	32,0	Доля сель- ского насе- ления, %
Туған кезден күтілетін өмір ұзақтығы ⁴⁾ , жыл	69,3	69,1	68,7 ⁵⁾	72,8	67 ⁶⁾	70 ⁷⁾	69,3	Ожидаемая продолжи- тельность жизни при рождении, число лет ⁴⁾ , Кoeffи- циент мла- денческой смертности, на 1 000 родившихся
Сәбилер өлімінің коэффици- циенті, тірі туған 1 000 балаға шаққанда	21,1	10,9	7,4	...	...	...	9,0	живыми
Жұмыс- сыздық деңгейі ⁸⁾ , %	8,5	6,7	6,6	11,5 ⁵⁾	...	5,0 ⁹⁾	7,9	Уровень без- работицы ⁸⁾ , %
Дәрігерлер саны, халықтың 10 000 шаққанда	24,0	36,0	51,0	21,0	28,0 ¹⁰⁾	26,0 ¹¹⁾	49,0	Численность врачей на 10 000 населения
Қылмыс- тылық деңгейі, 100 000 адамға шаққанда	580,0	987,0	1 682,0	219,0	125,0 ¹²⁾	321,0 ⁴⁾	1 140,0	Уровень преступнос- ти, на 100 000 населения
Мемлекет- тік бюджеттің білім беруге шығысы, ЖІӨ-гі үлесі ¹³⁾ , %- бен	6,7	8,4	4,1	3,9	...	...	6,6	Расходы государ- ственного ¹³⁾ бюджета на образование , в % к ВВП

Жалғасы

Продолжение

	Қырғызстан Кыргызстан*	Молдова Молдова*	Ресей Россия*	Тәжікстан Таджикистан*	Түрікменстан Туркменистан*	Өзбекстан Узбекистан*	Украина Украина*	
Мемлекеттік бюджеттің денсаулық сақтауға шығысы, ЖІӨ-гі үлесі ³⁾ , %-бен	3,3	5,2	3,5	1,6	...	...	3,7	Расходы государственного бюджета на здравоохранение, в % к ВВП
ЖІӨ-нің нақты көлемінің индексі, 2011ж. 2006 жылға %-бен	127,3	118,9	114,5	138,2	169,2	151,6	103,0	Индекс физического объема ВВП, 2011г. в % к 2006 г.
ЖІӨ-нің нақты көлемінің индексі, ЖІӨ, 2011ж. 1991 жылға %-бен	114,0	73,9	118,1	95,5	...	208,5	75,9	Индекс физического объема ВВП, 2011г. в % к 1991 году

* Бұл жерде және одан әрі ақпарат көзі ТМД-ы Мемлекетаралық статистикалық комитеті.

Здесь и далее источник информации Межгосударственный статистический комитет СНГ.

¹⁾ 2006 жылдың 1 қаңтарына

на 1 января 2006 года.

²⁾ Бенедер қ және Днестр өзенің сол жақ жағалауының аумағы бойынша мәліметісіз

Без сведений по территории левобережья р.Днестр и г.Бенедеры.

³⁾ Туркменистанның статистика жөніндегі мемлекеттік комитетінің <http://www.stat.gov.tm/ru> сайтындағы деректер бойынша.

по данным сайта Государственного комитета Турменистана по статистике <http://www.stat.gov.tm/ru>.

⁴⁾ 2010 жыл.

2010 год.

⁵⁾ 2009 жыл.

2009 год.

⁶⁾ 1999 жыл.

1999 год.

⁷⁾ 1998 жыл.

1998 год..

⁸⁾ жұмыс күшін зерттеу (ЖКЗ) деректері бойынша есеппен, орташа жыл бойынша.

по данным обследования рабочей силы (ОПС), в среднем за год.

⁹⁾ 2012 жылдың 1 тоқсаны.

1 квартал 2012 год.

¹⁰⁾ 2003 жылдың соңына.

на конец 2003 год.

¹¹⁾ 2008 жылдың соңына.

на конец 2008 года.

¹²⁾ 2003 жыл.

2003 год.

¹³⁾ Біріктірілген (Армения және Әзірбайжансыз).

Консолидированного (кроме Азербайджана и Армении).

12.3 Туғандар, өлгендер саны және халықтың табиғи өсімі Число родившихся, умерших и естественный прирост населения

Мың адам	тыс. человек				
	Қазақстан Казахстан	Әзірбайжан Азербайджан	Армения Армения	Беларусь Беларусь	Қырғызстан Кыргызстан
Туғандар саны					
Число родившихся					
2007	322	152	40	104	123
2008	358	152	41	108	127
2009	358	152	44	109	135
2010	368	166	45	108	146
2011	372	176	43	109	150
Өлгендер саны					
Число умерших					
2007	158	54	27	133	38
2008	153	53	27	134	38
2009	143	52	27	135	36
2010	146	54	28	137	36
2011	144	54	28	135	36
Табиғи өсім, кему (-)					
Естественный прирост, убыль (-)					
2007	164	98	13	-29	85
2008	205	99	14	-26	89
2009	215	100	17	-26	99
2010	222	112	17	-29	110
2011	228	122	15	-26	114

Жалғасы	Продолжение					
	Молдова Молдова	Ресей Россия	Тәжікстан Таджикистан	Түрікменстан Туркменистан	Өзбекстан Узбекистан	Украина Украина
Туғандар саны						
Число родившихся						
2007	38	1610	200	...	609	473
2008	39	1714	203	...	646	511
2009	41	1762	200	...	650	513
2010	41	1789	222	...	635	498
2011	39	1797	...	...	627	503
Өлгендер саны						
Число умерших						
2007	43	2080	34	...	137	763
2008	42	2076	32	...	139	755
2009	42	2011	32	...	131	707
2010	44	2028	33	...	138	698
2011	39	1926	...	...	145	665
Табиғи өсім, кему (-)						
Естественный прирост, убыль (-)						
2007	-5	-470	166	...	472	-290
2008	-3	-362	171	...	507	-244
2009	-1	-249	168	...	519	-194
2010	-3	-239	189	...	497	-200
2011	0	-129	...	...	482	-162

12.4 Туудың, өлім-жітімнің жалпы коэффициенттері және халықтың табиғи өсімі
Общие коэффициенты рождаемости, смертности и естественного прироста населения

1000 халыққа шаққанда	на 1000 населенияя				
	Қазақстан Казахстан	Өзiрбайжан Азербайджан	Армения Армения	Беларусь Беларусь	Қырғызстан Кыргызстан
Туғандар саны					
Число родившихся					
2007	20,8	18,0	12,4	10,7	23,4
2008	22,8	17,4	12,7	11,1	23,9
2009	22,2	17,2	13,7	11,5	25,2
2010	22,5	18,5	13,8	11,4	26,8
2011	22,5	19,4	13,3	11,5	27,1
Өлгендер саны					
Число умерших					
2007	10,2	6,3	8,3	13,7	7,3
2008	9,7	6,0	8,5	13,8	7,1
2009	8,9	5,9	8,5	14,2	6,7
2010	8,9	6,0	8,6	14,4	6,6
2011	8,7	5,9	8,6	14,3	6,5
Табиғи өсім, кемү (-)					
Естественный прирост, убыль (-)					
2007	10,6	11,7	4,1	-3,0	16,1
2008	13,1	11,4	4,2	-2,7	16,8
2009	13,3	11,3	5,2	-2,7	18,5
2010	13,6	12,5	5,2	-3,0	20,2
2011	13,8	13,5	4,7	-2,8	20,6

Жалғасы	Продолжение					
	Молдова Молдова	Ресей Россия	Тәжікстан Таджикистан	Түркіменстан Туркменистан	Өзбекстан Узбекистан	Украина Украина
Туғандар саны						
Число родившихся						
2007	10,6	11,3	28,0	...	22,7	10,2
2008	10,9	12,1	27,9	...	23,7	11,0
2009	11,4	12,4	26,8	...	23,4	11,1
2010	11,4	12,5	29,4	...	21,9	10,8
2011	11,0	12,6	...	...	21,4	11,0
Өлгендер саны						
Число умерших						
2007	12,0	14,6	4,7	...	5,1	16,4
2008	11,8	14,6	4,4	...	5,1	16,3
2009	11,8	14,2	4,3	...	4,7	15,3
2010	12,3	14,2	4,4	...	4,6	15,2
2011	11,0	13,5	...	...	4,9	14,5
Табиғи өсім, кемү (-)						
Естественный прирост, убыль (-)						
2007	-1,4	-3,3	23,3	...	17,6	-6,2

Жалғасы

Продолжение

	Молдова Молдова	Ресей Россия	Тәжікстан Таджикистан	Түрікменстан Туркменистан	Өзбекстан Узбекистан	Украина Украина
2008	-0,9	-2,5	23,5	...	18,6	-5,3
2009	-0,4	-1,8	22,5	...	18,7	-4,2
2010	-0,9	-1,7	25,0	...	17,3	-4,4
2011	0,0	-0,9	...	...	16,5	-3,5

12.5 Нәрестелік өлім Младенческая смертность

1000 тірі туғандарға шаққандағы 1 жасқа дейінгі өлген балалардың саны	число умерших детей до 1 года на 1000 родившихся живыми					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қазақстан	14,6	20,8	18,2	16,5	14,8	Қазақстан
Әзірбайжан	12,1	11,4	11,3	11,2	11,0	Азербайджан
Армения	10,9	10,8	10,4	11,4	11,6	Армения
Беларусь	5,2	4,5	4,7	4,0	3,9	Беларусь
Қырғызстан	30,6	27,1	25,0	22,8	21,1	Кыргызстан
Молдова	11,3	12,2	12,1	11,7	10,9	Молдова
Ресей	9,4	8,5	8,1	7,5	7,4	Россия
Тәжікстан	...	...	...	...	...	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	13,7	...	...	...	...	Узбекистан
Украина	11,0	10,0	9,4	9,1	9,0	Украина

12.6 Халықтың қатерлі жаңа өскінмен сырқаттанушылығы Заболеемость населения злокачественными новообразованиями

халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны	число заболевших на 100 000 населения					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қазақстан	185	181	183	181	183	Қазақстан
Әзірбайжан	83	86	85	85	96	Азербайджан
Армения	226	227	236	233	240	Армения
Беларусь	402	411	413	443	447	Беларусь
Қырғызстан	85	82	87	83	91	Кыргызстан
Молдова	210	213	226	201	227	Молдова
Ресей	341	346	356	351	342	Россия
Тәжікстан	31	30	37	38	39	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	...	...	...	...	...	Узбекистан
Украина	333	332	332	342	349	Украина

12.7 Халықтың белсенді туберкулезбен сырқаттанушылығы Заболеемость населения активным туберкулезом

халықтың 100 000 адамына шаққандағы ауырғандар саны	число заболевших на 100 000 населения					
	2007	2008	2009	2010	2011	
Қазақстан	126	125	105	95	87	Қазақстан
Әзірбайжан	44	50	50	54	53	Азербайджан
Армения	47	46	44	41	36	Армения
Беларусь	50	48	48	46	43	Беларусь
Қырғызстан	118	107	104	101	100	Кыргызстан

Жалғасы

Продолжение

	2007	2008	2009	2010	2011	
Молдова	99	93	91	87	89	Молдова
Ресей	83	85	83	77	73	Россия
Тәжікстан	85	84	92	78	77	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	...	...	...	...	...	Узбекистан
Украина	80	78	73	69	67	Украина

12.8 Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендердің саны

Численность пострадавших от несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью

10 000 жұмысшыға	2007	2008	2009	2010	2011	на 10 000 работающих
Қазақстан	7,3	6,5	6,4	6,7	6,0	Казахстан
Әзірбайжан	3,0	2,8	1,8	2,0	1,0	Азербайджан
Армения	9,0	7,0	6,0	7,0	6,0	Армения
Беларусь	8,9	8,0	7,0	6,8	6,0	Беларусь
Қырғызстан	3,0	3,0	3,0	10,0 ¹⁾	3,0	Кыргызстан
Молдова	7,8	7,1	9,7	9,6	7,6	Молдова
Ресей	27,0	25,0	21,0	22,0	21,0	Россия
Тәжікстан	0,9	0,9	0,7	0,6	1,6	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	...	...	...	...	...	Узбекистан
Украина	16,0	14,0	12,0	12,0	11,0	Украина

12.9 Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар кезінде өлгендер саны

Численность погибших от несчастных случаев, связанных с трудовой деятельностью

10 000 жұмысшыға	2007	2008	2009	2010	2011	на 10 000 работающих
Қазақстан	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	Казахстан
Әзірбайжан	1,3	0,7	0,4	0,5	0,6	Азербайджан
Армения	1,5	1,0	1,0	1,0	0,5	Армения
Беларусь	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	Беларусь
Қырғызстан	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	Кыргызстан
Молдова	0,7	0,5	0,5	0,7	0,5	Молдова
Ресей	1,2	1,1	0,9	0,9	0,9	Россия
Тәжікстан	0,2	0,2	0,2	0,1	0,5	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	...	...	...	...	...	Узбекистан
Украина	0,9	0,8	0,6	0,6	0,6	Украина

12.10 ТМД елдерінде зейнетақының орташа мөлшері Средний размер пенсий в странах СНГ

	2009		2010		2011		за декабрь
	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	
Қазақстан, теңге	17 090,0	115,7	21 238,0	144,5	27 388,0	186,8	Казахстан, тенге
Әзірбайжан, манат	100,4	125,0	112,9	141,5	145,1	184,5	Азербайджан, манатов
Армения, драм	24 520,0	64,9	27 107,0	74,6	27 062,0	70,2	Армения, драмов
Беларусь, белорусь рублі	429 514,0	150,0	584 675,0	194,9	940 442,0	112,6	Беларусь, белорусских рублей
Қырғызстан, сом	1 838,0	41,7	2 352,0	49,9	5 170,0	111,2	Кыргызстан, сомов
Молдова, лей	775,5	63,0	810,9	66,7	874,1	74,6	Молдова, лей
Ресей, рублі	6 177,0	204,3	7 599,0	249,3	8 278,0	257,1	Россия, рублей
Тәжікстан, сомони	90,7	20,8	125,2	28,4	152,3	32,0	Таджикистан, сомони
Өзбекстан, сумм	...	...	...	...	...	...	Узбекистан, сумов
Украина, гривень	999,0	125,1	1 121,8	140,9	1 223,3	153,1	Украина, гривен

12.11 ТМД елдерінде жас бойынша зейнетақының базалық мөлшері Базовый размер пенсий по возрасту в странах СНГ

	2009		2010		2011		за декабрь
	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	
Қазақстан, теңге	9 875,0	66,8	12 344,0	83,9	16 047,0	109,4	Казахстан, тенге
Әзірбайжан, манат	75,0	93,4	85,0	106,5	85,0	108,1	Азербайджан, манатов
Армения, драм	8 000,0	21,2	10 500,0	28,9	10 500,0	27,2	Армения, драмов
Беларусь, белорусь рублі*	250 263,0	87,4	319 854,0	106,6	683 714,0	81,9	Беларусь, белорусских рублей*
Қырғызстан, сом	800,0	18,1	1 000,0	21,2	1 500,0	32,3	Кыргызстан, сомов
Молдова, лей*	570,0	46,3	595,0	48,9	641,0	54,7	Молдова, лей*
Ресей, рублі	2 562,0	84,7	2 723,0	89,4	2 963,0	92,0	Россия, рублей
Тәжікстан, сомони*	60,0	13,7	80,0	18,2	80,0	16,8	Таджикистан, сомони*

Жалғасы

Продолжение

	2009		2010		2011		
	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	
Өзбекстан, сумм*	74 660,0	49,4	97 285,0	59,2	123 060,0	68,6	Узбекистан, сумов*
Украина, гривень*	573,0	71,8	734,0	92,2	800,0	100,1	Украина, гривень*

* Ең төменгі зейнетақының мөлшері.
Минимальный размер пенсии.

12.12 ТМД елдеріндегі күнкөріс деңгейінің мөлшері Величина прожиточного минимума в странах СНГ

	2009		2010		2011		
	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	ұлттық валютада в национальной валюте	АҚШ доллары в долларах США	
Қазақстан, теңге	12 660,0	85,7	13 487,0	91,7	16 072,0	109,6	Казахстан, тенге
Әзірбайжан, манат	84,0	104,5	87,0	108,4	95,0	120,1	Азербайджан, манатов
Армения, драм	...	...	...	...	...	...	Армения, драмов
Беларусь, мың белорусь рублі ¹⁾	248,5	88,7	275,2	91,9	474,4	84,6	Беларусь, тыс. белорусских рублей ¹⁾
Қырғызстан, сомдар	3 263,0	76,1	3 503,0	76,2	4 390,0	95,2	Кыргызстан, сомов
Молдова, лей	1 188,0	106,9	1 373,0	110,8	1 503,0	128,1	Молдова, лей
Ресей рублі	5 153,0	162,7	5 688,0	185,0	6 369,0	217,0	Россия, рублей
Тәжікстан, сомони	...	...	...	...	...	...	Таджикистан, сомони
Өзбекстан, сум	...	...	...	...	...	...	Узбекистан, сумов
Украина, гривень ¹⁾	639,0	81,9	843,0	106,3	914,0	114,7	Украина, гривень ¹⁾

¹⁾ Данные за декабрь.

²⁾ Желтоқсан бойынша деректер.

²⁾ Минималды тұтыну бюджеті.

Минимальный потребительский бюджет.

12.13 2011 жылы егістік жерлер Площадь пашни в 2011 году

	Егістік жерлер алаңы, млн.га Площадь пашни, млн.га	Халықтың 100 адамына шаққанда, га на 100 человек населения, га	
Қазақстан	24,1	150,5	Казахстан
Әзірбайжан	1,8	20,0	Азербайджан
Армения	...	...	Армения
Беларусь	5,5	58,0	Беларусь
Қырғызстан	1,3	23,0	Кыргызстан
Молдова	1,8	50,0	Молдова
Ресей	115,5	81,0	Россия
Тәжікстан	0,9	11,0	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	...	...	Узбекистан
Украина	30,9	68,0	Украина

12.14 2011 жылы дөңді және дөңді-бұршақты дақылдардың негізгі түрлерінің егістік алқабы құрылымы Структура зерновых площадей основных видов зерновых и зернобобовых культур в 2011 году

дөңді және дөңді-бұршақты дақылдарының жалпы алаңынан пайызбен в процентах от общей площади зерновых и зернобобовых культур

	Бидай Пшеница	Қара бидай Рожь	Жүгері Кукуруза	Арпа Ячмень	Сұлы Овес	Күріш Рис	Өзгелері Прочие	
Қазақстан	85,3	0,2	0,6	9,5	0,9	0,6	2,9	Казахстан
Әзірбайжан	67,6	0,0	3,5	27,2	0,2	0,2	0,0	Азербайджан
Армения	49,3	0,4	2,2	43,0	0,9	-	2,9	Армения
Беларусь	25,1	12,6	7,0	26,2	6,2	-	18,4	Беларусь
Қырғызстан	59,9	0,01	11,8	19,6	0,2	1,0	0,2	Кыргызстан
Молдова	33,8	0,1	51,0	11,6	0,2	-	0,2	Молдова
Ресей	58,6	3,6	3,9	18,1	7,0	0,5	4,7	Россия
Тәжікстан	72,9	0,0	3,0	16,7	0,5	3,1	0,0	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	...	...	...	...	...	...	...	Узбекистан
Украина	43,1	1,8	23,0	24,1	1,8	0,2	3,6	Украина

12.15 2011 жылы негізгі ауыл шаруашылығы дақылдарын жалпы жинау Валовой сбор основных сельскохозяйственных культур в 2011 году

млн. тонна млн. тонн

	Дөңді және дөңді- бұршақты дақылдар Зерновых и зернобобовых культур	Картоп Картофеля	Көкөністер мен бақшалық дақылдар Овощей и бахчевых	
Қазақстан	85,3	0,2	0,6	Казахстан
Әзірбайжан	2,4	0,9	1,7	Азербайджан
Армения	0,4	0,6	1,0	Армения
Беларусь	8,4	7,7	2,0	Беларусь
Қырғызстан	1,6	1,4	1,0	Кыргызстан

Жалғасы

Продолжение

	Дәнді және дәнді-бұршақты дақылдар Зерновых и зернобобовых культур	Картоп Картофеля	Көкөністер мен бақшалық дақылдар Овощей и бахчевых	
Молдова	2,5	0,4	0,4	Молдова
Ресей	94,2	32,7	16,3	Россия
Тәжікстан	1,1	0,9	1,7	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	7,1	1,9	8,3	Узбекистан
Украина	56,7	24,2	10,6	Украина

12.16 Дәнді және дәнді-бұршақты дақылдардың түсімі Урожайность зерновых и зернобобовых культур

	жиналған алқаптың 1 гектарынан центнер					центнеров с одного гектара убранный площади				
	2007	2008	2009	2010	2011					
Қазақстан	13,3	10,1	12,6	8,0	16,9	Казахстан				
Әзірбайжан	26,6	27,3	26,0	20,2	24,8	Азербайджан				
Армения	25,9	24,1	22,6	20,7	27,9	Армения				
Беларусь	28,5	35,2	33,3	27,7	32,1	Беларусь				
Қырғызстан	24,3	23,2	29,3	25,3	25,2	Кыргызстан				
Молдова	10,1	31,7	23,2	26,7	28,1	Молдова				
Ресей	19,8	23,8	22,7	18,3	22,4	Россия				
Тәжікстан	20,3	20,6	24,8	23,9	23,4	Таджикистан				
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан				
Өзбекстан	...	42,8	45,2	44,1	45,8	Узбекистан				
Украина	21,8	34,6	29,8	26,9	37,0	Украина				

12.17 Ірі қара мал басы Поголовье крупного рогатого скота

	1 қантардағы млн. бас					млн. голов на 1 января				
	2008	2009	2010	2011	2012					
Қазақстан	5,7	6,0	6,1	6,2	5,7	Казахстан				
Әзірбайжан	2,5	2,6	2,6	2,6	2,7	Азербайджан				
Армения	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	Армения				
Беларусь	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2	Беларусь				
Қырғызстан	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	Кыргызстан				
Молдова	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	Молдова				
Ресей	21,5	21,0	20,7	20,0	20,1	Россия				
Тәжікстан	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0	Таджикистан				
Түрікменстан	...	...	...	...	...	Туркменистан				
Өзбекстан	7,5	8,0	8,5	9,1	9,6	Узбекистан				
Украина	5,5	5,1	4,8	4,5	4,4	Украина				

**12.18 2011 жылғы мал шаруашылығы өнімінің негізгі түрлерін өндіру
Производство основных видов продукции животноводства в 2011 году**

	Ет (сойыс салмағында) Мясо (в убойном весе)		Сүт Молоко		Жұмыртқа Яйца		
	мың тонна тыс. тонн	халықтың адам басына, кг на душу населения, кг	мың тонна тыс. тонн	халықтың адам басына, кг на душу населения, кг	млн.дана млн. штук	халықтың адам басына, дана на душу населения, штук	
Қазақстан	939,4	56,7	5 232,5	315,9	3718,5	224,6	Казахстан
Әзірбайжан	263,7	29,0	1 622,0	179,0	1 011,0	112,0	Азербайджан
Армения	70,3	22,0	601,5	184,0	633,6	194,0	Армения
Беларусь	1 020,0	108,0	6 505,0	687,0	3 752,0	396,0	Беларусь
Қырғызстан	190,4	36,0	1 358,0	258,0	392,8	75,0	Кыргызстан
Молдова	117,9	33,0	560,0	157,0	705,2	198,0	Молдова
Ресей	7 520,0	53,0	31 646,0	221,0	41 113,0	288,0	Россия
Тәжікстан	75,4	10,0	695,9	91,0	254,7	33,0	Таджикистан
Түрікменстан	...	...	...	...	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	1 564,0	...	6 766,0	231,0	3 442,0	117,0	Узбекистан
Украина	2 144,0	47,0	11 086,0	243,0	18 690,0	409,0	Украина

**12.19 2011 жылы су алу, пайдалану және
ластанған ағынды суларды жіберу
Забор, использование воды и сброс
загрязненных сточных вод в 2011 году**

	Табиғи көздерден су алу, млн. текше метр Забор воды из природных источников, млн. куб. м	Суды пайдалану, млн. текше метр Использование воды, млн. куб. м	Жер беті су қоймаларына ластанған сарқынды суларды жіберу, барлығы млн. текше метр Сброс загрязненных сточных вод в поверх- ностные водоемы, всего млн. куб. м	Соның ішінде тазартыл- маған В том числе без очистки	
Қазақстан	21 948	19 232	215	171	Казахстан
Әзірбайжан	11 779	8 012	223	220	Азербайджан
Армения	2 438	1 738	362	247	Армения
Беларусь	1 592	1 406	6	-	Беларусь
Қырғызстан	7 562	4 478	6,7	5,6	Кыргызстан
Молдова	847	785	8,1	1,0	Молдова
Ресей	72,6	59,5	16,5	3,4	Россия
Тәжікстан	10 700	8 817	26	3	Таджикистан
Түрікменстан	26 673	19 638	...	...	Туркменистан
Өзбекстан	71 470	53 208	258	219	Узбекистан
Украина	9 622	10 086	1 612	309	Украина

12.20 2011 жылы тұрақты көздерден атмосфералық ауаға зиянды заттардың шығарылуы
Выбросы вредных веществ в атмосферный воздух от стационарных источников в 2011 году

	Мың тонна		Тыс. тонн				
	Шығарылған ластанған заттар Выброшено вредных веществ	оның ішінде в том числе		газ тәрізді және сұйық заттардың жалпы санынан из общего числа газообразных и жидких			
		қатты твердых	газ тәрізді және сұйық газообразных и жидких	күкіртті ангидрид сернистый ангидрид	азот тотығы окислы азота	көміртегі тотығы окись углерода	
Қазақстан	2 346,2	631,0	1 715,2	774,2	232,7	445,1	Казахстан
Әзірбайжан	224	18	206	2,7	21,3	33,5	Азербайджан
Армения	115	3	112	29	1	2	Армения
Беларусь	371	40	331	44,2	52,8	73,9	Беларусь
Қырғызстан	36	18	18	8,3	3,0	4,7	Кыргызстан
Молдова	15	3,5	11,5	1,3	1,6	4,5	Молдова
Ресей	19 197	2 283	16 914	4 343	1 881	5 781	Россия
Тәжікстан	41	13	28	1,5	0,7	22	Таджикистан
Түрікменстан	521	25	496	32	32	30	Туркменистан
Өзбекстан	701	126	575	267	58	63	Узбекистан
Украина	4 375	607	...	1 333	355	1 066	Украина

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНІКТЕМЕЛЕР МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОЯСНЕНИЯ

Тұрақты даму – мемлекеттің қоршаған ортаға зиян келтірусіз әлеуметтік-экономикалық дамуы.

Қоршаған орта – атмосфералық ауаны, Жердің озон қабатын, жер беті және жер асты суын, жерді, жер қойнауын, жануарлар мен өсімдіктер әлемін, сондай-ақ осылардың өзара әрекетінен туындайтын климатты қоса алғанда, табиғи және жасанды объектілердің жиынтығы.

Қоршаған ортаны қорғау - қоршаған ортаны сақтау мен қалпына келтіруге, шаруашылық және өзге де қызметтің қоршаған ортаға теріс әсерін болғызбауға және оның зардаптарын жоюға бағытталған мемлекеттік және қоғамдық шаралар жүйесі.

Жыл басындағы халық санын ағымдағы бағалау жыл сайын туылғандар мен сол аумаққа келгендер саны қосылатын және өлгендер мен сол аумақтан кеткендердің саны алып тасталатын соңғы халық санағы қорытындыларының негізінде есептеледі. Өткен жылдардағы халық санын ағымдағы бағалау кезекті санақ қорытындылары негізінде нақтыланады.

Халықты қалалық және ауылдық деп бөлу тұрған жері бойынша жүргізіледі, мұның өзінде қалалық қоныс болып, заңнамада белгіленген тәртіппен қалалық санатқа жатқызылған елді мекендер (қалалар, қала типтегі кенттер, жұмысшы және курорт кенттері) есептеледі. Қалған барлық елді мекендер ауылдық болып табылады.

Халықтың табиғи өсімі – туғандар мен өлгендер санының айырмасына тең.

Туу және өлім - жітімнің жалпы коэффициенттері – тірі туғандар және өлгендер сандарын жеке алғанда 1000-ға көбейтілген халықтың орташа жылдық санына ара - қатынасы.

Туған кезден күтілетін өмір ұзақтығы – туған ұрпақтың бір адамының осы ұрпақтың бүкіл ғұмырының ұзақтығындағы әрбір жастағы өлім деңгейі осы көрсеткіш есептелген жылдағыдай сақталып отырған жағдайдағы күтілетін өмір сүрудің орташа жас саны.

Жұмыссыздық деңгейі – экономикалық тұрғыдан белсенді халық санындағы жұмыссыздар санының пайызбен өлшенген үлесі.

Устойчивое развитие – социально-экономическое развитие государства без нанесения ущерба окружающей среде.

Окружающая среда - совокупность природных и искусственных объектов, включая атмосферный воздух, озоновый слой Земли, поверхностные и подземные воды, земли, недра, животный и растительный мир, а также климат в их взаимодействии.

Охрана окружающей среды - система государственных и общественных мер, направленных на сохранение и восстановление окружающей среды, предотвращение негативного воздействия хозяйственной и иной деятельности на окружающую среду и ликвидацию ее последствий.

Текущие оценки численности населения на начало года рассчитываются на основании итогов последней переписи населения, к которым ежегодно прибавляется количество родившихся и прибывших на данную территорию и из которых вычитается количество умерших и выбывших с данной территории. Текущие оценки численности населения за прошедшие годы уточняются на основании итогов очередной переписи.

Естественный прирост населения - равен разности числа родившихся и умерших.

Общие коэффициенты рождаемости и смертности – соотношение по отдельности числа живородившихся и числа умерших к среднегодовой численности населения, умноженное на 1000.

Ожидаемая продолжительность жизни при рождении - число лет, которое в среднем предстояло бы прожить одному человеку из поколения родившихся при условии, что на протяжении всей жизни этого поколения уровень смертности в каждом возрасте останется таким, как в годы, для которых вычислен показатель.

Уровень безработицы - доля численности безработных в численности экономически активного населения, измеряется в процентах.

Коэффициент смертности по основным классам причин смерти - вычисляется как отношение числа умерших по основным классам причин смерти к среднегодовой численности населения.

Материнская смертность – число умерших женщин от осложнений беременности, родов и послеродового периода на 100 000 родившихся живыми детей.

Әлу себептерінің негізгі жіктелімі бойынша өлім-жітімнің коэффициенттері – әлу себептерінің негізгі жіктелімі бойынша өлгендер санының халықтың орташа жылдық санына қатынасы ретінде есептеліп шығарылады.

Ана өлімі – жүктіліктен, босанғаннан және босанғаннан кейінгі асқынудан өлген әйелдердің 100 000 тірі туған балаға шаққандағы саны.

Нәресте өлімі – 1000 тірі туған балаға шаққандағы 1 жасқа дейінгі өлген балалар саны.

Ауру–сырқаулық деңгейі диагнозы алғашқы рет анықталған аурулар санының халықтың орташа жылдық санына қатынасы.

Тұрғын үй қорын көркейту – тұрғын жайларды көркейтудің жекелеген түрлері: су құбырымен, көрізбен, орталық жылумен, газбен, ыстық сумен, ванна бөлмелерімен және т.б. жабдықтау.

Егер құбырлар үй ішінен өтетін болса, онда тұрғын үй **су құбырымен** жабдықталған болып саналады. Құбырлар орталық жүйеге немесе жеке қондырғыға қосылуы мүмкін.

Егер жылу беру орталық жылу жүйесі арқылы немесе жылыту мақсатына көзделген ғимарат және тұрғын үйдің ішінде орналастырылған қондырғы (энергия көзіне қарамастан) арқылы беріліп отырса, онда тұрғын үй **орталықтан-дырылған жылыту жүйесімен** жабдықталған болып саналады.

Жалпы ішкі өнім – өндіріс сатысында жалпы қосылған құнды салалар бойынша жиынтықтау жолымен анықталады. Жалпы ішкі өнім нарық бағасы бойынша есептеп шығарылады, яғни өнімдерге және импортқа салынған таза салықтарды қосады. «Таза» термині салықтың тиісті демеу қаржыларының шегеріліп көрсетілгендігін білдіреді. Бұл – елдің экономикалық қызметінің түпкілікті нәтижесін сипаттайтын ұлттық шоттар жүйесінің аса маңызды көрсеткіштерінің бірі.

Өнеркәсіптік кәсіпорынның құнды көріністегі өнімі сатуға (өткізуге) арналған өнімнің одан әрі қайта өңдеуге арналған тауарлардың (өзі өндірген жартылай фабрикаларының және қосымша мен қосалқы өндіріс өнімдерінің); өнеркәсіптік сипаттағы жұмыстардың (қызметтердің) құны болып саналады.

Кәсіпорын өндірген өнеркәсіптік өнімнің (тауарлар, қызметтер) көлемі, ішкі зауыттық айналым құнынсыз, зауыттық

Младенческая смертность - число умерших детей в возрасте до 1 года на 1 000 родившихся живыми.

Уровень заболеваемости определяется отношением числа больных с впервые установленным диагнозом к среднегодовой численности населения.

Благоустройство жилищного фонда – оборудование жилых помещений отдельными видами благоустройства: водопроводом, канализацией, центральным отоплением, газом, горячим водоснабжением, ванными комнатами и т.п.

Жилое помещение считается оборудовано: **водопроводом**, если трубы проложены внутри жилища. Может предусматриваться водопровод либо от центральной сети, либо от индивидуальной установки;

центральным отоплением, если отопление осуществляется либо с помощью центральной отопительной системы, либо установки, предусмотренной внутри здания или жилища и предназначенной для целей отопления (независимо от источника энергии).

Валовой внутренний продукт на стадии производства определяется путем суммирования валовых добавленных стоимостей по отраслям. Валовой внутренний продукт рассчитывается по рыночным ценам, т.е. включает чистые налоги на продукты и импорт. Термин «чистый» означает, что налоги показаны за вычетом соответствующей субсидий. Это один из важнейших показателей системы национальных счетов, характеризующих конечный результат экономической деятельности страны.

Продукцией промышленного предприятия в стоимостном выражении считается стоимость продукции, предназначенной для реализации (сбыта) товаров, предназначенных для дальнейшей переработки (полуфабрикатов своей выработки и продукции вспомогательных и подсобных производств); работ (услуг) промышленного характера.

Объем произведенной промышленной продукции (товаров, услуг) предприятия определяется по заводскому методу без стоимости внутривоздского оборота. Работы, услуги промышленного характера включаются в объем произведенной промышленной продукции по их стоимости, включая стоимость израсходованных при этом собственных вспомогательных материалов.

Объем продукции в целом по промышленности и ее видам деятельности

әдіс бойынша анықталады. Өнеркәсіптік сипаттағы жұмыстар, қызметтер өндірілген өнеркәсіптік өнімнің көлеміне олардың құны бойынша, мұның өзінде жұмсалған әзінің қосымша материалдарының құнын қоса қосылады.

Тұтастай өнеркәсіп және оның қызмет түрлері бойынша өнім көлемі, меншік нысанына қарамастан, заңды тұлғалар мен олардың оқшауланған бөлімшелері өндірген өнімдер, тауарлар мен өнеркәсіптік сипаттағы қызметтер көлемі туралы деректер жиынтығы ретінде анықталады. Өнім көлемі туралы деректер нақты қолданыста болған бағалармен (ҚҚС мен акциздерсіз) келтіріледі.

Тұтастай өнеркәсіптік өнімнің көлемі бойынша жиынтық деректерге ірі, орта, шағын және қосалқы кәсіпорындар (өнеркәсіптік емес кәсіпорындар жанындағы өнеркәсіптік кәсіпорындар), үй шаруашылықтары секторы өндіріп шығарған өнім көлемі кіреді, сондай-ақ бақыланбайтын қызмет бойынша өнім көлемдерін қосымша санау жүргізіледі.

Жалпы жер көлемі – мемлекеттік шекара ішіндегі ішкі сулармен бірге құрлық бетінің көлемі.

Ауыл шаруашылығы алабы – ауыл шаруашылығы өнімдерін алу үшін пайдаланылатын жер учаскелері. Оның құрамына егістік, тұрақты дақылдар егілетін жерлер, шабындықтар мен жайылымдар кіреді.

Егістік – ауыл шаруашылығы дақылдарын егуге пайдаланылатын, жүйелі өңделіп отыратын пайдалы жерлер, оған көпжылдық шөптерді егетін жерлер мен таза сүрі жерлер де кіреді.

Шабындықтар – шөп шабу үшін жүйелі пайдаланылатын жер учаскелері.

Жайылымдар – мал жаю үшін жүйелі түрде пайдаланылатын (осындай пайдалану негізгі болып табылатын) ауыл шаруашылығы алқаптары, сондай-ақ шабындыққа пайдаланылмайтын және тынайған жерлерге жатпайтын мал жаюға жарамды жер учаскелері.

Суармалы жерлер – су ресурстары осы жерлердің суарылуын қамтамасыз ететін суару көздеріне байланысты тұрақты суарылатын желісі (арықтар, құбырлар, тартпалар) бар жерлерді қамтиды.

Бүлінген жерлер – шаруашылық қызметіне байланысты бастапқы құндылықты жоғалтқан және қоршаған ортаға жағымсыз ықпал жасаудың көзі болып табылатын жерлер.

определяется как сумма данных об объеме продукции, товаров и услуг промышленного характера, произведенных юридическими лицами и их обособленными подразделениями независимо от формы собственности. Данные об объеме продукции приводятся в фактически действующих ценах (без НДС и акцизов).

В сводные данные по объему промышленной продукции в целом включаются объемы продукции (товаров, услуг), выпускаемые крупными, средними, малыми и подсобными предприятиями (промышленными подразделениями при непромышленных предприятиях), сектором домашних хозяйств, также осуществляются досчеты объемов продукции по ненаблюдаемой деятельности.

Общая земельная площадь – площадь поверхности суши вместе с внутренними водами, находящаяся внутри государственной границы.

Сельскохозяйственные угодья – участки земли, используемые для получения сельскохозяйственной продукции. В их состав входят пашни, земли под многолетними культурами, сенокосы и пастбища.

Пашня – систематически обрабатываемые сельскохозяйственные угодья, используемые под посевы сельскохозяйственных культур, включая посевы многолетних трав и чистые пары.

Сенокосы – сельскохозяйственные угодья, систематически используемые для сенокоса.

Пастбища – сельскохозяйственные угодья, систематически используемые для выпаса животных (такое использование является основным), а также земельные участки, пригодные для пастыби скота, не используемые под сенокос и не являющиеся залежью.

Орошаемые земли – земли, имеющие постоянную орошаемую сеть (каналы, трубопроводы, лотки), связанную с источниками орошения, водные ресурсы которых обеспечивают полив этих земель.

Нарушенные земли – земли, утратившие в связи с хозяйственной деятельностью первоначальную ценность и являющиеся источником отрицательного воздействия на окружающую среду.

Рекультивированные земли – земли, приведенные в состояние, пригодное для использования в хозяйстве (сельском, лесном, водном и др.), и переданные землепользователям по актам в соответствии с действующим порядком передачи рекультивированных земель предприятиями,

Қайта өңделген жерлер – шаруашылықта (ауыл, орман, су және т.б.) пайдалану үшін жарамды күйге келтірілген және қайта өңделген жерлердің геологиялық барлау, іздеуі, құрылыс және өзге де топырақ қабатының бүлінуіне байланысты жұмыстарды жүргізетін, пайдалы қазбалар қойнаулары мен шым тезекті өңдейтін кәсіпорындар, ұйымдар және мекемелермен қолданыстағы тәртіпке сәйкес жер пайдаланушыларға актілер бойынша берілген жерлер.

Егістік жерлер – ауыл шаруашылығы дақылдары егілген жердің ауданы. Оның құрамына, қысқы солғандарын есептен шығарып тастағандағы өткен жылғы егілген күздіктер, дербес ауданға, соның ішінде солған күздіктердің орнына қайта себілгендерді қоса, ағымдағы жылы егілген жаздық дақылдар және берілген жылы егілген көпжылдық шөптер (бүркемесіз), бұрынғы жылдары егілген көпжылдық шөптердің биыл жиналатын ауданы, яғни көктемге сақталған шабындық ауданы кіреді.

Ауыл шаруашылығы дақылдарын жалпы жинау – әртүрлі ауыл шаруашылығы дақылдарының барлық егістігінен, ауыл шаруашылығы екпелерінен немесе басқа ауыл шаруашылығы жерлерінен өндірілген (жиналған) өнім. Дәнді дақылдардың, күнбағыстың, қант қызылшасының (фабрикалық) жалпы түсімі жетілдіруден кейінгі (таза, есепке алынатын салмақта) салмақ бойынша, басқа дақылдардың – алғашқы кіріске алынған (бункерлік) салмағы бойынша көрсетіледі.

Ауыл шаруашылығы дақылдарының түсімі – жер бірлігінен ауыл шаруашылығы өнімінің орташа жиналымын сипаттайтын көрсеткіш, 1 гектардан жиналған центнермен жалпы жинаудың жиналған алқаққа қатынасы ретінде есептеледі.

Мал мен құс басы – есепті кезең аяғына шаруашылықтарда қолда бар тірі мал мен құстың саны.

Ауаның орташа айлық температурасы келесідей анықталады: Бақылаудың біркелкі және дәйекті болуын қамтамасыз ету үшін, ҚР территориясындағы барлық станциялар метеорологиялық құралдар мен байқаулардың әдістері жөніндегі басшылығы бойынша талаптар мен ережеге сәйкес байқау жүргізеді. Өлшеулер үшін сәйкес өлшеу түрі бойынша Қазгидромет жүйесіне арналған құралдары қолданылады.

организациями и учреждениями, разрабатывающими месторождения полезных ископаемых и торфа, проводящими геолого-разведочные, изыскательские, строительные и иные работы, связанные с нарушением почвенного покрова.

Посевная площадь – площадь пашни, засеянная сельскохозяйственными культурами. В ее состав входят: озимые посевы прошлого года за вычетом зимней гибели; яровые, посеянные в текущем году на самостоятельной площади, включая пересев озимых и многолетние травы посева данного года (беспокровные); многолетние травы посева прошлых лет на площади, которая будет убираться в текущем году, т.е. укосная площадь, сохранившаяся к весне.

Валовой сбор сельскохозяйственных культур – продукция, произведенная (собранная) со всей площади посевов различных сельскохозяйственных культур, сельскохозяйственных насаждений или других сельскохозяйственных угодий. Валовой сбор зерновых культур, подсолнечника, сахарной свеклы (фабричной) устанавливается в весе после доработки (чистом, зачетном весе), по остальным культурам – в первоначально-приходованном (бункерном) весе.

Урожайность сельскохозяйственных культур – показатель, характеризующий средний сбор сельскохозяйственной продукции с единицы площади; исчисляется как отношение валового сбора к убранный площади, в центнерах с 1 гектара.

Поголовье скота и птицы – численность живого скота и птицы, имеющихя в хозяйствах на конец отчетного периода.

Средняя месячная температура воздуха определяется следующим образом: для обеспечения однородности и достоверности результатов наблюдений все станции, находящиеся на территории РК, проводят наблюдения в соответствии с требованиями и положениями по Руководству по метеорологическим приборам и методам наблюдений. Для измерений применяются только те приборы, рекомендованные для сети Казгидромет по соответствующему виду измерений.

Метеорологические наблюдения на всех станциях наблюдения производятся в единые синхронные сроки по среднему гринвичскому времени (СГВ), принятому за международное (8 сроков через каждые 3 часа): 18, 21, 0, 3, 6, 9, 12 и 15 ч СГВ.

Измерение метеорологических величин производятся регулярно в течение года в

Метеорологиялық бақылау барлық бақылау станцияларында біркелкі синхронды мерзімде, халықаралық уақыт ретінде қабылданған (3 сағат сайын 8 уақыт) 18, 21, 0, 3, 6, 9, 12 және 15 ОГУ орташа гринвич уақыты (ОГУ) бойынша жүргізіледі.

Метеорологиялық шамаларды өлшеу жыл бойы үнемі әр мерзімде, соның ішінде ауа температурасын және жауын-шашын өлшеу жүзеге асырылады.

Метеорологиялық станцияларда белгісіздіктің болмауы үшін температура 2 м. биіктікте жалюзделген торапта өлшенеді, ол күн радиациясын шығуынан және қоршаған заттарға сәуленің таралуынна сақтайды және жауын шашыннан, қатты желден қорғайды.

Ай сайынғы жауын-шашын мөлшері келесідей анықталады: Жауын шашын-мөлшерін өлшеу ОГУ 3 және 15 сағат мерзіміндегі тәуліктің күндік және түндік жартысындағы мөлшерін алу үшін тәулігіне 2 рет жүргізіледі.

Жауын-шашын мөлшері қабылдайтын айдыңның тұрақты ауданы бар қабылдау ыдысымен жауын-шашынды жинау барысында алынатын сұйық су көлемімен анықталады.

Судың ластану индексі – судың ластануының кешендік индексінің (СЛИ) мөлшері $СЛИ = \sum(q_{cp.i}/ЖБШ_i)/6$ формуласы бойынша 6 көрсеткіш үшін есептеледі, мұндағы

$q_{cp.i}$ – i затының орташа шоғырлануы

ЖБШ - i затының орташа тәуліктік жол берілетін шоғырлануы.

Су ресурстарындағы қоспаның (заттың) жол берілетін шоғырлануы (ЖБШ) – тұрақты немесе мерзімдік әсерлер кезінде халыққа, өсімдік және жануарлар дүниесіне қолайсыз салдарды туғызбайтын су көздеріндегі қоспаның жоғарғы шоғырлануы.

Су алу – алдағы уақытта суды пайдалану мақсатында жер үсті су қоймалары (теңіздерді қоса) және жер асты қабаттарындағы су ресурстарын алу көлемі. Су алудың жалпы көлеміне пайдалы қазбаларды өндіру кезінде алынған пайдаланылатын шахта-руда сулары кіреді. Бұл көрсеткішке электр энергиясын өндіру, кемелерді, балықтарды шлюз арқылы өткізу, кеме жүретін тереңдікті сақтау үшін су тораптары арқылы өтетін су көлемі қосылмайды. Сондай-ақ, ірі арналарға жіберу үшін транзиттік су алу көлемі есепке алынбайды.

каждый срок, в том числе за температурой воздуха и осадков.

Для исключения неопределенности на метеорологических станциях температура измеряется на высоте 2 м от подстилающей поверхности в защитной жалюзийной будке, который служит для исключения влияния солнечной радиации и излучения окружающих предметов на показания приборов и для защиты от осадков и сильных порывов ветра.

Месячное количество осадков определяется следующим образом: измерение количества осадков производится 2 раза в сутки для получения количества за дневную и ночную половины суток в сроки 3 и 15ч СГВ и измеряется постоянно в течение всего года.

Количество осадков определяется объемом жидкой воды, который получается при сборе осадков приемным сосудом с фиксированной площадью приемной поверхности.

Индекс загрязнения воды – величина комплексного индекса загрязнения вод (ИЗВ), который рассчитывается для 6 показателей по формуле

$ИЗВ = \sum(q_{cp.i}/ПДК_i)/6$, где $q_{cp.i}$ – средняя концентрация i -того вещества

ПДК_i – среднесуточная предельно допустимая концентрация i -того вещества.

Предельно-допустимая концентрация (ПДК) примеси (вещества) в водных ресурсах – максимальная концентрация примеси в водных источниках, не вызывающая при постоянном или периодическом воздействии неблагоприятных последствий для населения, растительного и животного мира.

Забор воды - объем изъятия водных ресурсов из поверхностных (включая моря) водоемов и подземных горизонтов с целью дальнейшего потребления воды. В общий объем забора входят используемые шахтно-рудничные воды, получаемые при добыче полезных ископаемых. В этот показатель не включается объем пропуска воды через гидроузлы для производства электроэнергии, шлюзования судов, пропуска рыбы, поддержания судоходных глубин и др. Также не учитывается объем забора транзитной воды для подачи в крупные каналы.

Потери воды при транспортировке – потери воды от места забора до места потребления (использования) на испарение, фильтрацию, утечки и др. Сюда не включаются объемы воды, переданной для использования стороннему потребителю.

Тасымалдаудағы су шығыны – су алу орнынан тұтыну (пайдалану) орнына дейін булануға, сүзілуге, төгілуге және басқаларға кеткен судың шығындары. Мұнда тысқары тұтынушыға пайдалануға берілген су көлемі қосылмайды.

Суды пайдалану – шаруашылық қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін әртүрлі көздерден алынған су ресурстарын (теңіз суын қоса) пайдалану. Бұған айналымдағы суды тұтыну, сондай-ақ ақаба және коллекторлық - көріздеу суларын қайта пайдалану қосылмайды.

Ақаба суларды ағызу – бұл ақаба сулардың барлық түрлерін тікелей су қоймаларға, жер асты қабаттарына, ағынсыз ойыстарға ағызу көлемі, сондай-ақ ақаба суларды басқа да кәсіпорындарға (ұйымдарға) беру. Ағынсыз ойыстарға сүзілу алаңы кіреді, олардан тазартылған ақаба сулар су көздеріне жіберілмейді. Ақаба сулардың көлеміне өндірістік, коммуналдық, шахта, руда және басқа да осыған ұқсас (суармалау жүйесі үшін – көріздеу және басқа ағызба) сулар, сондай-ақ тыстан алынған ақаба сулар кіреді.

Ластанған ағынды су – судың сапасы, көлемі немесе келіп түсу уақыты салдарынан пайдаланылған мақсаттары үшін одан әрі тікелей құндылығын жоғалтқан су. Алайда, бір тұтынушының ағынды суы басқа бір жердегі тұтынушы үшін потенциалды су көзі қызметін атқаруы мүмкін.

Айналымдық сумен жабдықтау – тазартудан кейінгі өндірістік қажеттілікке қайта өңделген сумен жабдықтау жүйесі. Айналымдық сумен жабдықтау өндірісте суды үнемдеу мақсатында қолданылады.

Ақаба суларды тазалау – белгіленген нормативтерге жеткізу үшін ақаба сулардың құрамындағы ластағыш заттектерді шығару, жою, бейтараптандыру мақсатындағы өңдеу. Ақаба суларды тазалау үшін түрлі әдістер: механикалық, физика-химиялық, биологиялық қолданылады.

Нормативтік – тазартылған ақаба сулар – тиісті ғимараттарда тазартудан өткен, су объектілеріне тазартылғаннан кейін бұру, бақыланатын тұстамада немесе су пайдалану пункттерінде судың нормасы мен сапасының бұзылуын болдырмайтын ағындылар, яғни бұл ақаба сулардағы ластағыш заттар мөлшері бекітілген жол берілетін төгіндіге (ЖБТ) сәйкес келуі керек.

Жол берілетін төгінді (ЖБТ) – су объектісінің осы пунктінде уақыттың

Использование воды - использование забранных из различных источников водных ресурсов (включая морскую воду) для удовлетворения хозяйственных нужд. Сюда не включается оборотное водопотребление, а также повторное использование сточной и коллекторно-дренажной воды.

Сброс сточных вод - объем сброса всех видов сточных вод непосредственно в водоемы, подземные горизонты, бессточные впадины, а также передача сточных вод другим предприятиям (организациям). К бессточным впадинам приравняются поля фильтрации, с которых очищенные сточные воды в водные источники не отводятся. В объем сточных вод включают также производственные, коммунальные, шахтные, рудничные и другие аналогичные воды (для оросительных систем - дренажные и др. сбросные воды), а также сточные воды, полученные со стороны.

Загрязненные сточные воды - вода, которая не представляет дальнейшей непосредственной ценности для тех целей, для которых она была использована, вследствие ее качества, количества или времени поступления. Однако, сточные воды одного потребителя могут служить потенциальным источником воды для другого потребителя где-то в другом месте.

Оборотное водоснабжение - система повторной подачи обработанной воды на производственные нужды после очистки, охлаждения и обработки. Обратное водоснабжение применяется в целях экономии воды в производстве.

Очистка сточных вод - обработка сточных вод с целью извлечения, удаления, нейтрализации содержащихся в них загрязняющих примесей до установленных нормативов. Для очистки сточных вод применяют различные методы: механический, физико-химический, биологический.

Нормативно-очищенные сточные воды – стоки, которые прошли очистку на соответствующих сооружениях, отведение которых после очистки в водные объекты не приводит к нарушению норм качества воды в контролируемом створе или пункте водопользования, т.е. содержание загрязняющих веществ в этих сточных водах должно соответствовать утвержденному предельно-допустимому сбросу (ПДС).

Предельно допустимый сброс (ПДС) - максимальное количество веществ в сточных водах, допустимое для сброса в данном пункте водного объекта в единицу времени, не нарушающее нормы качества воды в заданном створе (участке водоема). В

бірлігінде төгу үшін рұқсат етілген және берілген тұстамада (су қоймасының учаскесінде) су сапасының нормасын бұзбайтын ағынды сулардағы заттың барынша көп саны. Статистикада нақты төгу мен ЖБТ-нің ара қатынасы ақаба сулар ластануының деңгейін (категориясын) сипаттайтын негізгі көрсеткіш болып табылады.

Атмосфераның ластану индексі (АЛИ5) – ол барынша үлкен мәндері бар бес зат бойынша есептелетін атмосфера ластануының кешенді индексінің шамасы

$$АЛИ_5 = \sum (q \text{ ср.}i / ЖБШi) C_i$$
 мұндағы $q \text{ ср.}i$ – і-ші заттың орташа шоғырлануы

ЖБШ-ы – і-ші заттың орташа тәуліктік жол берілетін шоғырлануы;

C_i – 1,7; 1,3; 0,1 және 0,9 тең қабылданатын ластаушы қоспа қауіптілігінің 1, 2, 3 және 4 сыныбы үшін тиісінше i затының қауіптілік сыныбынан тәуелді коэффициент.

Ластаушы заттардың орташа шоғырлануы жыл ішінде өлшенген бір жолғы шоғырланулардың орташа арифметикалық мәні ретінде есептеледі.

Атмосферадағы қоспаның жол берілетін шоғырлануы (ЖБШ) – ол мерзімдік әсер еткен кезде немесе одан кейін болатын салдарды қоса алғанда, адамның өмір бойы оған, сондай-ақ тұтастай алғанда қоршаған ортаға зиянды әсер етпейтін атмосферадағы қоспаның барынша көп шоғырлануы.

Атмосфераны ластайтын заттардың шығарындылары – шығарындылардың тұрақты (жылжымайтын) көздерінен ластаушы (халықтың денсаулығы мен қызметіне, қоршаған табиғи ортаға қолайсыз әсер ететін) заттардың атмосфераға түсуі. Атмосфералық ауаға ластанудың ұйымдастырылған көздерінде шаң газ тазарту қондырғыларды өткеннен кейін (толық емес ұстау және тазарту нәтижесінде) түскен де, сондай-ақ ластанудың ұйымдастырылған және ұйымдастырылмаған көздерінен тазартусыз түскен барлық ластағыштар ескеріледі. Атмосфераны ластайтын заттардың шығарындыларын есепке алу агрегаттық жай-күйі бойынша да (қатты, газ тәрізді және сұйықтардың саны), сондай-ақ жеке заттар бойынша (ингредиенттер бойынша) жүргізіледі.

Атмосфераны ластайтын тұрақты көздер деп пайдалану процесінде зиянды заттар бөлетін жылжымайтын

статистике соотношение фактического сброса и ПДС является основным показателем, характеризующим степень (категорию) загрязненности сточных вод.

Индекс загрязнения атмосферы (ИЗА5) – величина комплексного индекса загрязнения атмосферы, который рассчитывается по пяти веществам с наибольшими значениями.

$$ИЗА_5 = \sum (q \text{ ср.}i / ПДКi) C_i$$
 где $q \text{ ср.}i$ – средняя концентрация i -того вещества

ПДК $_i$ – среднесуточная предельно допустимая концентрация i -того вещества;

C_i – коэффициент, зависящий от класса опасности i -того вещества принимаемый равным 1,7; 1,3; 0,1 и 0,9 соответственно для 1, 2, 3, и 4 класса опасности загрязняющей примеси

Средняя концентрация загрязняющего вещества рассчитывается как среднее арифметическое значение разовых концентраций, измеренных в течении года.

Предельно допустимая концентрация примеси в атмосфере (ПДК) – максимальная концентрация примеси в атмосфере, отнесенная к определенному времени осреднения, которая при периодическом воздействии или на протяжении всей жизни человека не оказывает на него вредного воздействия, включая отдаленные последствия, а также на окружающую среду в целом.

Выбросы загрязняющих атмосферу веществ – поступление в атмосферный воздух загрязняющих (оказывающих неблагоприятное действие на здоровье или деятельность населения, на окружающую природную среду) веществ от стационарных (непередвижных) источников выбросов. Учитываются все загрязнители, поступающие в атмосферный воздух как после прохождения пылегазоочистных установок (в результате неполного улавливания и очистки) на организованных источниках загрязнения, так и без очистки от организованных и неорганизованных источников загрязнения. Учет выбросов загрязняющих атмосферу веществ ведется как по агрегатному состоянию (количество твердых, газообразных и жидких), так и по отдельным веществам (ингредиентам).

Стационарный источник загрязнения атмосферы – неподвижной технологический агрегат (установка, устройство, аппарат и т.п.), выделяющий в процессе эксплуатации вредные вещества. Сюда же относятся другие объекты (терриконы, резервуары и т.д.).

технологиялық агрегат (қондырғы, аппарат және т.б.) аталады. Бұған басқа да объектілер (террикондар, резервуарлар және т.б.) жатады.

Атмосфераны ластайтын газдарды тазарту (ұстау) – арнайы қондырғылар, құралдар және жабдық арқылы атмосфералық ауаның ластану көзінен бөлінетін газ ауа қоспасының құрамынан зиянды заттарды жою, мұнда бөлінген (пайда болған) газдардағы зиянды заттарды залалсыздандыру, ұйтықты төмендету, бейтараптандыру, күйдіру және тағы басқалар кіреді. Бұл жағдайда статистикалық байқаумен олар кезінде пайда болып жатқан және ұсталынып (көдеге жаратылып) жатқан заттар регламентке сәйкес басынан бастап шикізаттың, жартылай дайын өнімдер мен дайын өнімдердің бір түрлерін алу үшін кезделген технологиялық процестер қамтылмайды.

Жол берілетін шекті шығарынды (ЖБШШ) – көзден немесе олардың жиынтығынан ауаның жер бетіне жақын қабатында ластаушы заттардың құрамы халық, жануарлар және өсімдіктер дүниесі үшін ауа сапасының нормативтерінен аспау шартынан белгіленетін ғылыми-техникалық норматив.

Ұйты қалдықтардың болуы, түзілуі, оларды пайдалану – халық денсаулығы мен биологиялық ресурстар үшін қауіп төндіретін түзілген, пайдаланған, залалсыздандырылудағы өндіріс пен тұтыну қалдықтарының санын есепке алу. Есепке өзінің құрамына зиянды заттерді қосатын өнеркәсіптің ұйты қалдықтарының барлығы жатады.

Қалдықтарды жою – қалдықтарды көму және жою жөніндегі операциялар.

Қалдықтарды сақтау – қалдықтарды кейіннен қауіпсіз жағдайда жою мақсатында арнайы белгіленген орындарға қоймалау.

Қалдықтарды көму – қалдықтарды шектеусіз мерзім ішінде қауіпсіз сақтау үшін арнайы белгіленген орындарға қоймалау.

Қалдықтарды көдеге жарату – қалдықтарды қайталама материалдық немесе энергетикалық ресурстар ретінде пайдалану.

Орман қоры – бұл орманды, сондай-ақ ормансыз, бірақ орман шаруашылығының мұқтаждарына арналған елдің (өңірдің) аумақтың бөлігі. Орман қорына орман алаңы, яғни орман ағаштары өскен (екпе ағаштардың әр түрлі өсірілген

Очистка газов, загрязняющих атмосферу (улавливание) - удаление вредных веществ из состава газовой смеси, отходящей от источников загрязнения атмосферного воздуха, с помощью специальных устройств, установок и оборудования; сюда же включается обезвреживание, снижение токсичности, нейтрализация, дожиг и т.п. вредных веществ в отходящих (образующихся) газах. Статистическим наблюдением в данном случае не охватываются технологические процессы, при которых образующиеся и улавливаемые (утилизируемые) вещества в соответствии с регламентом изначально предусматривались для получения каких-либо видов сырья, полуфабрикатов или готовой продукции.

Предельно допустимый выброс (ПДВ) - научно-технический норматив, устанавливаемый из условия, чтобы содержание загрязняющих веществ в приземном слое воздуха от источника или их совокупности не превышало нормативов качества воздуха для населения, животного и растительного мира.

Наличие, образование, использование токсичных отходов – учет количества образовавшихся, использованных, обезвреживаемых отходов производства и потребления, представляющих угрозу для здоровья населения и биологических ресурсов. Учету подлежат все виды промышленных токсичных отходов, включающие в свой состав вредные вещества

Удаление отходов - операции по захоронению и уничтожению отходов.

Хранение отходов - складирование отходов в специально отведенных местах в целях их последующего безопасного удаления.

Захоронение отходов - складирование отходов в местах, специально установленных для их безопасного хранения в течение неограниченного срока.

Утилизация отходов - использование отходов в качестве вторичных материальных или энергетических ресурсов.

Лесной фонд - часть территории страны (региона), занятая лесом, а также незанятая им, но предназначенная для нужд лесного хозяйства. Лесной фонд включает лесную площадь, т.е. территорию, покрытую лесом (фактически занятую древесными породами, образующими насаждения) и непокрытую лесом, но предназначенную для лесовыращивания (гари, вырубки, пустыри, прогалины, редины, площади погибших насаждений).

нақты орман алаңы) және орман ағаштары өсірілмеген, бірақ жас екпелерді өсіруге арналған (өртең, кесілген, бос қалған, алаңқай, сиреген жерлер, қураған екпе ағаш алаңдары) аумақтар кіреді.

Орман алаңы – сүректі ағаш тұқымдары ескен екпе ағаштардың алаңы.

Орманды қалпына келтіру – кесілген, өртелген, бос қалған, алаңқай жерлерде және бұрын орман алаңы болған басқа да жерлерде орманды қалпына келтіру шараларын жүргізу. Орманды қалпына келтіруге ағаш отырғызу, орман егу жұмыстары және орманның табиғи қалпына келуіне ықпал ету жұмыстары жатады.

Орманды күтіп-баптау мақсатында кесу – екпелердің керекті құрамы, формасы құрылған және өсім артқан кезден бастап жүргізілетін ағаштар мен бұталар бөлігінің екпелеріндегі мерзімді кесулер.

Мемлекеттік табиғи қорық – табиғи үдерістердің табиғи күйінде және дамуында, үлгілі және бірегей экологиялық жүйелерді, өсімдіктер мен жануарлар дүниесінің биологиялық әртүрлілігі мен генетикалық қорын сақтау және зерделеуге арналған ерекше қорғалатын табиғи аумақтар.

Мемлекеттік ұлттық табиғи саябақ – ерекше экологиялық, рекреациялық және ғылыми құндылығы бар табиғи және тарихи-мәдени кешендер мен объектілерді сақтауға, қайта қалпына келтіруге және көп профильді пайдалануға арналған ерекше қорғалатын табиғи аумақ.

Мемлекеттік табиғи резерваттар – аталған аймақта бұл ландшафтық және биологиялық әртүрлілігін сақтау және қалпына келтіруге, табиғи ресурстардың орнықты дамуын және теңдестірілген дәрежеде пайдаланылуын қамтамасыз етуге арналған әртүрлі күзет режимімен ерекше қорғалатын табиғи аумақ.

Аңшылық жерлердің ауданы – жабайы аңдар мен құстар мекендейтін жерлер және аңшылық шаруашылығын жүргізу үшін пайдаланылуы мүмкін орман, су және ауыл шаруашылығы алқаптарын алып жатқан жерлер.

Покрытая лесом площадь – площадь, фактически занятая древесными породами, образующими насаждения.

Лесовосстановление - проведение мероприятий по восстановлению лесов на вырубках, гарях, пустырях, прогалинах и иных бывших под лесом площадях. Лесовосстановление включает посадку, посев леса и содействие естественному возобновлению.

Рубки ухода за лесом - периодическая вырубка в насаждениях части деревьев и кустарников, проводимая с момента образования нужного состава, формы насаждений и повышения прироста.

Государственный природный заповедник – особо охраняемая природная территория, предназначенная для сохранения и изучения в естественном состоянии и развитии природных процессов, типичных и уникальных экологических систем, биологического разнообразия и генетического фонда растительного и животного мира.

Государственный национальный природный парк – особо охраняемая природная территория, предназначенная для сохранения, восстановления и многопрофильного использования природных и историко-культурных комплексов и объектов, имеющих особую экологическую, рекреационную и научную ценность.

Государственный природный резерват – особо охраняемая природная территория с различными режимами охраны, предназначенная для сохранения и восстановления ландшафтного и биологического разнообразия, обеспечения устойчивого развития и сбалансированного использования природных ресурсов на данной территории.

Площадь охотничьих угодий - земли, занятые лесом, водой и сельхозугодиями, которые служат местом обитания диких зверей и птиц и могут быть использованы для ведения охотничьего хозяйства.

Қоршаған ортаны қорғау және Қазақстанның орнықты дамуы / Статистикалық жинақ / Астана қаласы, 2012

Охрана окружающей среды и устойчивое развитие Казахстана / Статистический сборник / г.Астана 2012г.

Шығаруға жауапты:
Өндіріс және қоршаған орта статистикасы департаменті
Департамент директоры
А.Т. Епбаева
тел. (7172)749056

Ответственный за выпуск:
Департамент статистики производства и окружающей среды
Директор департамента
Епбаева А.Т.
тел. (7172)749056

Көлемі: 10,67 ЕБТ
Таралымы: 300 дана

Объем: 10,67 УПП
Тираж: 300 экз.

«Чернобылец-жарымжандар қоғамы» ЖШС типографиясында басып шығарылды
Мекенжай: Астана қаласы,
К. Байсейітова көшесі, 114/1
тел. (7172) 289045,

Отпечатано в типографии ТОО «Общество инвалидов-Чернобылец»
Адрес: г. Астана, ул. К. Байсеитовой 114/1
тел. (7172) 289045